

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 22 · 2. desember
Sesjonen 2021–2022

Møte torsdag den 2. desember 2021 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 22):

1. Finansministerens redegjørelse om statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2022 i Stortingets møte 12. oktober 2021, og finansministerens redegjørelse om endringer av Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 LS (2021–2022) om statsbudsjettet 2022 i Stortingets møte 8. november 2021
2. Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2022 og forslaget til statsbudsjett for 2022 (Innst. 2 S (2021–2022), jf. Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))
3. Referat

Presidenten: Representantene Gro-Anita Mykjåland og Even Eriksen, som har vært permitterte, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Sogn og Fjordane, Ole-Ansger Nepomuk *Martini*, tar nå sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspolis for representanten Torstein Tvedt *Solberg* i tiden fra og med 6. til og med 17. desember.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Marte Eide *Kløvning*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil framsette to representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:01:02]: På vegne av representantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om at Stortinget må få evalueringen av Beslutningsforum for nye metoder til behandling.

På vegne av representantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om å innføre fritak for merverdiavgift for varer som gis til veldedige formål, for å redusere kasting og destruering av brukbare varer.

Presidenten: Representanten Sveinung Rotevatn vil framsette et representantforslag.

Sveinung Rotevatn (V) [10:01:54]: På vegne av representantene Guri Melby, Ingvild Wettrhus Thorsvik og meg sjølv har jeg gleden av å sette fram eit representantforslag om å fryse EØS-utbetalingane til den polske stat.

Presidenten: Representanten Sofie Marhaug vil framsette et representantforslag.

Sofie Marhaug (R) [10:02:21]: På vegne av Rødt og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å stanse planlagte økninger i strømvavgiftene, og jeg ber om at forslaget hastebehandles etter forretningsordens § 39 annet ledd c.

Presidenten: Representanten Grunde Almeland vil framsette et representantforslag.

Grunde Almeland (V) [10:02:56]: På vegne av representanten Guri Melby og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om diplomatisk boikott av store idrettsarrangementer organisert i autoritære stater.

Presidenten: Representanten Aleksander Stokkebø vil framsette et representantforslag.

Aleksander Stokkebø (H) [10:03:23]: På vegne av representantene Henrik Asheim, Anna Molberg, Margret Hagerup, Dag-Inge Ulstein, Sveinung Rotevatn, Abid Raja og meg selv – og i anledning FN-dagen for funksjonshemmede i morgen – har jeg gleden av å framsette et representantforslag om en opptrappingsplan for flere varig tilrettelagte arbeidsplasser, VTA.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag. – Det anses vedtatt.

Presidenten foreslår Heidi Greni. – Andre forslag foreligger ikke, og Heidi Greni anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra finanskomiteen vil sakene nr. 1 og 2 behandles under ett.

Sak nr. 1 [10:04:31]

Finansministerens redegjørelse om statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2022 i Stortingets møte 12. oktober 2021, og finansministerens redegjørelse om endringer av Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 LS (2021–2022) om statsbudsjettet 2022 i Stortingets møte 8. november 2021

Sak nr. 2 [10:04:53]

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2022 og forslaget til statsbudsjett for 2022 (Innst. 2 S (2021–2022), jf. Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: Den fordelte taletid begrenses til 3 timer og 15 minutter eksklusiv replikker og 3-minutters innlegg.

Taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 50 minutter, Høyre 40 minutter, Senterpartiet 30 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Rødt 10 minutter, Venstre 10 minutter, Miljøpartiet De Grønne 10 minutter og Kristelig Folkeparti 10 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra partigruppenes hovedtalere, parlamentariske ledere samt medlemmer av regjeringen.

Videre vil de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Egil Knutsen (A) [10:06:26] (komiteens leder og ordfører for sak nr. 2): Jeg vil på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet begynne med å takke SV for tøffe, men konstruktive forhandlinger om neste års statsbudsjett. Som saksordfører for finansinnstillingen vil jeg takke en tålmodig finanskomité og ikke minst komite sekretariatet for samarbeidet med denne saken.

Stortingsvalget 13. september ga oss et nytt flertall – et flertall som umiddelbart har gitt en ny politisk kurs. Det nye flertallet, som ikke er avhengig av Høyre, er allerede i gang med opprydningen i arbeidslivet. Det nye flertallet, som ikke er avhengig av Fremskrittspartiet, vedtar i dag kraftfulle grep for å kutte klimagassutslipp. Det nye flertallet, som i fellesskap er opptatt av ansvarlig økonomisk politikk, vedtar i dag et budsjett som styrker velferden, uten å øke oljepengebruken. Det nye flertallet vedtar i dag et budsjett som er grønnere og mer omfordelende enn noe annet budsjett Stortinget har vedtatt på mange, mange år.

Årets budsjetthøst begynte med at den avgående Solberg-regjeringen 12. oktober leverte sitt forslag til budsjett for 2022. Det forslaget hadde ikke flertall og mange av forslagene, særlig innen klimapolitikken, ville ikke overlevd budsjetthøsten på Stortinget med Fremskrittspartiet. I tillegg var budsjettforslaget fra Høyre preget av usosiale kutt, svak kommuneøkonomi og ekstra skatteuttak til de aller rikeste. To dager senere, 14. oktober, tiltrådte den nye Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen, og kursomleggingen var i gang. I regjeringens tilleggsbudsjettforslag 8. november lå det inne en

kraftig styrket kommuneøkonomi, et mer omfordelende skattesystem, trygghet for AAP-mottakerne og en mer aktiv næringspolitikk for å kutte utslipp og skape jobber.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV fortsatte deretter budsjettarbeidet i Stortinget. Det har vært tøffe, men konstruktive forhandlinger. De tre partiene som står bak dagens budsjettflertall, er enige om å redusere forskjeller, styrke velferden i hele landet og kutte klimagassutslipp. Budsjettet vil bidra til å redusere forskjellene, bl.a. gjennom skattegrepene som tas.

Arbeiderpartiet gikk til valg på at vanlige folk skulle få lavere skatt, mens de med mest må betale mer. I dette budsjettet leverer vi på det. Om lag 82 pst. får lik eller lavere skatt neste år sammenlignet med i år. Samtidig må de rikeste betale mer. Vi innfører et nytt trinn i formuesskatten på formuer over 20 mill. kr, aksjerabatten reduseres, utbytteskatten økes. Det er definitivt en ny kurs, også i skattepolitikken.

Det ser vi også når velferden styrkes. Kommuner og fylker får en realvekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Det betyr mer velferd over hele landet, bedre eldreomsorg, mer læring i skolen og kvalitet i barnehagene. Kuttet til ressurskrevende tjenester fra Høyre-regjeringen reverseres. I tillegg blir det gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger fra neste skoleår. Det er et kraftig velferdsloft vi ikke har sett maken til på mange år.

Det vi har sett mye av de siste årene derimot, er en rekke usosiale kutt – smålige, usosiale kutt til uføre, arbeidsledige og barn – alt for å finansiere store skatteuttak til dem med mest. Nå snur vi opp ned på dette. Det blir feriepengene til arbeidsledige og permitterte. Ordningen fra i år fortsetter, noe som sikrer at titusenvis av dem som har blitt rammet hardest under krisen, ikke blir stående uten penger i ferien, og vi skal lage et nytt permanent regelverk med opptjening fra 2022. De uføre som kan jobbe litt, skal ikke få avkortet arbeidsinntekt fra første krone. De som mottar arbeidsavklaringspenger, skal ikke lenger risikere å ende opp på sosialhjelp fordi Nav ikke har klart å avklare dem raskt nok.

Det som sikrer at vi har en omfattende velferdsstat også i framtiden, er at vi får flere i jobb. Arbeid til alle er jobb nummer én, og det vises igjen allerede i det første budsjettvedtaket med nytt flertall. Vi øker bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak, slik at flere som står utenfor arbeidslivet, får kvalifisering og bistand til å komme i jobb. Vi forsterker innsatsen overfor unge – antall unge uføre doblet seg på Solberg-regjeringens vakt. Derfor gir vi økte ressurser til oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Det samme er viktig når det gjelder Nav, som vi varig styrker i budsjettet. Det er fortsatt mange som står utenfor arbeidslivet, og som har behov for individuell og tilpasset oppfølging.

Jeg tror alle i denne salen er opptatt av og bekymret for de høye strømprisene. For mange gjør de høye prisene at det er vanskelig å få endene til å møtes, og at hverdagen blir vanskeligere. Denne regjeringen skal være en regjering for vanlige folk. Derfor var det viktig for oss å følge opp situasjonen så snart vi inntok regjeringskontorene, og vi har foreslått målrettede tiltak:

I november fikk bostøttemottakere en ekstra utbetaling, som hjelper dem med lave inntekter å betale strømregningen. I budsjettet som vedtas i dag, blir elavgiften redusert med 48 pst. i vintermånedene, og 9 pst. resten av året.

Det jobbes nå med flere tiltak for å avhjelpe situasjonen, en situasjon jeg vil presisere at dagens regjering har arvet fra Høyre-regjeringene før oss. Folks mulighet til å betjene høye strømpriser, som vi ser nå, henger også nøye sammen med andre tiltak i budsjettet. Der det borgerlige flertallet i åtte år har gitt store skatteuttak til dem med mest, samtidig som de har økt barnehageprisen og økt elavgiften, går vi nå i motsatt retning. Folk med vanlige og lave inntekter får lavere skatt. Elavgiften senkes, barnehageprisene kuttet kraftig, SFO blir gratis for førsteklasingene fra høsten av, feriepenger på dagpenger er sikret, fagforeningsfradraget økes, pendlerfradraget bedres – jeg kunne stått lenge og listet opp tiltak som bedrer økonomien til vanlige folk.

Det er gjennom budsjettene vi viser hvem vi er til for. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV viser tydelig i budsjettenigheten at vi er til for dem som ble rammet av Høyres usosiale kutt – de arbeidsledige og permitterte som mistet feriepenger, familier som nå får reduserte kostnader til barnehage og SFO, de som trenger fellesskapet fra kommunen eller sykehuset. Og vi er til for våre barn og barnebarn, som skal overta en levelig jordklode. Budsjettet som blir vedtatt i dag, er for meg uten tvil det grønneste budsjettet Stortinget noensinne har vedtatt.

Vi kutter utslipp i Norge neste år og på lengre sikt. Et viktig grep er CO₂-avgiften, som et bredt flertall stiller seg bak. I tillegg kommer endringer i bilavgiftene, nullutslippsbilene blir styrket og CO₂-avgiften på sokkelen øker. Og kanskje vel så viktig for framtidige utslippskutt er den aktive næringspolitikken. I Arbeiderpartiet har vi en grunntanke om at vi får til mest i fellesskap, og det må vi anvende i et tiår hvor næringspolitikken skal kutte utslipp og klimapolitikken skape jobber. Derfor har vi en stortilt satsing gjennom Enova, som skal gå til hurtigladdere for elbiler, grønn teknologiutvikling og enøktiltak i husholdningene. Vi øker klimainnsatsen sammen med næringslivet, landbruket og kommunesektoren gjennom Klimasats, miljøteknologiordningen, grønn skipsfart, hydrogensatsingen og opprettelsen av Bionova – for å nevne noe.

Valget i år handlet om hvilken retning samfunnet vårt skulle ta. Det ga et sterkt flertall for en ny kurs. En ny politisk kurs handler selvsagt om alt det nye vi skal få til, men det handler også om å ta vare på noen av de fineste tingene ved Norge – den høye tilliten oss imellom, sterke fellesskap, små forskjeller, pulserende byer og levende bygder. Politikken med Høyre-regjering har gitt oss økte forskjeller og økt sentralisering. Nå skal vi flytte makt og muligheter til vanlige folk gjennom trygt arbeid til alle og gode velferdstjenester i hele landet. Slik ruster vi Norge til å ta fatt på de store oppgavene. Det beste med landet vårt er at folk er med på de store samfunnsloftene. Folk stiller opp for fellesskapet når fellesskapet stiller opp for dem.

Jeg tar med dette opp de løse forslagene nr. 277 og 278, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV til erstatning for forslag til vedtak I, og jeg tar også opp forslag nr. 284 på vegne av de samme partiene.

Presidenten: Representanten Eigil Knutsen har tatt opp de forslagene han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [10:16:09]: I innlegget sitt snakket representanten om situasjonen for dem som nå har veldig høye strømregninger, og det er fint å høre at det nå fremmes et forslag – som jeg riktignok ikke har sett – om tiltak. Men det representanten også gjorde, var å presisere at situasjonen vi står i nå – med høye kraftpriser – er en situasjon som er arvet fra Solberg-regjeringen. Det jeg da lurer på, er: Hvilke ting innenfor energi- og kraftpolitikken som har blitt gjennomført de siste årene, er Arbeiderpartiet uenig i? Er det den store utbyggingen av fornybar energi? Er det den store utbyggingen av nett vi har hatt? Er det gjennomføringen av avtaler som den gamle rød-grønne regjeringen inngikk om flere utenlandsforbindelser til Europa? Eller er det tilslutningen til tredje energimarkedspakke og ACER? Det hadde vært fint med en utdypning av det.

Eigil Knutsen (A) [10:17:08]: Takk for spørsmålene.

Det er i aller høyeste grad en arvet situasjon når det har vært et annet politisk flertall i åtte år, hvor Framskrittspartiet har sittet med olje- og energiministeren i størstedelen av tiden, og hvor Høyre, med representanten Tina Bru, har sittet på slutten. Det har jo vært flere runder i Stortinget gjennom de siste åtte årene hvor en har diskutert behovet for mer kraft og frykten for at det kan oppstå kraftige svingninger i strømprisen. Arbeiderpartiet har i Stortinget de siste åtte årene f.eks. vært en pådriver for at en skal komme raskere i gang med opprusting av de vannkraftverkene vi har, og at vi skal få på plass et nytt skattesystem som gjør det mer lønnsomt. Det tok det lang tid å få til. Kraftnettutbyggingen, som

representanten Bru skryter av, er også langt på etter-skudd, og vi har et svært etterslep for å få kraften ut der den trengs.

Tina Bru (H) [10:18:04]: Jeg kan ikke huske at Arbeiderpartiet har fremmet noen forslag av betydning som ville gjort at strømprisen slik den er nå, ville vært annerledes hvis de hadde styrt de foregående åtte årene. Så jeg synes at dette er en merkelig måte å beskrive situasjonen vi står i nå, som er helt ekstraordinær, på.

Det jeg også har lyst til å spørre representanten om, er et forslag som nå er fremmet. Vi vet at Arbeiderpartiets linje alltid er at velferdstilbudene i størst mulig grad skal være universelle og felles. Denne linjen er veldig tydelig i budsjettforslaget og i forliket. For eksempel senkes maksprisen for alle, alle skal få gratis kjernetid i SFO, alle i Norge skal få 10 øre mindre i elavgift i januar, februar og mars. Prislappen på dette er flere milliarder kroner. Arbeiderpartiet bruker veldig mye penger på å gi folk veldig lite penger, så lite at det egentlig ikke merkes av de fleste.

Vil det forslaget dere nå fremmer, være målrettet for dem som trenger det mest?

Eigil Knutsen (A) [10:19:02]: Jeg tror en må være medlem i Høyre for å påstå at 3 000 kr lavere barnehagepris ikke vil bli merket av folk, eller at det kraftigste kuttet i elavgiften siden 1990-tallet – en må tilbake til da for å finne en like lav elavgift som en får nå i vinter – ikke kommer til å bli merket av folk. Vi har en grunn tanke i Arbeiderpartiet – for så vidt også i de andre rødgrønne partiene – om at velferden bør være universell. Det er mye mer i tråd med arbeidslinja. Det handler også om å styrke vanlige folks økonomi.

Høyres politikk har vært at alle har fått dyrere barnehage, og at de store pengene – f.eks. i skattepolitikken – har gått til de aller rikeste. Nå snur vi opp ned på det. De aller rikeste må betale litt mer skatt. Vanlige folk får lavere inntektsskatt, billigere barnehage og billigere SFO. Dette er en politisk retning vi er stolte av å ta landet i gjennom dette budsjettet.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:20:02]: Inntektene fra rekorddyr strøm strømmer nå – bokstavelig talt – inn hos både stat, kommuner og fylkeskommuner som eier kraftselskaper. Tidligere i høst påsto finansminister Slagsvold Vedum at det ikke finnes noen mirakelkur for lavere strømpris. Etter Fremskrittspartiets oppfatning er det mangel på politisk vilje og handling. Det synes klart at verken Arbeiderpartiet eller Senterpartiet vil støtte Fremskrittspartiets forslag om å fjerne elavgiften og moms på strømforbruk, som er to tiltak som ville gitt en umiddelbar effekt.

Vi vet også at ca. 90 pst. av produksjonskapasiteten eies av stat, fylkeskommuner eller kommuner. Arbeiderpartiet og Senterpartiet har ordføreren i tre av fire kommuner, og de styrer nesten alle fylkeskommunene, med ett unntak. Da er mitt spørsmål:

Vil representanten Knutsen i det minste oppfordre egne, arbeiderpartistyrte kraftkommuner – gjerne også senterpartistyrte – om å bruke disse ekstrainntektene til å hjelpe folk med ekstreme strømregninger?

Eigil Knutsen (A) [10:21:05]: Jeg er leder i Stortingets finanskomité og har mer enn nok med å lande et budsjettflertall her i Stortinget – og trives godt med det – og blander meg ikke opp i hva Arbeiderpartiets lokalpolitikere foretar seg. Men det er interessant å høre Fremskrittspartiet, partiet som i nesten sju av de siste åtte årene har sittet med olje- og energiministeren og finansministeren, snakke om strømpriser. De har økt elavgiftene og ikke tatt tilstrekkelig med grep for å motvirke at vi har havnet i den situasjonen vi er i i dag. Og med en gang de kommer i opposisjon, foreslår de ting som går helt i motsatt retning av det de mener når de er i posisjon. Med Fremskrittspartiet i regjering økte avgiftene med 6 mrd. kr, inkludert elavgiften. De store pengene gikk til skatteuttak til dem med mest. Den retningen snur vi nå. Det kraftigste kuttet i elavgiften – altså i nivå – siden 1990-tallet kommer nå i vinter. Det kommer til å hjelpe folk, og vi jobber også med flere tiltak.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:22:16]: Jeg vil takke representanten for to lange og konstruktive forhandlingsruker. Mens vi satt i forhandlinger, kom det en ny rapport fra SSB som viser at ulikheter i Norge er langt større enn det vi har trodd, og også at ulikhetsveksten er større. Dette skyldes det tilbakeholdte overskuddet i selskapene, som fører til at de aller rikeste i praksis betaler en lavere skattesats på sin inntekt enn det folk flest gjør. Det norske skattesystemet er i realiteten regressivt på toppen.

Vi har i budsjettenigheten blitt enige om å få inn eierinntektene mer i den offisielle ulikhetsstatistikken, sånn at vi bedre kan få synliggjort dette. Hva vil regjeringen nå gjøre videre for å sørge for at skattesystemet også i Norge blir progressivt på toppen for de aller rikeste?

Eigil Knutsen (A) [10:23:14]: Jeg vil takke representanten Kaski både for et godt spørsmål og for to intensive uker her i Stortinget, som har gitt et veldig godt resultat for folk i Norge.

Jeg mener at i lys av alle ulikhetsrapportene, som for så vidt har kommet gjennom det siste året – men også de siste ukene – må vi alle, i alle politiske partier, tenke nytt og tenke nøye gjennom hvordan bl.a. skattesystemet,

velferdssystemet og arbeidslivspolitikken skal utformes for å gjøre systemet mer omfordelende.

Noe av det som regjeringen har sett på i Hurdalsplattformen, er at vi skal utrede omfanget av tilpasninger i aksjonærmodellen og fritaksmetoden og komme med tiltak som må til for å unngå de utilsiktede tilpasningene. Aksjonærmodellen og fritaksmetoden er der jo av en grunn, men den har noen konsekvenser som vi må se nøye på for å gjøre systemet omfordelende.

Tobias Drevland Lund (R) [10:24:29]: I tillegg til å frede altfor store deler av høyre regjeringens skattepolitikk freder dessverre også regjeringen ABE-reformen for kommende år og viderefører kuttet på 1,9 mrd. kr. Jeg hørte representanten Knutsen så fint si at folk stiller opp for fellesskapet når fellesskapet stiller opp for dem, og da lurer jeg på om Knutsen har tenkt å stille opp for alle dem som jobber i sykehusene og på Nav-kontorene våre, som tilbyr offentlige tjenester for velferdsstaten, og om han har lyst til å gå videre med å reversere ABE-kuttene i de kommende budsjettene.

Eigil Knutsen (A) [10:25:06]: Takk for et godt spørsmål.

Når det gjelder skatteprofilen i dette budsjettet, står jeg veldig tydelig på at det aldri har blitt gjort et mer omfordelende budsjettvedtak fra ett år til et annet enn det Stortinget gjør i dag. Skattesystemet blir kraftig mer omfordelende fra 1. januar 2022.

Når det gjelder ABE-kuttene, har regjeringen sagt at vi ønsker å styre offentlig sektor på en annen måte enn det. Det er 700–800 budsjettposter som må tilpasses for å reversere ABE-reformen, men vi begynner i dette budsjettet, bl.a. med å styrke sykehusøkonomien og med å styrke Nav varig, ikke bare midlertidig, som Solberg-regjeringen foreslo.

Så vi har tatt grep, og vi kommer til å ta grep for å styre offentlig sektor mer tillitsbasert og på en bedre måte enn det som har vært gjort de siste åtte årene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tina Bru (H) [10:26:23]: Det siste Høyre gjorde i regjering, var å legge frem et budsjett, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, som tar tak i utfordringene Norge står overfor. Vi vil legge til rette for at folk kan leve et trygt, godt liv i byene, på landet og langs kysten. Det gjør vi gjennom å sørge for at privat sektor kan skape flere jobber, gjennom å gi folk og bedrifter den kompetansen de trenger, slik at vi kan inkludere flere i arbeidslivet, og gjennom å sette fart på omstillingen mot et grønt samfunn.

Gjennom samarbeid, tillit og handlekraft har vi håndtert den bratteste økonomiske nedgangstiden si-

den annen verdenskrig, og norsk økonomi er nå ute av krisen, selv om noen bransjer fremdeles er påvirket og pandemien ennå ikke er over. I 2022 ser det likevel ut til at aktiviteten vil være høy og jobbmulighetene gode.

Budsjettet vi la frem, legger til rette for grønn omstilling, for kutt i klimagassutslippene våre og ikke minst for vekst. Men budsjettforliket viser at regjeringen og SV mangler svar på de store utfordringene Norge står overfor. De mangler svar på hvordan de fortsatt skal få flere til å fullføre skolen når de kutter i kunnskap for å prioritere grendeskoler. De mangler svar på hvordan det skal skapes private arbeidsplasser når bedriftene får skattesmell i førjulsgave. Og de mangler svar på hvordan de skal kutte de klimagassutslippene de sier at de skal kutte.

Vi visste at det ville bli SVs oppgave å sette retning på budsjettet. De har dratt regjeringen til venstre, men de har ikke klart å definere et tydelig prosjekt. Budsjettforliket er preget av dyre ideer og dårlige løsninger for landet. Det skal bli dyrere å skape jobber, kunnskapspotten til skolen har blitt en salderingspost, og fremfor å gi et skikkelig løft til dem som trenger det, velger regjeringen og SV å smøre tynt ut og gi litt til alle.

Dersom budsjettet Solberg-regjeringen la frem, hadde blitt vedtatt, ville det betydd betydelige skatteletter for dem som tjener minst. Budsjettforliket derimot betyr en skatteskjerpelse for mange. Lektorer, konduktører og jordmødre skal nå betale toppskatt. De er visst ikke vanlige folk, slik Arbeiderpartiet definerer det. Samtidig skrur skatten på jobber opp, og det skal nå bli dyrere å drive butikk i Norge dersom eieren er norsk.

Norsk næringsliv har nettopp vært gjennom en krise. Store deler er på beina igjen, heldigvis, men enkelte bransjer og enkelte bedrifter sliter fortsatt. Så hvis man ønsker at flere og flere jobber skal skapes, hvis man ønsker et grønt skifte, og hvis man ønsker større verdiskaping, er det litt merkelig at regjeringens første handling er å sende bedrifter på vei ut av krisen en skatteregning på 10 mrd. kr. De har rett og slett ikke ambisjoner om å gjøre det enklere å skape noe i Norge. På statens vegne derimot har de store ambisjoner. Men jeg har ikke merket meg noe rop fra næringslivet, de som driver med hydrogen f.eks., om at det de mangler og ønsker seg, er at staten skal mer på banen gjennom mer statlig eierskap eller egne selskap. Tvert om, det de ønsker seg, er tydelige insentiv til å kutte utslipp og gode støtteordninger som avlaster risiko – nettopp det som er politikken til Høyre.

Høyre i regjering prioriterte kunnskap i skolen. Vår ambisjon var at 90 pst. av elevene skulle fullføre innen 2030. Derfor inneholder vårt budsjett for 2022 en videre satsing på kunnskapsskolen. Gjennom vår tid i regjering har frafallet i skolen gått ned. Flere fullfører, og flere tar fagbrev. Men det kommer ikke av seg selv. Det kommer

av en kombinasjon av små og store tiltak for å sikre at elevene lærer mer. Og politikk er jo prioriteringer. Høyre prioriterte en ekstra time naturfag til elever i ungdomsskolen fordi manglende grunnlag i realfag er en stor grunn til at elever senere dropper ut av videregående. Vi prioriterte lærerspesialistordningen. Det er en ny karrierevei for lærere, som gir fordypning for dem og ekstra oppfølging for elevene. Flere lærerspesialister er viktig for tidlig å fange opp elever som sliter.

Etter pandemien sitter mange elever igjen med manglende kunnskap. De fikk ikke den opplæringen som de skulle ha hatt. Derfor prioriterte vi et løft for dem som henger etter og sliter med kunnskapshull som pandemien har skapt. Dette er særlig viktig for faglig svake elever. Disse tiltakene skal nå kuttes av regjeringen og SV, som heller velger å bruke milliardbeløp på at antall skoler i landet skal være konstant. Støre, Vedum og Lysbakken velger å bruke de store pengene på at kommunene ikke legger ned skoler, fremfor på innholdet i skolen, fremfor at elevene skal lære mer på skolen, og fremfor at færre skal falle fra.

Budsjettet som Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti la frem, er et budsjett hvor elevene er vinnere. Dessverre vil flertallet isteden stemme for et budsjett hvor det viktigste i skolen ikke lenger er eleven.

Budsjettet som den forrige regjeringen fremmet i høst, var det grønneste budsjettet i norsk historie. Regjeringen Solberg har vist at det er mulig med økonomisk vekst samtidig som vi kutter utslipp og når klimamålene våre. Det er jeg skikkelig stolt av. I budsjettet vårt videreførte vi en offensiv satsing på nye grønne arbeidsplasser gjennom en aktiv næringspolitikk som støtter opp om bedrifter som vil satse. Gjennom våre år i regjering har vi lagt til rette for ny grønn industri. Vi har løftet havvind, vi har løftet hydrogen, og vi har tatt grep for å sørge for at kraften kommer frem dit den trengs når ny industri vil etablere seg. Alt dette trenger vi i den omstillingen landet vårt skal gjennom.

Regjeringen og SV sier at de nå har et budsjett som kutter mer klimagasser enn Solberg-regjeringens forslag. Det er litt vanskelig å se for seg når SV går med på å uthule effekten av CO₂-avgiften med lavere veibruksavgift. Samtidig innrømmer de selv at dette er umulig å regne på. Men SV har altså muligheten til å stemme for et borgerlig budsjettforslag med tydelige, målbare klimagasskutt for neste år. Isteden velger de å støtte et budsjett hvor klimaprofilen er mer uklart sammenliknet med Solberg-regjeringens budsjett.

Gjennom åtte år valgte Høyre og de andre borgerlige partiene å prioritere at de som trenger det mest, skal få mye. For eksempel valgte vi å gjøre barnehagen mer tilgjengelig for familier med lave inntekter. Derfor innførte vi gratis kjernetid, redusert foreldrebetaling og et

makstak på hvor stor del av inntekten til en familie som kan gå til barnehageutgifter. Det er fordi Høyre mener at staten ikke skal være alt for alle, men den skal være mye for dem som trenger det aller mest. Derfor vil vi gi mer til den arbeidsledige enn til advokaten, og vi vil gi mer til den syke enn til styrelederen.

Regjeringen og SV vil heller at nye ordninger skal smøres tynt utover, og alle skal få nøyaktig det samme.

Samme type prioritering gjør vi når vi her i salen i dag fremmer forslag sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre om justeringer og endringer på budsjettet vi la frem i oktober. Mange mennesker rundt omkring i landet står nå i en svært krevende situasjon på grunn av de skyhøye strømprisene. For ganske mange kan strømrregningene denne vinteren sprekke husholdningsbudsjettene. Ingen skal måtte legge barna sine i kalde rom om kvelden, og ingen skal føle at de ikke kan lage en varm middag eller ta seg en dusj fordi de ikke har råd til å betale strømrregningen som kommer etterpå. Derfor foreslår vi å bruke det ekstraordinære utbyttet fra Statkraft til en strømpakke målrettet mot de husholdningene som rammes hardest av økte strømpriser.

Et flatt kutt i elavgiften er altfor lite målrettet mot dem med lave inntekter og behov for økonomisk hjelp. Vi mener også at det er urimelig å benytte et ekstraordinært høyt utbytte fra Statkraft til å innfri valgløfter på helt andre områder – valgløfter som i tillegg vil innebære varige utgiftsøkninger på statsbudsjettene i årene fremover. Det betyr i praksis økt oljebengebruk eller økte skatter i de kommende årene. Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår heller at de som over strømrregningen har betalt for det store utbyttet staten nå kan ta fra Statkraft, skal få pengene tilbake. Det må være målrettet, og de med best råd har ikke behov for denne hjelpen. I ordningen bør støtten derfor avgrenses til dem med lavest husholdningsinntekter og gis basert på antall personer i husholdningen. For en vanlig familie med to barn med en samlet inntekt under 1,2 mill. kr betyr det 3 000 kr i støtte denne vinteren. Samtidig vil vi støtte borteboende studenter og elever med stipend med 1 000 kr ekstra.

Landet har fått en ny regjering, som gjennom forlik med SV i Stortinget får flertall for sitt budsjett. Dessverre svarer ikke budsjettforslaget på de store utfordringene som Norge står overfor. Selv om jeg ikke anser det som særlig sannsynlig, kan flertallet, hvis de vil, gjøre nettopp det. De kan stemme for vårt budsjettforslag og med det gi landet et budsjett som sørger for at vi kutter i utslippene, legger til rette for at bedriftene kan skape nye grønne jobber og får tak i kompetansen de trenger slik at vi kan inkludere flere i arbeidslivet, og – ikke minst – som prioriterer kunnskap og elevenes læring.

Jeg tar med dette opp forslagene fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Da har representanten Tina Bru tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Eigil Knutsen (A) [10:36:27]: Vi har allerede vært inne på det i dag, men vi får stadig nye rapporter som sier at ulikheten har økt i Norge de siste årene. Senest i forrige uke kom det nye rapporter. I lys av dette er det interessant å høre hvilke refleksjoner det største opposisjonspartiet gjør seg, om det er vilje til nytenking i omfordelingspolitikken. Høyre gikk jo til valg på å fore slå – når de har mulighet – å øke og til slutt gi full aksjerabatt i formuesskatten, altså at formuer innenfor bl.a. aksjer og næringseiendom skal være skattefrie. Full aksjerabatt har tidligere vært beregnet til om lag 20 mrd. kr, hvor 6 av 7 mrd. kr går til landets 1 pst. rikeste.

I lys av disse økende forskjellene er mitt spørsmål om 6 mrd. kr til landets 1 pst. rikeste fortsatt er en viktig prioritering for Høyre, eller om det er vilje til nytenking i omfordelingspolitikken for å få ned de økende forskjellene i Norge.

Tina Bru (H) [10:37:24]: Jeg brukte store deler av mitt innlegg på å snakke om nettopp det som bidrar mest til å redusere forskjeller i dette landet, nemlig skolen, det å sørge for at alle i dette landet får like muligheter til å få til det de har lyst til å få til. Det handler om å sørge for at alle får en god utdanning, og da må man faktisk prioritere og satse på skolen. Man må bruke de store pengene på kunnskap, og man må bruke de store pengene på lærerne – på at de har den kompetansen de ønsker seg, og som trengs for at vi skal få flere til å fullføre skolen. Den største forskjellen i samfunnet står mellom dem som har en jobb, og dem som ikke har en jobb, og da er det også litt viktig å ha en politikk som legger til rette for at næringslivet kan skape jobber. Åpenbart er det en del av Arbeiderpartiet som også mener at det er rett, hvis ikke ville man bare ikke hatt noen rabatt, kjørt enda høyere opp med formuesskatt, men man gjør ikke det, for man må på et eller annet nivå også innse at det å ha gode rammer for at næringslivet kan skape – istedenfor å måtte tappe bedriftene for penger – er med på å skape flere jobber.

Eigil Knutsen (A) [10:38:26]: Det er sånn at det er kommuner som drifter grunnskolen i dette landet, som får 4,5 mrd. kr ekstra i frie inntekter neste år. Så det blir mer læring i skolen med rød-grønne kommunebudsjetter.

Så har den forrige regjeringen slått fast i sin rapport at det som øker forskjellene mest i Norge, er at de rikeste blir rikere. Vi er alle opptatt av å redusere frafallet i skolen for å inkludere flere i arbeidslivet, men det er for dem på toppen – som øker forskjellene dramatisk i Norge nå, og

som bidrar mest til de økte forskjellene – det går raskest. I denne Høyre-politikken, som skal gi full aksjerabatt i formuesskatten, er det også 3 mrd. kr i næringseiendomsformuer. Så mitt spørsmål til representanten Bru er hva det er med norsk økonomi akkurat nå som gjør at formuer innenfor næringseiendom trenger 3 mrd. kr i skatteutt.

Tina Bru (H) [10:39:27]: Jeg har bare sett reaksjonene bl.a. fra næringslivet etter den skatteregningen som kom, som gir klart uttrykk for at dette vil gjøre det vanskeligere for dem nå på veien ut av en pandemi. Jeg har også registrert at næringsministeren i denne regjeringen selv peker på at når han f.eks. har tatt ut utbytte av sitt selskap, er det for å betale formuesskatt. Nå må han faktisk øke det utbyttet for å betale formuesskatt fordi man også øker skatt på utbytte. Det sier seg selv at hadde de pengene fått vært igjen i bedriftene – som næringsministeren selv har sagt – ville de gått til å skape flere arbeidsplasser.

Men når jeg er opptatt av kunnskap og lærere, er det fordi vi vet at det er det absolutt viktigste. Når denne regjeringen prioriterer å bruke f.eks. 3 mrd. kr på å gi alle 10 øre mindre i elavgift, kunne man heller brukt det på f.eks. ikke å kutte i lærerspesialistordningen, ikke kutte i det tiltaket som lå der for å tette kunnskapshullene mange elever har etter pandemien. Vi har også vært for tiltak som hjelper alle, f.eks. har vi økt barnetrygden for første gang på 20 år. Så dette er en litt merkelig debatt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:40:46]: Jeg setter pris på at representanten Bru gir uttrykk for bekymring knyttet til de økte strømprisene, og det er en bekymring som vi deler. Jeg er glad for at representanten Bru med det tar et oppgjør med det som tidligere energiminister Tord Lien sto for, nemlig at man var lei av lave strømpriser.

Så sier representanten Bru at man skal bruke det ekstraordinære utbyttet fra Statkraft og gi kontantbetaling tilbake til husholdningene. Vel, det er ikke det man gjør. Den regjeringen som Tina Bru selv var en del av, varslet at det ville bli 3,7 mrd. kr ekstra fra Statkraft neste år sammenliknet med inneværende år. Ingenting av det var planlagt til husholdningene. Den regjeringen som sitter nå, har foreslått omfattende reduksjon i elavgiften og samtidig målrettet ordningen for de svakeste i samfunnet, for å rette opp i usosiale kutt. Men det som representanten Tina Bru tar til orde for, er at man skal verne om skatteuttene som tidligere har blitt gjort til noen av de rikeste i det norske samfunnet. Hvorfor mener representanten Bru at det er riktig å verne om de skatteuttene istedenfor å gi avgiftslettelser til folk flest?

Tina Bru (H) [10:41:56]: Sammenliknet med det budsjettforslaget som vi la frem, er det slik at dette forli-

ket som Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen har inngått med SV, vil føre til at de som tjener over 660 000 kr, får økt skatt. Det hadde vært lavere med vårt budsjettforslag, med de tiltakene som lå der. Når regjeringen sammenlikner, sammenlikner den ikke epler med epler. Det man gjør for å få frem hva man gjør på skatt, er å sammenlikne med i år. Man sammenlikner ikke med det budsjettforslaget som Solberg-regjeringen la frem, som er det mest redelige å gjøre.

Faktum er at de som tjener minst, ville fått større lettelser med vårt forslag enn det denne regjeringen legger opp til. Når det gjelder forslaget vi har fremmet for strøm, er det helt rimelig, mener jeg, at når man øker utbyttet fra Statkraft – Statkraft har tjent mye penger fordi folk har betalt høye strømregninger – skal det gå tilbake til folk. Det er det vi legger opp til med vårt opplegg. Men vi målretter det, og så prioriterer vi i tillegg den reduksjonen vi gjorde av elavgiften, inn i denne ordningen istedenfor fordi det treffer bedre dem som trenger det mest akkurat nå, enn det som regjeringen gjør.

Roy Steffensen (FrP) [10:43:10]: Jeg har kost meg med å se på Høyres medarbeidersamtaler på Facebook, men det er fordi jeg har trodd at det var humor da finanspolitikkerne fra Høyre sa at den viktigste saken er å øke CO₂-avgiften. Men de fortsetter i samme spor her, med å være frustrerte og fortvilte over at bensinprisen ikke skal stige mer neste år enn det regjeringspartiene legger opp til.

Høyres viktigste argument mot formuesskatten er at den forskjellsbehandler norske og utenlandske eiere, og at det vil gjøre det mer attraktivt å være utenlandsk eier i Norge. Nå går Høyre inn for mer enn å tredoble avgiftsnivået på norske arbeidsplasser innen 2030, samtidig som jeg vet at den forventede kvoteprisen i Europa kommer til å være på omkring 1 000 kr tonnet, altså en dobling. Da er mitt spørsmål til representanten Bru: Hvorfor mener Høyre at norske bedrifter skal ha et dobbelt så høyt avgiftsnivå som våre nærmeste konkurrenter i Europa?

Tina Bru (H) [10:44:11]: Jeg oppfatter at både Høyre og Fremskrittspartiet er enig i at vi skal nå klimamålene vi har satt for oss selv. Da er vi faktisk nødt til å ta i bruk noen virkemidler som gjør at det er mulig, og at vi får det til. Jeg skjønner den bekymringen som næringslivet kan ha, eller den bekymringen bedrifter kan ha, for økte CO₂-avgifter, men det er nettopp derfor vi i fellesskap har vært opptatt av at når vi gjør disse tingene, skal det være i et skatteskipt, altså at en reduserer andre ting, noe som skatt på arbeidende kapital er ett eksempel på. Det jeg synes er litt underlig med denne kritikken fra Fremskrittspartiet, er at vi åpenbart hører veldig forskjellige ting når vi går på bedriftsbesøk. Når jeg

snakker med aktører som f.eks. driver med hydrogen, sier de at en av de viktigste tingene for å få til en hydrogensatsing i Norge er at CO₂-avgiften går opp, for det er den eneste måten å skape lønnsomhet i disse nye næringene på. Uten det er det heller ikke noen grunn til å gjøre det. Det må vi få til hvis vi skal skape de nye grønne arbeidsplassene.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:45:20]: Jeg hadde tenkt å spørre representanten Bru om hvordan høyre-regjeringen hadde tenkt å få med seg Fremskrittspartiet for å danne flertall for sitt budsjettforslag, men vi fikk på en måte svaret på det i foregående replikk.

I dette budsjettforliket, som vi har inngått sammen med Senterpartiet og Arbeiderpartiet, skal CO₂-avgiften på sokkelen øke med 28 pst. Engangsgiften for fossile varebiler skal opp, elbilandelen i leasingmarkedet skal omsider opp, det blir langt mer penger til Enova for utslippskutt i industrien, og nå skal faktisk de pengene som strømkundene betaler inn til Enova, gå ut igjen for energieffektivisering i husholdningene. Og det er mye, mye mer. Høyre-regjeringen har gjennom de siste årene nettopp kompensert økte miljøavgifter med kutt i andre miljøavgifter. Man har hatt full fart i oljepolitikken. Det har ikke vært snakk om å sette konsesjonsrundene på pause sånn som vi gjør nå. Så mitt spørsmål er egentlig: Hva vil Høyre foreslå for å tette utslippsgapet fram mot 2030, noe som faktisk kan få flertall med Fremskrittspartiet?

Tina Bru (H) [10:46:29]: Nå vil vi jo aldri vite hva som ville blitt resultatet hvis det var vi som skulle sittet og forhandlet sene nattetimer for å få i havn et budsjett. Men det jeg i hvert fall vet, er at på borgerlig side sa vi alltid at om en økte skattetrykket på ett sted, skulle en ta det ned på et annet. Det er ikke tilfellet nå med denne regjeringen og med støtte fra SV. Nå vet vi at skattene kommer til å gå opp, opp, opp hele veien; de kommer aldri til å kompensere nok.

Så er jeg kritisk til det grepet som gjøres for CO₂-avgiften på sokkelen, ikke fordi jeg ikke mener at man skal øke CO₂-avgiften også der – for det er vi enige om. Men det jeg lurte på, når man øker såpass mye neste år, er om det betyr at man ytterligere skal forbi 2 000 kr tonnet når man kommer til 2030. Det skaper en uforutsigbarhet for næringen. Det kommer heller ikke til å kunne telle på riktig måte inn i tallet på hvor mye man faktisk kutter. Så jeg stiller meg litt spørrende, som jeg har uttrykt tidligere, til om det som nå legges frem, faktisk kutter like mye som vårt budsjettforslag. Men det er ingen tvil om at vi også ville ha måttet gjort mer, fordi vi har et gap på grunn av den regnefeilen i modellene som kom frem. Så vi måtte ha gjort mer, vi også.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:47:57]: Norge har fått en ny regjering med en ny plan for Norge. Jeg er glad for at Senterparti- og Arbeiderparti-regjeringen har landet en god budsjettavtale med SV.

Vi har en ny plan for Norge, som innebærer at vi skal redusere forskjellene mellom folk, at vi skal bidra til å se dem som har det mest krevende, og at vi skal ha målrettede tiltak for å forsøke å bidra til at noen av dem som har vært utenfor arbeidslivet, ikke minst noen av dem som har vært lenge utenfor arbeidslivet, kommer i arbeid.

Vi skal ha en politikk for å se hele Norge, for å ha målrettede ordninger for å ivareta dem som bor ytterst, dem som ikke har så mange talspersoner til å kjempe sin sak, og som ikke har overskrifter i avisene hver eneste dag om sin situasjon og det livet de lever. Vi har en regjering som skal se både dem som har en krevende situasjon økonomisk, og dem som bor ytterst geografisk.

Vi skal bidra med offensive tiltak for å bidra til en grønn omstilling i Norge, som både bidrar til å kutte klimagassutslipp, og som samtidig gjør det på en måte der vi ser det landet vi har, sånn at vi kan gjøre det til en politikk der vi også bidrar til å skape arbeidsplasser og økte verdier for fremtiden, og der vi ser Norge og det mangfoldige Norge gjennom politikken.

Det er krevende tider for mange i Norge ved inngangen til vinteren i år, ikke minst på grunn av de kraftig økende strømprisene. Det er ingen enkle løsninger på den situasjonen som har oppstått, og som vi har arvet etter den regjeringen og det flertallet som har sittet i åtte år. Men den nye regjeringen har allerede tatt grep umiddelbart for i hvert fall å prøve å gjøre hverdagen litt bedre for noen av dem som strever mest, bl.a. gjennom konkrete reduksjoner i elavgiften. Det blir snakket om at dette er lite snakket om og lite målrettet – vel, for dem det gjelder, har det betydning å få den laveste elavgiften i vintermånedene siden midten av 1990-tallet.

Vi må også komme med andre og målrettede tiltak overfor noen av dem som har det mest krevende. Noe av det vi er veldig glad for å ha fått på plass gjennom budsjettprosessen, er at vi har fått reversert en del av de usosiale kuttene som er blitt gjennomført de siste åtte årene med høyreregjeringen og støttepartiet Fremskrittspartiet – ordninger som har rammet både uføre, arbeidsledige og barnefamilier. Vi har også en rekke tiltak for å gjøre hverdagen lettere for barnefamiliene neste år gjennom å redusere kostnader for barnehagebarn og SFO-barn med nærmere 1 mrd. kr. Det har en betydning, og alle tiltak i sum vil selvsagt ha en effekt for de ulike familiene.

Tilsvarende stiller vi opp med ulike tiltak for noen av dem som bor rundt forbi i Norge. I stedet for å gjøre som den avgåtte regjeringen, som la opp til at en skulle

øke fergeprisene igjen, legger vi opp til at en skal redusere dem ytterligere – ikke bare gjennom en generell reduksjon, men gjennom å gå målrettet inn, gjennom å si at i noen av de samfunnene der det er størst behov for ferge, skal vi ha en plan for å gjøre fergene gratis. Det vil bety mye for dem som bor der. I et stort statsbudsjett vises det knapt, men for dem som bor der ute, vil det være en stor nyhet – ja, det vil være en revolusjon i hverdagen deres.

Vi har også andre målrettede tiltak for å styrke distriktpolitikken. Det er en klar styrking av et lokalt, tilstedeværende politi, styrking av bredbånd, styrking av havner og farleder, styrking av borteboerstipend. På område etter område har vi en styrking. Vi vil se hele Norge, vi vil redusere forskjellene, og vi vil også ha en målrettet politikk for å sørge for en grønn omstilling av Norge, der vi skaper arbeidsplasser og styrker grunnlaget for vekst i fremtiden i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helge Orten (H) [10:53:06]: Jeg registrerer at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har et felles anmodningsforslag som er fremmet som løst forslag nå i dag. Det ble en budsjettenighet allerede på mandag, for tre dager siden. I dag fremmes et nytt anmodningsforslag om en mer målrettet og treffsikker ordning for dem som nå sliter med høye strømgninger. Det er for så vidt noe vi er enig i og også har lagt til rette for i vårt forslag, gjennom en mye mer målrettet ordning enn det regjeringa i utgangspunktet har i sitt budsjettforslag.

Men spørsmålet mitt er: Hva er det som har skjedd i løpet av disse tre dagene? Hvilken ny informasjon er det som tilsier at det en var enig om på mandag, ikke er så treffsikkert lenger, slik at en nå må ha et anmodningsforslag til egen regjering om egentlig å rette opp den politikken en var enig om for tre dager siden? Er det en erkjennelse av at den politikken er for lite treffsikker og målrettet, og at en nå må ha et nytt vedtak for å rette opp den politikken?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:54:05]: Vi har et flertall, og vi har en regjering som målrettet hver eneste dag jobber for å finne nye og bedre løsninger for å møte den kraftfulle situasjonen som folk merker, med høyere strømpriser. Fra å ha hatt et flertall som hadde en energiminister som sa at en var lei av lav strømpris, som jobbet for høyere strømpris, som målrettet økte elavgiften med mellom 40 og 50 pst. i løpet av sin periode, har en nå en regjering som tar på alvor de økte strømprisene. En har redusert elavgiften med 3 mrd. kr – noe jeg registrerer at representanten Ortens parti er imot – og har samtidig mange målrettede tiltak for å ivareta dem som er svakest i samfunnet, rette opp usosiale kutt.

Men vi vil gjøre mer, og vi vil se på nye løsninger for også å kunne treffe dem som er spesielt hardt rammet, ytterligere – med gode tiltak.

Helge Orten (H) [10:55:03]: For å forfølge dette litt videre: Budsjettenigheten kom på mandag. Der bruker Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i et felles budsjettforslag 3 mrd. kr på en flat reduksjon av elavgiften. Det er selvfølgelig hyggelig for oss alle, som får en reduksjon av elavgiften, men hvis en var opptatt av at det skulle være en mer målrettet ordning, hvorfor la ikke budsjettpartnerne fram det i budsjettforliket allerede på mandag? Dette er jo en kjent situasjon. Man hadde f.eks. 3 mrd. kr en kunne omdisponere, som kunne vært brukt mye mer målrettet. Vi har lagt fram vårt forslag, som viser at det går an å målrette dette på en helt annen måte, og vil be regjeringa følge opp det. Jeg er for så vidt glad for at regjeringa har endret kurs på dette området, og at en nå ser behovet for en mer målrettet ordning som treffer bedre for dem som trenger det mest.

Hva er det som har skjedd i løpet av disse tre dagene som gjør at en nå har endret mening om dette?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:55:59]: For det første: Når strømprisen går oppover og strømvavgiften over de senere årene har gått kraftig opp, gjennom Høyre-Fremskrittsparti-styre, er det målrettet å redusere avgiften. Så kan de av oss som har høye inntekter og høye formuer – nå skal jeg ikke inkludere meg i dem som har høye formuer, men jeg har iallfall per i dag rimelig høy inntekt – tåle å betale noe mer av vår inntekt og vår formue i skatt. Det er en målrettet politikk for å ivareta hverdagen for vanlige folk i Norge og samtidig at de som har rygg til å bære, kan bidra noe mer til fellesskapet.

I tillegg jobber vi målrettet med ordninger som kan ivareta de som er svakest i samfunnet, de som sliter med høye strømregninger, gjennom ytterligere tiltak. Det ligger en del i budsjettavtalen allerede, men vi jobber målrettet hver eneste dag og vil komme med nye initiativ fra regjeringens side.

Terje Halleland (FrP) [10:57:14]: I går utfordret jeg fiskeriminister Bjørnar Skjæran på en skuffende satsing på maritim sektor og nettolønnsordningen. Han kunne da fortelle at regjeringa hadde andre gode formål som en ønsket å prioritere, som brillestøtte og tannhelse, framfor å prioritere nettolønnsordningen. I valgkampen var Senterpartiet både høye og grønne og lovet en styrking av nettolønnsordningen. Så mitt spørsmål er: Deler Senterpartiet den prioriteringen som Arbeiderpartiet her viser til, eller husker fremdeles Senterpartiet deler av budskapet sitt fra valgkampen om å styrke maritim sektor og fjerne taket i nettolønnsordningen?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:58:02]: Det som Arbeiderparti–Senterparti-regjeringa har gjort i budsjettavtalen, også med støtte fra SV, er å sørge for å reversere store kutt i nettolønnsordningen, i vesentlige deler av den, i det som ble lagt på bordet fra vår side – noe som ble satt pris på av både sjømannsorganisasjonene og andre langs kysten – sånn at en skal vite at det er bedre ordninger til neste år enn det som den avgåtte regjeringa, som representantens parti var støtteparti for, la opp til.

Vi har også andre viktige satsinger knyttet til maritim sektor, både satsing på grønn skipsfart, havner og farleder, miljøvennlige havner osv., en kraftfull satsing på kystformål, som ikke lå inne fra den avgåtte regjeringens side.

Kirsti Bergstø (SV) [10:59:01]: Jeg deler gleden til representanten Gjelsvik over den snuoperasjonen som er i gang for mindre forskjeller og mindre utslipp. Det er helt nødvendig når vi ser de utfordringene som står i kø. Representanten selv var innom det med strømprisene som nå truer industrien og tynger folk. Det er jo et resultat av at vi er påkoblet og til dels underlagt et europeisk fritt marked, der vi eksporterer kraft og importerer høye priser. Vi ser også at den store markedsdominansen i boligsektoren gjør at spekulasjon settes over trygghet, og vi ser en utfordring med klima- og naturkrisen som truer både livsgrunnlag og matproduksjon.

Da lurer jeg på om representanten Gjelsvik deler SVs syn på viktigheten av enda større grep for økonomisk omfordeling og også det å bremse markedsmakten, ta politisk kontroll og styrke demokratiet i løsningene for framtiden.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:00:06]: Jeg synes det var et veldig godt spørsmål fra representanten Bergstø. Jeg synes også at SV og regjeringspartiene har funnet fram til gode løsninger i budsjettavtalen, både for å sikre kraftigere omfordeling og for å sikre mer kraftfulle tiltak for en grønn omstilling i fellesskap. Jeg synes at vi, fra hver vår kant, har kommet med gode forslag som vi i fellesskap har kunnet stå sammen om, og som vil bidra til et bra budsjett – et kjempebra budsjett – for Norge for neste år.

Når det konkret gjelder den situasjonen som går på kraft, er det helt åpenbart at den situasjonen krever ulike tiltak, noe som også regjeringspartiene allerede i Hurdalsplattformen har sagt er viktig å se på. Vi må både se på hvordan vi kan dempe effektene av de høye strømprisene på kort sikt, og vi må gå inn og se på hva vi kan gjøre over tid for å få strømprisene under kontroll, også i forhold til det europeiske markedet.

Sveinung Rotevatn (V) [11:01:20]: Det er mange punkt i dette budsjettforliket som ein kunne få lyst til å stille spørsmål om, og eg vel å stille spørsmålet til Senterpartiet: Kva i all verda er det Senterpartiet har imot private barnehagar? Av dei mange punkta ein er einige om i dette forliket, ligg det bl.a. – i tillegg til at ein skal vurdere å greie ut om ein skal fjerne all kommersiell drift innan velferdstenesta, men det er no så – eit lovforslag der ein innfører ei meldeplikt til kommunen når eigedomsretten til ein barnehage vert overført til andre enn staten. Så viss nokon som eig ein barnehage, skulle finne på å selje han til andre enn staten, då skal ein melde frå til kommunen – og ikkje berre skal ein melde frå; det skal også vere ein forkjøpsrett for kommunen. Viss ein familiebarnehage vert overført til neste generasjon, f.eks., skal altså det offentlege kome inn og kjøpe opp heile barnehagen.

Så eg spør: Kva er det Senterpartiet har imot private barnehagar?

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:02:11]: Nå er jo det en interessant replikk fra representanten Rotevatn sin side. Det er mye som vi, hver på vår kant, har blitt kritisert for i politikken de senere årene. Men akkurat når det gjelder private barnehager, deler vi en del av den kritikken når det gjelder årets budsjett, hvis en mener at det er kritikkverdigg, og det er at den avgåtte regjeringen kuttet i pensjonstilskudd for private barnehager, fra 13 til 11 pst., og vi gikk fra 11 til 10 pst. Vi mener at det er riktig å gjøre, og har registrert at det har blitt møtt med kritikk, men det er altså noe som både den avgåtte regjeringen gjorde, som representanten Rotevatn var en del av, og som vi også har fulgt opp.

Når det konkret gjelder ordningene for meldeplikt ved salg av barnehager, skal en finne gode løsninger for det. Det kan neppe være den store utfordringen at en skal etablere et slikt system for å ha gode løsninger ved salg av private barnehager.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:03:29]: Denne høsten har vi opplevd at andre partier kappes om å øke skatter og avgifter for folk og arbeidsplasser i Norge. Budsjettforliket på rød-grønn side øker skatter og avgifter med 9 mrd. kr, og det bare etter ca. seks uker med ny regjering. Over en halv million nordmenn som sparer i aksjer og fond fordi det gir god avkastning, men også risiko, får nå en skikkelig skattesmell når de realiserer en gevinst. Det finnes dessverre mange eksempler på hvordan skatte- og avgiftsskjerpelsene rammer helt vanlige folk.

Fremskrittspartiet har i sitt alternative statsbudsjett vist en annen retning. Vi vil redusere avgiftene som ram-

mer mest dem som har minst, og vi vil gi skattelette til lave og middels inntekter. Da må vi også prioritere på budsjettets utgiftsside. Vi kan ikke finansiere alt til alle over statsbudsjettet.

Akkurat nå har vanlige folk i Norge noen uvanlige utfordringer. Strømprisen er ekstremt høy, drivstoffprisene er rekordhøye, og det varsles stor økning i matvareprisene. I sum gir dette noen sjokkeffekter for folks private økonomi, og derfor foreslår Fremskrittspartiet en krisepakke for folk flest.

Vi foreslår å redusere drivstoffprisene ved å senke avgiftene, fjerne elavgiften og merverdiavgiften på strøm og be regjeringen vurdere en reduksjon i merverdiavgiften på mat. Det vil bety noe for vanlige folk i hverdagen. Hvis våre forslag ikke får flertall, har vi et alternativ med kontantstøtte på 4 000 kr til alle landets husstander i inneværende år for å kompensere ekstreme strømpriser. Jeg registrerer at flere enn oss nå har våknet og lanserer ulike forslag, men det må være et felles mål om at kompensasjonsnivået er tilstrekkelig høyt, og ikke minst at utbetalingene kan skje svært raskt. Inndekningen må innarbeides i nysalderingen for 2021, men det er grunn til å minne om rekordhøye inntekter hos både Statkraft og Statnett på grunn av kraftprisene, og i tillegg kommer høye priser på olje og gass. Situasjonen er akutt, men olje- og energiministeren deltar ikke i denne viktige debatten i Stortinget.

Fremskrittspartiet har tidligere sikret flertall for å fjerne og redusere særavgifter på typiske grensehandelsvarer. Det har vært en viktig start for å bringe disse avgiftene ned på svensk nivå og begrense handelslekkasjen til bl.a. Sverige. Resultatet blir økt omsetning, økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i Norge. Stengte grenser under pandemien har dokumentert omfanget av grensehandelen. Nå er det åpnet opp, og nordmenn drar igjen over grensen for å handle inn mat, tobakk og alkohol, som de alternativt ville kjøpt i Norge. Virke og NHO roper et varsko, men regjeringen foreslår ingen tiltak for å begrense tap av arbeidsplasser i Norge. Det koster å fjerne avgifter, men alternativet kan fort bli langt verre og mer alvorlig for budsjettets inntektsside på lang sikt.

I løpet av de siste åtte årene har Fremskrittspartiet bidratt til å redusere bilavgiftene for bl.a. å få en raskere utskifting av bilparken i Norge. Reduserte bilavgifter har gjort det mulig for flere nordmenn å velge ny, moderne motorteknologi og større sikkerhet i ny bil. Vi kjøper mer bil, men utslippene har gått kraftig ned på grunn av avgiftsendringene. Nå strammes det til, og 20 000 nordmenn som har bestilt ladbar hybridbil med levering i 2022, kan få en prisøkning på inntil 80 000 kr. For disse kundene er ikke elbil et alternativ på grunn av lange avstander og få lademuligheter. Men de velger altså det

nest mest miljøvennlige alternativet og blir kraftig straffet. Det er feil avgiftspolitikkk.

Fremskrittspartiet har prioritert skatte- og avgiftslettelser i vårt budsjettalternativ for 2022, men har også gjort tydelige prioriteringer på utgiftssiden. Det er helt uforståelig at regjeringspartiene sammen med SV vil bidra til å øke folks sykdomsutgifter ved å øke egenandelen for dem som har frikort. Det rammer altså nærmere 1,5 millioner mennesker og er et veldig usosialt tiltak som Fremskrittspartiet har stoppet tidligere, men så kom det altså på nytt. Det blir nå dyrere å være syk i Norge, og det er ganske oppsiktsvekkende at heller ikke helseministeren deltar i denne debatten i Stortinget, men det er kanskje for å unngå å bli minnet om tidligere uttalelser.

Vi har også prioritert pensjonistene i vårt budsjettforslag, med både økt minstepensjon og redusert avkortning for gifte og samboende. Det hadde vi også forventet at SV hadde gjort i budsjettforhandlingene, men det kom ingenting ut av disse.

Helt til slutt vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Hans Andreas Limi har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Frode Jacobsen (A) [11:09:02]: De siste åtte årene har budsjettet her i salen blitt vedtatt med Fremskrittspartiets stemmer. Når jeg leser Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2022, er jeg glad for at budsjettet vedtas uten at Fremskrittspartiet har innflytelse, for her er det mye kjent, men dårlig Fremskrittsparti-politikk. Det er milliardkutt i klimatiltak, kulturformål, bistand og landbruk. Det er kutt i integrering, kutt i fri retts hjelp, kutt i samiske formål og i kirke-, tros- og livssynsformål. Kuttlisten er lang, men det som virkelig får meg til å undre, er at Fremskrittspartiet budsjetterer med å legge ned bl.a. de regionale helseforetakene og statsforvalterembetene allerede fra nyttår. Så mitt spørsmål til representanten Limi er derfor om Fremskrittspartiet har abdisert som styringsparti, og om partiet ikke lenger bryr seg om å legge fram budsjetter som det faktisk går an å styre et land på.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:09:56]: Som jeg sa i mitt innlegg, viser vi i vårt alternative statsbudsjett en retning og en helt annen retning enn det regjeringspartiene sammen med SV står for. Vi ønsker å redusere byråkratiet, vi ønsker å nedlegge statsforvalteren, og vi ønsker å avvikle de regionale helseforetakene nettopp fordi vi mener det er helt unødvendige forvaltningsledd i Norge, med i overkant av fem millioner mennesker. Da har vi også synliggjort hva som blir årseffekten

av å gjøre disse endringene. Samtidig som vi foreslår å nedlegge de regionale helseforetakene, styrker vi de lokale helseforetakene, og vi legger inn penger til en nasjonal styringsenhet sentralt. Så det er en sammenheng.

Jeg er veldig tydelig på at vi gjør prioriteringer. Skal vi prioritere, kan vi ikke gi alt til alt og alle. Man finner også mange områder i budsjettet vårt der vi har styrket helse, samferdsel og det som er våre prioriteringer, som er veldig tydelig uttalt politikk.

Frode Jacobsen (A) [11:11:13]: Jeg takker for svaret, men ble ikke spesielt beroliget. Det er nemlig andre kutt og salderingsforslag som jeg undres over, og som gjør meg urolig. Heldigvis skal ikke representanten Limi ha innflytelse på budsjettene, men det må likevel være mulig å prøve å ta politikken deres på alvor. På side 63 i det alternative budsjettet til Fremskrittspartiet handler det om inndekning. Det er en ganske kort omtale, for å si det sånn. Ett av punktene der inneholder mye penger, men er også useriøst og uansvarlig. Her tas det nemlig ut et utbytte på 29,5 mrd. kr fra Folketrygdfondet, Statens pensjonsfond Norge. Midlene i våre pensjonsfond eies av det norske folket. Formålet med sparingen er å støtte opp under finansieringen av pensjonsutgiftene våre. Spørsmålet mitt blir derfor om vi skal tolke utbyttet på 29,5 mrd. kr fra Statens pensjonsfond Norge som en ny linje fra Fremskrittspartiet, der det er folkets pensjonssparing som skal finansiere skattelettene for de rike og fjerning av bompenger.

Hans Andreas Limi (FrP) [11:12:15]: Det som er utfordringen ved Folketrygdfondet – som ikke har noe med folketrygden å gjøre, det er noe som henger igjen fra gammelt av – er at fondet har blitt for stort. Det har nå en forvaltningskapital på 320 mrd. kr, det kan investere i norske selskap og også i nordiske selskap, men kapitalen har vokst så enormt at det er en utfordring for Folketrygdfondet nå å gjøre disse investeringene innenfor de begrensningene som er satt. Derfor har Finansdepartementet tidligere varslet en sak til Stortinget om hvordan man skal løse dette, og det finnes ulike løsninger. Per tredje kvartal i år har Folketrygdfondet en avkastning på 36 mrd. kr. Det vi foreslår i vår saldering, er at vi bruker en del av denne avkastningen til å løse viktige samfunnsutfordringer som betyr noe for folk flest. At Arbeiderpartiet karakteriserer det som useriøst, ja, det får stå for deres regning.

Erling Sande (Sp) [11:13:26]: Når ein spør folk om kva som verkeleg er viktig for dei, er det mange som svarer at det er at foreldre og besteforeldre får ei god eldreomsorg, og at ungane får ein god skule med tid og ressursar til å ta imot dei – det er viktig.

Det er kommunane som skal sikre desse viktige velferdstilboda rundt om i landet vårt, og difor var det så viktig for Senterpartiet og Arbeidarpartiet i budsjettfor-slaget sitt å løfte kommuneøkonomien, styrkje han slik at kommunane kan yte gode tenester. Framstegspartiet har vore ein del av det fleirtalet som har styrt dette lan-det dei siste åtte åra, og då Framstegspartiet hadde makt, tok dei fleire grep som svekte moglegheitene til kom-munane til å gje gode tenester, m.a. ved å flytte kostna-der knytte til ressurskrevjande tenester i større grad over til kommunane. Så spørsmålet til Limi er: No er Fram-stegspartiet i opposisjon. Kan vi forvente ein ny kurs frå Framstegspartiet med tanke på kommuneøkonomien framover?

Hans Andreas Limi (FrP) [11:14:30]: Vi styrker jo ressurskrevende tenester med mer enn det som er fo-reslått fra regjeringen og regjeringspartiene. Vi er sam-tidig opptatt av innbyggerne våre, uansett hvilken kommune de bor i, og derfor må vi prioritere tiltak som er riktige for innbyggerne både på skatte- og avgiftssi-den og også på utgiftssiden. Vi har foreslått en milliard til eldreomsorgen, til å styrke eldreomsorgen ute i kom-munene og samtidig bekjempe ensomhet blant eldre, noe som har vært høyt prioritert fra vår side tidligere. Det er en utfordring som har oppstått under pandemi-en spesielt, og derfor er det viktig at vi nå legger inn til-strekkelige bevilgninger. Når det gjelder statlig finansi-ering av eldreomsorg, vil Arbeiderpartiet og den nye re-gjeringen legge ned forsøksordningen. Vi foreslår å styr-ke den ordningen. Og vi er opptatt av at vi skal opprettholde det gode private tilbudet vi har, bl.a. innen barnehagesektoren, som betyr veldig mye for landets kommuner.

Mona Fagerås (SV) [11:15:50]: Barnehageloven slår fast at offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme ungene i barnehagen til gode. Dessverre har vi gjen-nom media sett noen grove eksempler på at barneha-geeiere har bevilget seg store styrehonorar og privat fortjeneste, bl.a. gjennom kjøp og salg av barnehager. Heldigvis markerer budsjettavtalen mellom SV og re-gjeringen starten på slutten på profitten i velferden. På Fremskrittspartiets nettside ser jeg at Fremskrittsparti-et er stolt av barnehageforliket i 2003, som de fikk til sammen med SV. Men var det virkelig meningen fra Fremskrittspartiets side at eierne skulle tjene seg styr-trike på foreldrebetaling og penger fra kommunen? Er det ikke meningen at de pengene som er bevilget til barnehagene, skal gå til ungene i barnehagen og ikke til superprofitt i internasjonale investeringsfond?

Hans Andreas Limi (FrP) [11:16:51]: Jeg er glad for at representanten innledningsvis sa at det finnes noen

eksempler på den beskrivelsen hun gir. De er ikke man-ge – heldigvis. Situasjonen er jo den at rundt halvparten av private barnehager går med underskudd eller sliter med å gå i balanse. Med det som blir vedtatt i dag, kan vi regne med at det blir svært vanskelig å drive private barnehager fremover, og det er veldig synd fordi priva-te barnehager har vært et helt vesentlig bidrag til å få full barnehagedekning i Norge.

Det er ikke bare barnehagene og private barnehager som den nye regjeringen er ute etter. Man vil jo i realite-ten stoppe alle private velferdsaktører, som leverer gode tjenester, god kvalitet, representerer et mangfold og ikke minst er et godt supplement til det offentlige tilbu-det. Det er trist for brukerne, og det er veldig, veldig trist for kommunene, som får økte utgifter.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:18:12]: I dag vedtas det et rød-grønt budsjett, og jeg vil takke Arbeiderparti-et og Senterpartiet for gode, tøffe og til slutt veldig fruktbare forhandlinger. Vi har fått på plass et forlik som gjør budsjettet rødere og grønnere – bedre.

Budsjettforliket vil bety mer å leve av for uføre, fatti-ge familier og mennesker som ble utsatt for høyresidens usosiale kutt. Avtalen betyr at de på toppen må betale mer i skatt, mens nye velferdsreformer for de mange set-tes i gang. Det blir et etterlengtet løft for rettssikkerhe-ten, og endelig skal ikke barnetrygden tas fra dem som mottar sosialhjelp.

Og ikke minst: Klimapolitikken skjerpes. For første gang i en budsjettavtale skrinlegges en kommende til-delingsrunde til oljeindustrien, og det blir dyrere å ut-vinne olje og gass på sokkelen. Samtidig skal den grønne omstillingen av industrien og økonomien gå raskere. Dette er tiåret hvor vi bygger landet grønt for å løse kli-makrisen og ruste Norges økonomi for framtiden.

Etter flere tiår med økende ulikhet skal den utviklin-gen snus. Vi skal omfordele rikdommen og spre makten. Klimakrisen og den stadig voksende ulikheten kan ikke løses hver for seg: De henger sammen og må løses sam-men.

I SVs alternative budsjett, som vi også behandler her i dag, viser vi våre helhetlige prioriteringer: politikk som vil få klimagassutslippene ned og forskjellene ned, som vil gjøre Norge langt grønnere, mer rettferdig og solida-risk. Flere av disse tydelige prioriteringene ser vi igjen i budsjettforliket.

Det var umulig for SV å være med på et budsjett som ville ha kuttet mindre i klimagassutslipp enn det den borgerlige regjeringen hadde lagt fram. Nå vedtar vi i stedet et budsjett som kutter mer. Vi har fått til en enig-het om en rekke tiltak som gir utslippskutt i Norge – på både kort og lang sikt – innenfor transportsektoren,

hvor det vil bli dyrere å kjøre fossilbil neste år, for både personbiler og varebiler. Det er viktig, men det forutsetter at gode alternativer er tilgjengelig, både teknisk og økonomisk. Med SV blir elbilfordelene nå opprettholdt og styrket, for både nye og brukte biler. Nå skal biogasskjøretøy få fritak i bomringen, noe bl.a. Norges Lastebileier-Forbund har pekt på er en viktig gulrot for at lastebileiere skal kunne ta beslutningen om å kjøre grønt.

I industrien skal klimagassutslippene raskere ned, bl.a. gjennom miljøteknologiordningen og betydelig økte bevilgninger til Enova, men også gjennom en større satsing på hydrogen, som vi trenger for å kutte utslippene i industrien og for å få de nye, grønne arbeidsplassene. Nå skal det utredes hvordan man kan erstatte all fossil energi i industrien, og hvordan differansekontrakter og andre virkemidler kan kutte utslippene fra de største punktutslippene i Norge.

SV kommer også til å kreve innflytelse i oljepolitikken, og det viser vi her. 26. konsesjonsrunde for oljeutvinning i nye og sårbare områder blir det ikke noe av til neste år. Det er ett første skritt. SV vil avvikle all leting på sokkelen, men nå skal også CO₂-avgiften for oljeselskapene økes med 28 pst. Det blir dyrere å utvinne olje og gass neste år.

Vi vil også ha på plass en klimaavtale med petroleumsbransjen og et fastsatt utslippstak for å nå klimamålene. Det, og en omstillingsavgift for å redusere klimarisikoen og få fart på grønne investeringer på sokkelen, skal regjeringen nå komme tilbake til.

Vi må ta raskere ned investeringene i olje og få opp investeringene i nye eksportmuligheter, som havvind. Det vil en grønn øremerking av en omstillingsavgift bidra til.

I årene som kommer, kommer det til å bli dyrere å forurense. Det skal koste å slippe ut CO₂, men vi er nødt til å sørge for at folk kompenseres, og at økte miljøavgifter ikke blir en driver for økte forskjeller. Derfor foreslår SV en omfordelende kompensasjon, en grønn folkebonus, der inntektene fra økte miljøavgifter tilbakebetales til alle med inntekt under 500 000 kr. Hadde SVs modell blitt vedtatt, ville det ha gitt 1 450 kr mer til hver person i den gruppen.

Slik kompensasjon har vi et felles ansvar for å finne, for vi kan ikke kompensere på sikt med å redusere andre miljøavgifter. Derfor er det viktig at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV nå er enige om å finne andre og mer omfordelende modeller.

Etter åtte år med borgerlig regjering er det hull og mangler i flere deler av velferden vår. Det mest usosiale og smålige er de mange kuttene i velferdsytelser som har truffet dem med dårligst råd aller hardest. Derfor har SV prioritert å bruke forhandlingsmakt dette året på å reversere flere av de verste kuttene, for det er noe av det

som haster aller mest. SV stopper forslag om at uføre som klarer å jobbe litt, skal miste trygd. Erna Solbergs kutt i barnetillegg for uføre oppheves endelig. Barn får brillestøtten tilbake, og bostøtten økes omsider. Familier på sosialhjelp skal få barnetrygd uansett hvor de bor i landet, og arbeidsløse og permitterte får feriepenger, slik at de som har betalt den høyeste prisen for koronakrisen, kan ta seg en skikkelig ferie neste år.

Men velferden kan ikke bare repareres, den må også bygges ut. Fra skolestart blir det gratis halvdagsplass i SFO for alle førsteklassinger i hele Norge, slik at alle ungene kan være med på leken – og læringen – og familier over hele landet vil spare store summer. Det er første skritt på veien. SVs mål er at SFO skal være gratis.

Nå starter vi altså det langsiktige arbeidet på veien mot en full tannhelsereform, for det skal ikke være lommeboken som avgjør hva slags tannhelse man har. Flere unge får billigere tannlege, og det blir mer støtte til barn og unge som trenger tannregulering. Kapasiteten i den offentlige tannhelsetjenesten i fylkene skal bygges ut, og regjeringen skal starte arbeidet med å utrede en tannhelsetjeneste med egenandelstak på linje med andre helsetjenester i Norge.

Etter mange år med budsjetter som gir mest til de rike, får vi nå et forlik som gjør det motsatte. Skatten økes på de store formuene og på millionlønninger. De som har minst, er de som får mest. Det skulle også bare mangle. Mens mange i Norge har fått det langt tøffere økonomisk de siste årene, har landets aller rikeste blitt stadig rikere, og de har blitt flere. Skattesystemet sørger for at landets superrike betaler en mindre andel av sin inntekt i skatt enn det en lærer, eller de som vasker kontorene deres, gjør. Det øker forskjellene, og det frarøver fellesskapet midler som vi trenger for å bygge framtidens velferd og framtidens samfunn. Med SV som en del av flertallet skal dette endres.

Det trengs forandring i Norge. Forskjellene skal ned, og klimagassutslippene skal ned. Vi i SV skal bruke vår makt for å sørge for det. Vi er klare til å bruke vår innflytelse til å få skikkelig gjennomslag. Vi kommer ikke til å få til alt, vi skal prioritere det viktigste, og nå er det et mer rettferdig og solidarisk Norge – og en klimapolitikk som tar klimakrisen på alvor. Det er dette SV representerer: en politikk for de mange, ikke for de få.

Med det tar jeg opp SVs forslag.

Presidenten: Da har representanten Kari Elisabeth Kaski tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [11:27:05]: Jeg er en av dem som har mye godt å si om universelle ordninger, for de er godt egnet til å løfte mange samtidig og skaper også oppslutning om både skatt og velferdssystemer.

Barnetrygden er et eksempel på det, og noe som både Høyre og SV mener er et godt virkemiddel mot fattigdom. Solberg-regjeringen økte da også barnetrygden, i motsetning til hva SV gjorde da de satt i regjering. Men når alle løftes likt, utjevner jo ikke det sosiale forskjeller. Med nesten 3 mrd. kr til lavere elavgift får de som bruker mest, mye, men det monner lite for dem med minst fra før. Lavere makspris til alle gir ingenting til de 41 000 lavinntektsfamiliene som ligger under dagens makspriser. Den store utfordringen vi står overfor, er å løfte dem som står utenfor arbeidslivet, inn i det. Det er også det mest effektive virkemiddelet for å bekjempe fattigdom. Jeg lurer da på:

Hvilke konkrete resultater vil vi se neste år på inkludering i arbeidslivet for dem som står utenfor, nå som SV har fått lov til å få en hånd på rattet?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:28:07]: Takk for spørsmålet. Jeg mener også at vi har grunn til å takke Kristelig Folkeparti for den økningen av barnetrygden vi fikk under den forrige regjeringen. Det var bra, og det er noe SV også har jobbet for i lang tid.

Det er interessant at representanten fra Høyre i innlegget snakker om både universelle ordninger og det å få folk i arbeid. Noe av det som er utfordringen med de behovsprøvde ordningene, som har en inntektsgrense, er at de bidrar til at det ikke lønner seg å komme ut i arbeid for noen av dem som har minst. Det er derfor SV har vært så sterkt imot bl.a. de ordningene som har hatt en inntektsgrense for å få gratis plass i barnehage, SFO og andre ordninger, for de virker på en måte som gjør at det ikke nødvendigvis lønner seg å komme ut i arbeid. Universelle ordninger, der en ikke trenger å komme med lua i hånden, men som er like for alle, er avgjørende både for å få folk i arbeid og for gjennom skatteseddelen å omfordele og da bygge større støtte til den brede velferden.

Heidi Nordby Lunde (H) [11:29:14]: Jeg etterspurte hvilke konkrete resultater vi ville se av de radikale grepene som blir tatt i dette budsjettet, for radikale grep må jo føre til radikale resultater. Saksordfører Knutsen skrøt av budsjettendringer som ikke øker oljepengebruken, og representanten Kaski sa at budsjettet har blitt mer rødt. Det siste kan jeg si meg veldig enig i. Det er en total skatteøkning på over 2 mrd. kr til bedrifter, bedriftseiere og dem som skaper arbeidsplasser, i tillegg til at man bruker økt utbytte fra Statkraft og midlertidige inntekter fra forsinket bygging av både Stad skipstunnel og Nasjonalmuseet til varige økninger i faste kostnader, som igjen vil drive opp skattene neste år.

Vi har bare sett første steg, for neste år vil for det første regjeringspartiene kunne legge fram hele budsjettet

sitt, og for det andre skal SV være bidragsyter for å få det til å gå i en rødere retning. Jeg lurer da på:

Hvilke radikale skatteøkninger kan vi forvente til neste år? Er det noe tak på det?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:30:19]: Høyre fortsetter her i samme spor og forveksler privatpersoners formue med bedrifter. Det forklarer jo veldig mye av den politikken som har vært ført de siste årene, med enorme skatteuttak i formuesskatten, som ikke har bidratt til å skape flere arbeidsplasser i Norge, men som har bidratt til å sette fart på den ulikhetsveksten vi har sett.

Det er ingen bedriftsbeskatning som økes; her er det en økning i skatt på formue. Det trengs siden Norges ulikhet når man ser på formue, er på nivå med Storbritannias. Og det er ikke en utvikling som SV ønsker. Så er det helt riktig at SV vil øke skattene mer for landets aller rikeste. Vi har tidligere i dag snakket om at de superrike i Norge betaler en mindre andel av sin inntekt i skatt enn en vanlig lærer og sykepleier gjør. Selvsagt må vi gjøre om på det. Det er dypt urettferdig, det fratår fellesskapet inntekter vi trenger for å bygge ut velferd og infrastruktur og gjøre samfunnet bedre. Det er en utvikling som SV kommer til å presse på for – et mer rettferdig og progressivt skattesystem.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Roy Steffensen (FrP) [11:31:38]: Jeg vil gratulere SV med å ha fått landet en avtale. Dessverre glemte SV studentene, man glemte minstepensjonistene, og man glemte strømkundene idet man påvirket budsjettforhandlingene.

Jeg står her med forslag nr. 284 i dag, og det fikk meg til å tenke på nettstedet svadagenerator.no, som hjelper en til å produsere meningsløse ord og setninger uten innhold. Blant det som står i dette forslaget, er det ikke nevnt ett eneste konkret tiltak som vil komme strømkundene til gode. Fremskrittspartiet har foreslått å kutte elavgiften, og vi har foreslått å kutte moms på strøm. Hvis det forslaget faller, har vi foreslått en kontantutbetaling på 4 000 kr til husholdningene. Det er konkrete tiltak. Det forslaget som ligger på bordet i dag, er kun for å kjøpe dere tid, og jeg lurer på om representanten kan nevne ett eneste tiltak som vil komme ut av dette, og når strømkundene kan forvente å få det.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:32:39]: SV har prioritert vår forhandlingsinnsats i disse forhandlingene, og jeg mener virkelig at det haster aller mest nå å reversere de usosiale kuttene som regjeringen og Fremskrittspartiet har gjennomført de siste årene. Ja, det haster å reversere brillestøttekuttet som Fremskrittspartiet har

stått bak. Det haster å fjerne det utrolig usosiale kuttet på barnetillegget for uføre, som Fremskrittspartiet faktisk foreslo ikke bare å opprettholde, men faktisk gjøre større i sitt alternative budsjett. Med Fremskrittspartiet ved makten vil uføre få mindre å leve av. Der er jeg stolt over at vi nå prioriterte de usosiale kuttene.

Så mener jeg at det haster for regjeringen å komme tilbake med konkrete forslag som vil gi umiddelbare og kortsiktige lettelser for dem som nå treffes hardt av den høye strømprisen. SV er ute i dag og foreslår at nettopp en kontantutbetaling kan være en løsning på det. Jeg tror at regjeringen kommer til å prioritere det, og kommer til å komme raskt tilbake.

Sveinung Rotevatn (V) [11:33:59]: Det smertar egentleg litt å måtte stille eit kritisk spørsmål til SV om den grøne profilen i budsjettet, for eg antek at SV har brukt mykje av tida si dei siste vekene til å rette opp i dei svekkingane av den grøne profilen som Arbeidarpartiet og Senterpartiet føreslo for inntektsområdet. Ein har også kome eit godt stykke på veg.

Men eg spør likevel, for når representanten Kaski bruker så mykje tid i innlegget sitt på å slå tydeleg fast at dette forslaget vil kutte større utslipp enn det den førre regjeringa føreslo, så er spørsmålet: Kven andre enn SV går god for den påstanden? Finansdepartementet går ikkje god for han, Klima- og miljødepartementet gjer det ikkje, Cicero gjer det ikkje, og miljøorganisasjonane gjer det ikkje. Dei einaste som går god for påstanden, er SV sjølv. Då er spørsmålet. Var det det som var den viktige grunnen til å skifte regjering, at ein skulle få ei Arbeidarparti–Senterparti-regjering som i sum endar opp med eit budsjett som kanskje er i nærleiken av like grønt som det den borgarlege regjeringa føreslo?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:35:05]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg vil innledningsvis si at jeg tror at representanten fra Venstre er fullt klar over at vi som er miljøpartier, er nødt til å trekke klimakampen ekstra mye. Det innebærer at det er vi som må bruke forhandlingskraft på å få gjennomslag, og det er vi som må ta størstparten av den kampen.

Jeg skulle ønske at representanten hadde stilt klimaspørsmål til Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som ikke har fått noen klimareplikker tidligere i debatten i dag. Det tror jeg er avgjørende for å klare å bygge større støtte og oppmerksomhet og trøkk på de største partiene i klimasaken. Så er det helt riktig at det er mangel på tall her. Vi har etterspurt det fra regjeringen. Jeg ser at Høyre har stilt et spørsmål nå. Det tenker jeg er bra, men realiteten er at vi har for dårlige tall og for få tall til å beregne klimaeffekter av ulike tiltak. Det er mange flere konkrete klimatiltak i dette budsjettforliket enn det var i det bud-

sjettforslaget som ble lagt fram i oktober. Det er reelt, og det er tiltak som vil kutte utslipp på kort og på lang sikt.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:36:19]: Selv om jeg er skuffet over noen punkter og uenig i noe, så vil jeg gratulere representanten med budsjettavtalen. Jeg vet litt om hvordan det er å stå i de skoene, så jeg vet at dere har jobbet betydelig de siste ukene.

Jeg vil gi et vennlig råd om at alle forslagene som det gjenstår å vurdere, bør følges ekstra godt opp også av representanten selv.

Det jeg er mest skuffet over, er kutt i fritidskortet. Vi har gjort mye, og jeg ser at frivilligheten kommer dårligere ut med opplegget som ligger her, enn det som var foreslått. Fritidskortet er en ny måte å tenke på. Der får alle barn 2 000 kr i hånda og kan bruke dem på den fritidsaktiviteten de selv ønsker. Det er en nytenkende måte, som jeg tror hadde vært treffsikker, og som hadde gjort at en kunne sitte i hvert klasserom og diskutert: Hva vil du bruke dine penger på? Det synes jeg er veldig synd at SV mener at det haster så mye med å kutte.

Det andre jeg er skuffet over, er at det i verden dessverre er store tilbakeskritt for verdens fattigste. Dette budsjettet kutter en halv milliard kroner til verdens fattigste.

Hva var det som hastet så mye med å gjøre det, og hvorfor prioriterte ikke SV den typen saker når de sier at de var så opptatt av å prioritere hardt?

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:37:25]: Til den første bemerkningen om utredninger kan jeg forsikre representanten om at vi kommer til å følge det opp meget tett, og allerede om et halvt år skal vi forhandle revidert budsjett. Det blir en første anledning til å forsikre seg om at arbeidet er i gang, og at det som skal leveres inn, da blir levert.

Til fritidskortet: Jeg mener at det var en riktig prioritering, og at det er en ordning som er for smal, og som ikke treffer godt nok. Det er viktig å styrke barnefamilienes økonomi direkte. Det gjør vi med noen skritt i dette budsjettet. Så mener jeg veldig sterkt også at hvis man skal styrke frivilligheten og idretten, må man styrke dem som driver på med bl.a. idrettsklubbene, for det er de som særlig i områder med levekårsutfordringer gjør en helt enorm innsats for å få med seg ungene til å delta, og også har lave kostnader for å delta. Så må jo regjeringen og vi i fellesskap stille større krav og ha større forventninger til idretten selv, om at de skal ha lavere priser enn det som er tilfellet i dag.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Bjørnar Moxnes (R) [11:38:50]: Norge er et rikt land, men det virker jo ikke sånn for dem som nå sliter

med strømregningene. Det finnes masse penger i Norge, men de er samlet på altfor få hender, og forskjellene øker både i inntekt og enda mer i formue. En liten overklasse rykker stadig lenger fra resten av oss. Sånn var det før pandemien, og krisen har satt forskjellene på speed. De kostnadene har først og fremst blitt tatt, og tas fortsatt først og fremst, av arbeidsfolk, av dem som har mistet jobb og inntekt, og av dem som står på for å holde hjulene i gang.

Det mange trodde skulle bli en kort periode med unntakstilstand, har satt dype spor i hundretusenvis av familier og slitt ut folk som jobber i samfunnskritiske yrker. Samtidig har landets aller rikeste – dagligvarebaroner, matvarekonger, eiendomsmilliardærer – tjent enormt med penger. Det viser seg, som Rødt advarte mot, at altfor mange selskaper som fikk penger av fellesskapet, har sendt utbyttet rett til eierne.

Det er derfor strømprisene treffer ekstra hardt nå, for både lommeboka og tålmodigheten er tynnslitt hos veldig mange. Når man da hører om hundrevis av millioner kroner i krisestøtte som er sendt til utenlandske eiere, eller om statlige ledere som tjener millioner, eller om milliardærer som unnskylder det at de eier flere privatfly, med at de tross alt ikke bruker dem så mye, er det ikke rart at Rødt, og veldig mange med oss, er utålmodige. Det haster å få snudd dette.

Jeg vil si litt om Rødts to forslag i saken. Det ene handler om at når staten håver inn milliarder på høye strømpriser gjennom moms og utbytte, skal disse pengene betales rett ut igjen som strakstiltak for å hjelpe dem som sliter med å betale strømregningene. Her må regjeringen levere, og de må gjøre det raskt.

Det andre er Rødts helhetlige forslag til statsbudsjett for 2022, et budsjett som setter arbeidsfolk både med og uten arbeid først, og som tar klima- og naturkrise på alvor. Rødts budsjett er et budsjett som får ned forskjellene ved å øke inntekten til mange av dem med lavest inntekt – de arbeidsledige, de uføre, studentene, pensjonistene, de som mottar sosialstønad. Det kutter i regningsbunken til folk flest, og regningen for tannlege og barnehage sender vi til de rike, med et mer rettferdig skattesystem hvor særlig de 1 pst. rikeste får bidra mer til fellesskapet. For det tredje reverserer det usosiale kutt – som den økte egenandelen på helsetjenester, som slår inn fra neste år.

Rødts budsjett er et budsjett som også kutter utslipp ved å gjøre billettene på buss, tog, bane og trikk 20 pst. billigere, som skroter store forurensende motorveier og heller bruker pengene på tryggere veier og raskere tog i hele landet, som kutter moms på det vi vil gjøre mer av, og som innfører rettferdige miljøavgifter som skiller mellom vanlig forbruk og unødvendig luksusforbruk.

Det tok sin tid, men på mandag fikk vi til slutt et budsjettforlik. Det forliket viser at det nytter å si tydelig fra og presse på, som både fagbevegelsen og Rødt har gjort de siste ukene. Det har bidratt til å rette opp mye av den politikken som Solberg-regjeringen etterlot seg, og som Arbeiderpartiet og Senterpartiet av uklare grunner valgte å beholde i sitt forslag.

Det er bra og viktig at kuttet i barnetillegget og fribe løpet for uføre reverseres for neste år, og at det blir slutt på at kommunene får ta barnetrygden fra sosialhjelpsmottakere, noe Rødt mange ganger har foreslått å gjøre noe med.

Man kan iblant lure på hvor stor forskjell regjeringsskiftet har utgjort, men vi har i alle fall sett én ting veldig tydelig de siste ukene, og det er at til forskjell fra med høyre regjeringen har vi nå en regjering som kan levere hvis presset nedenfra og fra venstresiden blir sterkt nok. Men så er det mye som er grått, til og med blått, i det rødgrønne budsjettforliket. Det er skuffende at det skal bli dyrere å være syk med økningen i egenandelstaket på nesten 500 kr. De beholder Solberg-regjeringens store kutt i dagsatsen for de rundt 10 000 personene som deltar i ulike arbeidsmarkedstiltak neste år. Det er et grovt urettferdig kutt som gjør veien tilbake til jobb vanskeligere.

Og så har regjeringen bløffet folk. Før valget sa Støre at krisetiltakene må vare så lenge krisen varer, men 1. januar fjernes koronatillegget på dagpengene. Titusen av permitterte og ledige vil altså rase ned i inntekt, og samme dag vil omtrent 2 000 langtidsledige kunne miste dagpengene helt. Fram mot sommeren står over 20 000 langtidsledige i fare. Dette må løses.

Jeg synes Støre og Vedum kunne vært litt ærligere på at det blodfattige tilleggsbudsjettet de la fram, ikke handlet om for dårlig tid, men om for liten vilje. Det positive med forliket er at det viser litt av det vi kan få til med et mer rettferdig skattesystem og også med en liten økning i skattene for de aller rikeste, men fortsatt gjenstår mye.

De freder altså det skatteforliket som Arbeiderpartiet og Senterpartiet inngikk med høyresiden for noen år siden, deriblant det enorme kuttet i selskapsskatten, som SSB i forrige uke viste er en hovedgrunn til at de rikeste blant oss betaler mindre skatt enn folk flest. Hvis Arbeiderpartiet og Senterpartiet tar av sin selvpåførte tvangstrøye i skattepolitikken og heller trapper opp skatten på selskapsoverskudd de kommende årene, har vi råd til gratis tannhelse med god margin i løpet av inneværende og kommende periode – ikke om flere tiår, som det nåværende tempoet i forliket legger opp til.

Vi skal glede oss over alt som endres av Erna Solbergs politikk, men ingenting skjer av seg selv, og mye arbeid gjenstår. Med sterk folkelig ryggdekning ligger

oppdraget hos det nye flertallet i Stortinget. I Rødt er vi utålmodige, men vi er konstruktive, og vi skal fortsette å presse på for at høstens valgseier for venstresiden fører til reell forandring for alle som virkelig trenger det.

Nå trenger folk forandring av energipolitikken, for når Stortinget i vannkraftlandet Norge, som syder og buldrer av evig fornybar kraft, altså må vedta krisestøtte til strømregningene til folk flest, er det noe fundamentalt feil. Årsaken overrasker ingen. De andre partiene har bygd Norge stadig tettere inn i et europeisk strømmarked med langt høyere priser enn vi har hatt i Norge. De sier at utenlandskablene handler om forsyningssikkerhet, men vi fikk jo full forsyningssikkerhet i 1993, så kablene har siden den gang hatt én funksjon, nemlig å knytte oss enda tettere til energimarkeder som alltid har hatt høyere strømpriser enn oss.

Nå trengs handlekraft, ikke en regjering som sitter med hendene i fanget og ser på at kraftbransjen eksporterer i strie strømmer ut av landet mens strømprisene går i taket og vannmagasinene tappes ned. Nei, det trengs en regjering som gjør som Rødt foreslår, nemlig å bremse krafteksporten, bruke mekanismene i inngåtte avtaler og instruere Statnett om å hindre at fyllingsgraden går ytterligere ned.

Det blir interessant å se om regjeringen vil ta politiske grep, eller om Arbeiderparti-toppene i sin overtro på EU og ACER bare vil la markedet styre. Gjør de det siste, blir det vanlige folks tur til å betale skyhøye strømregninger gjennom hele vinteren og våren med. Sånn skal vi ikke ha det. Vi vil ikke ødelegge det kanskje viktigste konkurransefortrinnet for norsk industri i 100 år, det som har bygd landet, det som er et stort lyspunkt i tilværelsen i denne kalde og ganske mørke steinrøysa langt mot nord, nemlig billig strøm fra evig fornybar vannkraft.

Nå må det tas grep. Rødts forslag må få flertall, og regjeringen må ned fra EUs fang. Med det tar jeg opp Rødts forslag i saken.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Vidar Kjølmoen (A) [11:48:48]: Hva i all verden er det Rødt har imot norske industriarbeidsplasser? Maritim industri langs hele norskekysten står i en av sine største omstillinger noensinne, og norsk petroleumsvirksomhet skal over tid bli mindre viktig. Hvis Rødt hadde fått bestemme, hadde dette skjedd nesten helt ukontrollert gjennom et nei til all videre letevirkosomhet. Det er ille nok, men Rødt sier ikke nei bare til arbeiderne i petroleumsindustrien. De sier også blankt nei til at vi skal kunne omstille offshoreindustrien til flytende havvind på hele norsk sokkel.

Organisasjoner så forskjellige som Greenpeace og Industri Energi ryster samstemt på hodet over denne industrifriendtlige politikken fra Rødt. Arbeiderpartiet er enig med både Greenpeace og en samlet fagbevegelse i den sterke kritikken mot Rødt. Spørsmålet blir: Hva i all verden har Rødt imot norske industriarbeidsplasser?

Bjørnar Moxnes (R) [11:49:47]: Rødt har ingenting imot norsk industri. Tvert imot – vi vil jo ut av ACER. Vi vil sikre konkurransefortrinnet framfor noe, nemlig billig strøm fra vannkraften, hvor altså Arbeiderpartiet går sammen med de borgerlige partiene for EU, for EØS, og sender mest mulig kraft ut av landet vårt. Vi får da strømpriser i taket i retur fra EU og ACER.

Vi har lært noe av det som har skjedd på land. Alle partier var entusiastisk for å bygge ut mest mulig vindkraft på land fram til folk flest så konsekvensene i sine nærmiljøer. Vi ønsker et strengt føre-var-prinsipp før vi går inn for flytende havvind, av hensyn til fiskeriene, av hensyn til det marine miljøet og for å unngå å gjenta feilene fra vindkraft på land. Det er ikke noe hokuspokus. Vi må trå varsomt fram for ikke å gjøre irreversible ødeleggelser også av miljøet til havs.

Torbjørn Vereide (A) [11:51:10]: Den siste tida har ein kappast – både representanten Moxnes og representanten Listhaug – om å kritisere vårt statsbudsjett. Eg ber då representanten Moxnes sjå på det som vi har fått til: fagforeiningsfrådrag, å stoppe den urettferdige avkortinga av uføretrygda, få på plass gratis halvdagsplass for førsteklasingane i SFO, reversering av dei sosiale kutta i brillestøtte, rimelegare barnehage og meir til eldreomsorga i kommunane – og eit siste poeng, budsjettaktuellt eller ei, når vi no får på plass pensjon frå første krone til 1 million arbeidstakarar. Når representanten Moxnes samanliknar det som vi har fått til i dette budsjettet, og alle gjennomslag som Raudt nokon gong har fått til sidan krigen, kan Moxnes erkjenne at det faktisk er ganske bra?

Bjørnar Moxnes (R) [11:52:10]: Ja, jeg sa at vi skal glede oss over det som blir rettet opp i den urettferdige arven fra Solberg-regjeringen med Fremskrittspartiet på slep. Det er viktig, og det er vi tydelig på at er bra. Men vi har større ambisjoner enn som så, ikke minst fordi forskjellene i Norge øker kraftig, og de har økt enda kraftigere på grunn av koronakrisen. Da trengs det at det nye flertallet leverer på det ønsket som velgerne var så tydelige på ved høstens valg, nemlig en ny politisk kurs, mindre forskjeller, mot privatisering, sikre folk inntekt landet rundt. Derfor mener vi at det er viktig også å gå løs på ulikhetsmotor nummer én, nemlig de svære kuttene i skatten på overskuddene i selskapene. Hvis Arbeiderpartiet går vekk fra den politikken og til-

bake til det Stoltenberg i sin tid sto for med selskapskattenivået, har vi råd til å få til veldig mye mer enn det som kom i høstens budsjett. Vi har altså større ambisjoner enn som så. Derfor er vi også utålmodige.

Mahmoud Farahmand (H) [11:53:28]: Vi er alle opptatt av å redusere forskjellene. I løpet av årene med Høyre-ledet regjering var noe av det viktigste som ble gjort, å få folk i jobb. Det ble gjort gjennom å gjennomføre tiltak for å tilrettelegge og satse på lønnsomme bedrifter og et bærekraftig næringsliv og ikke minst gjennom satsing på skole. Reduksjon i forskjeller henger unektelig sammen med arbeid og utdanning. Det er dermed underlig å høre Rødts negative syn på et næringsliv som er bærekraftig og lønnsomt, samtidig som de gir uttrykk for å ha et bankende hjerte for dem som står utenfor arbeidslivet. Med dette bakteppet har jeg følgende spørsmål til representanten: Ser han og hans parti sammenhengen mellom lønnsomme bedrifter og reduserte forskjeller?

Bjørnar Moxnes (R) [11:54:15]: Det trengs lønnsomhet – helt åpenbart, men det trengs ikke skatteuttak og overtro på «trickle-down economics». Dette har høyresiden i hele Vesten holdt på med i flere tiår – at hvis man kutter skatten for de rikeste, vil pengene sildre ned og skape jobber for folk i hele landet. Vi har spurt Høyre og Finansdepartementet år etter år mens de styrte sammen med Fremskrittspartiet: Hvor mange arbeidsplasser har kuttene i skatten for de rikeste skapt i landet vårt? Aldri klarte de borgerlige å dokumentere at det hadde noen jobbskapende effekt. Men det hadde en veldig åpenbar forskjellsskapende effekt, så vi tror ikke på denne voodooøkonomien om at bare man kutter skatten for de rike, vil folk flest bli rikere. Tvert imot taper man velferdsstaten for finansiering, man øker forskjellene, og man får et dårligere samfunn for folk flest.

Mahmoud Farahmand (H) [11:55:13]: Det er interessant å høre hvordan representanten sauser sammen disse forskjellige problemstillingene. Det syns jeg er veldig spennende å høre på. Realiteten er at ideologien representanten og hans parti anfører, aldri har gitt effekt noe sted. Det man derimot ser, er at lønnsomme bedrifter skaper arbeidsplasser, og de får folk som trenger å komme i jobb, i jobb. Det er det som trengs for å redusere forskjellene. Det ser ikke ut som representanten vil anerkjenne dette. Det er litt underlig å høre på.

Bjørnar Moxnes (R) [11:55:45]: For det første er det sånn at det som skaper verdier, er ikke kapitalister, det er ikke kapital. Det er arbeid som skaper verdier. Arbeidstakerne er de virkelige verdiskaperne i både offentlig og privat sektor.

For det andre: Etterspørsel skaper også arbeidsplasser, det at folk kan etterspørre varer og tjenester. Det å sikre folks kjøpekraft er helt avgjørende for også å sikre lønnsomhet i næringslivet. Til forskjell fra Høyre er Rødt veldig for å støtte fagbevegelsen i deres kamp for å sikre at arbeidsfolk får sin rettmessige del av verdiskapingen, og også sikre inntekten til folk flest. Mens Høyre slåss for eierne, slåss vi for verdiskaperne. Det er en helt ærlig forskjell, og det er viktig å være klar over den forskjellen og ikke se seg blind på det som Høyre ofte gjør, nemlig troen på at kapitaleierne skaper verdier. Det er med respekt å melde bare tull.

Erlend Wiborg (FrP) [11:56:57]: Problemet til sosialister og kommunister er at de før eller siden går tom for andres penger. Pengene må derfor brukes fornuftig. Vi vet at det i dag er over 84 millioner mennesker som er på flukt. Vi vet også at vi kan hjelpe 8 300 personer for samme kostnad som det er for oss å ta 35 EMA-flyktninger til Norge.

Fremskrittspartiet ønsker en kraftig redusert innvandring til Norge og heller hjelpe flere personer i deres nærområder. Vi ser at Arbeiderpartiet og Senterpartiet ønsker å ta imot hele 3 000 kvoteflyktninger, mens Rødt ikke er fornøyd med det og ønsker å øke det til 5 000 pluss 1 500 fra Moria, altså hele 6 500. Hvorfor ønsker ikke Rødt heller å gjøre som Fremskrittspartiet, å hjelpe enda flere i nærområdene, i stedet for for syns skyld å ta imot noen få til Norge?

Bjørnar Moxnes (R) [11:58:04]: Vi ønsker og går inn for å øke bistanden for å hjelpe folk der de bor og i nærområdene de har flyktet fra, men også å ta ansvar solidarisk for å ta imot noen flere til Norge. Det har vi åpenbart råd og mulighet til, og kommunene ber oss i mange tilfeller også om å gjøre det.

Så er det jo sånn at Fremskrittspartiet er et parti som når de har fått makt, altså har flyttet vanlige folks penger i strie strømmer til landets aller rikeste, tatt av verdiskapingen skapt av arbeidstakerne og gitt i skatteuttak til landets milliardærer. Når man snakker om at vi bruker andres penger, burde Fremskrittspartiet ta seg en lang og grundig titt i speilet. De er et parti for rikfolk flest, ikke for folk flest, så en får se på hva de gjør i praksis, ikke i retorikk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Sveinung Rotevatn (V) [11:59:22]: Eit statsbudsjett er ei alvorleg sak for arbeidsplassar, for skule, og for helsevesen, og alt det er viktig for oss i Venstre. Men som eit liberalt miljøparti er det viktigaste for oss alltid at budsjettet er i tråd med klimaforpliktingane våre og forsterkar det grønne skiftet.

Budsjettforslaget til Høgre–Venstre–Kristeleg Folkeparti-regjeringa var eit sånt budsjett, med ei kraftfull satsing på miljøteknologi, med viktige satsingar for å ta vare på natur og ikkje minst med eit kraftfullt grønt skatteskitte der vi auka CO₂-avgifta i takt med vår eigen klimaplan.

Tilleggsnummeret frå Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa føreslo systematiske svekkingar i den miljøprofilen, med kutt i viktige klimasatsingar som Nysnø og miljøteknologiordninga, med kutt i skogvern og andre natursatsingar og ikkje minst med ei utholing av CO₂-avgifta. Summen var eit budsjett som ikkje er i tråd med klimaplanen, ikkje i tråd med klimamåla våre, og som vil føre til auka utslepp med opp mot 2 millionar tonn CO₂ fram mot 2030, ifølgje Finansdepartementet sjølv.

I ein heil valkamp har Arbeidarpartiet sprunge rundt og sagt at dei vil ha billigare drivstoff, så det var for så vidt ikkje uventa, men dei har også sagt at dei skulle gjere noko anna for å vege opp for det. Det viste seg at «noko anna» var absolutt ingenting. Etter forhandlingane med SV har dette heldigvis vorte betre. Eg har vore miljøpolitikar lenge nok til å vite at det er ikkje dit ein skal rette hovudskytset – det har utan tvil vore jobba hardt i forhandlingane for at budsjettet skal verte grøntare, og det har det vorte. Viktige svekkingar som Arbeidarpartiet og Senterpartiet føreslo, er reverserte. Den 26. konsesjonsrunden skal iallfall ikkje skje neste år. Det betyr fint lite i praksis, men eg vil seie det er eit viktig symbolsk steg i kampen for ei raskare omstilling av Noreg og oljeindustrien.

Framleis er dessverre dette budsjettforliket mindre grønt enn alternativet vi skal stemme over i dag, nemleg det frå Venstre, Høgre og Kristeleg Folkeparti. I det raudgrøne budsjettforliket skal diesel og bensin framleis seljast med Senterparti-rabatt, og det vert framleis mindre gunstig å ha elbil som firmabil. I sum er det ikkje mogleg å godtgjere at det budsjettet kuttar meir eller eingong like mykje som alternativet, men det er i nærleiken, det har vorte betre, og det er eg faktisk glad for.

Ei hovudutfordring med retninga til det nye fleirtalet – i tillegg til den svekte klimaprofilen – er ei tyngre skattlegging av folk og av næringsliv, og den er for alvor i gang i fyrste vending. Det skal verte dyrare å vere norsk eigar. Gjennom innskjerpingar i formuesskatten, aksjerabatten og utbyteskatten skal det no hentast inn mangfaldige milliardar frå norske jobbskaparar. Det vil ikkje skje utan konsekvensar. Det vil svekkje investeringsviljen, og det er det siste vi treng i eit land som skal gjennom ei kraftfull omstilling, som skal ut av ei koronakrise, og som ikkje akkurat har ei skrinns statskasse frå før.

I budsjettforslaget frå den borgarlege regjeringa la vi opp til ein politikk på lag med næringslivet, ikkje ein politikk som går til kamp mot næringslivet. Samtidig fann

vi rom for ei rekkje viktige satsingar. Frå Venstres side vil eg gjerne trekkje fram 800 mill. kr til gjennomføring av den viktige fullføringsreforma i skulen. Vi er stolte av at fråværet i vidaregåande gjekk ned under vår tid i regjering, og at fråfallet gjekk ned, men vi må vidare. I tillegg ligg det inne pengar til fleire lærarspesialistar, ei ordning den nye regjeringa no kuttar heilt ut. Det låg inne pengar til ein time ekstra naturfag, til fleire barnehagelærarar m.m.

Eg vil også trekkje fram den tunge satsinga på jernbane, på toppen av den doblinga av jernbanebudsjettet vi gjennomførte under vår tid ved makta, og viktige summar inn mot sentrale EU-program, styrking av kulturlivet, meir enn 1 pst. av BNI i bistand m.m.

I sum er budsjettforslaget frå den førre regjeringa, som vi framleis skal stemme over i dag, eit forslag for å skape jobbar, for å kutte utslepp, og for å styrkje norsk økonomi og næringsliv på veg ut av ei veldig krevjande tid. Lite tyder på at retninga frå det nye fleirtalet – Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV – vil ta oss dit, men vi får gje dei nokre sjansar til før vi feller den endelege dommen. Til sjuande og sist er det uansett veljarane som skal gjere det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [12:04:25]: Representanten Rotevatn sa ikke så veldig mye om velferd i sitt innlegg, men Venstre sier i sine merknader til budsjettet at varig velferd krever et «skattesystem som motiverer til å investere, arbeide og spare». Etter høyresidas og dermed Venstres begreper betyr det i klartekst fortsatt skatte-kutt for de rikeste. De rike motiveres av å få enda mer, som om ikke 38 mrd. kr skulle være mer enn nok. Men hva med dem som gjerne vil både arbeide og spare, men ikke kan? Hvordan vil Venstre forklare at det etter høyresidas mening skal gjelde helt andre regler for dem, at de i motsetning til de aller rikeste liksom skal motiveres av å få enda mindre?

Sveinung Rotevatn (V) [12:05:20]: Det må eg innrømme er eit spørsmål eg ikkje heilt forstår, for alle, uavhengig av inntekt og kva ein driv med, bør motive-rast av å kunne tene meir ved å arbeide, ved å utdanne seg, ved å skape arbeidsplassar og ved å investere. Det gjeld heilt uavhengig av kven ein er. Det bør vere det same prinsippet for alle, og det er fordi det er eit godt prinsipp. Det var jo også eit godt prinsipp for Arbeidarpartiet, iallfall ein gong – dei snakkar ikkje så mykje om det no for tida – at før ein skal dele, må ein skape. Men det er fint lite verken i tilleggsnummeret frå regjeringa eller i budsjettforliket som legg til rette for meir verdiskaping. Eg klarer faktisk ikkje å sjå eit einaste forslag til noko der eg trur bedrifter og næringsliv vil seie: No kan

vi setje i gang og tilsetje fleire, skape fleire jobbar og skape større verdiar. Tvert imot, ein hentar inn milliardar frå dei som skapar desse arbeidsplassane.

Eg registrerer at Arbeidarpartiet gjekk til val på eit såkalla skatteløfte om kor mykje ein skal auke skattane i løpet av denne perioden. Eg ser at ein allereie stangar i det taket, og eg er (presidenten klubber) dermed ganske spent på kva som skal skje dei neste tre åra.

Presidenten: Tiden er ute.

Lise Christoffersen (A) [12:06:26]: Jeg takker for svaret, og jeg synes for så vidt det demonstrerer den store ideologiske forskjellen mellom høyresida og venstresida i norsk politikk. Spørsmålet mitt gjaldt jo dem som ikke kan – de som gjerne vil, men som ikke kan. Det viser bare at Arbeiderpartiet og Venstre har helt forskjellige innganger til hva som sikrer velferden. Historien har f.eks. vist, helt siden kriseforliket i mellomkrigstida, at det er det organiserte arbeidslivet og trepartssamarbeidet som er den beste garantien for varig velferd. Ingen har greid å vise at skattekutt gir flere arbeidsplasser, men forskning har vist at økt fagforeningsfradrag for vanlige folk fører til både økt organisasjonsgrad og økt produktivitet. Det er ikke tilfeldig at NHO ønsker fagforeningsfradraget for vanlige folk velkommen. Ser ikke Venstre dette viktige poenget? Eller er Venstres motstand mot økt fagforeningsfradrag bare nok et eksempel på at Venstre (presidenten klubber) egentlig er (presidenten klubber igjen) et ganske fagforeningsfiendtlig parti?

Presidenten: Tiden er ute for lenge siden. Vi må respektere klokken.

Sveinung Rotevatn (V) [12:07:38]: Fagforeningsfrådraget i Noreg har vorte auka før. Det vart auka under den førre raud-grøne regjeringa. Det førte ikkje til høgare organiseringsgrad. Det har det også vorte forska på. Så kan det vere at det vert heilt annleis denne gongen. Det har nok sannsynet mot seg, men vi får jo håpe at det gjer det. Eg er for at fleire organiserer seg. Det er ingenting som er betre enn om det vert resultatet. Men vår erfaring, frå Noreg, tyder ikkje på at det vil vere tilfellet.

Så presiserte for så vidt representanten Christoffersen sitt første spørsmål no i sitt andre, og då forstår eg det litt betre, for då er jo spørsmålet: Kva meiner Venstre med dei som ikkje kan jobbe? Dei som ikkje kan jobbe, skal sjølv sagt ha gode og trygge velferdsordningar. Eg slit med å kome på eit einaste land nokon plass som har betre og tryggare velferdsordningar for dei gruppene enn det vi har her i Noreg, og dei har vorte styrkte også gjennom vår tid i regjering, anten det handlar om å auke

minstepensjonen eller det handlar om å styrkje pleiepengeordninga, eller alt det andre vi har gjort for å sørge for at folk som ikkje kan vere i jobb, anten det gjeld omsorgsoppgåver eller andre ting, får ein trygg økonomi.

Else Marie Rødby (Sp) [12:08:52]: Senterpartiet er opptatt av at folk skal ha god tilgang til rettstjenester der de bor. I løpet av bare de siste sju ukene har denne regjeringen fått på plass flere tiltak for å forbedre både innholdet i og tilgangen til rettstjenester enn det Solberg-regjeringen gjorde på åtte år. Vi bevilger mer penger til flere ansettelser av embetsdommere, mer til digitaliseringsarbeidet i domstolene og bevilger 100 mill. kr mer enn Venstre til fri rettshjelp. Slik sikrer Senterpartiet sammen med Arbeiderpartiet og SV at flere får tilgang til gode rettstjenester i hele landet.

Det er en ærlig sak at Venstre har valgt å prioritere en omstridt domstolsreform framfor f.eks. å øke satsene på fri rettshjelp. Men da blir spørsmålet: Hvorfor? Mener Venstre at det er rimelig at folk som har dårlig råd, f.eks. folk på uføretrygd, ikke skal få tilgang på fri rettshjelp?

Sveinung Rotevatn (V) [12:09:43]: Eg vil seie at den styrkinga som har skjedd av fri rettshjelp i forhandlingane her i Stortinget, som eg nok trur SV har ein større del av æra for enn Senterpartiet, er det grunn til å glede seg over. Det synest eg er bra, det synest eg er ei god prioritering. Det er rett nok ein minimal sum av dei milliardane ein har flytta på, men det er like fullt positivt.

Men når ein framhevar motstanden mot domstolsreforma som Senterpartiet har, og som denne regjeringa, så vidt eg har skjønt, har tenkt å gjennomføre, som eit rettstryggleikstiltak, då begynner eg verkeleg å lure. Eg har ikkje registrert at ein einaste aktør i dette landet, anten det er Advokatforeningen eller Dommerforeningen, eller andre enn Senterpartiet, meiner at det vil gje betre rettstryggleik å ha enda fleire domstolar med enda færre fagdommarar og enda mindre rom for spesialisering og fordeling av oppgåver. Det er berre Senterpartiet som meiner det. Så kan ein velja om ein trur det er Senterpartiet som veit best korleis ein skal styrkje rettstryggleiken i dette landet, ved å reversere ei nødvendig reform, eller om det er alle dei andre, som faktisk gjennomfører reforma.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:11:00]: Representanten var med i den førre regjeringa, og eg la merke til at det kom eit framlegg frå den om å kutte heile 1,5 øre i elavgifta, i ein situasjon der straumprisane i lang tid hadde gått til himmels, både på Vestlandet, på Austlandet og på Sørlandet. Då var altså framlegget frå den tidlegare regjeringa å kutte elavgifta med heile 1,5 øre. Spørsmå-

let er rett og slett: Trur representanten det er eit forslag som nokon i Noreg i det heile hadde merka?

Sveinung Rotevatn (V) [12:11:42]: Ja, det ville jo alle i Noreg merka, men dei ville merka det i liten grad, for dette er ikkje snakk om eit stort kutt. Det same gjeld den ytterlegare auken i kutt i elavgift som den nye regjeringa føreslo, og i og for seg også det som Framstegspartiet føreslår, for når ein skal gjennomføre den typen kutt for absolutt alle, heilt uavhengig av økonomi, uavhengig av kor mykje straum ein forbrukar, vert det ganske lite på kvar, nær sagt uansett kor mykje ein kuttar. Difor har vi i dag, i samarbeid med Høgre og Kristeleg Folkeparti, lagt fram eit nytt forslag i lys av den ganske akutte situasjonen som har oppstått dei siste par vekene, der vi føreslår ei mykje meir målretta ordning. Vi sørgjer for at alle studentar no får 1 000 kr i hjelp til å betale straumrekningane sine, og at alle husstandar med 1,2 mill. kr i samla inntekt eller under får 750 kr per husstandsmedlem, for å hjelpe til med straumrekninga no i vinter. Det er målretta. Det vil ein merke. Eg vil for så vidt oppfordre Framstegspartiet, dersom deira eige forslag ikkje får fleirtal, til å støtte vårt forslag.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [12:12:55]: Gjennom åtte blå år har ordningen med fri rettshjelp i praksis blitt borte. Som enslig må man ha en inntekt under 246 000 kr i året for å kunne få profesjonell hjelp i et juridisk spørsmål. Det kan handle om hjelp i saker som at huseier prøver å kaste en ut uten grunnlag, at man står i en betent barnefordelings sak, eller at man vil klage på et Nav-vedtak. I løpet av Venstres tid ved makten er ikke inntektsgrensen økt med en eneste krone. I tillegg var noe av det siste Solberg-regjeringen og Venstre gjorde på vei ut av regjeringskontorene, å kutte 3,3 mill. kr til de frivillige rettshjelpsordningene, som JURK, Jussbuss og Gatejuristen. Mitt spørsmål er: Er det sånn at Venstre ikke ser det skrikende behovet for å styrke rettshjelpstilbudene i samfunnet?

Sveinung Rotevatn (V) [12:13:48]: Jo, det behovet ser Venstre, og det er ikkje slik at gjennom dei åtte åra vi har vore med og laga budsjett, har ein kutta i rettshjelpstilboda. Tvert imot brukar ein meir pengar på rettshjelp no enn det ein gjorde for åtte år sidan. Men det har vore ulike offensivar i løpet av dei åra som har handla om å kutte fri rettshjelp, bl.a. frå den Høgre-Framstegsparti-regjeringa som sat. Det stoppa Venstre i Stortinget og styrkte heller ordningane. Men eg er einig med representanten Unneland i at framleis er ikkje rettshjelpsordningane gode nok. Det var bakgrunnen for at vi, då vi kom inn i regjering, sette ned rettshjelpsutvalet, som fekk eit viktig mandat i å sjå på korleis des-

se ordningane skal fungere godt i framtida. Eg er framleis einig i at vi samla sett må auke løyvingane, men det er nok også slik at ein bør prioritere betre, for det er store summar med rettshjelp som går til område i dag, som kanskje kunne gått til andre område i staden for. Eg vil avslutte med å seie det same som eg sa i replikkvekslinga med Senterpartiet, og det er at eg synest det er bra at SV no har fått inn i forliket at ein skal styrkje rettshjelpsordningane. Det er positivt, og det er Venstre glad for.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:15:04]: At jeg i det hele tatt kan stå på denne talerstolen i dag, er takket være den usynlige innsatsen fra utallige mennesker – alt fra de som har bygget talerstolen, til VA-ingeniørene som holder meg forsynt med drikkevann i løpet av dagen.

Å ta vare på dette nettverket er så viktig for oss at mange ligger våkne om natten hver gang vi får bekymringer om endringer som skjer med det økonomiske systemet. Men alt dette hviler på et dypere nettverk vi også må være bevisst på. Vi spør hverandre ofte: Hva skal vi leve av i framtiden? Dette spørsmålet har et svar som ikke endrer seg: Vi skal leve av det vi alltid har levd av – frisk luft, rent vann og sunn mat. Vi glemmer at forutsetningen for at vi i det hele tatt har et økonomisk nettverk å bekymre oss for, er at vi har et velfungerende økologisk nettverk under det hele, der planter og alger lager luften vi puster, og insekter og mikroorganismer sørger for maten vi spiser. Dette skjøre nettverket er nå i ferd med å rakne.

Hva gjør vi i denne sal for å redde naturen, selve livsgrunnlaget vårt? Vel, i denne budsjettprosessen ser det ut til at hovedgrepet er først å ta ut, og så ta inn igjen 120 mill. kr til skogvern. Vi har fått folkets tillit til å ta vare på deres framtid; vi kan bedre enn dette.

I går la vi fram Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der vi viser hvordan en faktisk redningsaksjon for naturen kan se ut. Og ja, vi bruker milliardbeløp på naturen fordi det er ansvarlig pengebruk å investere i vårt felles livsgrunnlag. Vi må innse at i vår iver etter å legge naturen under oss har vi glemt at vi fortrenger dette livsnødvendige nettverket. Vi i De Grønne vil rett og slett innføre prinsippet om at det skal koste penger å bygge ned og ødelegge natur. Vi viser også at det er fullt mulig å kutte klimagassutslippene med 80 pst. innen 2030, så vi kan bruke tiden vår på å diskutere de beste tiltakene framfor å diskutere om det i det hele tatt går framover fra et år til det neste.

Hva har dette å si for enkeltmennesket? Hvordan hadde livet for et menneske i Norge sett ut om De Grønne bestemte budsjettet? Når du starter på livet, får dine

foreldrene god hjelp til å ta deg imot. Vi styrker engangstønaden med 9 000 kr ved fødsel og adopsjon, vi gir foreldrene dine fire uker ekstra foreldrepermisjon og bevarer kontantstøtten. Med flere lekeplasser, bilfrie gater og hjertesoner rundt skolene gjør vi barndommen din friere og tryggere. Vi gir deg renere luft ved å prioritere sykkel, gange og kollektivtransport framfor mer biltrafikk og motorveier. På skolen får lærerne dine mer tid til å fokusere på deg idet vi åpner for mer praktisk og variert undervisning i skolen og reduserer et prøve- og kontrollregime. Skolehverdagen din blir sunnere, vi styrker skolehelsetjenesten, vi gir deg gratis frukt og grønnsaker og innfører gradvis gratis skolemat, og vi gir deg fritidskortet tilbake.

Takket være De Grønnes storsatsing på psykisk helse får du både forebygging og tidlig hjelp, bl.a. med et styrket tilbud i kommunene og flere døgnplasser i psykisk helsevern. Får du problemer med rus, vil samfunnet møte deg med verdighet og omsorg framfor forfølgelse og straff. Havner du i helsevesenet, kan du nyte godt av at De Grønne vil gi fagfolkene tiden og tilliten tilbake, begynne en reversering av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform og få fram alternativer til helseforetaksmodellen. Kapasiteten i helsevesenet skal økes, særlig i intensivavdelingene, men også i andre deler av systemet som gir oss kapasitetsmangel i pandemier. Tennene blir endelig ansett som en del av kroppen.

Et av de største grepene i vårt alternative budsjett er klimabelønning. Istedenfor at man bare skal betale miljøavgifter til staten, kan man nyte godt av denne belønningsordningen, der det man betaler mer for flyreiser og fossilt drivstoff, deles ut igjen til alle, slik at det lønner seg å velge miljøvennlig i hverdagen – vinn-vinn både for deg og for miljøet. Dette er en ordning vi første gang foreslo på Stortinget i 2016, men i år trapper vi den opp og deler ut totalt 21,4 mrd. kr i klimabelønning som skal gå til hver eneste innbygger i Norge, og som tilsvarer ca. 4 000 kr i året til hver nordmann.

Man vil i større og større grad kunne fylle livet med det som betyr mest for de aller fleste: tid til seg selv, venner og familie, framfor stadig mer jobbpress og forbrusjag. Vi utreder kortere arbeidstid og borgerlønsordninger for å stå klare til å møte framtidens endringer med nye løsninger som kan prøves ut. Når livet begynner å gå mot slutten, kan man føle seg trygg på at alle kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner skal bli Livsglede for Eldre-sertifisert, det skal satses på velferdsteknologi, og ernæring og aktivitet for eldre og pleietrengende har fått økt støtte. Det er det gode, grønne liv i praksis.

Hvordan skal vi skape et så godt liv uten å bryte med naturens tålegrenser? Vi i De Grønne går inn for en

grunnleggende systemendring. Vi må forbruke mindre, vi må leve mer. Sirkulærøkonomi framfor bruk og kastøkonomi er et nøkkelord. I næringslivet skal vi gjenbruke, vi skal reparere, satse på resirkulering av materialer, nullutslipps sjøtransport, flytende havvind, CO₂-håndtering, satsing på nyskaping og prioritering, og kraftig økt tilgang på risikovillig kapital for grønne næringer gjennom Nysnø og Investinor. Bionova opprettes og finansierer ting som biokull, alternativer til soya og dyrefôr og matproduksjon fra alger. Vi foredler mer trevirke i Norge, biogass skal satses på, og ikke minst kultur, opplevelser og frivillighet.

Hvordan finansierer vi en så stor satsing på det grønne næringslivet? Jo, vi innfører en grønn omstillingsavgift på olje og gass, som sikrer at de midlene som ellers ville blitt brukt til økt aktivitet på sokkelen, i stedet går til grønne tiltak på fastlandet. Akkurat nå investeres det seks til syv ganger mer i olje og gass enn i all annen industri til sammen. Vi tar en avgift på 43 kr per fat oljeekvivalenter og endrer § 4 i lov om Statens pensjonsfond for å gjøre avgiften mulig. Denne avgiften vil ikke øke aktivitetsnivået i økonomien, nettopp fordi aktiviteten i oljesektoren vil gå ned, samtidig som investeringer i bærekraftig industri går opp.

Et kritisk punkt i budsjettenigheten som er lagt fram, er håndteringen av situasjonen for kollektivtransporten. Kollektivbransjen er i en kritisk situasjon, og det budsjettforliket som vi behandler i dag, utsetter bare kuttene i tilbudet med noen få måneder. Dette betyr at avganger kan forsvinne, særlig i helger og på kveldstid. Det rammer i første rekke de som er avhengig av buss, båt og bane til og fra arbeid på ugunstige tidspunkt, som sykepleiere, renholdsarbeidere og transportarbeidere. Folk med lav inntekt som ikke har råd til bil, er de som rammes hardest. Dette er en tapt mulighet. Istedenfor å holde ting ved like i noen få måneder burde vi virkelig satset på å bygge framtidens kollektivtransport som er klar for å møte en ny hverdag etter korona. I vårt alternative statsbudsjett foreslår vi en pakke på til sammen 5,1 mrd. kr for å kutte prisene og videreutvikle tilbudet i hele landet. Prisene skal ned med 20 pst., og vi vil at folk skal kunne trekke fra månedskort på skatten. For å ta et eksempel vil prisen for et månedskort for en som pendler mellom Lørenskog og Oslo, gå ned fra rundt 1 400 kr til 1 127 kr, og med skattefradraget vil månedskortet i praksis koste 879 kr. I tillegg mener vi at familiebillette- ne bør gjøre det gratis å ta med barna på tog og buss.

På ett punkt kan vi glede oss over at Stortinget faktisk har lest budsjettet vårt og med stor entusiasme i dag diskuterer forslaget om å dele ut igjen statens inntekter fra strømprishoppet tilbake til folk. Når staten tar inn superprofitt på grunn av økte inntekter på strøm, vil vi at pengene betales rett tilbake til folk. Dette må vi få til i

år, men også i framtiden, for strømprisene kommer til å variere framover også. Derfor foreslår vi en løsning nå, for 2022, samtidig som vi vil ha en ny modell som automatisk utjevner urimelige utslag på strømprisen, i tillegg til å sikre at det skal lønne seg å satse på energisparing.

Jeg tar med dette opp våre forslag og legger til at vi subsidiært kommer til å stemme for en rekke forslag om å få til en kontantutbetaling til folk for å dekke høye strømkostnader. Vi synes det er positivt at så mange foreslår konkrete grep, og vi vil gjøre vårt beste for å bidra til at flere av disse får flertall, om mulig. Vi merker oss at regjeringspartiene ikke ønsker å gjøre et konkret vedtak i dag, men heller ber regjeringen komme tilbake med en sak. Et løfte om en kommende sak i Stortinget betyr lite for dem som akkurat nå sliter med strømrregningen. Vi i Miljøpartiet De Grønne forventer at regjeringen handler raskt, slik at de som sliter mest, får klare svar.

Presidenten: Representanten Kristoffer Robin Haug har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Sivertsen Næss (A) [12:24:29]: Jeg hører at representanten Haug tar til orde for å strupe en næring som i dag bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser langs hele kysten. Petroleumsnæringen er i tillegg den næringen som har både kompetansen og musklene vi trenger for å lede an i det grønne skiftet. Som representant fra nord hører jeg ofte framoverlente bedriftsledere i distriktene uttrykke tydelig at forutsigbare rammevilkår er en forutsetning for at de skal kunne ta risiko og satse innenfor fornybare næringer. Mitt spørsmål er:

Hvordan mener representanten Haug at det er mulig å ivareta alle de dyktige fagfolkene og en leverandørindustri som er helt avgjørende for bosetting langs kysten i distriktene, når de i praksis tar til orde for en nedlegging av olje- og gassindustrien?

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:25:20]: Jeg takker for spørsmålet og minner om at oljevirkosomheten nå eksploderer på norsk sokkel som følge av den utrolig generøse oljeskattepakken, samtidig som vi må innse at verden rundt oss er på full fart ut av oljealderen. Den nye regjeringen i Tyskland har sagt at de i løpet av få år skal forsøke drastisk å redusere sin bruk av fossilt brensel – det gjelder også norsk gass.

Vi mener at vi må ruste næringslivet for framtiden, og at det ville være en utrolig kortsiktig løsning ikke å innse at de arbeidsplassene som i dag er innenfor olje og gass, vil være truet innen kort tid, ettersom de aller fleste av våre kunder sier at de ikke ønsker vårt produkt i nær framtid. Vi mener at en slik omstillingspakke vil skape de nye arbeidsplassene til nettopp de kloke hodene som

i dag jobber i industrier som har en kort tidshorisont foran seg.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:26:26]: Et av Norges mest gryteklare og konkrete industriprosjekter for å kutte utslipp vil kunne få sin endelige løsning med dette statsbudsjettet. Det er en plan om å bygge det første industrielle anlegget i Norge for å gjenvinne brukt tre-materiale på Braskereidfoss i Innlandet. Så når denne talerstolen en dag skal skiftes ut, vil den ikke brennes, men bli til nye, moderne industriprodukter.

I nettopp Våler kommune, der denne industrien ligger, var det ved stortingsvalget 0,76 pst. av innbyggerne som stemte på Miljøpartiet De Grønne. Det industrifolket sier, er at det handler om at Miljøpartiet De Grønne har en politikk som minner mye om Høyre og Venstres politikk, fordi den øker de sosiale og geografiske forskjellene mellom folk. Jeg lurar på om Miljøpartiet De Grønne kan svare på dette:

Er det ikke et paradoks at de som i praksis gir de største bidragene for å kutte utslipp i Norge, holder seg unna Miljøpartiet De Grønne?

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:27:28]: Jeg takker for utfordringen. Det er interessant at nettopp det tiltaket representanten Sandtrøen løfter fram, er akkurat et slikt tiltak som vi er enig i at vi må satse på i framtiden. Det er lett å skylde på at man er lite dyktig til å få fram nyansene i politikken sin, hver gang man gjør et dårlig valg eller det er en dårlig meningsmåling, men her mener jeg at jeg har lagt fram et budsjett som viser i detalj hvordan Miljøpartiet De Grønne kan gjøre hverdagen sosialt bedre for alle, men også bedre for næringslivet. Jeg tror det er elementer i regjeringens politikk som handler om satsing på nye bedrifter for det grønne skiftet, som vi også kan være med på å samarbeide om, og slik vise at vi står sammen om mange av disse gode løsningene, selv om det er deler av politikken vi er svært uenig i.

Ove Trellevik (H) [12:28:39]: For Høyre er det viktig at ambisjonane og måla frå Glasgow vert omsette til god politikk. Energikrisa me opplever, viser at Europa vil vera avhengig av norsk gass i lang tid for å erstatta f.eks. den meir forureinande kolkrafta.

IEA-sjefen, Fatih Birol, uttala den 30. november, altså for berre eit par dagar sidan, at verda treng norsk olje og gass, sjølv i eit 1,5-gradarsperspektiv. Men verda vil kanskje trenga mindre enn ein gjer i dag, sa han.

Miljøpartiet Dei Grøne brukar Birol og IEA som sanningvitne i sin argumentasjon om at Noreg må stansa leitinga etter olje og gass. Når IEA-sjefen no uttrykkjer seg annleis, er mitt spørsmål om Miljøpartiet Dei Grøne vil endra politikken sin på dette området, når me ser at

det er ein enorm etterspurnad etter norsk gass, og at det er skyhøge prisar, noko som også påverkar straumprisen her heime.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:29:40]: Takk for spørsmålet. En grunnleggende forutsetning man må undersøke, er hvor raskt vi tror denne omstillingen kommer til å gå. Vi har tatt til orde for å bygge ned norsk olje- og gassindustri over et 15-årsperspektiv. Spørsmålet er: Hvis vi skal lykkes med klimamålene, bør ikke det være en slags maksimumsgrense for hvor lang tid vi har på oss for å lykkes med å utvikle grønne næringer og dermed ikke lenger måtte lene oss på de fossile industriene? Ja, selvfølgelig vil vi i den perioden – også med Miljøpartiet De Grønnes politikk – ha aktivitet på norsk sokkel, utvinne norsk olje og gass, men ikke bygge den opp som en ny satsingsindustri langt ut over tidshorisonten, som er de nærmeste tiårene. Det mener vi er i tråd med både IEAs politikk og en god nærings- og industriutviklingspolitikk for Norge i framtid-en.

Sandra Bruflot (H) [12:30:48]: Det viktigste i velferdspolitikken vår må være at vi tilbyr gode tjenester. MDG skriver om sin egen politikk at «private aktører kan på noen områder gi større mangfold og kvalitet og være et positivt supplement». Så mitt spørsmål til representanten er: Hva tenker representanten om Arbeiderparti–Senterparti-regjeringens verbalforslag om å utrede hvordan kommersiell drift kan utfases i velferden? Og er representanten enig i at resultatet vil kunne være dårligere tjenester for innbyggerne?

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:31:24]: Jeg takker for spørsmålet, som trekker opp mange viktige nyanser i velferdssystemet vårt og spesielt da helsepolitikken, hvor dette ofte er en aktuell problemstilling.

Det er helt riktig, som representanten tar opp, at privat og ideell sektor ofte er et viktig og av og til kritisk supplement for å sikre disse velferdstjenestene – i kritiske situasjoner og på områder hvor vi trenger et supplement. Så å være disse aktørene foruten i det komplekse økosystemet som norsk velferd er, tror vi kan være en potensielt dårligere løsning enn å ha mange kort å spille på.

Selvfølgelig er vi tydelige på at det offentlige må være ryggraden i velferdssystemet, og man må passe på at man ikke lager ordninger hvor enkelte private aktører utkonkurrerer og dermed uttynner dette systemet, men det er absolutt viktig å ha rom for bredde og et mangfold av aktører.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:32:46]: Europa opplever en energikrise, og europeerne kan prise seg lykkelige

over at MDG ikke har styrt norsk olje- og energipolitikk, for da hadde krisen vært vesentlig verre.

I dag forsyner vi et desperat Europa med energirik gass – et Europa som har ført en politikk helt i MDGs ånd, hvor klimapolitikk har trumfet energipolitikk og forsyningssikkerhet. Dagens situasjon, med skyhøye priser og tvunget redusert forbruk, er vel som musikk i MDGs ører da de senest i september, da krisen allerede var startet, uttalte at man ville øke elavgiften og ønsket høyere strømpriser for å få ned forbruket. I tillegg ønsket man å sende mer kraft ut av landet.

Kanskje man ikke ønsker dagens priser, men jeg lurer på hvor mye høyere MDG mener strømprisen bør være?

Kristoffer Robin Haug (MDG) [12:33:39]: Først vil jeg peke på at grunnen til at vi i det hele tatt har en krise, med høye strømpriser og høye materialkostnader, er at under koronapandemien hadde folk i hele den vestlige verden rett og slett mindre anledning til å bruke penger og ressurser på tid og opplevelser, og økte dermed det materielle forbruket. Det er altså en økning i materielt forbruk som har gjort at fabrikkene er nødt til å produsere mer og dermed bruke mer ressurser, mer råvarer og mer energi, som presser råvareprisene opp. Den grunnleggende hovedårsaken til økte kostnader, for både strøm og materialer, er altså økt forbruk, som er det store, underliggende problemet Miljøpartiet De Grønne ønsker å komme til livs.

Når det gjelder elavgift og strømkostnader, er nettopp vårt tiltak å sørge for at dette fungerer som en klimabelønningsordning. Vi ønsker ikke å fjerne insentiver til at det skal lønne seg å installere energiøkonomiserende tiltak i husholdningene, men vi ønsker å dele pengene tilbake igjen, til folk flest, sånn at det ikke rammer dem som har minst, og at man faktisk får penger tilbake igjen istedenfor at de skal gå inn som avgifter til staten.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:34:59]: Norge er verdens beste land å bo i, ifølge FN. Jeg er stolt av å ha vært del av et ikke-sosialistisk samarbeid de siste åtte årene som har bidratt til å legge et godt grunnlag for videre verdiskaping, for trygging av velferden og for en grønn omstilling.

Vi har blitt mindre oljeavhengige, og vi har blitt mer konkurransedyktige nå enn vi var i 2013, og vi lyktes med å få ned arbeidsledigheten raskt etter to store kriser – koronapandemien og oljeprisfallet.

Vi har prioritert investeringer i kunnskap og gode og bærekraftige rammevilkår for verdiskaping i hele lan-

det. Ikke minst har vi prioritert framtidsrettede investeringer i familie og oppvekst.

Mulighetene våre til å lykkes som voksne påvirkes av hvilken start vi får i livet. Jo tidligere vi setter inn innsatsen, desto bedre blir utbyttet senere. Folks arbeidsinnsats er vår viktigste ressurs. Og den mest kraftfulle investeringen i folk er å investere i små barns utvikling, slik også framtrepende forskere og økonomer sier.

Derfor er jeg stolt av alt vi har fått til i løpet av årene våre i regjering. Jeg er stolt av økningen i barnetrygda med 8 200 kr for de yngste ungene, en nesten tredobling av engangsstønaden for foreldre som er uten rett til foreldrepenger, og av satsingen på gratis kjernetid i barnehagen for familier med dårlig råd. Og jeg kunne fortsatt.

Mye er bra i de rød-grønnes budsjettenighet for neste år når jeg ser på det med Kristelig Folkepartis øyne. Det er mange gode satsinger på distrikter, sosial velferd og fordeling. Men det er også mange spørsmålstejn og skuffelser.

Jeg er skuffet over innretningen på skatteopplegget, med økt skatt på arbeid som er egnet til å svekke verdiskapingen og grunnlaget for velferden. Det er også store spørsmålstejn ved utslippskuttene i det rød-grønne budsjettet, når de i mindre grad enn oss er villige til å bruke det viktigste virkemiddelet i klimapolitikken, nemlig miljøavgifter.

Det er merkelig at en regjering som sier at den prioriterer vanlige folk, velger å avvikle fritidskortet fra neste år. Fritidskortet på 2 000 kr betyr mest for de ungene som lever i familier med lave eller vanlige inntekter. Jeg er redd mange barn nå ikke får mulighet til å delta i korps eller på fotball eller den fritidsaktiviteten de ønsker. Det gjør meg trist. Visjonen med kortet var at vi endelig skulle gjøre noe med de ungdommene og ungene som dessverre ikke får lov til å delta. Neste år skulle en tredjedel av dem få 2 000 kr. De kunne sittet i klasserommet og diskutert hvilken aktivitet de skulle delta på – alle med en visshet om at de hadde pengene, og alle med et kollektivt, forsiktig press på de som ikke får det hjemmefra, for å delta i sosiale aktiviteter, som vi vet er viktig for å bekjempe utenforskap. Med all respekt: Vi har prøvd å styrke idretten. Vi har prøvd å styrke frivillige organisasjoner. Vi har prøvd ulike tiltak. Vi har ikke lyktes. Dette var et nytt forslag som dessverre ikke får se dagens lys.

På toppen av dette kutter regjeringa i kontantstøtta. De fjerner alle tilskudd til samlivstiltak, og de dropper forslaget om økt foreldrefradrag, som ville gitt størst lettelse til de barnefamiliene med dårligst råd. De rød-grønne har, igjen, sviktet i familiepolitikken.

Samtidig brukes store penger på et lite målrettet tiltak som redusert elavgift, som gir de største lettelsene til de som har store hus og hytter med varmekabler i opp-

kjørselen. Nå trengs i stedet en rask kontantutbetaling til husholdninger som har problemer med å betale de høye strømregningene, slik vi, Høyre og Venstre foreslår i dag.

De rød-grønne foreslår en rekke kutt i ikke-statlig sektor: Kutt i kapitaltilskuddet til friskoler, kutt til private barnehager, fjerning av tilskuddet til private kirkebygg og halvering av ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige formål. Jeg er overrasket og skuffet over at Senterpartiet ikke sto mer opp for frivillig og ideell sektor.

Budsjettet som Solberg-regjeringa la fram, har bedre prioriteringer. Vi hjelper dem som ble rammet av krisa, og legger til rette for nye grønne jobber, uten å øke skattene så kraftig som regjeringa gjør. Vi prioriterer barns oppvekst og bedre eldreomsorg. Og vi foreslår mer enn en halv milliard kroner mer enn de rød-grønne partiene til bistand til verdens fattigste, fordi det trengs mer enn noen gang midt i pandemi og klimakrise.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mona Nilsen (A) [12:40:03]: Kristelig Folkeparti er tydelig på at både tidsklemma og stram økonomi gjør hverdagen for barnefamilier både presset og hektisk. Samtidig har Kristelig Folkeparti i regjering økt SFO- og barnehagepriser, kuttet i brillestøtte til barn, kuttet i støtte til tannregulering for barn med skjeve tenner og kuttet i barnetillegget for uføre, som i snitt utgjør 50 000 per år. Regjeringen har altså stått for tidenes store og usosiale kutt og økt utgiftene på flere områder for barnefamilier. Fritidskortet, som representanten Ropstad er så opptatt av, har gitt noen barn inntil 2 000 kr per år, dog med en begrensning i hvilke aktiviteter som kunne inngå i den ordningen. Kristelig Folkeparti er opptatt av barnefamilier og valgfriheten. Hva tror representanten Ropstad barnefamiliene egentlig ville ha valgt?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:41:08]: Jeg er helt sikker på at de ville ha valgt Kristelig Folkeparti. Dessverre vil dette budsjettet medføre at det ikke er noen fortsatt økning i barnetrygden, som jeg er veldig stolt av, og som jeg nevnte: 8 200 kr for de yngste ungene. Fritidskortet: Ja, det er riktig at ikke alle har fått det, men planen var å bruke 1,7 mrd. kr for å kunne gi alle barn og unge 2 000 kr i året.

Jeg reagerer på den historiefortellingen som representanten har, for jeg er helt uenig. Når det gjelder SFO, og når det gjelder barnehage, har vi ført en målrettet politikk som har gjort at det har blitt billigere, til og med gratis, for dem som har lavest inntekt, og det tror jeg også betyr mest for dem. Barnetillegget: Det er ikke riktig at vi fjernet det. Vi satte et tak slik at en ikke skulle få

mer enn 100 pst. av det en hadde før en ble ufør, utbetalt i barnetillegg. Det mener jeg er en rimelig og god løsning.

Kristelig Folkeparti hadde store visjoner for familierne videre. Dessverre får vi ikke mulighet til å gjennomføre dem fra regjering, men vi skal være utålmodige, og vi skal foreslå konstruktive innspill til regjeringa, som jeg håper de vil støtte.

Mona Nilsen (A) [12:42:11]: Jeg synes det er veldig fint at Kristelig Folkeparti er opptatt av barnetrygden, og som representanten selv sier, var det ca. 8 000 kr i året.

Jeg vil minne om at utredninger har vist at barnetillegget for uføre utgjør et faktisk tap på i snitt 50 000 kr per år. Da vil jeg igjen spørre, når vi snakker om dette med valgfrihet og ser på de kuttene, for jo da, barnehageprisene har økt, støtte til kjernetid for dem i barnehagene som har dårligst råd, men samtidig har dere altså kuttet 50 000 per år for dem som er uføre og har barn: Hva tror du egentlig at velgerne hadde ønsket seg – et fritidskort til 2 000 kr per år, for noen barn, eller faktisk å kunne få universelle lettelser i hverdagen sin?

Presidenten: Presidenten minner om at talen skal gå via presidenten.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:43:19]: Jeg synes det er interessant å høre på, for jeg husker at da vi jobbet med uførereformen i 2011, var nettopp forslaget fra Arbeiderpartiet å legge om barnetillegget, på samme måte som det Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa gjorde i sin tid, nemlig å legge det om slik at en fikk det utbetalt på lik linje med dagpenger, og et mye lavere beløp. Den gangen var det SV som reddet det, på samme måte som at SV gjorde en endring i dette budsjettet, ved at de fjernet taket på hvor mye en fikk utbetalt, at en ikke fikk utbetalt mer i uføretrygd enn det en hadde før, altså en 100 pst.-grense. Så den historiefortellingen synes jeg er veldig merkelig.

Vi hadde som sagt en målrettet politikk når det gjaldt barnehage, og når det gjaldt SFO, for å sikre gratis kjernetid, gratis tilbud for dem som har minst. Det håper jeg også denne regjeringa følger opp, for det er bra å senke prisen på barnehage, men det kommer ikke dem til gode som har minst inntekt. Det håper jeg representanten legger seg på minne for å komme med målrettede tiltak til dem som har lite.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [12:44:29]: Et av de områdene der jeg vet at Senterpartiet og Kristelig Folkeparti har et felles engasjement, er omsorgen for de svakeste blant oss. Blant annet tror jeg vi er enige om at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal få den assistansen de trenger til å leve et fritt og selvstendig liv.

Derfor er jeg skuffet over at Kristelig Folkeparti også i dette budsjettet velger å kutte i ordningen for ressurskrevende tjenester. Dette er tjenester til innbyggere med helt spesielle hjelpebehov, mennesker med nedsatt funksjonsevne, psykisk utviklingshemming, rusproblemer og mennesker med psykiske lidelser. Kristelig Folkeparti har år etter år vært med på å øke innslagspunktet for ordningen med til sammen 256 000 kr mer enn prisstigningen. Dette tilsvarer et kutt på 1,8 mrd. kr. Er det åtte år i selskap med Høyre og Fremskrittspartiet som gjør at dere også, etter å ha gått ut av regjeringen, fortsetter med usosiale kutt som rammer de mest sårbare blant oss?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:45:24]: Dette kuttet rammer heldigvis ikke noen, og hvis det rammer noen, er det i så fall kommunene, fordi det er kommunene som får denne kompensasjonen. De ressurskrevende brukerne har rett på tjenestene. Så mener jeg, og det har jeg ment lenge, at vi burde gjort enda mer for å finne en bedre måte å organisere det på, slik at kommunene har gode insentiver til å løse oppgavene på en enda bedre måte.

Men for å bidra til historiefortellingen: Jeg husker veldig godt at Senterpartiet, da de satt i regjering sist, også kuttet – eller økte innslagspunktet – så Senterpartiet har en historie med å ha kuttet i denne posten selv. Når det gjelder Kristelig Folkepartis syn, mener vi at det bør ligge på dette nivået. Vi har ikke hatt et stort ønske om å gjøre dette kuttet, men det har vært en del av opplegget. Så er det sånn at det er kommunene som får det tilskuddet, og brukerne får heldigvis et godt tilbud uansett.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [12:46:26]: Etter at den avgåtte regjeringen la fram sitt budsjett, ble det i media brukt ord som «et usosialt budsjett» og «en usosial profil». Et godt samfunn defineres ofte av at man er i stand til å ta vare på dem som har minst. Derfor er mitt utgangspunkt i dette at man kutter i egenandeler. Man kutter i tjenestene til dem som er ressurskrevende for kommunene. Man kutter også i den opptrappingen som Fremskrittspartiet har vært med på å gjøre overfor minstepensjonistene.

Da er mitt spørsmål: Er det slik at Kristelig Folkeparti er stolt av at norske minstepensjonister lever under EUs fattigdomsgrense?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:47:09]: Nei, og derfor har vi vært opptatt av å løfte minstepensjonistene i mange omganger. Jeg tror det er 12 000 kr som Kristelig Folkeparti bidro til, og så har vi sammen med Fremskrittspartiet også i andre budsjett løftet det enda mer. Det mener jeg er en videre opptrapping som er viktig, for det er riktig som representanten sier, at mange av

dem lever under fattigdomsgrensen og har det trangt økonomisk.

For Kristelig Folkeparti var det viktig å prioritere enslige minstepensjonister, det har vi gjort flere ganger, men jeg vil også peke på et annet tiltak, nemlig trygghetsboliger, som var noe av det som den avgåtte regjeringa foreslo å gi støtte til. Jeg tror noe av det viktige i eldreomsorgen er å legge til rette for at en kan få et bedre tilbud tidligere, sånn at en får en annen boligtype heller enn å måtte komme på sykehjem. Det tror jeg hadde forebygget mer, det hadde gitt mer livskvalitet, og det hadde også vært rimeligere for kommunene.

Så her har vi også mye vi skulle gjort, og sammen med Fremskrittspartiet mener jeg vi fikk til ganske mye.

Birgit Oline Kjerstad (SV) [12:48:15]: Eg takkar først og fremst representanten Ropstad for anerkjenninga av SVs nyleg inngåtte budsjettavtale. Eg oppfattar Kristeleg Folkeparti som eit parti der ein er oppteken av dei svakaste – òg Ropstad.

Mitt spørsmål er: Forstår ikkje Ropstad og Kristeleg Folkeparti at det å ha ei behovsprøving av tiltak overfor ungar verkar stigmatiserande for familiar med dårleg råd? Og korleis kunne Kristeleg Folkeparti vere med og leggje fram eit budsjett der ein ikkje kravde å reversere dei sosiale kutta, som brillestøtte og barnetillegg for uføre?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:49:02]: Takk – jeg vil gi anerkjennelse, for det er mange bra ting som ligger i budsjettet, og det gir jeg støtte til. Så bruker vi vel ofte hver for oss mest tid på det vi er misfornøyd med, men det vil jeg gi anerkjennelse.

Barnetillegget tror jeg at jeg tok i stad, og det mener jeg er en viktig endring fra det som ofte går igjen i retorikken. Når det gjelder brillestøtten, synes jeg det er helt greit og fint at det blir reversert. Det er en ordning som skal ses på, og det ser jeg at SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet også mener er riktig, for at en ikke nødvendigvis skal gå helt tilbake til den modellen som var. Derfor var vi også opptatt av å få en evaluering av det tiltaket.

Jeg vil også si at jeg synes det er veldig bra, det som SV har fått til på barnetrygd, at det skal holdes utenfor sosialhjelputbetaling. Jeg håper det samme gjelder bostøtte, kontantstøtte og andre typer ordninger, for det betyr også at den barnetrygdøkningen som vi er veldig stolt av, og som jeg håper SV også kommer til å presse på videre framover, vil nå dem som også går på sosialhjelp, og det betyr noen av de mest sårbare ungene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:50:17]: Jeg har sittet og fulgt debatten i dag, og det er alltid et spennende privilegium å gjøre det.

Det er én ting jeg synes vi bare skal reflektere litt over når vi har finansdebatt i det norske Stortinget, 50 år etter at Trygve Bratteli var og åpnet Ekofisk. Den eneste diskusjonen som har vært om olje- og gasspolitikken til nå, har vært en runde med Miljøpartiet De Grønne. I dette budsjettet er det 322 mrd. kr som egentlig indirekte kommer fra den åpningen som Trygve Bratteli gjorde for 50 år siden. I samlet inntekts- og formuesskatt er det 319 mrd. kr. Bare for å sette det litt i perspektiv: Hvis man tar det per hode i Norge, er det 60 000 kr som vi får takket være at man først fant olje- og gassressursene, at man klarte å forvalte dem på en klok og god måte og skape verdiskaping, og at man også opprettet Statens pensjonsfond utland. Det gir oss som folkevalgte, både dere som sitter i Stortinget og oss som statsråder, en helt annen mulighet enn noe annet samfunn.

Da vi skulle gjøre opp budsjettet i år, var det viktig for oss å se på om vi burde fase inn enda mer oljepenger, eller om vi ikke burde gjøre det. Så valgte Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV å ikke gjøre det, fordi vi var opptatt av å sørge for at vi skulle klare å forvalte denne formuen på en måte som gjør at også neste generasjon kan ha like stor glede av den som den generasjonen som vi er en del av. Vi har også valgt å ikke gjøre det fordi vi vet at hvis man faser inn bare mer og mer oljepenger, blir det ytterligere press på renter, og det skaper utfordringer ikke minst for småbarnsfamilier og andre som har høy gjeld.

Men hva var det vi prioriterte da Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen fikk lov til å lage en tilleggsproposisjon, takket være støtte i folket og mandatet det ga? Jo, det var å føre politikk for mindre forskjeller mellom folk, både geografisk og sosialt. Det var hovedmantraet da vi skulle legge en ny økonomisk politikk for Norge: Hvordan kan vi føre en økonomisk politikk og en finanspolitikk som gjør at det blir mindre forskjeller sosialt og geografisk? Og vi har gjort det ganske systematisk gjennom hele budsjettet.

La meg først ta den geografiske dimensjonen, som ingen andre partier har valgt å løfte i denne debatten til nå. Vi har valgt å bruke ca. 4 mrd. kr på å utjevne geografiske forskjeller i Norge – en kraftfull satsing.

Hvis man er avhengig av ferge, vil man merke at neste år blir det litt lavere fergepris. Eller ta dem som bor i de minste kystsamfunnene: De vil merke at det blir gratis ferge. Vi har satt av penger til det, og vi kommer til å gjennomføre det. Det var en prioritering som Arbeiderpartiet og Senterpartiet hadde, og som SV støttet.

For dem som er avhengige av bredbånd, valgte Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre å kutte. Vi øker, for vi mener at det skal være lik tilgang til fiber og den typen digital teknologi uansett om man bor på et lite sted eller et stort sted.

Vi ser det på rassikring, vi ser det på politiet, vi ser det på høyere utdanning, vi ser det på helseforetak, vi ser det på hvordan vi fordeler pengene til kommunal sektor: Det er en helt målrettet tenkning om hvordan man skal ha like gode tilbud om man bor på et lite sted, som om man bor på et stort sted – hvordan vi kan utvikle hele Norge.

Man ser det også for dem som er i fiskerinæringen, der vi satser mer på havner og farleder, og vi gjør også tiltak nettopp for å klare å gjennomføre det grønne skiftet innenfor skipsfarten. Det er mange gode tiltak som styrker kysten vår.

Vi tar også grep innenfor norsk matproduksjon på land, der man har en helt annen satsing på ca. 1 mrd. kr på ulike tiltak for å øke matproduksjonen rundt omkring i hele Norge.

Så har vi den sosiale dimensjonen. Med dette skatte- og avgiftsopplegget vil 82 pst. av befolkningen merke at man får enten lavere eller lik skatt neste år sammenlignet med i år. Så det store, store flertallet – alle med inntekt under 750 000 kr – vil få lavere skatt neste år enn de har i år. Det er en klar profil.

Så kan vi gå gjennom listen. Nå har vi sammen med SV bestemt oss for å

- gjeninnføre bedre ordning for brillestøtte
- fjerne avkorting på sosialhjelpen
- ha et ferietillegg for dem som er blitt arbeidsledige og har hatt det ekstra tøft
- gjøre det vi gjorde med arbeidsavklaringspenger
- øke med 300 mill. kr til særlig ressurskrevende tjenester

I tillegg kommer barnetrygd, varig tilrettelagte arbeidsplasser, 1 000 flere tiltaksplasser og en rekke tiltak som kan gjøre at flere som har en økonomisk krevende situasjon, skal få det bedre neste år enn det de har i år.

Så når man ser hvordan Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV sammen har prioritert disse ressursene, er det et budsjett for mindre forskjeller mellom folk og mindre forskjeller mellom ulike deler av landet. Det er gjort med en oljepengebruk som skaper trygghet, og en forutsigbarhet som gjør at man skaper arbeidsplasser og verdiskaping i alle deler av Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helge Orten (H) [12:55:25]: En av grunnene til at finansministeren klarer å holde seg med samme oljepengebruk som Solberg-regjeringa, er at han ikke har fjernet ABE-kuttet på 1,9 mrd. kr for 2022. Det er et kutt som både Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har argumentert sterkt imot i opposisjon, men de har likevel valgt å beholde det i budsjettet og tilleggsproposisjonen for 2022. I budsjettforliket øker en det ytterligere med et flatt kutt på 104 mill. kr på 01-postene for alle

statlige virksomheter – i realiteten er det et nytt ABE-kutt. I sum er dette omtrent det samme som reduksjonen i elavgiften utgjør for perioden januar–mars. Jeg har hørt representanter fra Senterpartiet som mener at de har for kort tid til å reversere ABE-kuttet, men de har tydeligvis hatt nok tid til å lage et nytt ABE-kutt. Spørsmålet mitt er:

Er det mangel på et bedre alternativ for inndekning, eller har det rett og slett blitt for vanskelig å finne dekning i budsjettforhandlingene, som gjør at en må beholde ABE-kuttet fra Solberg-regjeringa?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:56:29]: Som Høyre sikkert har sett, har vi gått veldig kritisk inn og sett på offentlig pengebruk, og, som representanten Orten helt presist påpeker, vi har gjort nye kutt, f.eks. i de virksomhetene som har brukt spesielt mye penger på kjøp av informasjons- og organisasjonstjenester, altså konsulenttjenester, for vi ønsker – både i Arbeiderpartiet og i Senterpartiet – å tenke på hvordan man kan bruke offentlige penger best. Noe av det vi ønsker å kutte ned på, er innkjøp av konsulenttjenester til staten – derfor det ekstra kuttet – spesielt konsulenttjenester som handler om PR, organisasjonsrådgivning og den type tjenester. Vi ønsker å kutte i det. I sum har vi kuttet 60 mill. kr med det budsjettforliket som nå er på plass. Jeg mener det er klokt at man hele tiden har et kritisk søkelys på det offentliges pengebruk, slik at man kan prioritere det viktigste. Det har vi gjort.

Helge Orten (H) [12:57:26]: Jeg er for så vidt enig med finansminister Slagsvold Vedum i at det er fornuftig å ha et kritisk blikk på offentlig pengebruk. Så er det behagelig for finansministeren å begynne å snakke om noen mindre konsulentkutt. Det som det her er snakk om, er et betydelig effektiviserings- og avbyråkratiseringstiltak på 1,9 mrd. kr for 2022, som finansministeren argumenterte sterkt imot da han var i opposisjon, men som han nå velger å beholde. Jeg vil stille spørsmålet igjen:

Kommer den nye regjeringa, med Arbeiderpartiet og Senterpartiet, til å fortsette å beholde den typen kutt framover, i og med at det er lagt inn som en betydelig del av finansieringen for 2022-budsjettet?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:58:16]: Vi i Senterpartiet har hele tiden vært opptatt av hvordan vi kan bruke offentlige penger på best mulig måte. I Arbeiderparti–Senterparti-regjeringa kommer vi selvfølgelig til å ta velferdsgrep i statsbudsjettet. Hvor kan vi gjøre kutt som gjør at vi kan prioritere midler til velferd, f.eks. til økt brillestøtte, som vi nå har prioritert? Da skal ikke en offentlig etat tenke at nå blir det ikke stilt effektiviseringskrav, krav til hvordan man kan bruke

penger mest mulig effektivt. Det kommer til å bli stilt strenge krav til det. Det er også det vi har sagt i Hurdalsplattformen: Vi skal se mer målrettet på hvor vi kan spare penger – nettopp for å kunne prioritere midler til f.eks. flere sykepleiere, flere barnevernsansatte og andre deler av offentlig sektor hvor vi ønsker vekst. Dette er en felles oppgave for alle, enten man er i regjering eller sitter på Stortinget. Man må hele tiden ha et kritisk blikk på de deler av offentlig sektor som vi synes vokser for mye, slik at vi kan prioritere politi, domstoler, forsvaret, sykehus, helse – de grunnleggende offentlige oppgavene, som vi har prioritert i dette budsjettet.

Helge Orten (H) [12:59:16]: Jeg tror ikke jeg får svar på spørsmålet mitt før 2023-budsjettet, men jeg kan jo ta det igjen da.

Et annet tema: Regjeringa har i tilleggsproposisjonen også kuttet 270 mill. kr i posten til mindre riksveiinvesteringer. I forbindelse med budsjettforliket ble det kuttet ytterligere med 10 mill. kr. Dette er en post som benyttes til utbedring av eksisterende veier, tilrettelegging for gående og syklende, målrettede trafikksikkerhetstiltak – tiltak jeg for så vidt har trodd og oppfattet at Senterpartiet mener det er fornuftig å gjennomføre. Kuttet betyr i praksis at det er færre prosjekter som blir startet opp og gjennomført i 2022, noe regjeringa for så vidt bekreftet i tilleggsproposisjonen. Det er vel kanskje også et signal om at samferdsel ikke er så viktig for denne regjeringa. Spørsmålet mitt er:

Mener virkelig finansministeren at det er fornuftig å kutte 280 mill. kr til mindre riksveiinvesteringer, med de konsekvensene det har for viktige utbedringsprosjekter og trafikksikkerhet, og er det i tråd med Senterpartiets politikk?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:00:17]: Nå velger representanten bare å ta deler av samferdselsbudsjettet og det som er viktig for å klare å binde Norge sammen, f.eks. har vi tatt kraftfulle grep når det gjelder ferger – få ned fergeprisene, få gratisferger. Det er særdeles viktig for den delen av landet som representanten kjenner veldig godt, Møre og Romsdal er et av Norges største fergefylker. Vi har prioritert bredbånd, vi mener at det er viktig at vi får bygd ut det. Og vi har prioritert rassikring, at det skal være trygt å kjøre på veiene. Så når en ser på summen av tiltak som vi har når det gjelder bredbånd, ferger og rassikring, og det samferdselsbudsjettet som vi har – og at vi setter av penger til å begynne planleggingen av vei- og baneforbindelsen til Voss – er det et godt budsjett og et veldig godt samferdselsbudsjett.

Sylvi Listhaug (FrP) [13:01:20]: Ikke ett ord nevner finansministeren om den strømsituasjonen som landet

nå står oppi. Det er mange som følger med på denne diskusjonen som nå rett og slett gruer seg til strømregningen kommer og ikke vet hvordan de skal få endene til å møtes – enten de er uføre, pensjonister eller har andre grunner. Ikke ett ord nevner finansministeren om hva han har tenkt til å gjøre for dem. Jeg registrerer at han skryter av disse ørene han har redusert avgiften til neste år med, men det hjelper jo svært lite når prisen nå har økt med flere kroner.

Finansministeren har sagt at det ikke finnes noen mirakelkur. Jo, det gjør faktisk det. Stortinget kan velge, her i dag, å sende beskjed til regjeringen om å gi et kontantbeløp til alle husholdninger slik at vi får ut pengene som kan hjelpe folk som nå er redd for at jula kommer. Kan finansministeren forsikre om at det kommer tiltak nå som vil gi penger før jul?

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:02:26]: Å høre på Sylvi Listhaug, etter å ha hatt ansvaret for kraftpolitikken i Norge i åtte år, er helt ufattelig. Da Tord Lien ble statsråd, var Fremskrittspartiets første uttalelse: Tord Lien vil ha dyrere strøm. Det var Fremskrittspartiets programerklæring. Så valgte Fremskrittspartiet å endre loven slik at det skulle være lettere å få bygget utenlandskabler. Det var Fremskrittspartiets politikk. Da Siv Jensen var finansminister, økte hun avgiftene mer enn noen annen finansminister har gjort noen gang når det gjelder strøm. Olje- og energiministeren har også hett Sylvi Listhaug. Hun tok ingen grep for å få strømprisene ned, bare gjennomførte den politikken som Siv Jensen og Tord Lien la til rette for. Derfor var det så viktig for oss i Senterpartiet med en gang vi fikk makt, å begynne å reversere den feilslåtte politikken som Fremskrittspartiet og Høyre hadde ført i åtte år, og å sette ned strømvavgiften med 47 pst. fra 1. januar ved første mulighet. Selvfølgelig er det det første steget på en ny kurs. Fremskrittspartiet sa da de fikk makt, at de ønsket høyere strømpris – de har fått høyere strømpris. Denne regjeringen sier at vi vil ha lavere strømpris, og vi begynner nå.

Sylvi Listhaug (FrP) [13:03:33]: Jeg tror ikke noen som hører på denne debatten, mener at det hjelper noen ting at Slagsvold Vedum for hundreogtitiende gang står og leser opp hva som har stått i en sak i et medium. For dem handler dette om blodig alvor. Det handler om de nå har råd til å betale regningene sine, om de får penger til å betale for julegaver til ungene sine. Det er det dette dreier seg om.

Nå har man sittet i ukevis og forhandlet et budsjett og kommer tilbake uten ett tiltak som kan hjelpe alle

dem som nå er i en forferdelig vanskelig situasjon. At man i dag skal be stortingspartier og regjeringen om å sette seg ned og se på tiltak – det er jo mange uker for sent. Det er ikke nytt at disse prisene har vært høye, det har de vært lenge. Derfor vil jeg nok en gang spørre: Hva har finansministeren tenkt å gjøre for alle dem som nå sitter der og fryser og er bekymret for om de kan betale regningene?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:04:37]: Jeg skjønner at Sylvi Listhaug synes det er vanskelig å snakke om hva hun selv har gjort når hun har hatt makt i åtte år, f.eks. var det Fremskrittspartiet ved Terje Søviknes som sørget for at det norske storting ga fra seg makt til ACER, og sørget for at mer av energipolitikken skal styres fra EU. Det var det Fremskrittspartiet som var arkitekten bak, og de hadde olje- og energiministeren. Det er et faktum, og da vet folk hva de får når en stemmer på Fremskrittspartiet: mer marked, mer EU-styre og høyere avgifter. Når Senterpartiet nå styrer politikken, er det aller første vi gjør, å sette ned avgiftene på strøm med 47 pst. for januar, februar og mars fordi vi mener at det er riktig. Det bruker vi makta til, og det kommer til å bli vedtatt i kveld. Det blir virkelighet, og det er veldig viktig at det blir virkelighet. Og vi sørget selvfølgelig for å øke bostøtten i høst, for å avhjelpe dem som har det mest krevende økonomisk.

Når vi nå sier at vi ønsker å gjøre mer, er det fordi vi ønsker å gjøre mer. Men det som var problemet med Fremskrittspartiet da de styrte, var at de ønsket å gjøre strømmen dyrere. Vi ønsker å gjøre strømmen billigere, og derfor går avgiftene ned i kveld når vi får flertall for dette budsjettet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:05:52]: Jeg takker for finansministerens innlegg og for godt samarbeid gjennom budsjettforhandlingene. Aller først en liten bemerkning til innledningen, knyttet til bidraget fra oljeindustrien: Jeg deler i aller høyeste grad virkelighetsbildet, men det er jo interessant å merke seg nyheten som kom fra skatteetaten i dag om at inntektene fra oljeselskapene til fellesskapet ville vært langt større hadde det ikke vært for de skattekuttene oljeselskapene fikk gjennom petroleumsskattepakken i fjor vår, som stortingsflertallet vedtok.

Et annet spørsmål knytter seg til kompensasjon for økte miljøavgifter. Vi kommer til å ha økende miljøavgifter i årene som kommer. Det er vi nødt til for å klare å nå klimamålene. Nå er SV og regjeringspartiene enige om at regjeringen skal utrede bedre omfordelende kompensasjon for de økende miljøavgiftene. Jeg lurer på om statsråden kan reflektere litt rundt hva sånne omfordelende kompensasjoner (presidenten klubber) kan være, som ikke svekker miljøeffekten.

Presidenten: Me må prøva å halda oss til tida.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:07:00]: Det var to elementer her. Jeg kan ta olje og gass først. Hvis man ser i nasjonalbudsjettet, var det for 2022 beregnet en kontantstrøm fra olje- og gassektoren – da det ble beregnet tidligere i høst, var det en helt annen olje- og gasspris – på 277 mrd. kr, hvis jeg ikke husker feil. Det var inntekten som det norske fellesskapet var beregnet å få direkte fra olje- og gassnæringen neste år. Det er helt enorme beløp. Hvis olje- og gassprisen blir så høy som den er nå, blir det høyere enn det som var beregnet tidligere i høst. Det vil vi jo se neste gang vi diskuterer statsbudsjettet.

Så til omfordelende grep når det gjelder miljøavgifter: Det som er viktig for Senterpartiet, og det som har vært viktig nå mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV, er at når vi gjør miljøgrep, må det ikke gå ut over dem som har minst. Det er egentlig hele poenget, for ellers skaper vi uro og mistillit til klimapolitikken. Vi må ha folk med oss, ikke mot oss, og nå skal vi selvfølgelig utrede, i tråd med det forslaget som blir vedtatt senere i dag, på en god og ordentlig måte.

Sofie Marhaug (R) [13:08:15]: Det er mye bra å si om regjeringen og SVs budsjettforlik, men det kan noen ganger virke som at politikere ikke forstår at en husholdnings budsjett ikke fungerer helt på samme måte som en stats budsjett. En husholdning med stram økonomi kan ikke betale de løpende strømregningene med billigere SFO i høst. Denne regjeringen hadde en historisk sjanse til å finansiere velferden ved å skatte de aller rikeste hardere. I stedet sender regjeringen deler av regningen til strømkundene i form av flate avgifter. I tillegg vil det fra 1. januar komme nye avgifter som kommer til å nulle ut kuttene i elavgiften. Mitt spørsmål til statsråden er om dette bidrar til å redusere de økonomiske forskjellene sosialt og geografisk.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:09:15]: Takk for en god utfordring. For det første kutter vi i de flate avgiftene på strøm fra januar, februar og mars med 47 pst. og resten av året med 9 pst. Det er et reelt kutt og en helt annen linje enn det Fremskrittspartiet og Høyre har vedtatt sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre de siste åtte årene.

En medianfamilie – jeg kan ta en fra Hamar, som er nær der jeg bor – med medianinntekt og der den ene pendler, vil få ca. 12 700 kr lavere kostnader med de grepene vi gjør på skatt og avgift, hvis man har det ene barnet i barnehage. Da har jeg ikke dratt på så veldig, for jeg kunne også lagt til SFO, det har jeg ikke gjort. Men hvis man tar en ganske vanlig familie, som har et vanlig liv og medianinntekt, og som bor i en veldig fin by som heter Ha-

mar, får de 12 700 kr lavere kostnader neste år enn de har i år, hvis dette opplegget blir vedtatt, og det blir det jo.

Sofie Marhaug (R) [13:10:14]: Jeg skjønner at jeg må dra til Hamar. Det er mange positive velferdstiltak som gjøres i dette budsjettet, men kuttene i elavgiften kommer til å bli nullet ut av økningen i nettleie og med den forskriftsendringen som kommer 1. januar, som er en slags rushtidsavgift på strøm – såkalte effektbaserte tariffer.

Hva vil gjøres på lang sikt for å slutte å sende regningen for velferden til vanlige folk på Hamar, i Bergen og andre steder?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:10:51]: Hvis en leser Hurdalsplattformen, som vi selvfølgelig har begynt å følge opp i dette budsjettet, er vi når det gjelder avgifter, veldig tydelige på at vi er veldig kritiske til den utviklingen som skjedde under Høyre og Fremskrittspartiet, der man skulle øke de flate avgiftene. Vi er for et progressivt skattesystem, altså skatt etter evne. Det er den skatte- og avgiftspolitikken vi kommer til å føre framover – at det hele tiden er de som har sterkest rygg, som skal ta den største børen, og de som har litt mindre inntekter, skal få et lavere trykk. Derfor ser vi også på skatte- og avgiftsopplegget her at 82 pst. av befolkningen vil få lavere eller lik skatt som de har hatt i år, mens det er de som har aller høyest inntekter og aller høyest formue, som får lite grann høyere skatt. Det er den kursen vi ønsker og har lagt opp til i dette budsjettet.

Sveinung Rotevatn (V) [13:11:51]: Det er alltid spennende å følge budsjettforhandlingar i Stortinget og kva som kjem ut av dei. Personleg synest eg ikkje alltid det er så spennende å sjå kva ein bruker pengar på, men kvar ein hentar pengane frå. Det er jo det som det vanskelege – det var sikkert vanskeleg no òg.

Men i førre veke kom det eit brev til finanskomiteen frå finansminister Trygve Slagsvold Vedum – ei gladnyheit. Fordi det er så dyr straum, og fordi Statkraft no tener så masse pengar, kan ein hente 2,3 mrd. kr meir i utbyte frå Statkraft neste år. Då var det naturleg å tenke at jammen då kan det jo kome målretta tiltak for å hjelpe norske straumkundar i den budsjetteinigheita som kom på måndag. Men det gjorde det ikkje – ikkje ei krone. Pengane vart heller brukte til å auke varige offentlege utgifter – som sikkert er fine: billigare tannlege, billigare SFO – men det hjelper ikkje straumkundar. Kva meiner finansministeren om å bruke ekstraordinære midlertidige inntekter til å blåse opp offentlege utgifter varig, og kva trur han norske straumkundar som no er bekymra for rekningane, synest om den pengebruken?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:12:52]: Jeg tror norske strømkunder, som meg selv, er glad for at vi

nå har en regjering som setter ned avgiftene på strøm, i stedet for å sette dem opp. Vi bruker nesten 3 mrd. kr på det, mens den regjeringen som Sveinung Rotevatn var en del av, sammen med Fremskrittspartiet og Høyre, brukte enhver anledning til å øke den typen avgifter. De økte i sum avgiftene på strøm.

Så til hva vi har brukt de ekstra midlene på: Det er på brillestøtte – jeg synes det er bra å bruke penger på det – det er på å fjerne avkorting av sosialhjelp, det er på at de som har vært arbeidsløse, spesielt mange på grunn av koronaen, også skal få feriepenger – selvfølgelig hjelper det folk – og på å øke bostøtten for dem som har ekstra utfordringer. Det er en rekke kontantoverføringer vi bruker de pengene på, nettopp fordi vi ser at det er mange som har utfordringer. Men så gjør vi ikke sann som Venstre gjorde, at de til stadighet bare økte den norske oljepengebruken.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [13:14:04]: Jeg vil først berømme finansministeren for å ha stadfestet et viktig prinsipp, at effektivisering og avbyråkratisering i offentlig sektor bør være målrettet, tilpasset og godt planlagt, framfor disse stadige ostehøvelkuttene, som ofte rammer skjevt.

Så vil jeg videre berømme regjeringen for å satse på distriktene – det er mange gode tiltak der – og vi ser til vår store glede at SV nå har fått inn et prinsipp om at det skal utredes klimabelønningsordninger. Jeg setter også pris på at Senterpartiet og Arbeiderpartiet har tatt forslaget godt imot. I vår egen modell for klimabelønning har vi når det gjelder utdeling av pengene som man tar inn fra bensin og diesel, lagt inn en forfordeling av distriktene, at man skal få dobbelt så mye igjen når man bor på steder hvor det er sannsynlig at man har dårlig tilgang til kollektivtransport. Er det et prinsipp som finansministeren vurderer å ta inn i disse utredningene, å gi ekstra støtte til distriktene gjennom klimabelønningsordningen?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:14:59]: Det vi er opptatt av, er at de som har lav inntekt, de som bor et sted som gjør at de ikke har noe alternativ til f.eks. bilen, ikke er de som skal sitte igjen med den største regningen. Da blir klimapolitikken noe negativt, hvis hverdagen til folk blir dårligere. Det var derfor vi var så opptatt av også i dette budsjettet å redusere det avgiftshoppet som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre kom med, fordi mange er helt avhengig av bilen. Derfor satte vi avgiftene ned. Så gjorde vi andre klimagrep, som bidrar til at vi kan skape industri, arbeidsplasser og verdiskaping rundt omkring i hele landet. For eksempel økte vi støtten til Enova, vi lager en ny ordning for å kunne skape mer bærekraftig industri, gjenbruk, den typen grep. Vi satser på hydrogen og på et eget nytt organ,

som kalles Bionova, for å få ned utslippene til norsk matproduksjon.

Det som er hele tanken for Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen, er at vi også i klimapolitikken må få ned forskjeller, skape industri og arbeidsplasser i hele Norge og se at Norge er som Norge er. Da kommer mange også til å trenge bil.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:16:15]: Finansministeren startet sitt innlegg med å snakke om de store inntektene staten har. Er det noe som har vært uforutsigbart for inneværende år, er det at strømprisene har steget så mye som de har gjort den siste måneden. Hvis jeg ikke ser helt feil på kalenderen, kommer vel finansministeren med nysalderingen i morgen – den er i hvert fall rett rundt hjørnet – og uansett skal Stortinget behandle den de neste ukene. Vi har et eget opplegg for 2022, som vi diskuterer nå, neste års budsjett, men det er mange som vil få en høy strømrregning denne måneden, og ikke minst neste.

Er det riktig at staten får ganske så økte inntekter fordi momsen jo vil gi mye større inntekt når prisen er kanskje 2 kr i stedet for 50 øre? Og i så fall: Er finansministeren enig i at vi burde bruke noe av det på inneværende budsjett til å kunne gi enten en kontantoverføring eller slippe moms, eller andre tiltak allerede nå i desember? Eller vil ikke det være mulig?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:17:14]: Som tidligere statsråd Kjell Ingolf Ropstad i hvert fall kunne hatt mulighet til å vite, er det jo sånn at f.eks. i fjor var momsinntektene til staten lavere enn man hadde trodd, men man legger ikke det inn i statsbudsjettet likevel, for man har en gjennomsnittsberegning, som gjør at det skal være stabilitet for folk, for dette varierer. For eksempel: Når det er økonomisk nedgang, budsjetterer vi likevel med at skatte- og avgiftsinntektene ikke går så mye ned som de faktisk akkurat da gjør, for vi ser det over tid. Det er stabiliserende i den økonomiske politikken, og det er noe av styrken i det norske systemet, at vi har såpass sterke muskler at vi klarer å stabilisere politikken hele veien.

Så har regjeringen prioritert innenfor de rammene vi har, og setter ned avgiftene på strøm, i motsetning til det Kristelig Folkeparti, Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet gjorde. Derfor blir avgiftene på strøm satt ned med 2,9 mrd. kr neste år. Så har vi varslet i Hurdalsplattformen at vi ønsker å gjøre flere grep for å få strømprisen ned, mens den regjeringen Ropstad var en del av, sa at de ønsket å få strømprisen opp. Vi ønsker å gå motsatt vei.

Presidenten: Då er replikkordskiftet avslutta.

Rigmor Aasrud (A) [13:18:40]: I åtte har vi hatt finansdebatter hvor Arbeiderpartiet har kjempet mot høyrepolitikk som har blitt virkelighet – mot skattekutt til dem som har hatt mest fra før, og usosiale kutt til dem som har hatt minst, mot svake kommune- og sykehusbudsjetter, mot sentralisering og privatisering, mot svake satsinger på å få folk i jobb og mot en passiv næringspolitikk.

I høst ga velgerne klar beskjed om at de var enig med oss; de hadde fått nok av høyrepolitikk. Derfor skal vi i dag endelig få vedtatt et budsjett som gir en ny og mer rettferdig retning for Norge – et rød-grønt budsjett som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har samlet seg om etter tøffe og konstruktive forhandlinger, et budsjett som klart og tydelig viser at det nå er vanlige folks tur.

Etter åtte år med en skattepolitikk som har satt dem med størst formuer først, er det nå vanlige folks tur. De som tjener 750 000 kr eller mindre, får lavere inntektskatt. De med store inntekter og store formuer skal betale mer. Vi holder løftet vårt. Pendlere og barnefamilier får ikke lenger regningen – tvert imot: De får lavere skatt og billigere barnehage og SFO. Elavgiften øker ikke – tvert imot: Den senkes kraftig.

Etter åtte år hvor flertallet har prioritert å øke rikdommen til noen få, styrker vi i stedet vår felles velferd. Kommuner og fylkeskommuner får en realvekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Sykehusbudsjettene styrkes, og politiet styrkes. Kommunene får 2,5 mrd. kr mer enn det Solberg-regjeringen la opp til, og i tillegg 300 mill. kr for å dekke utgifter til ressurskrevende brukere.

Etter åtte år hvor vi har fått advarende pekefinger om at velferden blir for dyr, bygger vi den ut. Vi innfører gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger og starter en tannhelsereform som retter seg mot unge og dem med særlig stort behov.

Etter åtte år med usosiale kutt rydder vi opp. De som har vært lenge på arbeidsavklaringspenger, blir ikke stående uten inntekt 1. januar. Vi styrker brillestøtten til barn, sikrer feriepengene til dem som har vært arbeidsledige og permitterte, og en rekke andre tiltak.

Trygge jobber til alle er alltid jobb nummer én for Arbeiderpartiet. Derfor sørger budsjettet for å styrke arbeidsmarkedstiltakene og Nav, sånn at vi får en tettere oppfølging av folk som står utenfor arbeid. Derfor har vi en kraftig satsing på en næringspolitikk og en klimapolitikk som virker sammen for å kutte utslipp og skape nye, framtidrettede arbeidsplasser.

Det er et historisk grønt budsjett som kutter utslipp i Norge, både neste år og i årene som kommer. Vi øker CO₂-avgiften, med en delvis kompensering for bensin og diesel med reduserte veibruksavgifter neste år. Vi setter av flere hundre millioner kroner til Enova, satser på

hydrogen, endrer bilavgiftene og gir mer til klimatiltak i kommunene.

Jeg registrerer at Høyre snakker om utslippskutt i sitt budsjettforslag som om det noen gang hadde blitt en realitet. Men historien har vist at hva Høyre sier, og hva som til slutt blir vedtatt i Stortinget etter forhandlinger med Fremskrittspartiet, er to helt forskjellige ting. Og når Fremskrittspartiets alternative budsjett nå er lagt fram, er det lite som tyder på at de foreslåtte utslippskuttene ville fått flertall her i salen. Heldigvis er resultatet et annet. I dag står vi med et rødgrønt budsjett som leverer en rettferdig klimapolitikk for å kutte utslipp og skape jobber – med lik oljepengebruk som forslaget til Solberg-regjeringen.

Valget i høst ga et klart og tydelig flertall for en ny kurs; velgerne hadde fått nok av høyrepolitikk. Nå etter 49 dager har vi fått en regjering som leverer på Hurdalsplattformen fra dag til dag, fra sak til sak og i budsjettet som vi får vedtatt her i dag. Sammen med SV her i Stortinget vedtar regjeringspartiene i dag et budsjett som leverer det vi gikk til valg på: en ny og rettferdig retning for Norge hvor det er mer igjen til vanlige folk, for nå er det vanlige folks tur.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Henrik Asheim (H) [13:23:53]: I dag vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV øke skattene på arbeidsplasser og verdiskaping med over 10 mrd. kr. Men i tillegg til denne regningen kom i dag nyheten om at regjeringen fremskynder innføringen av pensjon fra første krone med et år, altså ikke fra 1. januar 2023, men 1. januar 2022. Som vi vet, er dette en kostnad som vil treffe særlig de bedriftene som har mange ansatte, f.eks. hotell-, restaurant- og servicenæringen.

Dette er ikke omtalt i budsjettet; det er ikke lagt inn noen kompensasjonstiltak for bedrifter som om 29 dager får denne kostnaden, som departementet selv anslår til 1,8 mrd. kr. Jeg har i dag også vært i kontakt med flere arbeidsgiverorganisasjoner som sier de ikke har hørt noe om dette før de åpnet vg.no i dag.

Mitt spørsmål til parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet er: Har regjeringen planer om å komme med noen slike kompenserende tiltak for de bedriftene som allerede opplever økende usikkerhet?

Rigmor Aasrud (A) [13:24:54]: At Arbeiderpartiet ønsker en mer rettferdig pensjonsordning for folk som jobber, og som ikke har fått pensjon fra første krone, burde ikke overraske noen. Det har vi foreslått her i Stortinget flere ganger, det har stått i våre planer, og det er et viktig signal til dem som i mange, mange år ikke har fått pensjon fra de første 100 000 kr de har tjent opp.

Jeg kan love representanten Asheim at vi får mange positive henvendelser fra dem som nå får pensjon fra første krone, som i mange år har vært i den situasjonen at de ikke har fått pensjon – som de burde fått – de siste årene, fordi man har pensjonsordninger som ikke trefte dem det burde treffe: de som har aller minst.

Henrik Asheim (H) [13:25:54]: Jeg er helt enig i argumentene for pensjon fra første krone, det er derfor Solberg-regjeringen foreslo pensjon fra første krone innført fra 1. januar 2023. Hvorfor det? Det er to grunner: For det første at bedriftene skal ha tid til å omstille seg og få på plass systemene, og for det andre at vi vil ha en bedre oversikt over pandemisituasjonen. For dette er en kostnad som på arbeidsgiversiden først og fremst vil treffe de bedriftene som har hatt det aller tøffest under pandemien, og som vi nå ser i mediene får nye avbestillinger og ny usikkerhet.

Det som overrasker meg – og jeg er klar over at representanten Aasrud ikke er statsråden – er at de tre partiene som nå utgjør flertallet i denne salen, ikke har noen kontakt med arbeidsgiversiden, og ikke informerer dem om hva som kommer til å komme, men sender altså en regning på 1,8 mrd. kr med 29 dagers frist.

Derfor gjentar jeg: Har flertallspartiene tenkt å komme med kompenserende tiltak overfor de bedriftene som nå får økte kostnader som de var helt uforberedt på?

Rigmor Aasrud (A) [13:26:52]: Pensjon fra første krone har, som jeg har sagt, vært kjent. Det har vært kjent at Arbeiderpartiet og de andre partiene på venstresiden var for å innføre det. Det er en kostnad som vil utgjøre omtrent 2 000 kr per ansatt. Det mener jeg er en god investering for å sikre de ansatte en god pensjon.

Jeg kan ikke svare for om det har vært noen kontakt med arbeidsgiverne, men man burde ikke være særlig overrasket over det. Og det har jo skjedd ting i denne salen som har kommet ganske brått på for enkelte i tidligere budsjettforhandlinger, der man har innført både den ene og den andre avgiften uten at man har hatt noen store samtaler med dem det gjelder, så jeg tror det går bra. Dette er et kjent område som vi har vært ganske tydelig på i lang tid. Det har også vært forslag om det her i denne salen mange ganger, og det sto i våre dokumenter før valget.

Hans Andreas Limi (FrP) [13:28:00]: Det var noe representanten Aasrud ikke nevnte i sitt innlegg, og det er at nå blir det dyrere å være syk i Norge. For ca. et år siden sa nåværende helseminister Kjerkol at det var grunnleggende urettferdig at flere fikk større utgifter i forbindelse med sykdom, da hun kritiserte Solberg-regjeringens forslag om å øke egenandeler på helsetjenester og medisiner. Det ble stoppet. Det fikk Frem-

skrittspartiet stoppet i budsjettforhandlingene. Det ble ikke gjennomført økt egenandel. Men nå blir det vedtatt – med rød-grønt flertall. Det betyr at syke med frikort får en ekstraregning på 600 mill. kr totalt. Det berører halvannen million mennesker.

Er parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet enig med helseministeren fra samme parti i at det er grunnleggende urettferdig at syke mennesker får større utgifter?

Rigmor Aasrud (A) [13:28:54]: Det er mye som er grunnleggende urettferdig i det budsjettforslaget som ble lagt fram av regjeringen Solberg. Der har man kuttet i veldig mange velferdsytelser. Unger som trenger briller, får ikke støtte til det lenger, mange av dem som går på arbeidsavklaringspenger, ville stå uten inntekt fra 1. januar. Det er andre forslag som er ganske dramatiske for dem det gjelder, og vi har ikke på ett år klart å rydde opp i alle de forslagene som har blitt fremmet og vedtatt i denne salen. Det er vi opptatt av at vi skal jobbe videre med. Vi har fått på plass veldig mye, men erkjenner at vi på noen få uker ikke klarer å få på plass ordninger som retter opp i alle de usosiale kuttene som er gjort av regjeringen Solberg de siste åtte årene.

Grete Wold (SV) [13:29:52]: Vi ser i vinter at det er mange som sliter økonomisk. Det er ikke bare de gruppe som har hatt liten inntekt og lav betalingsevne i utgangspunktet, men det rammer mange, og pandemien har også gjort det enda vanskeligere for en del. I budsjettforliket har vi en økning i bostøtteordningen, og vi har også vedtatt et engangsbeløp til dem som mottar bostøtte, som ble utbetalt foregående måned. Dessverre ble forslaget om en stipendordning til studentene nedstemt, men vi fikk allikevel satt av 100 mill. kr til bostøtte.

Tenker parlamentarisk leder at det er tilstrekkelig? Og hvordan kan vi også nå flere grupper med denne ordningen, så det ikke blir enda større vansker for mange?

Rigmor Aasrud (A) [13:30:33]: SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet har nå sammen laget en avtale og et statsbudsjett som vil gi større omfordeling, sånn at de som har minst, får mer. De som tjener mindre enn 750 000 kr, vil få den samme skatten eller mindre. Så på mange områder gir vi en håndrekning til dem som har utfordringer. Bostøtte er et virkemiddel som er bra å kunne bruke når folk har utfordringer, men nå har vi felles lagt fram et forslag her i dag om å se om det er andre måter for å kunne se på det med bistand til dem som har høye strømutfgifter. Bostøtte kan helt klart være et alternativ der, men det kan også være andre måter å innrette den typen støtteordninger på, som også kan treffe andre grupper enn dem som normalt mottar bostøtte.

Seher Aydar (R) [13:31:35]: Jeg har lyst til å gjenta et sitat:

«Det blir feil å påføre økte utgifter for sykdom midt under en pandemi.»

Det er som om jeg skulle sagt det selv. Jeg tror vanlige folk, som Arbeiderpartiet og denne regjeringen sier at regjeringen skal være til for, er helt enig i det, for vanlige folk er 461 kr mye penger. Og det er helt riktig at det er urettferdig. Det var urettferdig i fjor, og det er urettferdig også i år. Det holder ikke å si at man ikke kunne rekke over alt, for det går an å skape mer endring enn det regjeringen har gjort.

Er Arbeiderpartiet for å øke egenandelstaket med 461 kr? Hvis ikke: Hvorfor er det viktigere å frede skatteforliket med høyresiden enn å gjøre helse billigere, eller i det minste ikke dyrere, for folk?

Rigmor Aasrud (A) [13:32:31]: Som jeg sa i mitt forrige svar, har vi gjort en betydelig omfordeling i det budsjettet vi legger fram. Det er mindre skatt for dem som tjener 750 000 kr eller mindre, vi øker skatten for dem som har mer, og vi øker skatten for dem som har store formuer.

Så har vi jobbet med dette budsjettet i forholdsvis kort tid nå. Vi har hatt en forhandlingsrunde med SV der vi har fått på plass mange nye tiltak i budsjettet, som bl.a. gjør at de som har unger i SFO, og de som har unger i barnehage, får mindre utgifter. Vi har jobbet med å få på plass brillestøtte og ikke minst noe jeg tror også Rødt har vært opptatt av: å sikre de som går på arbeidsavklaringspenger, og som nå ville stått fullstendig uten inntekt fra 1. januar – mange av dem – hvis vi ikke hadde fått på plass en annen ordning for det.

Alt i alt synes jeg vi har fått til veldig mye bra. I tillegg får de som har vært ledige, feriepengene nå – en stor sum som ikke lå inne i budsjettet fra høyre regjeringen. Så vi har fått på plass mye, men vi er ikke i mål med å rette opp de kuttene som den forrige regjeringen foreslo.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Erna Solberg (H) [13:33:55]: Et budsjett skal selvfølgelig løse her og nå-utfordringer, men ikke minst skal det adressere de langsiktige utfordringene for et land. De to viktigste utfordringene for Norge i dag er å få ned klimagassutslippene og inkludere flere i arbeidslivet.

Den forrige regjeringen meldte inn ambisiøse mål til FN om reduserte utslipp av klimagasser. Den nye regjeringen stadfestet disse målene på klimakonferansen i Glasgow nylig. Det er bra, men mål alene er ingenting verd uten konkret handling. Budsjettforslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ville gitt konkrete og målbar reduksjoner i utslipp. Jeg merker meg at forskere sier at det er vanskelig å se at selve forliket som flertallet

nå stemmer for, vil gi større reduksjoner enn vårt alternativ – det er ikke engang sikkert at det gir like mye.

Jeg forstår selvfølgelig at flere partier synes det er vanskelig å stemme for forslag som gjør det dyrere å forurense. Det kan jo bety at noen må betale mer. Men det er det prinsippet om at forurenser betaler, handler om. I dag finnes det gode miljøvennlige alternativer for de aller fleste. I vårt budsjett kompenserer vi dem som får økte utgifter, men uten at det svekker klimaeffekten. Flertallets alternativer krymper markedet for grønne løsninger som CO₂-avgiften skulle være med på å skape. Det lager en omvei til klimamålene. Og samtidig bruker man unødvendig av fellesskapets ressurser, som heller kunne vært brukt til sykepleiere, lærere eller å la vanlige folk få beholde litt mer av sin egen inntekt.

Den andre utfordringen er å inkludere flere i arbeidslivet. Det trenger vi fordi vi trenger flere hender når den mest lønnsomme næringen etter hvert kommer til å ha lavere aktivitet. På kort tid har Norge gått fra rekordledighet til stor mangel på arbeidskraft i en rekke bransjer. I går kunne vi lese at Norge toppe OECDs liste over hvordan landenes arbeidsstyrke har utviklet seg under pandemien. I mange land, som vi også har sett i Norge før under kriser, har folk falt ut av arbeidsstyrken. Norges arbeidsstyrke derimot har økt med hele 2 prosentpoeng. Så i motsetning til det bildet representanten Aasrud nettopp ga av at det ikke har vært gjort en kraftfull innsats for å få folk i jobb, har det vært det – og det gir altså andre resultater enn tidligere kriser har gitt.

I tidligere kriser har folk også trukket seg ut av arbeidsmarkedet og gått over på pensjon eller helserelaterte ytelser. Nå ser vi at arbeidslinjen har virket under pandemien. Utfordringen fremover blir å inkludere enda flere. Da blir det å sikre at folk har rett kompetanse til å ta de nye jobbene, noe av det viktigste. Også her er det budsjettforslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som gir de beste svarene.

Satsingen på kunnskap og kompetanse vil løfte vår verdiskaping, skape muligheter for alle og ikke minst bidra til å redusere sosial ulikhet. I vårt budsjettforslag er fullføringsreformen i videregående opplæring finansiert med over 800 mill. kr. Alle skal nå kunne fortsette med opplæring til de har fullført og bestått. Det skal satses mer på tilpasset opplæring. Tilbudet til dem som ikke får læreplass skal bli bedre. Vi foreslår også 240 mill. kr for å ta igjen tapt læring under pandemien. Og vi styrker videreutdanning av lærere, særlig innen spesialpedagogikk, og trapper opp den viktige satsingen fremover.

Det jeg må si, er at regjeringens budsjettforslag og forliket nå viser en annen vei når det gjelder kunnskap. De prioriterer kunnskap og utdanning ned – først i tilleggsproposisjonen og ytterligere i budsjettavtalen med

SV. Hvem hadde forventet at etter all diskusjonen om å ta igjen det tapte, kutter man faktisk i midlene til å ta igjen det tapte for elever som ble sittende med dårlig undervisning i fjor?

Vi hører fra regjeringspartiene at det som vedtas her i dag, bare er starten – mer skal komme. På kunnskapsfeltet håper jeg virkelig ikke det, for her går det helt gal vei når vi nå måler budsjettet opp mot de store utfordringene når det gjelder sosial ulikhet, inkludering i arbeidslivet og næringslivets behov for arbeidskraft, som vårt samfunn står overfor.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Rigmor Aasrud (A) [13:39:10]: Representanten Solberg har vært leder for regjeringen i åtte år. Er det skattekuttene eller velferdskuttene hun er mest stolt av?

Erna Solberg (H) [13:39:23]: Jeg er mest stolt av å ha hatt en helhetlig strategi for å inkludere flere i arbeidslivet. 5 000 flere elever gjennomfører nå videregående opplæring med et fagbrev og fullfører eventuelt med studiespesialiserende. Det er den beste investeringen for at de klarer seg i arbeidslivet. Det er oppskriften på å hindre at flere unge blir uføretrygdet. Det er nemlig det at de har basiskunnskapen til stede som gjør at de klarer å holde i en jobb. Jeg er opptatt av at vi har hatt en integreringspolitikk som i 2019 viste at antallet barn i fattige familier faktisk falt på årsbasis, fordi flere av dem som er kommet til Norge, kommer i jobb, og fordi vi har holdt kontroll på grensene. Det er et godt grunnlag for starten videre. Jeg er opptatt av at vi har en utrolig god vekstkraft. Vi kommer jo ut av denne pandemien med sterkere vekstkraft enn noen hadde trodd. Som jeg nevnte i mitt innlegg, er arbeidsstyrken vår større, men det er også flere bedrifter. Noe av hovedproblemet for norsk næringsliv er at vi mangler kvalifisert arbeidskraft. Det er et resultat etter åtte års politikk som jeg tror er et veldig godt grunnlag denne regjeringen har arvet.

Rigmor Aasrud (A) [13:40:29]: Er det kuttene i brillestøtten og arbeidsavklaringspenger som har bidratt til det representanten Solberg nå redegjør for som sine seire i regjering?

Erna Solberg (H) [13:40:41]: Jeg kunne tatt det samme retoriske spørsmålet og spurt hvorfor det var så viktig for den forrige rød-grønne regjeringen i Norge å kutte pc-støtte til alle familier, som vi måtte gjeninnføre fordi den daværende rød-grønne regjeringen mente at alle hadde råd til pc selv, så det var ikke viktig at dyslektikerne fikk pc. Vi har gjort endringer og målrettet noen ordninger, f.eks. sånn at alle barn som har skjeling og de diagnosene som man før fikk brillestøtte for, fortsatt

fikk brillestøtte, men man fikk ikke brillestøtte for den delen som alle andre barn heller ikke får brillestøtte for. Hadde man kombinasjonen av to ulike synsfeil, fikk man ikke det. Vi strammet inn på noen ordninger som hadde vokst betydelig, men fortsatt mener jeg at hovedløpet framover er at velferden i Norge er blitt bedre etter åtte år med en borgerlig regjering. Utdanningsresultatene våre er bedre, arbeidslivet vårt er bedre, og utslippene av klimagasser gikk ned – en ganske god arv å etterlate seg.

Marit Arnstad (Sp) [13:41:58]: Jeg skjønner at Høyre nå har tenkt å markere seg som det store utdanningspartiet. Da er det verdt å minne om at hele satsingen på fagskoler og nesten hele satsingen på yrkesfag er drevet gjennom av opposisjonen i Stortinget, med bl.a. Fremskrittspartiet, Arbeiderpartiet og Senterpartiet, så jeg syns kanskje at den fortellingen er litt mer variert enn det Høyre legger opp til.

Men jeg har tenkt å nevne noen snubletråder, for det finnes bestandig når man har et budsjett fra en regjering til en annen. Vi har vært nødt til å dekke opp en ubetalt regning på vaksinesamarbeidet fra regjeringen på 2 mrd. kr, og det var 0 kr avsatt til den tilleggsforhandlingen i jordbruket som Høyre hadde forpliktet seg til å gjennomføre. Mest overraskende av alt var forsøket på å slakte Siva og også ha store kutt på Innovasjon Norge. Vi var nødt til å fylle opp 300 mill. kr for å fjerne de kuttene de gjorde på Siva. Hva var bakgrunnen for at Høyre valgte å gå imot et stortingsflertall og kutte og slakte Siva, en vellykket innovasjonsvirksomhet i Trondheim?

Erna Solberg (H) [13:43:05]: Først har jeg lyst til å minne om at det var regjeringen som foreslo Utdanningsløft 2020, med plasser både til fagutdanning og til høyere utdanning. Jeg er glad for at vi i løpet av pandemien har hatt et godt samarbeid med Stortinget på mange av disse områdene, men de resultatene vi ser på skole, er ikke resultater av bare det vi har gjort under pandemien. Det er resultater av det grundige arbeidet vi har gjort for å løfte kvalitet hvert eneste år, med en høy prioritet på utdanning gjennom hele dette løpet, på både endringer i struktur, endringer i måter vi jobber med yrkesfagene på, og ikke minst jobbing med hvordan fagskolene skal utformes fremover.

Når det gjelder områdegjennomgangen av Siva og Innovasjon Norge, så var det en områdegjennomgang hvor man mente det var overlappende ordninger. Det var mulig å få en effektivisering, og vi kunne putte inn tiltak på andre områder. Summen av det vi har gjort i åtte år, er at vi har doblet næringsrettede forsknings- og innovasjonsmidler totalt sett. Det er en kraftfull satsing

den forrige regjeringen har gjort, og som vi også nå ser i et kraftfullt næringsliv i omstilling.

Sylvi Listhaug (FrP) [13:44:21]: Høyres forslag til statsbudsjett var ingen samarbeidsinvitasjon til Fremskrittspartiet, med økte egenandeler for syke, dyrere bensin og diesel, dyrere biler, kraftig økning av CO₂-avgiften, som vil ramme norske bedrifter, og kutt i helse-tilbudet. Man fjerner Fremskrittspartiets vellykkede prosjekt med statlig finansiert eldreomsorg med et pennestrøk, til tross for at det var inngått avtale med kommunene om at prosjektet skulle vare lenger.

Prosjektet har vært en suksess. Alle kommuner som er med, skryter det opp i skyene. Her handler det om at det er behovet til brukerne som bestemmer hvilken hjelp de får, ikke hvilken økonomi kommunen har. Likevel valgte altså den forrige regjeringen å bryte denne avtalen, og den nye følger opp. Hvorfor er Høyre så bekymret for at kuttet i bistand svekker Norges rykte ute i verden, mens det å bryte avtaler med norske kommuner – noe som går ut over eldre og syke – er helt greit?

Erna Solberg (H) [13:45:23]: Det er helt riktig at vi hadde en avtale med Fremskrittspartiet i Granavolden om å videreføre det prosjektet. Granavolden-plattformen var ikke lenger et grunnlag for en ny regjering etter valget, og vi valgte da å følge det som var primærstandpunktet vårt. Det er klart at hovedutfordringen med prosjektet med statlig finansiering er at det er tilført mye mer penger enn det andre kommuner hadde. Det er ganske enkelt å si at mer penger også gir mer tilbud. Det tror jeg de fleste av oss kan si, at man får bedre tilbud i kommunene. Det kan være noen verdier av bedre sammenheng også, men det var altså ikke en prioritet for oss.

Jeg har lyst til å si, fordi egenandelstaket er økt, at vi må huske at vi er veldig opptatt av å sikre at kronikerne får det bedre i Norge. En stor reform ble gjort i fjor da vi slo sammen de to egenandelstakene, som bidro til at langt flere fikk lavere egenandeler. At vi i år har justert opp det innslagspunktet, mener jeg fortsatt er riktig, fordi de fleste av oss kan betale litt mer når vi går til legen.

Kirsti Bergstø (SV) [13:46:36]: Representanten Solberg brukte sitt innlegg på å se tilbake, mens veldig mange mennesker nå kan se framover, mot en lysere tid. Den siste uken har vi i SV fått mange tilbakemeldinger fra folk, og det er ett ord som går igjen: Takk.

Takken kommer fra foreldre som har unger som trenger briller, fra uføre som både er sikret barnetillegg, og som kan senke skuldrene etter redsel for og raseri over kutt i fribeløpet, og den kommer fra folk som sikres ferie med familien sin, etter arbeidsløshet og permittering. Derfor sitter jeg og lur på, når jeg hører represen-

tanten Solberg snakke, om representanten Solberg angrer på at høyreregjeringen gjorde livet så vanskelig for så veldig mange flere, ved at de måtte bære byrden av usosiale kutt, eller om representanten fremdeles mener det er riktig å gi skatteuttak til dem som har mest, og velferdskutt til dem som har minst.

Erna Solberg (H) [13:47:37]: Mitt innlegg dreide seg om det statsbudsjettet vi har lagt frem nå – ikke om hva vi har gjort før, men det statsbudsjettet vi faktisk har lagt frem nå. Det er et alternativ til den politikken SV nå står for, og SV står nå for en mindre kunnskapsbasert satsing i Norge. Jeg er forbauset, for jeg har alltid opplevd SV som et litt alliert parti når det gjelder å være opptatt av kunnskap og kompetanse. De kutter ut en naturfagtime, til tross for at norske elever har halvt antall timer naturfag på ungdomsskolen enn det man har i nabolandene våre. Det er en rekke sånne ting det er viktig å understreke hadde vært viktig for Fremtids-Norge, ikke minst for det grønne skiftet, at vi har stor forståelse for det.

Mange av de endringene vi har gjort på velferdsordningene, har vært for å holde oppe arbeidslinjen. Det har SV alltid vært imot. Jeg har respekt for at man mener det ikke er viktig at det skal være et motiv for å jobbe. Det jeg er forbauset over, er at Arbeiderpartiet, som jeg har sett på hele 1990-tallet og helt frem til 2013 sto for en arbeidslinje, nå har abdisert for SVs måte å tenke på, at det ikke nødvendigvis skal lønne seg å jobbe.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Marit Arnstad (Sp) [13:49:02]: Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen får i dag tilslutning til statsbudsjettet etter grundige forhandlinger med SV om et forlik. Det har vært gode forhandlinger, som også har gitt et balansert resultat.

Med tilleggsproposisjonen og forliket har det skjedd mange endringer fra det budsjettet som regjeringen Solberg la fram den 12. oktober. Det var høyst nødvendig. I Høyre, Venstre og Kristelig Folkepartis budsjettforslag lå det mange snubletråder og veldig mange uheldige forslag. Nå er det satt en ny og bedre kurs.

Kommunene, som løfter velferden vår i hverdagen, kom for dårlig ut i Solberg-regjeringens budsjett. De får nå 2,5 mrd. kr mer til viktige oppgaver innenfor barnehage, skole og eldreomsorg. I forliket med SV blir det styrket ytterligere med ca. 1 mrd. kr. I tillegg styrker vi finansieringen av såkalt ressurskrevende brukere, dem av oss som har mest bruk for samfunnets hjelp.

Til tross for en forpliktelse om tilleggsforhandlinger med jordbruket var ikke disse igangsatt fra den forrige regjeringens side, og ikke en eneste krone var satt av til det i budsjettforslaget. Nå er forhandlingene gjennom-

ført, og landbruket tilføres nesten 1 mrd. kr mer i vårt budsjett enn i budsjettforslaget til Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi skal løfte matproduksjonen i Norge i årene framover, ikke minst for de små og mellomstore brukene.

Distriktspolitikken har vært sørgelig forsømt av den forrige regjeringen over flere år. Her starter det også en ny kurs. Solberg-regjeringen la opp til et forslag som både slaktet Siva i Trondheim og nedprioriterte Innovasjon Norges distriktsrettede virksomhet. Dette er nå rettet opp, i tråd med det stortingsflertallet også ønsket, og vi skal styrke Siva i årene som kommer. Vi har økt bevilgningene til bredbånd og startet innføringen av bygdevekstavtaler, et helt nytt verktøy i distriktspolitikken. Pendlerfradraget er økt. Det reduserer kostnadene for dem som må pendle langt til jobb. Prisen på ferje er redusert, og det blir gratis ferje for øysamfunn uten fastlandsforbindelse. Lag og foreninger over hele landet får momskompensasjon og trenger ikke lenger å betale skatt på dugnaden sin. Nesten 4 mrd. kr i tilleggsproposisjonen brukes til å utjevne geografiske forskjeller.

For Senterpartiet er det viktig at folk skal oppleve trygghet for at politiet kommer når man trenger det, uansett hvor i landet man bor. Derfor har vi økt bevilgningene til politiet og tar sikte på flere politifolk og tjenestesteder utover i landet. Det samme gjelder de små domstolene som i dag har for få embetsdommere. Nå øker vi bevilgningen, slik at det kan ansettes flere. Det gir både flere ansatte i de små tingrettene og bedre kvalitet.

I skattepolitikken legges det opp til en sterkere omfordeling. De med lav inntekt og lave formuer får mindre skatt, men de som tjener godt, må ta en større del av byrden. Sammenlignet med Solberg-regjeringens forslag er avgiftene betydelig redusert.

Vi står overfor en vinter med høye strømpriser. Det er ikke veldig mange kortsiktige tiltak som kan løse hele problematikken, men økt bostøtte og lavere elavgift – slik regjeringen allerede har foreslått – vil iallfall være et bidrag til å redusere strømkostnadene for oss alle. Jeg er også glad for at vi i dag får flertall for et forslag om at regjeringen må komme tilbake med nye tiltak. På lengre sikt må vi øke vår egen fornybare kraftproduksjon, og så må vi si et klart nei til nye kraftkabler, som den forrige regjeringen ivret for. Og hvis jeg får lov å si det, må vi også håpe på at norske oljeselskaper produserer og eksporterer mye gass i tida framover, slik at man får lettet litt på det stramme gassmarkedet i Europa.

Senterpartiet ser fram til en effektiv klimapolitikk som får utslippene ned, og som er praktisk og jordnær. Politikken på dette området bør ikke skape nye sosiale og geografiske skiller. Det vil i lengden være ødeleggende for muligheten for en bred folkelig oppslutning om en av vår tids største utfordringer. Derfor bidrar også re-

gjeringsen med kompensasjon for deler av den avgiftsøkningen på CO₂ til bilistene som den forrige regjeringen foreslo.

Sammen med Arbeiderpartiet og SV har vi også blitt enige om opprettelsen av et Bionova, som skal få utslippene ned i landbruket. Den forrige regjeringen inngikk en klimaavtale med landbruket, men det forelå ingen virkemidler for faktisk å redusere klimagassutslipp. Nå kommer dette på plass. Det trengs nye verktøy i klimapolitikken, ikke bare diskusjoner om nye mål.

Det har vært en ekstraordinært travel budsjettthøst. Når en regjering går av og en annen kommer, er det mye som skal skje på kort tid. Det er ingen tvil om at vi hadde hatt mulighet til å endre mer dersom vi hadde hatt en normal budsjettprosess, men det hadde vi ikke. Men Senterpartiet er godt fornøyd med tilleggsproposisjonen og det faktum at vi fikk en budsjettavtale med SV.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [13:54:24]: I Avisa Sør-Trøndelag kunne vi i juli lese at Senterpartiet sa at økt formuesskatt gjør det vanskeligere for lokaleide bedrifter. Ola Borten Moe sa:

«I tillegg ligger det et skille mellom det som er passive kapitalinntekter, og det som er aktivt eierskap gjennom det vi kaller arbeidende kapital. Det kan være driftsmidler, familieselskaper eller kapital som er investert direkte i produksjon og verdiskaping, som vi ikke ønsker beskatning av.»

Det var tydeligvis noe Senterpartiet bare sa i valgkampen, for nå ser vi at de gjør det stikk motsatte ved å sende regningen til hjørnestensbedrifter landet over.

Hva vil Arnstad nå si til de mange norskeide bedriftene – særlig i Distrikts-Norge – som etter Senterpartiets egen mening vil få det vanskeligere med en reell formuesskatteskjerpelse på bortimot 70 pst.?

Marit Arnstad (Sp) [13:55:20]: Det er riktig at vi omfordeler bl.a. ved å øke formuesskatten på de største formuene. Det mener jeg er en riktig skattemessig utvikling. Det er en skattemessig utvikling Senterpartiet varslet allerede i sitt alternative statsbudsjett, for det som er innslagspunktet for driftsmidler og satsen i budsjettforliket vårt, ligger omtrent der Senterpartiets alternative budsjett lå i fjor høst. Så ingen burde være overrasket over at vi er villige til å gå inn på de punktene, for de er godt i tråd med det vi har foreslått i våre alternative budsjett i Stortinget tidligere. Det er over 10 000 færre som trenger å betale formuesskatt med det opplegget vi har, for vi øker bunnfradraget vesentlig. Det betyr at det er færre av de som har de små formuene, som må betale formuesskatt med vårt opplegg.

Mari Holm Lønseth (H) [13:56:12]: Mange av dem som står registrert med de store formuene, er bedrifter som Orkel, som Ola Borten Moe var på besøk hos og sa at han ikke kom til å øke beskatningen for, f.eks. på utstyret deres. Det er bedrifter som Selbuhus, som er en hjørnestensbedrift som sysselsetter mange i lokalsamfunnet, og som sier helt klart og tydelig at de kunne ha ansatt flere i sitt lokalsamfunn hvis de hadde fått redusert formuesskatt. Vi vet også at det er mangel på kompetent arbeidskraft særlig i Distrikts-Norge, og skal man kunne investere i flere folk og heve kompetansen, må vi sørge for at bedriftene har nok kapital.

Slik jeg hører Arnstad, er hun egentlig helt fornøyd med at SV har fått gjennomslag for å øke formuesskatten også neste år. Da er spørsmålet mitt:

Er det aktuelt for Arnstad og Senterpartiet å fortsette å øke skatten på norskeide arbeidsplasser også i årene som kommer?

Marit Arnstad (Sp) [13:57:11]: For den typen bedrifter som representanten Holm Lønseth nevner her, tror jeg det er ganske mye som er viktig. Jeg er sikker på at de er opptatt av formuesskatt, men de er også opptatt av veldig mange andre ting. De er f.eks. opptatt av hva slags avgiftsnivå man legger seg på, de er opptatt av andre typer skatter, de er opptatt av kapitaltilgangen man kan få. Den kapitaltilgangen har ikke blitt større med den forrige regjeringen, for de plukket vekk virkemiddel eller virkemiddel, særlig i distriktene, når det gjelder kapitaltilgang og risikokapital. Det skal vi gjøre noe med i tida framover. Så jeg tror det er mange ting som avgjør konkurransekraften til disse bedriftene. Senterpartiet mener det skal være mulig å gjøre et godt arbeid i enhver norsk bedrift og ha gode vilkår, samtidig som vi også sjølsagt må sørge for at de som har mest, også bidrar mest når man skal omfordele i samfunnet.

Sivert Bjørnstad (FrP) [13:58:12]: De siste årene og spesielt i valgkampen har det ikke manglet på lovnader og dyre løfter, særlig fra Senterpartiet. Det er gitt et inntrykk av at det skal flomme over av melk og honning i hele landet, så også i Trøndelag. Trønderbanen og Meråkerbanen skulle få mer penger, kommunene skulle få mer penger av Havbruksfondet, Kystmuseet på Hitra skulle bli nasjonalt havbruksmuseum, Olavshallen skulle få penger til sin oppussing, Ocean Space Centre skulle få fullfinansiert sine laboratorier, og ikke minst skulle bensinprisen i distriktene gå ned. Alt dette skulle det gjøres noe med, og det raskt. Stort sett alle disse punktene har det vært enighet mellom Senterpartiet og Arbeiderpartiet om i opposisjon, mange av dem har også SV sluttet seg til.

Hvordan er det mulig at alt dette har blitt bortforhandlet mellom partier som er enige?

Marit Arnstad (Sp) [13:59:09]: Jeg hadde tenkt å si «samboerduoen», men jeg sier «Sør-Trøndelag-duoen» i stedet – at de stiller meg spørsmål, synes jeg er helt fint, det er hyggelig. Representanten Bjørnstad nevnte nå et knippe med ting han mente at vi hadde lovd. Noe av det er sjølsagt godt og vel oppfylt, særlig kommunerammene. Jeg tror det er utrolig mange kommuner – både i Nord-Trøndelag og i Sør-Trøndelag – som setter umåtelig pris på at den nye regjeringen har valgt å gi større overføringer til kommunene og gjør det lettere for dem å gjennomføre de viktige velferdsoppgavene de gjør for oss i hverdagen. Det har jeg i hvert fall fått tilbakemelding om fra veldig mange av dem.

Så er det mange eksempler på ting som kommer til å ta litt lengre tid, og Trønderbanen er én av dem. Men grunnen til at det tar lenger tid, er rett og slett at den forrige regjeringen har sabotert nesten ethvert forsøk på å få elektrifisert den banen. Det er klart at da tar det tid for oss også å gjennomgå hva man kan gjøre for Trønderbanen i årene framover.

Presidenten: Neste replikant er Lars Haltbrekken. Trønderane er godt representerte.

Lars Haltbrekken (SV) [14:00:20]: Det blir en sør-trøndelagstrio, selv om jeg ikke skal skryte på meg noe samboerskap med de to foregående. (Munterhet i salen.)

Denne uken har vi nok en gang fått se hvor viktig det er med offentlig eierskap til kraftproduksjon. Det har gjort at når Statkraft tjener mye penger på en høy strømpris, har vi kunnet pløye en del av dette tilbake til det norske folk: til billigere SFO, til brillestøtte for unger, til feriepenger for dem som har vært arbeidsledige, til økt bostøtte. Hvis Statkraft hadde vært et privat selskap – og kanskje heller ikke skattet til Norge – hadde vi ikke hatt den muligheten.

Vannkraften i Norge er i stor grad eid av det offentlige. Det er ikke tilfellet for vindkraftproduksjonen; der er en stor andel eid av private. Omsider fikk vi Senterpartiet med oss på offentlig eierskap (presidenten klubber) til vindkraften i forrige periode, og jeg vil utfordre representanten Arnstad til å svare på om Senterpartiet (presidenten klubber igjen) kommer til å jobbe for at vindkraften også skal inn i offentlig eierskap i kommende periode.

Presidenten: Me får prøva å halda oss innanfor tida.

Marit Arnstad (Sp) [14:01:40]: For det første er jeg helt enig med representanten Lysbakken i at ... (Munterhet i salen.) Unnskyld, Lysbakken, Haltbrekken – sorry, altså. Men jeg er helt enig med representanten i at det at det offentlige eier kraftproduksjonen, er umå-

telig viktig. Det har vært viktig over hele hundreåret som det har vært tilfellet. Jeg har også lyst til å føye til at jeg tror at den nasjonale kontrollen man kan ha over kraftproduksjon, også er viktig. Der tror jeg det ligger mange avgjørende debatter foran oss. Vi skal nå f.eks. bygge ut havvind. Jeg er opptatt av at vi skal klare å ha en nasjonal kontroll knyttet til utbygging av havvind, det opptar meg. Så det er en av problemstillingene.

Så er det riktig at Senterpartiet – i forbindelse med programprosessen vår – har hatt en ganske omfattende drøfting av eierskap til vindkraft og også hjemfallsrett for vindkraft, for jeg tror at det er nødt til å komme en del nye føringer der i årene framover.

Lars Haltbrekken (SV) [14:02:38]: Det å sammenlikne en representant fra Trondheim og en fra Bergen er jo tilnærmet dødssynd. Men det var ikke spørsmålet. Nå er det varslet en tilleggs melding fra regjeringen til stortingsmeldingen om energi, som kom før sommeren. Jeg skal prøve å fatte meg i korthet denne gangen i spørsmålet, og det er om Senterpartiet – når regjeringen legger fram tilleggs meldingen sin – foreslår at vi skal få hjemfallsrett for vindkraften, og at vi skal innføre krav om offentlig eierskap til vindkraften også på land i Norge, som vi har for vannkraften.

Marit Arnstad (Sp) [14:03:30]: «Oh mercy», må jeg si til representanten Haltbrekken. Det var en referanse jeg tror bare han og jeg forsto. Men ja, jeg synes det ligger an til en interessant debatt knyttet til energimeldingen det neste året, og det er nok mange sider ved energimeldingen og havvindutbyggingen som er interessante. Jeg synes også det er grunn til å se nøye på de beregningene som er gjort om ulike typer utbygging av havvind og ulike typer nettløsninger. Jeg tror også der at vi har store diskusjoner foran oss som ikke bare handler om eierskapet, men om hvordan man velger å utforme ordningene.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:04:26]: Det er bra det kommer en møring blant alle disse trønderne.

Fremskrittspartiets alternative budsjett prioriterer syke, eldre, pensjonister og barn. Ja, vi prioriterer å bygge landet. Vi ønsker, for å nevne noe, å stoppe den store sløsing til bistand, innvandring, integrering og symboliske klimatiltak som pynter på det norske klimaregnskapet, men som ikke har noe å si for verdens klima. Det koster milliarder av kroner, og det er skattebetalerne som betaler regningen.

I motsetning til Senterparti–Arbeiderparti-regjeringen prioriterer Fremskrittspartiet folk flest – kraftige kutt i avgiftene, fordi vi vet at avgifter rammer mest dem

som har minst. Mange er nå bekymret for privatøkonomien. Inkassobyråer roper et varsku om at mange kommer til å få problemer på grunn av de høye strømprisene. Dette skjer på Arbeiderpartiets og Senterpartiets vakt.

Det er rekordhøye strømpriser, og hva gjør regjeringen? Jo, de snakker om hva som skjedde for mange år siden, i en tid da Fremskrittspartiet og Høyre styrte, og da strømprisen var ekstremt mye lavere enn den er nå. Folk vil ikke vite hva som skjedde for fem–seks år siden. De vil vite hva Stortinget har tenkt å gjøre nå for å hjelpe i den vanskelige situasjonen mange har med å greie å betale regningene sine. De vil vite hva regjeringen skal stille opp med nå for at de skal kunne ha råd til å kjøpe julegaver til ungene sine og feire jul. Fremskrittspartiet aksepterer det ikke. Derfor har vi tidligere fremmet forslag om å fjerne både moms og elavgift ut året. Det ble nedstemt. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har nå forhandlet i ukevis, uten at man kommer med noen løsning for dem som nå er redde for at de ikke har råd til å betale regningene sine. Så skal man igjen sette seg ned for å prøve å se på dette. Jeg synes det er utrolig passivt. Jeg tror mange nå er bekymret.

Fremskrittspartiet foreslår igjen for 2022 å fjerne moms og elavgift. Vi foreslår å ta kontroll med strømeksporten, og vi ønsker å stoppe elektrifiseringen av norske oljeplattformer, som er ren symbolpolitikk, og som bare kommer til å føre til at strømmen blir enda dyrere.

I nysalderingen vil Fremskrittspartiet foreslå å kontant utbetale 4 000 kr til alle norske husstander. Det gir mindre byråkrati. Det øker muligheten for at pengene kan komme raskt ut, nå når folk faktisk trenger det. Jeg synes det er underlig at olje- og energiministeren ikke er til stede i salen her, for både å holde innlegg om situasjonen og å svare på spørsmål. Jeg vil be henne om neste uke å komme til Stortinget og redegjøre for situasjonen og hva regjeringen nå har tenkt å gjøre for å hjelpe de mange som sliter.

Fremskrittspartiet prioriterer å få ned avgiftene på bensin og diesel, mens Arbeiderpartiet og Senterpartiet presenterer og serverer løftebrudd på løftebrudd. Det var ikke måte på hvordan dette skulle bli billigere. Nå blir det faktisk dyrere. Det samme blir bilene. Også prisen på strøm, drivstoff og mat, og rentene, er på vei opp. Det er vanskelig for vanlige folk nå. Syke får en ekstraregning på 600 mill. kr i økte egenandeler.

Men det største løftebruddet går til norske oljearbeidere og oljenæringen. Det var rørende å høre finansminister Slagsvold Vedum stå her og snakke om hvor fantastisk denne næringen er, samtidig som Senterpartiet nå skal stemme for å avlyse den 26. konsesjonsrunden. Det betyr mindre leting. Det betyr færre funn. Det betyr lavere inntekter. Det betyr færre arbeidsplasser, ja

mindre velferd. Sånn går det når man overlater makt til et parti som vil legge ned norsk oljeproduksjon, som SV de facto vil. Så selv om Jonas og Trygve har flertall på Stortinget for å fortsette letepolitikken, velger de å støtte seg til et parti som vil legge ned denne næringen.

Det er ikke mangel på penger i Norge, men det er mangel på prioritering. Derfor ønsker Fremskrittspartiet å sette en stopper for at det øses ut penger til klimatiltak, innvandring, integrering og bistand, mens syke folk i Norge kan dø fordi de ikke får tilgang på den beste medisinen, mens eldre ikke får den hjelpen de trenger, og folk er redde for at de ikke kan betale strømregningene sine. Vi har oppskriften på å overlate dette landet (presidenten klubber) i bedre stand til kommende generasjoner. Derfor er det synd at det ikke ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Då er taletida godt og vel ute. Det vert replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [14:09:56]: Jeg beklager å måtte si det, men det er ganske tomt når representanten Listhaug overhodet ikke ser seg tilbake og kikker inn i historien over hva de selv har gjort i regjeringskontorene. La meg først ta olje- og gassindustrien og videre arbeid med nummererte runder: Med Fremskrittspartiets syv år i Olje- og energidepartementet ble det utlyst to nye nummererte runder. Det var det de fikk til. Hvorfor gjorde de det ikke hvert år?

Og når det gjelder strømprisene: Hvilke forberedelser gjorde Fremskrittspartiets olje- og energiministre for den situasjonen vi nå opplever? Var man totalt uforberedt? Det er et viktig spørsmål, for det er jo det hun til de grader gir inntrykk av når hun holder sitt innlegg. Hun var totalt uforberedt på at den situasjonen kunne oppstå. Det var jo Fremskrittspartiet som virkelig ville legge til rette for en ytterligere kobling ikke minst mot det europeiske markedet, med frislipp av hvem som skulle eie utenlandskablene.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:11:00]: Når det gjelder utenlandskablene, ble arbeidet med det tilrettelagt allerede under den forrige rød-grønne regjeringen, med Ola Borten Moe i spissen.

Jeg mener at vi er der vi er, og vi er nødt til å ta grep om situasjonen. Derfor fremmer vi forslag nå i Stortinget som vi ønsker å få hastebehandlet, om å ta kontroll med eksporten. Hva er svaret fra Arbeiderpartiet til det? Jeg har ikke hørt noe, men jeg registrerer at man ikke ønsker å hastebehandle det forslaget.

Så er det sånn at i den tiden Fremskrittspartiet satt og styrte, var ikke vi i nærheten av å se sånne strømpriser som vi nå gjør. Jeg tror folk som sitter og ser på, bryr seg katten om hva som ble gjort da. Det de ønsker svar på, er

hva man skal gjøre nå for å avhjelpe den situasjonen vi står i, med strømpriser som Norge aldri har sett før. Det rammer folk, det rammer bedrifter, og vi er i en alvorlig situasjon. Flere partier har sittet i ukevis og forhandlet (presidenten klubber) og har null svar på de største utfordringene.

Presidenten: Då er tida ute.

Terje Aasland (A) [14:12:05]: Jeg kan trøste representanten Listhaug med at vi, på den tiden vi har hatt til rådighet, har gjort mer for å redusere belastningen for norske strømkunder enn det Fremskrittspartiet klarte å gjøre på sju år, for det var slett arbeid. Det eneste man fikk til, var å øke elavgiften gjennom de årene man satt i regjering. Men man må ta med historien: Det er faktisk sånn at da Tord Lien i 2013 sa at han ville ha dyrere strøm og flere kabler til utlandet, og han i 2016 var lei av lav strømpris, viser vel det veldig tydelig hvilket grunnlag og hvilket mål Fremskrittspartiet hadde med å ha olje- og energiministeren. Og som sagt: Vi har gjort mer på få dager enn det Fremskrittspartiet har gjort på sju år for å redusere belastningen på strømkundene, og vi kommer til å gjøre mer. Vi har kommet med et konstruktivt forslag i dag, nettopp for å komme med konkrete tiltak.

Men jeg spør: Hvilke forberedelser gjorde Fremskrittspartiet for å unngå den situasjonen vi nå har kommet i, da de satt i regjeringskontorene og hadde ansvaret for Olje- og energidepartementet?

Sylvi Listhaug (FrP) [14:13:08]: Som jeg sa, er vi i den situasjonen vi er i nå, og det tror jeg alle partier som har sittet i regjering, for så vidt har et ansvar for. Det folk lurer på nå, er hva gjør vi nå. Problemet er at vi nå har en regjering som har null svar til folk som sitter og er redde for ikke å kunne betale regningen, som kanskje sitter hjemme i stua nå og sparer på strømmen og fryser fordi man er redd for ikke å ha penger til å kjøpe julegaver, til å kjøpe julemat, til å kunne ha den familiehøytiden som man går inn i.

Så hører jeg at man skryter av en reduksjon på noen få øre på avgiftene. Altså, den prisen som er nå, er i en helt annen liga enn den noensinne var da Fremskrittspartiet satt og styrte. Og når man skryter av å redusere avgiftene med noen øre, og prisen øker med flere kroner, tror jeg de fleste som sitter hjemme, bare ler av det, for det er ikke et svar på de utfordringene som folk har.

Det ligger et forslag på bordet i dag om å gi folk 4 000 kr i kontantstøtte. Det ønsker ikke denne regjeringen å stemme for (presidenten klubber), og det synes jeg er synd, for folk ... (presidenten avbryter).

Presidenten: Me må halda oss til tida.

Geir Pollestad (Sp) [14:14:23]: Sanninga om Framstegspartiets straumpolitikk er sørgjeleg. Framstegspartiet må ta ansvar for den rådyre straumen me har no, for det var olje- og energiministeren frå Framstegspartiet som sa at han var lei av låge straumprisar. Det var Framstegspartiet i regjering som endra loven for å tillata private eksportkablav av norsk straum. Det var Framstegspartiet i regjering som melde Noreg inn i ACER, ein organisasjon som har som oppdrag å skapa ein felles energimarknad i heile Europa, og det var Framstegspartiet i regjering som auka avgiftene på straum gong på gong. Dei brukte åtte år på å auka avgiftene med 40 pst. Me har brukt åtte veker på å redusera avgiftene med 47 pst. Mitt spørsmål er eigentleg: Angrar representanten og partileiaren på den straumpolitikken som ein førte i regjering, eller er ein stolt over det ein gjorde i desse åtte åra?

Sylvi Listhaug (FrP) [14:15:25]: Det som er faktum, er i hvert fall at olje- og energiministere fra Senterpartiet for mange år siden snakket om at Norge skulle bli Europas grønne batteri. Nå ser vi egentlig hva som skjer når man har kommet dit hen. Det synes ikke jeg vi skal være. Derfor har Fremskrittspartiet allerede fremmet forslag om å ta kontroll over eksporten av strøm. Hva gjør Senterpartiet med det? – Ingenting. Jeg registrerer at man heller ikke støtter opp om en hastebehandling av forslaget for å prøve å ta det under kontroll.

Så skryter Senterpartiet av noen få øre reduksjon i strømvavgiften, på samme tid som prisen øker med mange kroner. Jeg tror folk sitter der hjemme og ler fordi de ser at det ikke er noen løsning på den utfordringen som de har nå. Derfor skjønner jeg ikke at man har sittet i ukevis og forhandlet og kommer ut veldig fornøyd uten et eneste tiltak for å hjelpe folk (presidenten klubber) som nå er redd for å ikke kunne betale regningen.

Presidenten: Då er tida ute.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:16:43]: Det må være rart for representanten Listhaug og Fremskrittspartiet – etter åtte år med borgerlige budsjetter der de har gjort usosiale kutt etter usosiale kutt for dem med minst, gitt store skattelett til dem med mest og bare gitt smuler i skattelette for vanlige folk eller dem med lave inntekter – at det nå kommer et budsjett forhandlet fram av SV hvor folk flest får større skatteletter enn i budsjettene Fremskrittspartiet var med og støttet. I tillegg reverserer vi en rekke av de usosiale kuttene som Fremskrittspartiet sto for, som rammer folk flest. Men vi vet jo hva det handler om. Fremskrittspartiet er et parti for milliardærer flest. Det er der de har valgt å rette inn sine store skattelett, mens SV er et parti for rettferdig omfordeling.

Mitt spørsmål til representanten Listhaug er enkelt: Er hun glad for at SV har klart det Fremskrittspartiet ikke gjorde, nemlig å kutte i skattene på en måte som folk flest, og ikke milliardærer flest, tjener på?

Sylvi Listhaug (FrP) [14:17:48]: Det jeg er glad for, er at vi viser fram Fremskrittspartiets politikk, som betyr at vi skal slutte å sløse milliarder av kroner på å sende bistand ut av landet, som SV vil, og slutte å sløse det vekk på dumme – unnskyld at jeg sier det, president – klimatiltak som elektrifisering av sokkelen, CO₂-fangst og -lagring og andre prosjekt der milliardene ruller ut. Så registrerer jeg at syke mennesker i Norge som trenger medisiner, blir overlatt til seg selv for å dø, hvis ikke systemet da tillater at disse medisinene blir tilgjengeliggjort. Jeg ser ikke noen spor av at SV har gjort noe med dette.

Jeg synes også det er rart, når man påberoper seg å være veldig opptatt av det sosiale, at man fra SVs side har sittet i ukevis og forhandlet om et budsjett og kommer ut derfra uten en krone i håndsrekning til alle uføre pensjonister, folk som nå er redd for å ikke kunne betale regningene sine. Jeg synes det står til stryk (presidenten klubber) og har ingen grunn til å rose den jobben som SV har gjort.

Presidenten: Presidenten minner om at ein må prøva å halda taletida.

Mímir Kristjánsson (R) [14:19:11]: Når representanten Listhaug er på fjernsynet, er det ikke måte på hva slags hjertelag hun er i stand til å vise for uføre og syke mennesker. I høst har jeg faktisk av og til vært litt usikker på om det virkelig er Sylvi Listhaug jeg har hørt, og ikke en slags sosialist-haug, for ikke å si til og med en kommunist-haug.

Men én ting er jo hva man lover på fjernsynet, eller hva man står og sier på Stortingets talerstol, at man har prioritert de syke og barn. Noe helt annet er hva man har foreslått. Og når jeg leser Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, blir jeg bare trist. Her kuttet det i arbeidsavklaringspengene, her kuttet det i overgangsstonaden til enslige foreldre, her kuttet det i barnetillegget for uføre, syke mennesker, og barna deres blir altså invitert til å være med i en dugnad for å sikre videre skatteuttak til landets aller rikeste mennesker. Mitt spørsmål er: Hva har representanten Listhaug å si til de uføre med barn, som hun nå foreslår å ta pengene fra?

Presidenten: Presidenten vil rå representanten frå å bruka kallenamn på andre representantar.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:20:17]: Jeg mener at vi har laget et utrolig godt forslag for alle dem som trenger hjelp fra det offentlige. Vi omfordeler og kutter denne

store sløsingen, som vi ser at også Rødt vil ha, på innvandring og integrering. Der skal man øke opp til 6 500 flyktninger. Det er milliardutgifter i årene som kommer for norske skattebetalere – utgifter som kommer til bare å rulle av gårde – symbolske klimatiltak og bistand, der pengene sitter så løst at det aldri er snakk om at Norge ikke har råd.

Det vi gjør, er å sørge for å gi krisepakker for vanlige folk, lavere avgifter, sørge for at vi nå tar tak der vi ser at folk får problemer med strømavgifter, med matvareavgifter, med diesel- og bensinavgifter, og vi ser også at renten øker. Da er det viktig at vi målretter hjelpen inn mot dem som trenger det mest, og det gjør vi gjennom å redusere – kraftig – avgiftstrykket i Norge.

Presidenten: Då er replikkordskiftet avslutta.

Audun Lysbakken (SV) [14:21:37]: Budsjettavtalen som SV har forhandlet fram med regjeringspartiene, har skapt ny entusiasme. Den har gjort budsjettet tydeligere rød-grønt. Det nytter. Folk blir hørt. Skikkelig forandring er mulig.

Avtalen betyr at de på toppen må betale langt mer skatt, mens to nye velferdsreformer for de mange – gratis SFO og tannhelsereform – settes i gang. Avtalen betyr at vi likevel får et statsbudsjett som kutter mer klimagassutslipp enn det de blå la opp til, og den betyr at de mange som stemte for å slutte med leting etter fossil energi og redusere avhengigheten av olje, ser at også deres syn skal kunne påvirke oljepolitikken.

Så betyr avtalen mer å leve av for mange uføre, fattige familier og mennesker som ble utsatt for høyresidens usosiale kutt. La meg begynne der, for det er det som er den kanskje viktigste arven etter åtte borgerlige år – et Forskjells-Norge hvor de rikeste har dratt kraftig fra. Mange arbeidsfolk har stått stille, og det har blitt flere fattige. I denne virkeligheten valgte de borgerlige år etter år å sende de store pengene i retning dem som hadde mest fra før. I dette budsjettforliket setter vi i stedet folk med lite først. De med de store formuene og millionlønningene får mer skatt, og så bruker vi noen av de pengene på å reversere det ene usosiale kuttet etter det andre.

Vi stopper forslaget om at uføre som klarer å jobbe litt, skal miste trygden. Kuttet i barnetillegg for uføre oppheves endelig, etter mange år. Det var mange familier som slet på grunn av det. Bostøtten økes igjen. Barna får brillestøtten tilbake, og en stor urett tar slutt når alle familier på sosialhjelp nå endelig skal få glede av barne-trygden og det ikke skal være lov for kommunene å holde pengene tilbake. Arbeidsløse og permitterte får feriepenger, slik at de som har betalt den høyeste prisen for koronakrisen, kan ta seg en ordentlig ferie neste år.

Så har vi fått en enighet om en rekke tiltak som gir utslippskutt i Norge på både kort og lang sikt. Det var

umulig for SV å være med på et budsjett som kuttet mindre enn den borgerlige regjeringen hadde lagt fram, og nå vedtar vi i stedet et budsjett som kutter mer. Etter at vi ikke ble enige i Hurdal, har SV vært tydelige på at vi vil kreve innflytelse også i oljepolitikken. I avtalen slås det fast at den 26. konsesjonsrunden for oljeutvinning ikke blir noe av i 2022, og vi får en kraftig skjerpning av CO₂-avgiften på sokkelen. SV har også kjempet for naturen og stoppet regjeringens forslag om kutt i skogvernet.

Fra opposisjon tar SV mål av seg til å drive fram to omfattende og utrolig viktige velferdsreformer. Det vil være historisk, men det er mulig. Nå får alle førsteklasinger gratis halvdagsplass i SFO fra skolestart. Det betyr at også de ungene som til nå ikke har fått være med, får være med. Det betyr at skolefritidsordningen i enda større grad kan bli en del av utviklingen av en skoledag hvor alle barn kan lære, lykkes og trives, og det betyr ikke minst store summer spart for mange familier rundt om i landet.

Så markerer budsjettavtalen starten på arbeidet med en tannhelsereform, hvor målet vårt er at vi skal få slutt på at lommeboken bestemmer hva slags tannhelse man har. Flere unge får billigere tannlege, det blir mer støtte til barn og unge som trenger tannregulering, kapasiteten i den offentlige tannhelsetjenesten økes, og utredningen av det som er vårt mål, en reform med et tak på egenandeler for alle, settes i gang.

SV sier, sammen med regjeringspartiene, i dag også tydelig at en annen stor forskjellutfordring, nemlig et strømmarked som har løpt løpsk, også skal få sine løsninger, på både kort og lang sikt. Det er en tydelig forpliktelse i det vedtaket som gjøres senere i dag om at regjeringen i samarbeid med SV skal og vil komme med tiltak som kan bøte på situasjonen for dem som sliter med regningene. Det er i tråd med det Stortinget gjorde etter initiativ fra SV tidligere i høst for dem har aller minst.

Så må vi også på litt lengre sikt jobbe med å løse systemproblemet – hvordan vi skal ta makt fra markedet og sørge for at den situasjonen vi har nå, ikke oppstår igjen. Vi har vist at vi kan bruke vår nøkkelposisjon i Stortinget til å levere forandring for folk, at våre velgere skal ha uttelling for sin stemme. Men det er jo ikke det viktigste med det som vedtas i dag. Det viktigste er den forskjellen det gjør i livet og hverdagen for mange mennesker i landet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [14:26:54]: SV er et parti som tilsynelatende har vært opptatt av kunnskap, utdanning og forskning. Det vises ikke helt igjen i SVs første budsjett sammen med den rød-grønne regjeringen. Høyre i regjering prioriterte kunnskap i skolen med

klare mål om at 90 pst. av elevene skal fullføre innen 2030. Dette budsjettforliket prioriterer ikke kunnskap og læring. Snarere ser vi en systematisk nedprioritering av kvalitet og innhold i skolen, hvor en fjerner en ekstra time i naturfag, en kutter i lærerspesialistordningen, og en fjerner midlene som skal dekke elevenes tapte læring som følge av pandemien. Framfor å målrette velger SV sammen med regjeringen å smøre tynt utover til alle, gjennom SFO og premiering av antall skoler, uten å peke ut en klar og tydelig retning.

Kan representanten forstå de sterke reaksjonene som er kommet fra studenter og utdanningssektoren som følge av at SV har valgt bort skole, høyere utdanning og forskning i sin budsjettenighet?

Audun Lysbakken (SV) [14:27:52]: Det er ikke overraskende at Høyre ikke anerkjenner en reform av SFO som viktig i skolepolitikken, men vi er altså opptatt av en skole- og kunnskapspolitikk som ser at det er hele barn man sender på skolen. Man sender ikke hjernen deres alene på skolen. Man sender hele barnet på skolen, og der skal barnet ha mat, det skal leke, det skal trives, det skal være med andre unger. Man må lage en helhetlig dag rundt det. Derfor er vår SFO-reform et veldig viktig bidrag til kunnskapspolitikk, og det er Høyres fattigslige syn på kunnskap som gjør at de ikke anerkjenner det.

Så tar ikke jeg imot kritikk i skolepolitikken fra Høyre uten å minne om hva det er det nye flertallet har arvet, nemlig en lærermangel i skolen som den forrige regjeringen systematisk lot være å gjøre noe med, med alt fra avskilting av erfarne lærere til det meningsløse firerkravet, som det nye flertallet er i gang med å gjøre noe med. Så det blir bedre tider for alle som er opptatt av kunnskapspolitikk.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Margret Hagerup (H) [14:28:56]: Det er ingen tvil om at vi skal ta hensyn til hele barnet. Jeg har fire selv og vet i stor grad hvor viktig det er.

Men politikk handler også om å prioritere, og det er ingen tvil om at her smører en de store pengene lite målrettet utover – mot mer fritid i skolen istedenfor innhold og kvalitet. Kutt i lærerspesialistutdanningen bidrar til manglende utvikling av pedagogikken og metoden og det som styrker tidlig innsats, og det er dårlig nytt for norske elever. Det er også dårlig nytt for norske elever at en vil fjerne naturfagtimen, for dessverre vet vi at norske elever gjør det dårligere i naturfag på ungdomsskolen enn elever i Sverige og Finland. Norge har betraktelig færre naturfagtimer enn de andre nordiske landene, og elevene scorer også betydelig lavere. Realfag er viktig

både i hverdagslivet og i samfunnet, og industrien og næringslivet etterspør flere med realfag. For å gjennomføre det grønne skiftet er vi helt avhengig av at flere barn og unge velger dette.

Synes representanten da det er framtidsrettet å fjerne en ekstra naturfagtime, når undersøkelsene så tydelig viser det motsatte, og hva er eventuelt vurderingene bak dette?

Audun Lysbakken (SV) [14:30:02]: Jeg er ikke med på at våre prioriteringer er å smøre tynt utover. Det er tvert imot svært målrettede prioriteringer. Gratis SFO er en stor velferdsreform – uttrykk for en stor og kraftig prioritering.

Så er det en rekke formål innenfor kunnskapssektoren vi ønsker å bruke mer penger på. SV er for flere timer, selv om vi nok vil prioritere flere timer i praktiske fag istedenfor flere teoritimer. Vi tror det er det aller viktigste for å skape en mer praktisk og variert skoledag. SV er for å styrke studentenes økonomi. Men det var noen ting vi måtte gjøre først, for det lå så mye urett igjen etter Høyre i regjering. Vi har valgt å bruke store penger på å gi barn brillestøtte tilbake, på å gi uføre mennesker litt bedre råd, på å sørge for at familier på sosialhjelp skal få barnetrygd, og det står jeg jammen for at vi gjorde først.

Roy Steffensen (FrP) [14:31:22]: I Dagbladet kan vi lese at kilder i Arbeiderpartiet og Senterpartiet latterliggjør SVs oljeseier:

«Påstander om at SV har fått en stor oljeseier møtes med latter.»

Jeg synes ikke det er noe å le av at det ikke kom inn en 26. konsesjonsrunde, eller at det kommer økt skatt for næringen. Men det sier kanskje litt om hvor seriøst Arbeiderpartiet og Senterpartiet tar næringen, når de velger å le av seire som SV får.

Jeg er skuffet, for når det nå strammes inn på leting samtidig som avgiftene øker for næringen, blir det mindre attraktivt for oljeselskapene. Dette er stikk i strid med det Arbeiderpartiet og Senterpartiet har sagt om å utvikle næringen, men jeg lurer på: Er Lysbakken enig i at dette er noe å le av, eller sikter Lysbakken nå høyere siden de ler av det?

Audun Lysbakken (SV) [14:32:23]: Livet har lært meg å ta Dagbladets anonyme kilder med en klype salt. Det vil jeg kanskje si først. Bakgrunnen for akkurat den historien var en sak i Dagbladet på et tidspunkt hvor dette ble skissert som et mulig oljekompromiss for en ny rød-grønn regjering. Det er klart at det ikke ville vært et bærekraftig oljekompromiss for en fireårig regjeringsavtale. Det ville vært for lite for oss. Men jeg mener at det er et tydelig SV-preg på oljepolitikken i det som kun er en budsjettavtale for ett år. Representanten Stef-

fensen har rett i at det spiller en rolle for aktivitet, og det er et tydelig signal om at også vi som har et annet syn på oljepolitikken enn det som Fremskrittspartiet og en del andre partier står for, skal høres når et flertall er avhengig av vår innflytelse.

Roy Steffensen (FrP) [14:33:22]: Representanten Lysbakken var veldig tydelig på at dette ville vært altfor lite hvis det var for å styre sammen i fire år. Samtidig har Lysbakken sagt at de valgte å ikke gå inn i regjering fordi de forventer å få et mye større gjennomslag på ut-siden enn det de ville klare å få til i regjering.

Nå har vi sett hva de har fått til dette året. Da lurer jeg på hva de sikter mot neste gang. Er det enda større beskatning av oljenæringen? Er det å sikte seg inn på TFO og også stanse leting i modne områder? Det hadde vært veldig godt å få en bekreftelse på hva som er godt nok for at SV skal kunne inngå budsjettforlik med Arbeiderpartiet og Senterpartiet de kommende årene.

Audun Lysbakken (SV) [14:34:14]: Jeg takker for spørsmålet. Jeg skjønner absolutt nysgjerrigheten, og så tror jeg at jeg bare må be om unnskyldning for at det rett og slett er litt tidlig for meg å svare på det. Vi har ikke helt lagt opp taktikken for neste års budsjettopp-legg ennå, men den tonen som er satt i dette forliket – både når det gjelder klima- og miljøpolitikken, og når det gjelder fordelingspolitikken – er begynnelsen på mer av den forandringen vi ønsker oss. Selvfølgelig er den det. Nå har vi også vist at SV er i en posisjon der vi kan gjøre det vi sa på Hurdal, nemlig å bruke nøkkelposisjonen vår på Stortinget til å utøve reell påvirkning og skape ordentlig forandring for folk.

Det var for så vidt en meny av ulike gode ideer representanten Steffensen nevnte nå, så jeg tar med meg alle sammen, og så får vi prioritere litt fram mot neste høst.

Sveinung Rotevatn (V) [14:35:19]: I valkampen drog SV og representanten Lysbakken frå debatt til debatt, ikkje minst hos fagforeiningane, og sa at når det vart skifte, skulle det verte slutt på ABE-reforma. Då skulle ein slutte å gjere den typen effektiviseringar.

Då var det jo forventa at det også vart resultatet. Det skjedde ikkje då Arbeidarpartiet og Senterpartiet la fram budsjettet sitt, og det vart ikkje resultatet etter budsjettforliket. Det skulle ein tru hadde noko å gjere med at SV ikkje fekk gjennomslag for det, men SV har ikkje føreslått å slutte med ABE-reforma i det alternative budsjettet sitt eingong. Til alt overmål har ein til og med auka kutta for neste år gjennom nye kutt på same postar for å finne pengar til å finansiere budsjettet.

Eg er for ABE-reforma, for eg trur det er nødvendig å effektivisere i offentleg sektor. Eg trur det er bra å kunne målrette satsingar der det verkeleg trengst. Spørsmålet

er: Er det slik at SV no har skifta syn, i og med at dei ikkje føreslår å gjere endringar lenger, eller er det berre det at ein trengte pengane?

Audun Lysbakken (SV) [14:36:24]: Det er ingen grunn til å glede seg. ABE-reformen kommer til å ta slutt. Jeg opplever at regjeringen også er veldig tydelig på at det ikke blir noen ABE-reform fra og med neste år.

Så er det ganske enkelt sånn at vi har prioritert ting vi mente det var viktigere å gjøre noe med aller først. Det er en prioritering der jeg føler meg veldig trygg på at vi har fagbevegelsen i ryggen. De tydelige signalene derfra var at det å sørge for at arbeidsfolk får feriepenger, og det å få ryddet opp i sosiale kutt til uføre, fattige familier og barn som trenger briller – som Venstre har vært med på de siste årene – var det som har høyest prioritet nå. Så har vi lovet å avskaffe ABE-reformen, og det løftet skal vi holde.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Guri Melby (V) [14:37:30]: Av erfaring vet jeg at det ikke er enkelt å komme i havn med budsjettforhandlinger, så jeg vil derfor begynne med å gratulere regjeringspartiene og SV med å ha funnet en enighet. For å få et budsjett trenger vi kompromisser, og vi trenger dialog. Det er uten tvil en styrke i det norske systemet at vi har partier som tør å ta ansvar, som finner kompromisser, og som lander flertall. Det vil jeg gratulere posisjonen med.

Jeg er også enig med statsministeren i at budsjettet har blitt bedre etter disse forhandlingene, det er bare synd at Arbeiderpartiet og Senterpartiet først fikk anledning til å gå løs på klimaprofilen i det budsjettet vi la fram, før SV fikk slippe til. SV har gjort mye for å reverse kutt i klimasatsingen til denne regjeringen, men vi har gått fra et budsjett som følger opp klimaplanen, til et budsjett der vi ikke vet om man med enigheten kutter like mye som vi gjorde i vårt forslag. Det hjelper ikke helt om alle i denne salen er enige om at vi må gjøre mer, når vi faktisk ender opp med et budsjett som mest sannsynlig gjør mindre.

Da jeg drev valgkamp i sommer, var det denne regjeringen jeg var mest bekymret for at skulle ta over regjeringskontorene – med to partier som var opptatt av å reversere viktige moderniseringsreformer og vanne ut klimapolitikken, to partier som ikke klarte å se at vi ikke får et grønt skifte med røde tall, og at Norge har større utfordringer enn noen upopulære fylkessammenslåinger. Selv om SV nå har fått noen viktige gjennomslag på klima- og miljøfeltet i disse budsjettforhandlingene, må jeg konstatere at resultatet viser det Venstre lærte i den tiden vi hadde samarbeidsavtale på Stortinget: Det er så

usigelig mye mer vi kan utrette fra regjeringskontorene enn fra Stortinget.

Vi måtte inn i regjering for å få til en ordentlig klimaplan, for å få til varige endringer i oljepolitikken, som flytting av iskanten, vern av Lofoten, Vesterålen og Senja og en endring i oljeskatteregimet, og ikke minst for også å få til en kraftfull fullføringsreform som endrer retningen i skolen, i videregående skole. Den typen endringer er det vanskelig å få til fra en forhandlingsposisjon på Stortinget.

Dessverre er det heller ikke sånn at det er det samme hvilket klimaparti som har budsjettmakt. SV og Venstre er enige om mye i klimapolitikken, men SVs største problem er at de ikke har noe problem med å skatte i hjel næringslivet samtidig som de øker den offentlige støtten til grønn omstilling. De tar med den ene hånden og gir med den andre. Resultatet blir fort færre grønne arbeidsplasser og mindre utslippskutt. Resultatet er da 9,2 mrd. kr i økte skatter for næringsliv og privatpersoner.

Det at regjeringen og SV har holdt fast på 28 pst. økning i CO₂-avgiften, som vi foreslo i vårt budsjettforslag, er bra, men at SV lot Senterpartiet vinne kampen om bilavgifter, mener jeg er svært uheldig. Da vil denne avgiftsøkningen kun få delvis effekt på utslippene. Partiene kaller det en rettferdig klimapolitikk, men jeg mener dette er et klassisk politikerbegrep som egentlig er kode for utvannet klimapolitikk.

Et annet kjennetegn ved denne budsjettenigheten er iveren etter å bruke opp det økonomiske handlingsrommet på dyre generelle satsinger, satsinger som ikke er målrettet mot dem som trenger det mest, men som favner såpass bredt at de ikke duger så veldig mye. Solidariteten med dem som trenger litt ekstra støtte, taper for at sånne som meg skal få billigere barnehageplass, og det syns jeg er synd. Regjeringen kunne f.eks. ha valgt å utvide gratis kjernetid i barnehage og SFO for dem som trenger det mest. I stedet har de gitt alle foreldre litt billigere barnehageplass og gratis halvdagsplass på SFO – vel, ikke alle, faktisk, for de som ikke nyter godt av dette, er de over 40 000 barna som allerede i dag har gratis kjernetid. For dem er ikke dette en budsjettenighet som gir noe romsligere økonomi, og det gjør heller ikke at flere barn som trenger å begynne i barnehage eller på SFO for å lære seg språk og bli en del av samfunnet, får til det.

Både Hurdalsplattformen og budsjettavtalen viser med all tydelighet at det er behov for en tydelig liberal og grønn opposisjon til denne regjeringen. Vi kommer til å fortsette å utfordre regjeringen når de foreslår politikk som innskrenker frihet og fratår barn og unge en mulighet. Vi kommer til å si fra når skatteøkningene deres går ut over næringslivets grønne skifte, når de svekker samarbeidet vårt med EU, eller når de utvanner

klimapolitikken vi trenger for å nå de klimamålene som hele Stortinget er enige om. Men vi skal også være konstruktive. Vi kommer til å levere troverdige alternativer til regjeringens politikk, alternativer som både utjevner forskjeller, reduserer klimagassutslipp og gjør det lettere å skape sin egen og andres arbeidsplass.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Elise Waagen (A) [14:42:27]: Representanten Melby var selv i innlegget sitt innom barnehagepriser, og med Venstres velsignelse økte høyre regjeringen barnehageprisene år for år. Med dette budsjettet vil maksprisen bli kuttet for første gang siden 2013. Det vil gi en årlig besparelse på 2 900 kr for familier med ett barn.

Å senke barnehageprisen er viktig for å gjøre tilbudet tilgjengelig for alle, og ikke minst for å gi småbarnsfamiliene litt bedre økonomi i hverdagen. Og der Venstre peker på moderasjonsordninger for de få, leverer denne regjeringen billigere og bedre barnehager for alle, nettopp fordi barnehagefellesskapet skal være for alle barna.

Da lurer jeg på om representanten har noen refleksjoner over at hun og Venstre har bidratt til å øke barnehageprisen år for år og gi barnefamilier litt dårligere økonomi og heve terskelen litt mer for at barn får delta i barnehagefellesskapet, og at det er en ny regjering som nå leverer billigere barnehager for alle.

Guri Melby (V) [14:43:38]: Siden jeg selv er i den kategorien, er det fristende å bruke seg selv som eksempel. Barnehageprisene har steget litt år for år, stort sett på samme nivå som prisøkningen generelt i samfunnet. I tillegg har foreldre de siste årene fått mer i barnetrygd, og en ting som vi også foreslo i vårt budsjett, som regjeringen nå har tatt bort, er en økning i skattefradraget. Det betyr at de fleste barnefamiliene går ut ca. i null med det budsjettet flertallet i dag kommer til å stemme for, sammenlignet med vårt budsjett.

Det vi gjennomførte da vi hadde makt, og som jeg er veldig stolt over, var å sikre at over 40 000 barn fra familier med lav inntekt har fått tilnærmet gratis barnehage. Dette er den gruppen som ble glemt da flertallet her satset på en lav makspris. Jeg mener også det er riktig med en lav makspris, men en pris på 3 000 kr er fortsatt for høy for mange familier som kanskje har en hjemmевærende forelder. Det er de ungene som trenger oss aller, aller mest.

Elise Waagen (A) [14:44:40]: Summa summarum stemmer ikke referansen til Melby, for når man tar skatteopplegget til denne regjeringen sammen med velferdsgodene, kommer barnefamiliene bedre ut nå enn hva de gjorde under høyre regjeringen.

Om vi tar for oss moderasjonsordningen til representanten fra Venstre, er det sånn at den kun gjelder for familier som har en samlet inntekt på under 600 000 kr, altså er det mange som ikke nyter godt av denne ordningen. Nå reduserer vi terskelen, og flere får delta i barnehagefellesskapet.

Jeg vil over til SFO og gratis kjernetid for førsteklassingene, for representanten Melby uttalte i valgkampen til Adresseavisen at veien til gratis SFO «er brolagt med sløseri». Jeg kunne ikke vært mer uenig. Jeg mener at dette er et viktig velferdsloft som gjør at flere barn kan delta i SFO-fellesskapet. Står representanten fortsatt ved uttagnet om at gratis SFO er sløseri for de barna som nå får delta?

Guri Melby (V) [14:45:46]: Jeg er veldig stolt over vår prioritering, som gjør at de familiene som har en inntekt på under 600 000 kr, nå har råd til å sende ungene sine i barnehage. Jeg mener det er en helt riktig prioritering. Og de får ikke et kutt i barnehageprisen, det er det jeg som får, og veldig mange andre med høyere inntekter, med den politikken som regjeringspartiene sammen med SV fører. Jeg mener det er en feil fordelingspolitikk.

Jeg står også ved uttalelsene mine knyttet til SFO. Det er ingen tvil om at mange plasser er prisen på SFO altfor høy, og det er mange som lar være å bruke tilbudet nettopp på grunn av det. Men det koster mange, mange milliarder å sørge for gratis SFO for absolutt alle barn i Norge fra 1. til 4. trinn. Regjeringen, sammen med SV, greier nå en halvdagsplass i 1. klasse. Det betyr at de som har en inntekt på 600 000–700 000 kr, som har andre-, tredje- og fjerdeklassinger, ikke får noen gratis halvdagsplass. Hva slags prioritering er det? Vi mener det er riktig å prioritere de som ikke har råd til det, istedenfor å smøre tynt utover til alle.

Ole André Myhrvold (Sp) [14:46:57]: Venstres klimapolitikk har vært synonymt med økte avgifter flatt for alle, både folk og næringer, og en blind tro på markedet. Nå leverer regjeringen og SV en rekke kraftfulle og målrettede tiltak og satsinger på grønn skipsfart, hydrogen, styrking av Enova, bruk av skog og ikke minst etableringen av Bionova, som vil bidra til å få utslippene i jordbruket ned – for å nevne noe. Det er konkrete tiltak som vil gi grønn, klimavennlig omstilling, og som vil få utslippene ned.

Hva er egentlig Venstres klimapolitikk utover en blind avgiftsøkning?

Guri Melby (V) [14:47:46]: For å få til en grønn omstilling er vi nødt til å gjøre det enklere for både folk, næringsliv og det offentlige å ta grønne valg, og det er det som er kjernen i Venstres klimapolitikk. Derfor me-

ner vi det er riktig med avgifter på det som skaper utslipp eller forurensere – at forurensere betaler – men så har vi også vært opptatt av å senke avgifter og bidra til å gjøre det rimeligere å ta de grønne valgene. Det er derfor vi har kjempet med nebb og klør for f.eks. å holde fast på fordelene ved å kjøpe seg elbil, og for å utvide det til å gjelde også næringsaktører. Det er derfor vi har hatt en historisk satsing på jernbane og på kollektiv, uten sidestykke, noe som gjør det enklere for folk å velge å reise miljøvennlig.

Så det som er en klimapolitikk som lykkes, er en klimapolitikk som både sikrer at forurensere betaler, og gjør det rimeligere og enklere for folk å ta grønne valg. Og politikken har jo vist seg å fungere, for utslippene har gått ned mens Venstre satt i regjering. Det er den første perioden i vår historie at de utslippene har gått ned.

Marius Arion Nilsen (FrP) [14:49:08]: Førrige regjering, hvor Venstre hadde klima- og miljøministeren, forsterket klimamålet og nektet å regne med norsk skog i klimaregnskapet, selv om norsk skog binder ca. 10 millioner tonn CO₂. I stedet for har man gått for selvpisking og kostbar symbolpolitikk som skyhøye avgifter, elektrifisering av sokkelen og Langskip karbonfangstprosjekt. Langskip er et nytt månelandingsprosjekt som allerede sprekker med 1 mrd. kr. Prislappen er nå mer enn 24 mrd. kr for å kutte under 1 pst. av Norges totale utslipp. Har Venstre en smertegrense for Langskip, eller finnes det ikke en smertegrense og budsjetttrammer så lenge det gjelder klimatiltak?

Guri Melby (V) [14:49:58]: Det som har vært viktig for Venstre når vi skal gjennomføre en grønn omstilling, er å sørge for at vi, samtidig med at vi kutter utslipp, også skaper nye, grønne arbeidsplasser for fremtiden. Jeg ønsker at norsk næringsliv skal være konkurransedyktig, og nå ser vi at i stadig flere land i verden er det nettopp de bedriftene og de virksomhetene som satser på de grønne løsningene, som er de som vinner i den internasjonale konkurransen. Det at vi stiller tydelige krav til våre bedrifter, det at vi også satser på viktige prosjekter som karbonfangst f.eks., er viktig for at vi skal lykkes med begge deler, både kutte utslipp og skape nye, grønne arbeidsplasser.

Når det gjelder et prosjekt som Langskip, et veldig stort og komplekst prosjekt – og det er ingen tvil om at det har en høy kostnad – må det prosjektet hele tiden vurderes, og vi må selvsagt gjøre det vi kan for å holde kostnadene ved et sånt prosjekt nede. Vi har ikke satt en absolutt grense for hva som er makspris for et sånt prosjekt, men det er ingen tvil om at det er viktig for både Norge og verden at vi lykkes med karbonfangst og -lagring.

Marian Hussein (SV) [14:51:21]: Gratisprinsippet i skolen bør styrkes og ikke svekkes. Jeg og SV synes det er dypt urettferdig at mange barn blir utestengt fra fellesskapet fordi de ikke har mulighet til å betale for å være med på leken. Jeg er glad for at avtalen med regjeringspartiene ruller ut gratis SFO til barn i hele landet etter modell fra Oslo, som vi i Oslo SV er stolte av.

I Oslo var det et enormt klaseskille mellom skolene der det var lav deltakelse. Et eksempel er Mortensrud skole, der deltakelsen økte fra 30 pst. til 99 pst., og erfaringen viser at dette virker. Behovsprøving er en fornedrende belastning for de fleste. Samtidig vet vi at det er kvinners arbeidslivsdeltakelse og inntekt som presses i dette.

Mitt spørsmål til Melby er da: Hvorfor tar et liberalt og feministisk parti til orde for en ordning der kvinners mulighet til arbeidslivsdeltakelse settes opp mot barnas muligheter til lek og læring og fellesskap?

Guri Melby (V) [14:52:34]: Jeg har møtt mange av de familiene som får gratis kjernetid i barnehagen. Jeg har ikke hørt en eneste av dem si at de synes det er fornedrende. Tvert imot har jeg møtt flere av dem som synes at det er kjempebra at ungene deres endelig kan gå i barnehagen, og at mange av disse kvinnene får mulighet til enten å ta del i skole, utdanning eller være på jobbmarkedet. I dag har vi veldig gode ordninger for å greie å differensiere etter inntekt. Det er ikke sånn at en trenger å krype til kommunen for å få en gratis plass. Dette ordner seg veldig enkelt.

Jeg mener at hvis vi skal bruke milliarder mer på utdanning, på å gi like muligheter, er ikke det å sikre sånne som meg en gratis SFO-plass riktig prioritering. Da mener jeg vi skal prioritere dem som trenger det mest. Så mener jeg vi skal bruke resten av pengene på å sikre nok fagfolk, sikre at de har den kompetansen de trenger, og at alle de ungene som går i SFO, får et tilbud av kvalitet, for det hjelper ikke å gå der hvis ikke tilbudet har en god kvalitet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [14:53:47]: Statsbudsjettet i et valgår med regjeringsskifte bygger jo i utgangspunktet på det budsjettet som den forrige regjeringen hadde, så jeg vil også gratulere med en budsjett-enighet på kort tid. Det vet noen av oss er ganske krevende.

Budsjettforslaget til Solberg-regjeringen, som også Kristelig Folkeparti var en del av, prioriterte tiltak som ivaretar bærekraften i samfunnet vårt. Vi tar oljepengebruken ned til normale nivåer. Vi hjelper dem som blir rammet mest av krisen, og legger til rette for nye jobber, det grønne skiftet og økt kompetanse.

Vi gjør framtidsrettede investeringer i barn og unge. Vi styrker satsingen på fritidskortet, slik at barn og unge kan delta på aktiviteter uavhengig av familiens og foreldrenes lommebok. Vi foreslår et økt foreldrefradrag på inntil 2 100 kr for hvert barn utover det første barnet, og vi styrker barnehagens kvalitet og kompetanse og foreslår midler til en barnekoordinator. Vi foreslår tusen flere sykehjemsplasser og en pilot med investeringstilskudd for trygghetsboliger, slik at flere eldre kan bli boende hjemme og leve et selvstendig liv lengst mulig. Klimaarbeidet styrkes med høyere CO₂-avgift, satsing på tog og kollektivtransport og en grønn plattform, og bistanden til verdens fattigste land er høyere enn bistandsprosenten.

Heldigvis er det bred enighet om de store linjene i norsk politikk. Mange av disse sakene er også videreført i budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Jeg vil si at fordelingsprofilen på skatteopplegget i budsjettforliket er god, og det foreslås flere gode sosiale satsinger, f.eks. at barnetrygden skal holdes utenfor utmålingen av sosialhjelp.

Samtidig er jeg også skuffet over at regjeringen faktisk rekker å ta unødvendige og usosiale kutt. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV fjerner fritidskortet, det som skal gi barn og unge mellom 6 og 18 år muligheten til å delta på fritidsaktiviteter, uavhengig av lommeboken til mor og far. Fritidskortet på 2 000 kr betyr mye for unger fra lavinntektsfamilier, for å kunne betale medlemsavgifter og kontingenter for alt fra korps til fotball. Ei heller hadde de rød-grønne partiene plass til vårt forslag om foreldrefradrag, som ville betydd mye for småbarnsfamiliene.

Verken Støre-regjeringens budsjett eller enigheten med SV gir noen signaler om hvordan de vil rigge framtiden, der vi får stadig flere eldre i Norge. Vi trenger å bygge flere eldreboliger i hele landet, som gir eldre en trygg alderdom, og at de rød-grønne kutter forslaget om bygging av trygghetsboliger i distriktet, er dårlig eldrepolitikk og dårlig distriktpolitikk. Alle eldre bør få ha trygge boliger uansett hvor de bor.

Friskolene går en tøffere tid i møte etter at de rød-grønnes kutt i kapitaltilskuddet er en realitet. Det er også vanskelig å forstå hvorfor de rød-grønne partiene ønsker å svekke fradraget for gaver til ideelle og frivillige organisasjoner så kraftig. Det betyr noe for lokalsamfunnene.

Til slutt: Det er uforståelig for Kristelig Folkeparti at SV kan være med på å kutte over en halv milliard kroner i bistanden til verdens fattigste når vi står i en global pandemi og klimakrisen rammer dem som har minst, aller hardest. Pengene skulle bl.a. gått til utdanning og Verdens matvareprogramms arbeid for å bekjempe sult,

men de rød-grønne partiene har åpenbart andre og viktigere prioriteringer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tuva Moflag (A) [14:58:51]: I likhet med representanten Vervik Bollestad er jeg opptatt av barns mulighet til å delta i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomi. Vi vet at utenforskap starter tidlig for mange, og at det kan få konsekvenser senere i livet. Dessverre ble ikke Kristelig Folkepartis omsorg for familier med dårlig økonomi fulgt opp med handling da partiet satt i regjering. Kristelig Folkeparti har tvert imot bidratt til en rekke usosiale kutt som har rammet denne gruppen, som kutt i brillestøtte og kutt i barnetillegget for uføre. Samtidig har barnehageprisene økt, og regjeringen Kristelig Folkeparti var en del av, gjorde ingenting for alle førsteklasingene som står helt utenfor SFO – én av fem førsteklasinger gjør det, og det er fordi foreldre ikke har råd til å bruke den plassen. Det handler ikke om valgfrihet når man ikke har råd.

Hvorfor har Kristelig Folkeparti tatt støtten fra de mest sårbare familiene og kuttet i deres tjenester?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [14:59:50]: Jeg vil minne representanten om at da de rød-grønne satt i regjering, skulle man faktisk stryke barnefattigdommen med et pennestrøk. Det ble ikke gjort. Det ble ikke økt noe i engangsstønaden for dem som fikk barn. Det ble ikke økt én krone i barnetrygden. Det ble ikke gitt gratis SFO eller barnehageplass til dem som trengte det mest. Det har faktisk vært Kristelig Folkepartis prioriteringer – i tillegg til at vi ønsker et foreldrefradrag, slik at de som har minst, også kan få igjen på skatteseddelen. Så er det noe Kristelig Folkeparti faktisk har sørget for – i tillegg til fritidskortet – er det å prioritere barnefamilier, med målrettede tiltak for å hjelpe.

Jeg sa på talerstolen at jeg er glad for de reverseringene som er gjort, men de er ikke gjort av representantens parti. Den rosen vil jeg gi til SV.

Tuva Moflag (A) [15:00:50]: Jeg registrerer at representanten fra Kristelig Folkeparti må gå tilbake til åtte rød-grønne år for å forklare hva representanten selv ikke fikk til i de åtte foregående. Men la oss snakke om en annen sak: feriepenger for de arbeidsledige.

For mange er hverdagen vanskelig å få til å gå opp i et hektisk familieliv, og vi håper at mange skal få det hektiske familielivet sitt tilbake neste år. Regjeringen som representanten Vervik Bollestad var en del av, kuttet i feriepenger til arbeidsløse i det budsjettforslaget de la fram – noe representanten også deler med sin forgjenger i Kristelig Folkeparti, nemlig statsminister Bondevik. Den regjeringen fjernet også ferietillegget for arbeidsle-

dige. Hvorfor mener Kristelig Folkeparti at ikke ferien er viktig for familier?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [15:01:44]: Jeg må først kommentere det som ble sagt om at jeg så tilbake åtte år. For meg går ikke skillet ved nyttår etter åtte år – vi har sittet i regjering eller støttet en regjering i åtte år, og vi har vært opptatt av familienes situasjon og dårlige råd.

Representanten spør om Kristelig Folkeparti er opptatt av ferie. Ja, Kristelig Folkeparti er veldig opptatt av ferie – òg for dem som har vært arbeidsledig. Men det har vært en prioritering. Vi har sett at det som gjelder feriepenger, også kan gi grunnlag for at man blir sittende i arbeidsledigheten som man har vært i, så vi har sagt nei nå.

Willfred Nordlund (Sp) [15:02:34]: Jeg merket meg med interesse representanten Vervik Bollestads flammende engasjement med tanke på de svakere stilte i samfunnet. Noe av det hun ikke var inne på, var bl.a. hvordan Kristelig Folkeparti ser på næringslivspolitikken og de rammene som er lagt der. Det hadde vært interessant å høre den tidligere landbruksministerens betraktninger rundt det at hun ikke ønsket å gå videre i tilleggskompensasjonsforhandlingene for jordbruket. Det virket som om hun satt og ventet på at en ny regjering skulle komme og løse det for henne. Jeg ser av finansinnstillingen som vi har til behandling her i dag, at man ikke ønsker å legge inn penger til det oppgjøret som man ble enige om etter at man fikk en ny regjering, og man hadde fått en ny giv i landbruket.

Det jeg egentlig lurer på, er: Hvilken linje ser Kristelig Folkeparti for seg at man nå skal legge seg på framover når det gjelder å styrke jordbrukets vilkår i Norge?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [15:03:34]: Er det noe Kristelig Folkeparti har vært opptatt av i åtte år – både i regjering og ved å støtte en regjering, og før det – er det situasjonen for norsk landbruk. De tilleggsforhandlingene som var, gjaldt kostnader som skulle beregnes, og de steg fort i høst. Derfor ble daværende landbruksminister enig med næringen om at vi skulle legge dette til den nye regjeringen fordi vi skulle ha reelle kostnader på bordet den dagen tilleggsforhandlingene skulle starte. Det skulle utredes på et skikkelig nivå. Det ble gjort etter avtale med næringen selv.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [15:04:29]: Den forrige regjeringen foreslo som kjent at de som mottar uføretrygd og har en bitte liten biinntekt i tillegg, skal få mindre trygd. Har man f.eks. en uføretrygd på laveste sats, som er 240 000 kr i dag, og er så heldig at man kan jobbe litt og tjene 40 000 kr i året, foreslår Kristelig Folkeparti helt seriøst at de menneskene skal miste

14 000 kr i uføretrygd før skatt. Men også de som engasjerer seg i frivillig arbeid, ville blitt straffet. Hvis man f.eks. som uføretrygdet er med i råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i den kommunen man bor i, og gjør en innsats og får noen få tusen kroner i året, foreslår Kristelig Folkeparti i fullt alvor å trekke de menneskene i trygd.

Jeg lurer på: Nå når Kristelig Folkeparti er fri og frank og ute av regjering, vil de stemme sammen med Fremskrittspartiet mot dette kuttet, eller vil de fortsatt kjempe for en avkortning av uføretrygden?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [15:05:31]: Ingen skal ta fra Kristelig Folkeparti at vi er opptatt av å ivareta dem som tjener minst, eller dem som ikke er i stand til å jobbe og får uføretrygd. Vi er opptatt av at når det gjelder de som går og får en vurdering av om de kan jobbe eller ikke jobbe, skal samfunnet klare å utrede det så tidlig at de det gjelder, skal få en avklaring forttest mulig. Så ønsker Kristelig Folkeparti hele veien å utfordre med tanke på at klarer man å jobbe, skal man få betalt for det. Det skulle bare mangle.

Kathy Lie (SV) [15:06:27]: Jeg er glad for at representanten Vervik Bollestad og SV har et felles ønske om å løfte familier ut av fattigdom og sørge for at barna ikke blir lidende. Kristelig Folkeparti har gjort en prisverdig innsats for å øke barnetrygden for de minste barna, men de har ingenting til barn fra 6 til 18 år. Kirkens Bymisjon har nylig gjort en undersøkelse blant unge voksne som har vokst opp i fattige familier. De sier at fattigdommen ble vanskeligere å leve med jo eldre de ble, og aller vanskeligst var det i ungdomsskolealder. Nå har vi i budsjettforliket klart å stanse avkortningen av barnetrygden i sosialhjelpen for alle barn, vi innfører gratis kjernetid i SFO, vi reverserer kutt i brillestøtte og barnetillegg for uføre, og i SVs alternative budsjett foreslår vi å øke barnetrygden for dem fra 6 til 18 år.

Mener ikke representanten Vervik Bollestad at dette er gode grep for å redusere fattigdom og ulikhet? Og er ikke økt barnetrygd som kan brukes fritt til det man selv ønsker, også viktig for 6–18-åringene?

Olaug Vervik Bollestad (KrF) [15:07:25]: Kristelig Folkeparti og SV har til felles å jobbe for å øke barnetrygden. Det vet jeg at partiet forsøkte da de satt i regjering sist, og ikke fikk til. Vi har sittet i regjering i to og et halvt år og fått det til for 0–6-åringene. For de fra 6 til 18 år var vi opptatt av fritidsaktiviteter, for vi vet hvor viktig det er for barn og unge å høre til og være en del av fellesskapet. Å være engasjert på fritiden betyr mye for kontakt og sosialt nettverk. Det gjorde at Kristelig Folkeparti etter modell fra Island har valgt å begynne en innføring av dette. Nå stopper dette budsjettforliket

den muligheten som gjelder for 6–18-åringene. I tillegg kutter de foreldrefradraget, som nettopp ville ha kommet i tillegg til barnetrygden for de yngste ungene. Gratis kjernetid for de ungene som trenger det mest i barnehage og SFO, blir ikke det samme.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:08:42]: Hurdalsplattformen peker ut en ny og mer rettferdig retning for landet, og statsbudsjettet for 2022 er et tydelig uttrykk for det. Dette er et budsjett som viser at det er vanlige folks tur. Det er det mest omfordelende og grønneste som er vedtatt i Stortinget på mange, mange år.

Budsjettet for neste år, slik det nå legges fram og har flertall, har noen tydelige satsinger. Vi skal få flere i arbeid, og vi skal ha et trygt, organisert arbeidsliv. Vi skal styrke vår felles velferd i hele landet, og vi skal kutte utslipp og skape jobber – i tråd med Arbeiderpartiets valgløfter: arbeid, velferd, klima.

Arbeid først: Arbeiderpartiet lovet i valgkampen en kraftfull satsing på å få unge i jobb. Selv om arbeidsledigheten er på vei ned etter nedstengningen, ser vi et urovekkende mønster. Langtidsledigheten er høy samtidig som det lyses ut mange nye stillinger. De ledige, mange av dem unge mennesker, har ikke den kompetansen som etterspørres i de ledige stillingene. Det er et alvorlig tegn som fellesskapet må ta tak i.

I budsjettet styrker vi Nav, slik at de kan jobbe mer utadrettet og oppsøkende. Det er sterkt å møte de unge menneskene som får jobb fordi Nav gjør jobben sin, og nå skal de nå flere. Vi intensiverer arbeidet med å få på plass læreplasser til alle, vi starter opptrapping til en dobling av fagforeningsfradraget, vi styrker den norske modellen – i sum en kraftfull start på et viktig område for denne regjeringen.

Så velferd: Vi skal sikre at våre viktige velferdstjenester når folk, uavhengig av adresse og lommebok. Derfor styrker vi sykehusene våre, bl.a. for å gi bedre hjelp til dem med psykisk sykdom og for å lette trykket for de mange som nå står i første rekke i kampen mot pandemien. Det er sårt tiltrengt. Derfor styrker vi kommuneøkonomien; det betyr flere lærere, bedre eldreomsorg og trygghet nær folk. Og derfor setter vi ned maksprisen i barnehage, innfører gratis halvdagsplass i SFO for førsteklassingene og sørger for billigere tannlege for unge voksne. Det er viktige velferdsreformer i Arbeiderpartiets program, i Arbeiderpartiets 100-dagersplan og i Hurdalsplattformen – en klart ny retning der vi styrker velferdstjenestene og sørger for at de når alle.

Sist, men ikke minst: Dette budsjettet bidrar til å kutte utslipp og skape jobber. Det gjør vi gjennom å styrke hele statens verktøykasse. Vi bevilger mer til ordninger som utløser private investeringer, som grønne vekst-

lån, InvestEU og låneordninger for grønn skipsfart. Vi får nå fortgang i utviklingen av viktige reguleringer og rammebetingelser gjennom å prioritere arbeidet med å få lyst ut områder for produksjon av havvind. Og vi styrker statens støtte til aktører som utvikler og skalerer opp klimateknologi, ved økte rammer til Enova, ved å stifte og gå i gang med Bionova, ved å sikre bedre testfasiliteter i Siva og ved å mer enn doble den forrige regjeringens satsing på hydrogen.

Etter åtte år der mange sosiale kutt ble gjennomført, har det nye flertallet ryddet opp. I dette budsjettet sikrer vi at de som går på arbeidsavklaringspenger, og som risikerte å stå på bar bakke etter nyttår, ikke blir kastet ut av ordningen. Vi sikrer feriepenger for permitterte og arbeidsledige både i 2022 og etter hvert som en permanent løsning, etter at det ble avvirket av flertallet i 2015. Og vi sikrer at barn som trenger briller, skal få det uavhengig av foreldrenes økonomi.

De siste nesten to årene med nedstengning og pandemi har vist oss hvor viktig det er at vi har en økonomi som kan møte kriser. Vi har kunnet bruke oljepenger for å holde hjulene i gang. I en virkelighet som er mer normal, vil vi i årene framover ha et helt annet og mindre handlingsrom enn vi har vært vant til. Derfor har det vært viktig for regjeringen og budsjettpartner SV å ikke øke oljepengebruken i dette budsjettet. Det har vi også klart.

Vi har holdt skatteløftet vi ga velgerne. De som har inntekter under 750 000 kr, har fått lettelser; de som har mye, må bidra mer til fellesskapet. Dette er et budsjett som for Arbeiderpartiets del betyr at vi innfrir 100-dagersplanen, og at vi gjennomfører en stor del av Hurdalsplattformen, som regjeringen og SV nå har vært med på.

Jeg ønsker til slutt å takke SV for et godt, nært og konstruktivt samarbeid. Sammen har vi fått på plass et budsjett som tar oss i en mer rettferdig retning, og som kutter utslipp og skaper jobber. Vi har vist at vi hadde det politiske fellesskapet til å finne løsninger. Vi fant det altså her, i arbeidet med budsjettet i Stortinget. Det var et arbeid som krevde mye av oss, men vi kom helt fram i en tone som lover godt for årene som kommer. Vi legger til rette for en bedre hverdag – ikke for de få, men for de mange, vanlige folkene i hele landet vårt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [15:13:50]: I Hurdalsplattformen kan vi lese at regjeringen mener at det europeiske kraftsamarbeidet skal videreføres og styrkes – og vi har jo diskutert strømpriser mye i debatten i dag. Samtidig sto finansministeren på talerstolen tidligere i dag og sa at det norske storting ga fra seg makt til ACER og sørget for at mer av energipolitikken skal styres fra EU.

Jeg må jo anta at finansministeren snakker på vegne av regjeringen, så mitt spørsmål til statsministeren er egentlig: Hvorfor mener regjeringen det? Og på hvilket grunnlag kan regjeringen hevde at mer av energipolitikken nå styres fra EU? Hvilke konkrete avgjørelser er det EU har tatt om norsk energipolitikk i det siste – eller eventuelt vedtak gjort i ACER?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:14:47]: Det har vært ulike syn på energisamarbeidet og ACERs rolle. Dette har vi behandlet veldig grundig på Hurdal. Vi skal fortsatt være en del av samarbeidet med EU. Vi skal fortsatt være en del av et energisamarbeid hvor Norge faktisk har veldig mye å bidra med i det grønne skiftet som nå skal gjøres. Men vi er også opptatt av at vi skal ta vare på norske interesser, slik at norsk kraft prioriteres, og vi skal virkelig satse på at den rene kraften kan bidra til vår kraftforedlende industri. Det har regjeringen slått fast.

Vi har hatt stor fordel av kraftutveksling med Europa i tider hvor det har vært gunstig for Norge, og vi inngår i et samarbeid som jeg mener det er viktig å slå ring rundt, og som regjeringen slår ring rundt.

Så er det en debatt i alle land om den høye kraftprisen som er i de aller fleste land, og jeg tror nok at det er en løsning hvert enkelt land må ta ansvar for å finne, men det går en vei gjennom europeisk samarbeid fordi vi alle er avhengige av å finne gode løsninger.

Tina Bru (H) [15:15:41]: Jeg takker for svaret. Jeg legger da til grunn at det statsministeren her sier, er at det ikke er grunnlag for å hevde at mer av energipolitikken nå styres fra EU. Vi er alle enige om at vi skal ivareta norske interesser også i energi- og kraftpolitikken, men da synes jeg det er noe merkelig at finansministeren står på talerstolen her og sier noe annet – så jeg håper regjeringen kan bli enig med seg selv om dette.

Jeg har også lyst til å benytte anledningen til å spørre statsministeren om alle de forslagene som er fremmet i Stortinget her i dag for å bøte på de ekstremt høye strømprisene vi ser. Statsministeren snakket ikke mye om dette i innlegget sitt. Jeg ser jo nå – og det sies – at man skal jobbe med en løsning. Men kan statsministeren garantere for at den løsningen kommer på plass raskt, og at den vil være målrettet, sånn at den virkelig monner for dem som trenger det mest – istedenfor at det blir nok en type løsning som den man har sett for elavgiften, hvor man smører det tynt utover til alle, men uten at det gir særlig effekt for dem som trenger det mest akkurat nå.

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:16:40]: Jeg tror det med elavgiften kommer til å ha en betydning for alle, så det er ett viktig bidrag. Mange av de sosiale reformene i dette budsjettet hjelper dem som har vanskeligst økonomi. De får noe lettelse – de får det i skatt, de

får det i velferdsytelser, med rimeligere barnehage og SFO osv. Det er også viktig for økonomien.

Jeg synes forslaget som er fremmet av de tre partiene som har flertall her, er veldig godt. Det peker på at man ønsker å komme med et økonomisk bidrag, at man ønsker å treffe de husholdningene som har blitt hardest rammet, og det mener jeg er målrettet og riktig. Så får vi arbeide ut en slik god løsning. Dette er vel, som for alle de løsningene som er skissert fra ulike partier, noe som først vil komme til utbetaling over nyttår. Men det er jo også tiden da folk får strømreregningene, og vi er nødt til å være på plass med en løsning da.

Sylvi Listhaug (FrP) [15:17:41]: Det har vært forhandlet på Stortinget i ukevis uten at man har tilgode sett alle de uføre, pensjonistene og familiene som nå rett og slett er redd for om de har råd til å betale strømreregningen sin. Det regjeringen her i salen bruker mest tid på – og også de som tilhører regjeringspartiene, og for så vidt finansministeren – er å snakke om Høyre og Fremskrittspartiet og hva som har vært gjort og ikke gjort. Det som i hvert fall er et faktum, er at prisene aldri har vært i nærheten av å være så høye som det de er nå. Derfor vil folk gjerne vite: Hva har man tenkt å gjøre?

Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å ta kontroll over strømkablene – det ønsker man ikke å hastebehandle her. Vi har foreslått 4 000 kr i kontanter til alle husholdninger fordi pengene må ut nå. Det er nå det er jul, det er nå regningene også skal betales, og derfor haster det. Kan statsministeren garantere at penger blir utbetalt før jul, og at folk får vite hva regjeringen har tenkt å stille opp med?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:18:50]: Jeg viser til det forslaget som er lagt fram fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, som er et forslag som tar på alvor situasjonen for mange husholdninger. Vi kommer med et økonomisk bidrag som kan gå til dem som trenger det mest. Jeg viser til det vi har vedtatt i denne sal om å styrke bostøtten, og jeg viser til det budsjettet vi har lagt fram, som vil bedre den økonomiske situasjonen for folk som i åtte år har måttet se på at partiet til representanten Listhaug konsekvent har kuttet i ytelse til dem som trenger det mest, som konsekvent ved hver korsvei har prioritert skattelettelse til dem som har mest, og som konsekvent har latt kraftpolitikken utvikle seg på en måte som bidrar til at vi er der vi er i dag.

Vi må over tid skaffe ny fornybar kraft til Norge. Det handler om kraft fra havvind, fra vind på land og fra vår vannkraft, i ordnede former. Så det er en stor jobb å gjøre, en jobb som representanten Listhaug ikke kan være særlig stolt over hva Fremskrittspartiet har bidratt til i de siste åtte årene.

Sylvi Listhaug (FrP) [15:19:57]: Denne statsministerens vakt består av galopperende strømpriser, diesel- og bensinpriser som er rekordhøye – og avgiftene skal ytterligere opp – matvarepriser som øker og øker, og en rente som også er på vei opp. I tillegg svikter nå Arbeiderpartiet og Senterpartiet norsk oljenæring og norske oljearbeidere på det groveste. Statsministeren har sagt at næringen skal utvikles, ikke avvikles. Likevel inngår man en budsjettavtale med SV, et parti som ønsker å legge ned næringen, noe som betyr at dette går i feil retning. Man går med på å stanse 26. konsesjonsrunde, noe som betyr mindre leting, færre funn, færre arbeidsplasser, mindre inntekter til Norge og at man gir fra seg makt til Russland, Saudi-Arabia og andre land. Hvorfor svikter Arbeiderpartiet og Senterpartiet norske oljearbeidere og overlater makt til et parti som vil legge ned norsk olje- og gassnæring?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:21:00]: Det var en geopolitisk analyse av budsjettforliket som vil bli lest med interesse. Jeg er ikke sikker på at Saudi-Arabia og Russland akkurat jubler om dagen, men dette budsjettforslaget er et godt kompromiss, bl.a. om 26. konsesjonsrunde. I dag er det høy aktivitet på norsk sokkel, høy aktivitet i norsk industri. Det er ikke noen prioritet for Arbeiderpartiet å ha 26. konsesjonsrunde i 2022. Det har vi altså blitt enige om. Så det bildet som representanten tegner, når hun snakker om at man svikter oljearbeiderne og ødelegger en hel industri, mener jeg hun skal være varsom med å tegne. Det er en industri Arbeiderpartiet har vært med på å utvikle. Det var en tid – nå er ikke representanten opptatt av å snakke om fortiden – men det var en tid da Fremskrittspartiet og representanten Listhaug ønsket å sette dette ut på anbud til utenlandske selskaper og gi fra seg norsk eierskap. Vi har utviklet den næringen. Vi skal gjøre det videre. Vi skal gjøre det på en måte som utvikler ny teknologi, kutter utslipp og skaper jobber.

Audun Lysbakken (SV) [15:22:13]: Først har jeg lyst til å returnere statsministerens takk for samarbeidet. Det har gitt gode resultater, og landet får et langt bedre budsjett. Enigheten rundt det gir oss anledning til å se litt framover. For få dager siden kom det en rapport fra en rekke av landets ledende ulikhetsforskere, der de pekte på det vi har visst en stund, nemlig at ikke bare er den viktigste grunnen til at forskjellene øker, at de rikeste drar ifra, men at forskjellene er mye større enn man har trodd, fordi den økonomiske eliten i Norge har store verdier i selskapene sine som til nå ikke har vært regnet med. Det gjør også at hvis man får større ulikhet på den måten, har vi ikke det progressive skattesystemet vi trodde vi hadde i Norge, men et som er re-

gressivt på toppen, altså at de med mest betaler en mindre andel enn det vanlige folk gjør.

Mitt spørsmål er ganske enkelt: Er den rapporten på radaren til regjeringen når man begynner arbeidet med neste års budsjett om ikke så lenge?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:23:18]: Jeg mener det er en av flere rapporter som bør være på radaren til flere enn regjeringen, men også regjeringen. Vi ønsker å ha et skattesystem som er omfordelende, som bidrar til investeringer, og som utløser det beste i det norske samfunn. Systemet skal bidra til at vi kan ha råd til spleiselaget på en effektiv og god måte. Jeg mener vi har gjort dette skattesystemet mer rettferdig i de korte ukene vi hadde til å lage budsjett, bl.a. med SV. Så ja, det er på radaren, og vi må jobbe grundig med hvordan vi kan innrette skattesystemet slik at det bidrar til det. Så er det en rekke andre forhold som må utvikles for å gi folk mulighet til å leve av egen inntekt, komme over i arbeid og håndtere vanskelige livssituasjoner, slik at de kan bidra og leve av egen inntekt. Så ja, dette er en rapport jeg mener vi må ta med. Det er nedsatt et skatteutvalg som skal gi ulike perspektiver på hvordan skatten virker, og alle skattereformer i Norge er normalt underbygd av et godt faglig grunnlag, og denne rapporten vil være et bidrag til det.

Bjørnar Moxnes (R) [15:24:36]: I «Debatten» på tirsdag sa småbarnsmor Anita Bjørnevig Knutsen at strømprisene knuser den norske arbeiderklassen, og hun pekte på at mange nå er livredde for hva som skjer fram mot jul, og at økonomien kan bli ødelagt for en rekke familier, ikke minst for dem som har dårlig råd. Paradokset er veldig tydelig. Vi har vannkraft som det koster ca. 10–20 øre å produsere, og så selges den for opp mot 6 kr per kWh. Dette gir massive inntekter til staten. De inntektene mener vi må gå raskt ut igjen til folk for å redde dem gjennom jula.

Så er det et forslag fra regjeringspartiene som har en god intensjon, men som er litt vagt, altså om å komme tilbake til Stortinget med mulige tiltak. Ser Gahr Støre behovet for noe mer håndfaste vedtak i Stortinget i dag for å få pengene ut igjen til folk?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:25:39]: Jeg har svart på det en del ganger nå. Det forslaget er et godt forslag for å fremme løsninger som kan avlaste situasjonen for dem som nå opplever en stram økonomi. Det er svært alvorlig for mange husholdninger og særlig for dem som har trangest økonomi. Det skal vi komme tilbake til.

Så vil jeg igjen gjenta at vårt forslag til budsjett betyr håndfaste løsninger for vanlige folk med vanlig økonomi, gjennom skatt, rimeligere barnehage, rimeligere

SFO, som også vil bidra til deres økonomi. Men forslaget de tre partiene fremmer, er rettet inn mot å avhjelpe den økonomiske situasjonen, særlig for dem som blir hardest rammet av de høye strømprisene.

Ola Elvestuen (V) [15:26:40]: Et viktig klimatiltak er et godt og miljøvennlig kollektivtilbud. Vi har hatt en veldig god vekst i kollektivtilbudet i Norge i nesten 20 år, en eventyrlig vekst. Nullvekstmålet er nådd i de store byene. OECD roser Norges nullvekstmål og byvekstavtaler som ett av ti eksempler på gode klimatiltak. Nå har kollektivselskapene og fylkene store problemer på grunn av koronapandemien. I forliket som er presentert, som man har kommet fram til, er det lagt inn 500 mill. kr. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har lagt inn 850 mill. kr, men den forrige blå-grønne regjeringen brukte 2,75 mrd. kr til kollektivtrafikken i inneværende år. Mitt spørsmål blir: Vil statsministeren garantere at kollektivtilbudet vil bli like bra når vi kommer ut av pandemien, som da vi gikk inn, eller blir det første folk møter med en rød-grønn regjering, at kollektivtilbudet blir dårligere?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:27:48]: Det som har vært en stor utfordring for kollektivtrafikken, særlig i de store byene, er at mange har jobbet fra hjemmekontor, vært mindre på vei til jobb, mindre på vei ut – det har vært mindre trafikk. Det har også ført til at mange har kjørt bil når de har vært ute, for å ha mindre kontakt med andre mennesker. Når pandemien har avtatt og man har levd mer normalt, er ikke de vanene tilbake der de var. Ikke like mange kjører kollektivt, og det er flere som fortsatt kjører bil.

Nå er vi i en situasjon hvor vi har økning i smitten. Vi har fornyede tiltak. Vi har en mutant i viruset som vi skal håndtere. Så det å få trafikken tilbake igjen til der den var før pandemien, er ikke gjort uten videre. Derfor er regjeringen opptatt av å kunne støtte kollektivselskapene så godt det lar seg gjøre, og så håper vi at vi raskt kommer tilbake til å bruke kollektivtilbudet. Måten det har vært anerkjent på og ønsket av passasjerene, er noe jeg tror vi kan komme tilbake til når vi får en situasjon hvor det er normalt og trygt å ta seg til jobb og til virke.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:29:03]: Statsministeren kunne ikke vite at strømprisen kom til å bli så høy som den er blitt. Stortinget deler den samme skepsisen, frykten for hva som kan komme, og hvor lenge dette kan vare. I dag diskuterer vi 2022-budsjettet, og jeg vil gi honnør til noen av tiltakene som ligger inne, nettopp for å hjelpe til med det som kommer til å bli krevende for mange: å betale regningen. Så har vi fremmet et forslag i dag som dreier seg om enda mer målretting, for elavgiften vil treffe alle – vanlige folk, ja, men den vil

også treffe uvanlige folk. Når statsministeren er så opptatt av å hjelpe dem som trenger det mest, er han innstilt på å se på tiltak som gjør at de målrettes mer mot dem som har lavere inntekter, de som kanskje trenger et ekstra håndslag utover vinteren?

Det andre er egentlig at vi som sagt diskuterer 2022-budsjettet, men vi vet at det er mange som får store regninger både i november og desember nå i år. Er statsministeren innstilt på å finne en løsning også for 2021, når nysalderingen skal behandles innen kort tid?

Statsminister Jonas Gahr Støre [15:30:03]: Nå vil jeg for det første gjenta at det budsjettet vi har lagt fram, mener jeg har en innretning som hjelper vanlige folk og deres økonomi – og det er en økonomi de skal bruke til å betale bl.a. strømgifter og andre utgifter – både gjennom skatt og en del av de tjenestene som nå blir gjort rimeligere tilgjengelig.

Så gjentar jeg igjen det forslaget som de tre budsjett-partnerne legger fram her om strøm, hvor det er understreket at det bør være rettet inn mot dem som har særlige utfordringer med høye strømpriser, og å kunne gi dem en håndsrækning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Terje Aasland (A) [15:30:55]: Aller først så er det med stolthet jeg konstaterer hva Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen har fått til sammen med SV i denne budsjettavtalen. Vi ser faktisk de folkene som trenger å bli sett fra denne sal, det er det det handler om. Vi vil sørge for at det blir mindre forskjeller. De som tjener under 750 000 kr, skal få redusert skatt, de over skal få økt. Kommunene, en av våre viktigste velferdsprodusenter, får økte frie inntekter, nettopp for å styrke velferden. Vi kutter i maksprisen for barnehagene, vi innfører gratis kjernetid i SFO, og vi øker pendlerfradraget, noe som selvfølgelig betyr en forskjell for folks økonomi. Vi fjerner usosiale kutt innført av høyre regjeringen. Vi styrker også mulighetene for arbeid, gjennom flere tiltaksplasser, flere varig tilrettelagte arbeidsplasser.

Dette er også et historisk grønt budsjett. Det viktigste virkemiddelet i klimapolitikken er å gjøre det dyrere å forurense, og det er jeg for så vidt enig i. Det er også sagt fra flere Høyre-representanter her, men de har utelatt en viktig forutsetning for det grønne skiftet, og det er å legge til rette for at vi kan veksle inn fossil energi med fornybar energi. Da er vi ved kjernen i noe av det som er den sentrale diskusjonen her i dag, også knyttet til strømpriser. Det er at etter åtte år med høyre regjering har de ikke i tilstrekkelig grad forberedt oss når det gjelder muligheten for å skifte fra fossil energi til fornybar energi i det grønne skiftet. De har heller ikke klart å forberede Norge og den norske energiforsyningen på de

svingningene og den utryktheten som kommer når en faser ut grunnlasten i Europa og eksponerer mye av norsk energiforsyning for det som kommer som følge av det. Det er dårlig håndverk, og det er spesielt dårlig håndverk at de kommer i denne debatten og prøver å legge ansvaret på den regjeringen som sitter nå. Det er med beste mulige ord i hvert fall ansvarsfraskrivelse.

Når det gjelder å klare det grønne skiftet, har det kommet en LO/NHO-rapport som viser at vi trenger kanskje opp mot 60 nye TWh fram til 2030. Det som det er innvilget konsesjoner på, og som kanskje er under oppstart, er mellom 7 og 9 TWh. Det viser hvor dårlige forberedelser høyreregjeringen har gjort.

Styringsmålet for den foregående regjeringens energipolitikk ga nettopp Tord Lien uttrykk for. Han ville ha dyrere strøm, han ville gjøre fornybar energi mer lønnsom ved å bygge flere kraftkabler til utlandet, og i 2016, da vi behandlet energimeldingen, var han lei av lav strømpris. Det er jo et uttrykk for hvordan en olje- og energiminister tenker, hvordan han styrer, og hvordan han forbereder landet på den framtiden som ligger foran. Han skrev også, eller i hvert fall ga uttrykk for, at det neste tiåret – dette sa han i 2016 – ville han rebalansere det norske kraftmarkedet, øke forbruket og få ned kraftoverskuddet. Jeg må si at han har lyktes ett hundre prosent. Det er gjort for lite, og i den erkjennelsen kommer krevende situasjoner som denne.

Så er det slik at den regjeringen som nå sitter, har gjort mer på noen få dager enn det den foregående regjeringen gjorde på åtte år. Vi kutter i elavgiften, mens høyreregjeringen økte elavgiften. Vi har lagt til rette for at de som har dårlig råd, skal få økt støtte gjennom bostøtten. Vi har foreslått i dag – og vi mener faktisk noe med det – at vi må komme raskt tilbake til Stortinget med løsninger som gjør at den økonomiske belastningen for husholdningene på kort sikt blir redusert.

Det er en krevende situasjon for vanlige folk nå, det er alvorlig med de høye prisene, og vi tar selvfølgelig det på alvor. Jeg er ikke sikker på om de lettvinde forslagene – mange av dem som er fremmet i dag – faktisk tar det på samme alvor. Nå må vi håndtere situasjonen, også må vi bygge en energiforsyning og et system som gjør at vi for ettertiden unngår å komme i samme situasjon. Den jobben gjorde dessverre ikke høyreregjeringen. Den jobben må nåværende regjering gjøre.

Heidi Nordby Lunde (H) [15:35:54]: Etter forrige talers innlegg gleder jeg meg allerede nå til neste års trontaledebatt, hvor dette landet kommer til å være helt perfekt.

Men det har de gode forutsetninger for, for etter åtte år med Høyre i regjering er Norge et av de landene som så langt, i hvert fall, har klart seg godt gjennom den på-

gående pandemien, og sysselsettingen skyter fart i takt med normaliseringen av økonomien, som jeg – bank i bordet – håper holder seg i tiden som kommer.

Det at mye er godt, betyr selvfølgelig ikke at alt er bra. Selv om ulikheten i Norge er lav sammenlignet med andre land, opplever for mange mennesker mangel på muligheter. Fortsatt står for mange utenfor arbeidslivet, men det at norske bedrifter nå melder at mangel på arbeidskraft er deres største utfordring for videre vekst, betyr at Solberg-regjeringen har sørget for at Støre-regjeringen har en helt unik sjanse til å inkludere flere i arbeidslivet.

Jeg tror de to neste årene vil bli avgjørende, men på to viktige områder går regjeringen i feil retning – og sikkert også flere. Vi vet at en god utdanning er grunnleggende for å forebygge ulikhet og fattigdom. Fullført videregående skole er nøkkelen til arbeidslivet. Nå ser vi at færre faller fra, og at flere fullfører videregående skole. Fraværsgrensen har helt åpenbart bidratt til økt nærvær, som særlig er viktig for de svakesteværende elevene for å fullføre og bestå. Dernest er kvaliteten på læreren i klasserommet den viktigste faktoren for at elevene skal lykkes. Men Støres regjering fjerner fraværskravet for elevene og senker kravene til lærerutdannelsen. Det vitner om mangel på ambisjoner for barna våre og motarbeider sosial mobilitet og muligheter for alle til å lykkes i livet – uavhengig av sosial bakgrunn.

Dette får også følgefeil. Når mangelen på kompetent arbeidskraft er den største utfordringen til norsk næringsliv, er ikke det å senke kravene til skole og utdanning svaret. Samtidig øker mangel på jobb utenforskap og ulikhet. Vi vet at det å ha en jobb å gå til er mer enn bare arbeid: Det er mestring, inkludering og fellesskap. Men nå økes skattene for personer og næringsliv over hele landet, også for bedrifter som fortsatt går med underskudd eller opplever en skjor oppgang. Det gjør at bedrifter kanskje må prioritere skatt framfor ansettelser. Det vil i beste fall bremse veksten Norge og næringslivet trenger – i verste fall stoppe den.

I tillegg kommer nå nyheten om at regjeringen innfører pensjon fra første krone, som også vi er for, men de gjør det allerede fra 2022, uten tid til tilpasning og uten midlertidig kompenserende tiltak.

Regjeringen Støre legger med andre ord opp til det som kalles en perfekt storm, der mange elementer slår til samtidig. Skatteøkninger som gjør det dyrere å opprettholde eller skape nye arbeidsplasser, kommer samtidig med økte utgifter til pensjon. Dette gjelder særlig næringer som nå opplever mest usikkerhet og er mest utsatt for tiltak og nedstenging, som restaurant og reiseliv. Det er tilfeldigvis også de bransjene som nettopp ansetter mange av dem som vil nyte godt av pensjon fra første krone – studenter, kvinner, unge og andre med løs

tilknytning til arbeidslivet. En forutsetning for at de skal få pensjon fra første krone, er jo at de har en jobb å gå til. Høyre ønsker begge deler.

Det er mangel på ambisjoner for elever i skolen, noe som fører til utenforskap, det er mangel på kompetent arbeidskraft, og det gjøres dyrere å drive næring og å gi folk jobb. Det høres ikke ut som regjeringen er så glad i hele landet.

Forrige gang Arbeiderpartiet og Senterpartiet satt i regjering, hadde de også med seg SV. Da hadde de rekordhøye oljepriser, inntekter fra arveavgift og generelt høyere skatter. Likevel sto flere i helsekø, flere unge droppet ut av skolen, og det ble 15 000 flere fattige barn. Høyere skatter er ingen garanti for mer velferd, men nå virker det som om høyere skatter er den mest tydelige garantien vi har.

Norge har alle muligheter til å lykkes med både grønn omstilling og inkluderende vekst som tar hele Norge i bruk. Etter åtte år med Høyre i regjering har vi en robust økonomi som har stått seg gjennom en pandemi, og vi ser at sysselsettingen skyter fart. Det lover godt for Norge.

Jeg sa at de to neste årene vil bli avgjørende, og jeg håper jo egentlig at regjeringen lykkes. Det fortjener Norge og alle som bor her. Jeg skal heie på alle forslag som gir norske barn muligheter, som legger til rette for at norsk næringsliv klarer å skape de arbeidsplassene vi ønsker at folk skal inkluderes i, og at vi får et nytt, grønt industrieventyr på skuldrene av det næringslivet vi har – også om forslagene kommer fra Støre-regjeringen. Men i dag stemmer jeg for Solberg-regjeringens opprinnelige budsjett, for det mener jeg er et budsjett som gir muligheter for folk i hele Norge.

Geir Pollestad (Sp) [15:40:42]: Det er i dag noko mindre enn to månader sidan tidlegare finansminister Jan Tore Sanner la fram statsbudsjettet til Solberg-regjeringa. Han heldt då finanstalen, og den var bygd opp rundt ei jente som heitte Ida, fødd i år 2000. Finansministeren sa ingenting om kvar ho var fødd, men ho var neppe fødd ein plass der bussen gjekk to gonger om dagen. Mykje tyder på at ho levde livet sitt i nærleik av skinnegåande transport, for Solberg-regjeringas budsjett var eit sentralistisk budsjett.

Budsjettet me har fått no, er eit budsjett som ser heile landet. Det er eit budsjett som bryr seg om folk som bur ytst, som ser folk som bur ytst. Difor har me tiltak som billegare ferjer, meir pengar til breiband, ladestasjonar, meir til lokalt politi og – ei av dei viktigaste satsingane – 1 mrd. kr meir til norsk matproduksjon enn det som låg inne frå Solberg-regjeringa.

Landbruksministeren heitte Bollestad. Ho hadde tilleggsforhandlingar på sitt bord, men la dei vekk, for

ho fekk ikkje med seg regjeringa på å gje landbruket kompensasjon. Det greidde statsråd Borch raskt. Bollestad 0 – Borch 1.

Men Senterpartiet og regjeringa har ikkje berre eit budsjett som tenkjer på dei som bur ytst. Me tenkjer òg på dei som bur inst. Om ein lurar på kvar inst i Rogaland er, er det Suldal. I Suldal går det ein veg som heiter rv. 13. Der rasar det. Fleire gonger i månaden ligg det store steinar på vegen. Det har det gjort i årevis.

Det har vore statsrådar frå Rogaland. Dei har heitt Horne og Høie, dei har heitt Bollestad og Bru, dei har heitt Nybø, og dei har ikkje minst heitt Solvik-Olsen. Dei har visst at det har landa store steinblokker på denne vegen. Dei har ikkje gjort noko med det fordi det ikkje var kostnadseffektivt. Det var ikkje samfunnsøkonomisk lønsamt. Det var noko anna som var viktigare. Det å spare 4 minutt på ein motorveg var viktigare enn kvardagen til folk i Suldal, og difor prioriterte dei det ikkje. No har me – etter nokre veker – fått pengar på plass, og ein kan starta bygging av ein lang tunnel forbi det rasfarlege strekket på rv. 13 i Suldal. Det betyr at familiane igjen kan køyra i same bilen, ikkje splitta seg opp i to bilar. Det betyr at ein ikkje treng å kikka på klokka når ein veit at skulebussen skal køyra gjennom rasfeltet. Det gjev folk livskvalitet. Om Ida skulle finna på å ha lyst til å busetja seg ein annan plass enn der det finst skinnegåande transport, vil dette gjera det lettare å flytta til Suldal. Det vil gjera det lettare å senda ungane på skulen i Suldal. Det er det som er eit konkret eksempel på ein politikk for heile landet.

Det har i dag vore mykje snakk om straum – og med god grunn. Eg er glad for at me får gjeve regjeringa i oppdrag å sjå på tiltak. Men det er spesielt at dei som har sete med ansvaret dei siste åtte åra, ikkje vil ha diskusjon om kva årsaka er til at me har hamna der me har hamna. Representanten Listhaug sa at ho trudde folk brydde seg katten. Eg tenkjer me kan diskutera dette, så kan folk sjå på og velja om dei vil ta stilling til det eller ikkje, om dei meiner det er viktig eller ikkje. Me i Senterpartiet meiner det er viktig, for me må læra av dei feila som er gjorde. Difor er det relevant at ein gjekk inn med ein olje- og energiminister som ville ha dyrare straum, og som fekk dyrare straum.

Me ser òg no når Framstegspartiet skal kritisera næringspolitikken til regjeringa, at dei snakkar om oljepolitikken som at dette er noko som skal leggja Noreg, Vestland og Rogaland dautt. Men det er ikkje det. Det er små justeringar. Me vidareutviklar olje- og gassnæringa. Det er verdt å minna om at i august skulle representanten Listhaug fella den dåverande regjeringa på ei mindre endring i skattesystemet. Ein hamra laus heilt til Norsk olje og gass var ute og sa at kanskje ikkje den endringa er så dum – ja, me støttar den endringa! Då såg ein tydeleg

at Framstegspartiet ikkje eingong les forslaga før dei kritiserer.

Det har vore vanleg å seia at eit godt budsjett har vorte betre. Det skal ikkje eg seia. Eg skal seia at eit dårleg budsjett har vorte bra.

Roy Steffensen (FrP) [15:45:52]: Fremskrittspartiet blir beskyldt for ikke å lese forslag, og da er det fristende å si at det høres ut som representanten Pollestad ikke har lest Arbeiderpartiet og Senterpartiets tilleggsdokument til budsjettet, for han har brukt halvannet minutt på å snakke varmt om gjennomslaget når det gjelder rassikring i Suldal, som Arbeiderpartiet og Senterpartiet ikke fant en eneste krone til i sitt budsjett. Jeg synes det er litt rart at han bruker halvannet minutt på å skryte så mye av SVs seier uten engang å kreditere SV.

Angående SV: Representanten Kaski sa at de har prioritert forhandlingsinnsatsen sin. Representanten Lysbakken sa at de har valgt det viktigste først. Det tenker jeg er verd å merke seg for minstepensjonistene, for studentene og for strømkundene – at denne gangen nådde de ikke opp, for de er ikke det viktigste for SV.

I de siste åtte årene har Fremskrittspartiet bidratt til redusert avkorting av pensjon, vi har fått fjernet underreguleringer, og enslige minstepensjonister har fått økt pensjonen med totalt 21 000 kr. I statsbudsjettet for 2022 hadde både SV og Fremskrittspartiet satt av penger til økt minstepensjon. Dessverre valgte SV ikke å prioritere dette i forhandlingene med Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Jeg fulgte nøye med på hva forhandlerne sa både før og etter hvert eneste forhandlingsmøte. Ikke en eneste gang nevnte Kaski og SV at de vil ta et tak for minstepensjonistene. SV ofret dessverre en økning i minstepensjonen, på tross av at de før sommeren sto sammen med Fremskrittspartiet og ville løfte minstepensjonen til over EUs fattigdomsgrense. Vi skulle tro at å løfte minstepensjonen over fattigdomsgrensen var et viktig grep for å bekjempe sosiale forskjeller, men dessverre ser vi nok en gang at når SV får en hånd på rattet, glemmer de pensjonistene.

Fremskrittspartiet mener at minstepensjonen skal økes. Det foreslår vi i vårt alternative statsbudsjett, samtidig som vi foreslår ytterligere å redusere avkortingen av pensjon for gifte og samboende pensjonister, noe som vil bety ca. 10 000 kr mer per år per par. Fremskrittspartiet jobbet for pensjonistene i posisjon, og vi jobber for dem i opposisjon. SV har jobbet veldig for dem i opposisjon, men ikke i posisjon, og jeg frykter nå at dagens debatt signaliserer starten på fire magre år for pensjonistene.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har også vært høylytte kritikere av studentsatsingen de siste åtte åre-

ne, noe jeg synes har vært veldig underlig med tanke på historikken. Med Fremskrittspartiet i regjering fikk vi bidratt til et studentløft. Forrige gang de rød-grønne hadde makten, sto studiestøtten stille. Det ble bygget ca. 900 studentboliger i året de åtte årene de rød-grønne styrte sist. Etter 2013 har det i snitt blitt bygget 2 200 studentboliger i året. Studiestøtten er blitt økt, og det er blitt innført elleve måneders studiestøtte, sånn at en student nå har nesten 15 000 kr mer utbetalt i året enn om vi hadde latt studiestøtten stå i ro på rød-grønt nivå.

Fremskrittspartiet er stolt av jobben vi har gjort for studentene, men vi er ikke i mål. Vi ønsker først og fremst at det skal bygges flere studentboliger. Vi vil sette av penger til rehabilitering av gamle studentboliger og at studiestøtten skal økes og låses til 1,5G. Det foreslår vi i vårt alternative budsjett, og vi setter av nesten 300 mill. kr til det. Det ville vært en naturlig fortsettelse av studentløftet vi måtte i gang med i 2013, etter at studentene hadde vært en salderingspost i åtte rød-grønne år.

Jeg trodde virkelig at det nå skulle komme et nytt studentløft etter all kritikken vi har fått de siste åtte årene, og ikke minst alt vi fikk imot oss i alle debattene som var i valgkampen. Arbeiderpartiet og SV gikk til valg på å øke studiestøtten, mens Senterpartiet skulle øke studentenes kjøpekraft. SV var mest offensive, de lovet en økning på 75 000 kr i året. I SVs alternative budsjett foreslo de en økning i studiestøtten på rundt 12 000 kr i året, som en start. Resultatet ble null kroner, og det blir heller ingen flere studentboliger enn det som blir bygget i år.

Mens Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har jobbet for studentene i opposisjon, viser de igjen at de glemmer dem når de er i posisjon. Fremskrittspartiet jobbet for studentene i posisjon, og vi jobber for dem i opposisjon. Jeg frykter nå at dagens debatt også signaliserer starten på fire magre år for studentene, der de nok en gang blir en salderingspost i budsjettene.

Statsråd Anette Trettebergstuen [15:51:05]: Vi har fått en ny regjering som har lagt fram endringer i et budsjett som er svært godt for landet vårt, som virkelig setter vanlige folk først, og som drar Norge i en mer rettferdig retning.

Også kulturlivet får merke at det er ny regjering. Med de endringene vi har gjort i høyresidens budsjett, peker vi retning for kulturløftet vi skal få de neste årene. Vi prioriterer – og vi lytter til – idretten, frivilligheten og kulturen, og vi setter fart på likestillingspolitikken.

Kultur, idrett og frivillighet har lenge hatt som sitt største krav og behov å få innført full momskompensasjon. Det gjør vi for neste år. Men ikke bare det: Vi innfører full momskompensasjon også for inneværende år, i nysalderingen av budsjettet. Det er veldig godt nytt for

lag og foreninger over hele landet, som får mer penger å rutte med til aktivitet for folk og barn og unge.

Vi bruker 300 mill. kr mer enn den forrige regjeringen på kultur og frivillighet. Vi styrker kunstnerøkonomien. Vi mener at det er på tide å kalle kunstnere og kulturarbeidere for arbeidsfolk. De har altfor lenge måttet stå med lua i hånda i arbeidslivet. De skal behandles som arbeidsfolk.

Bransjen har vært gjennom to tøffe koronaår, og derfor bruker vi 80 mill. kr på tiltak som direkte treffer kunstnergruppene godt. Vi legger opp til 120 nye kunstnerstipender, mer til Kulturfondet, mer til Fond for lyd og bilde, til musikkfestivalene, til turnéstøtte og til arbeid og aktivitet over hele landet. Vi bruker 25 mill. kr mer på film, og jeg er spesielt glad for at Samisk filminstitutt får en stor økning – det er på tide.

Så styrker vi journalistikken, bærebjelken i demokratiet vårt, med 10 mill. kr. Alle har vel gjennom koronapandemien fått opp øynene for hvor viktig den undersøkende journalistikken er, og lokalavisene våre, med den grundige journalistikken, er også en av årsakene til den høye tilliten som det norske folk har til myndighetene. Så vi styrker lokaljournalistikken i dette budsjettet.

Etter åtte år med høyreregjering og likestilling i revers har vi skiftet gir og er i gang med en mer offensiv likestillingspolitikk. Folk i Norge skal leve et fritt liv uavhengig av hvem de er, uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet eller legning. Men slik er det ikke i dag: Vi har store utfordringer knyttet til økonomisk selvstendighet, negativ sosial kontroll, vold og trakassering i nære relasjoner og i arbeidslivet, og til kvinnehelse. LHBTI-personer har gjennomgående dårligere levekår enn resten av befolkningen, og transpersoner spesielt opplever mye hets og diskriminering.

Det viktigste vi kan gjøre for å komme videre, er å gjøre dem som hver eneste dag jobber for å øke likestillingen i hele landet, der ute hvor folk jobber og bor, i stand til å gjøre mer. Derfor styrker vi og bruker penger på likestillingssentrene, på organisasjonene som jobber med likestilling, LHBTI og antirasisme. 20 mill. kr mer bruker vi på å styrke grasrotarbeidet for en mer aktiv likestilling. Vi vil bygge en regional struktur for likestilling, og derfor gir vi også likestillingssentrene en økning og en anerkjennelse av den gode jobben de gjør.

Vi er så vidt i gang. Likestillingen skal framover. Kulturen, frivilligheten og idretten skal løftes, og dette budsjettet viser en klar retning for den nye Senterparti–Arbeiderparti-regjeringen. Nå er det vanlige folks tur.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:55:55]: Først vil jeg benytte anledningen til å gratulere Anette Trettebergstuen med posten som statsråd.

I debatten her i dag har Arbeiderpartiet snakket mye om den forrige regjeringens smålige kutt. Er det noe som virkelig er smålig, er det vel at Arbeiderpartiet vil skrote den vellykkede gaveforsterkningsordningen – det er det jeg vil kalle en revers. Ved private gaver til kulturen topper staten det med 25 pst. av summen. Siden ordningen ble innført, har faktisk 2 500 små og store institusjoner hatt glede av dette. I mitt hjemdistrikt er det Johan Halvorsens Musikkfest, Laagendal Festivalen, Blaafarveværket, Vestfossen Kunstlaboratorium, Halvingdal Museum – for å nevne noen. Det er ikke store, tunge institusjoner, men små institusjoner, som har hatt glede av dette.

Jeg spør nå: Kan regjeringen garantere at de som nå har fått midler, som er ganske små, vil bli kompensert når staten eller Arbeiderpartiet skal overta denne utdelingen, og ikke bruke gaveforsterkningsordningen lenger?

Statsråd Anette Trettebergstuen [15:57:11]: Vi avvikler gaveforsterkningsordningen. Den var vi imot da den ble opprettet, og vi har hatt forutsigbare alternative budsjetter i mange år der vi prioriterer bort gaveforsterkningsordningen. Det er etter vår mening ikke rettferdig at en andel av statsbudsjettet – eller nå spillemidlene, som det etter hvert ble med høyreregjeringen, enda mer urettferdig – skal fordeles på aktører kun etter ett kriterium, og det er om de har og tiltrekker seg private penger. Det er ikke slik at de private slutter å gi penger selv om gaveforsterkningsordningen forsvinner. Tvert imot er de fleste som gir til små og store organisasjoner i Norge, stiftelser som har som formål nettopp å gi ut gaver.

Så er det veldig viktig å si at når de 70 mill. kr som høyreregjeringen har brukt av spillemidlene på gaveforsterkningsordningen, forsvinner, er det ikke slik at pengene forsvinner. Nei, de 70 mill. kr skal nå fordeles som spillemidlene ellers fordeles, på en rettferdig måte mellom relativt små aktører over hele landet.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:58:21]: Jeg noterer meg dette med rettferdighet. Budsjettet har økt under Solberg-regjeringen, og dette dreier seg om 1,5 mrd. kr over flere år. Det er små penger som skal sildre rundt i det ganske land. Det skal være en motivasjon til rett og slett å se utenfor staten, man skal få flere ben å stå på. Jeg vet ikke – er det mer rettferdig at det er Arbeiderpartiet som skal bestemme, enn at det er de små organisasjonene som kan ta initiativ til å søke? Så vet vi selvfølgelig at Sparebankstiftelsen vil fortsette å gi penger, men da kanskje bare til de store, og det er faktisk de små som vil falle igjennom.

Statsråd Anette Trettebergstuen [15:59:11]: Nei, det stemmer nok ikke helt. Tvert imot sier de store stiftelsene at gaveforsterkningsordningen ikke er noe in-

sentiv for givene. Det er heller ikke slik at små og store organisasjoner og institusjoner kun jobber med å få flere ben å stå på på grunn av gaveforsterkningsordningen – de aller fleste innenfor norsk kulturliv har så mange ben å stå på at de nesten snubler, for man klarer seg ikke uten å være aktiv også opp mot de private. Vi mener at de 70 mill. kr bør fordeles etter mer rettferdige kriterier enn bare hvem som mottar private penger. Ser man på oversikten over hvem som nyter godt av gaveforsterkningsordningen, er det nesten bare i de store byene, i de sentrale Østlands-strøkene, aktørene mottar, mens i Utkant-Norge er det svært lite å hente på gaveforsterkningsordningen. Nå vil disse pengene bli brukt som tippemidlene ellers, på små og store aktører spredt rettferdig over hele Norge.

Silje Hjemdal (FrP) [16:00:26]: Jeg vil rose statsråden for at hun tok en av sine første turer til kulturhovedstaden, Bergen. Men der stopper det, for allerede der varslet statsråden at det ville komme en sak hvor man ville avvikle gaveforsterkningsordningen – til stor frustrasjon for kulturlivet i Bergen og mange andre. Det man da etterlyste, var hva statsråden eventuelt ville gjøre for å erstatte denne ordningen. Det fikk de ikke svar på.

Jeg synes det er utrolig trist at man først får en sak der man går til angrep på private givere, f.eks. når det gjelder skattefradrag for gaver til frivillige, og nå dette – nå skal det stoppes. Dette gjør man samtidig som man vet at denne ordningen de siste årene har gitt nærmere 2,3 mrd. kr til kulturlivet, ved privat giverglede. Jeg lurer på: Hvorfor haster dette nå, når man ikke engang har tatt seg tid til å evaluere ordningen?

Statsråd Anette Trettebergstuen [16:01:25]: Forrige regjering ville jo ikke evaluere denne ordningen, og jeg skjønner grunnen til det, for det er en lite treffsikker ordning, for å si det slik. Det er altså ikke slik som representanten sier, at gaveforsterkningsordningen har gitt milliarder i private bidrag. De bidragene var der fra før, og de hadde kommet også uten forsterkning fra statens side. Hvis representanten mener at man skal erstatte gaveforsterkningsordningen med en annen ordning som gjør at de samme aktørene får penger, ja, da burde vi bare latt gaveforsterkningsordningen bli værende. Men vi har vært imot denne ordningen og har i mange år sagt at vi skal avvikle den. Nå er det slik at søknadsfristen går ut 31. desember, så alle som søker fram til da og har budsjettet med gaveforsterkning til neste år, vil få de pengene. Men fra 2023 er det altså slutt. Da skal vi bruke de pengene på en mer rettferdig måte.

Så håper jeg representanten Hjemdal også la merke til at etter besøket i Bergen kommer det mer penger til KODE.

Kathy Lie (SV) [16:02:40]: Jeg er veldig glad for at regjeringen og SV er enige om å gi frivillige organisasjoner full momskompensasjon, og jeg ble veldig glad da jeg hørte at dette også vil gjelde for inneværende år. Det er veldig, veldig flott. Så er det sånn at tilbakemeldingen fra hele det frivillige kulturfeltet er at det viktigste for dem er at denne momskompensasjonen gjøres regelstyrt. De mener at det vil gi bedre forutsigbarhet, raske utbetaling osv. Det fikk vi jo ikke gjennom i budsjettforliket, så jeg lurer på hva som er kulturministerens begrunnelse for motstanden mot noe som frivilligheten selv mener er noe av det viktigste.

Statsråd Anette Trettebergstuen [16:03:27]: Dette er en sak som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har vært gjennom i mange år. Det å innfri idrettens, kulturrens og frivillighetens største ønske og viktigste krav, full momskompensasjon, at de får tilbake hver krone de betaler i moms, har så enormt mye å si for deres mulighet til å drive med enda mer aktivitet der ute i by og bygd over hele landet. Derfor er jeg glad for at vi ikke bare har fått på plass full momskompensasjon for neste år, men at vi klarte å få på plass full momskompensasjon også for inneværende år.

Så er det slik at når man skal gjøre ordningen regelstyrt, slik at man ikke trenger å tenke på hvor mange penger man må plusse på i budsjettet for at det skal være fullt, trenger man litt mer tid enn en og en halv uke, som var den tiden vi hadde på å lage en tilleggsproposisjon. Det må jo lages et sett med kriterier for en regelstyrt momskompensasjon, så det jobber vi med nå fram mot 2023-budsjettet.

Ola Elvestuen (V) [16:04:40]: Gaveforsterkningsordningen burde vi beholde, men jeg skal ta en annen sak. Statsråden sier i sitt innlegg at regjeringen bruker 300 mill. kr mer på kultur i budsjettforslaget. Men det er vel egentlig ikke riktig, for i budsjettet for kultur bruker statsråden og regjeringen bortfall av 250 mill. kr i reduserte husleieutgifter på Nasjonalmuseet til å finansiere andre faste driftsutgifter i samme sektor, altså kultur. Det endrer seg ikke selv om SV får inn noen ekstra midler også i det som er forliket.

Siden man nå finansierer neste års økninger i driftsmidler på kulturområdet med midler som ikke kommer til å være tilgjengelige framover, blir mitt spørsmål: Hvordan vil statsråden kunne garantere kulturbudsjettet for påfølgende år når Nasjonalmuseet da trenger disse midlene tilbake i sin ordinære drift, altså de 250 mill. kr? Hvordan vil man da sikre den andre økningen, som nå legges inn i dette budsjettet?

Statsråd Anette Trettebergstuen [16:05:49]: Det er riktig at det kommer et engangskutt i den egenkapita-

len som Nasjonalmuseet har bygd opp, fordi museet nå er under bygging, ikke i drift, og at det er en faseforskyvning i prosjektet. Derfor har det vært rom for å ta litt av den egenkapitalen. Det kommer ikke til å gå ut over Nasjonalmuseets evne til å drive formidling, og vi gleder oss alle sammen til at museet skal åpne til sommeren. Det blir fantastisk.

Jeg er glad for spørsmålet fra Elvestuen. Vi har sagt i Hurdalsplattformen at vi skal løfte kulturen, og det betyr også at vi må bruke mer penger på kultur. I forbindelse med 2023-budsjettet kommer vi tilbake til hva kulturløftet og beregningene rundt énprosenten skal inneholde. Jeg gleder meg til å legge fram for denne salen de videre kulturbudsjettene, for er det én ting regjeringen er enige om, er det at kulturen skal satses på.

Ingrid Fiskaa hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Då er replikkordskiftet over.

Jan Tore Sanner (H) [16:07:02]: Koronapandemien skaper fortsatt usikkerhet for mange enkeltmennesker, familier, lokalsamfunn og bedrifter. Samtidig skal vi glede oss over at den økonomiske krisen er tilbakelagt.

Vi kom ut av krisen med et sterkt næringsliv. Det har lagt grunnlag for en kraftig nedgang i ledigheten og vekst i sysselsettingen. Vi må tilbake til 2012 for å finne et like høyt nivå på sysselsettingen for bosatte i Norge. Prognosene for 2022 er gode både for norsk økonomi, for ledigheten og for sysselsettingen. Det er derfor bra at regjeringen legger seg på regjeringen Solbergs nivå på oljepengetilskudd. Vi må regne med trangere budsjetter i årene som kommer, og fondsverdien vil kunne svinge mer. Det er derfor behov for en usikkerhetsbuffer i handlingsregelen. Vi bør ligge klart under 3 pst. i gode tider for å kunne bruke de økonomiske musklene når tidene krever det.

Under krisen var antall ledige og permitterte oppe i over 400 000. Nå mangler bedriftene arbeidskraft. Vi har med andre ord gått fra en ledighetskø til en kø med ledige jobber. Fremover må vi derfor lykkes med utdannings- og kompetansepolicyen om vi skal sikre høy sysselsetting, økt verdiskaping og velferd. Her går de rød-grønne i feil retning. Budsjettavtalen innebærer at arbeidslinjen svekkes, at norsk eierskap svekkes, og at utdannings- og kompetansepolicyen svekkes.

Vår regjering lyktes med å få flere ungdommer til å velge yrkesfag. Flere fullførte videregående skole, og det kom mange nye tiltak på plass for å sikre voksne muligheten til ny kompetanse for å komme i jobb og for å kunne stå i jobb. I tillegg gjennomførte vi en integreringsreform som skal sikre flyktninger kompetanse til å kunne delta og bidra i arbeids- og samfunnsnivå.

For 2022 foreslo vi nye tiltak for at enda flere skulle kunne fullføre videregående skole, tiltak for å tette kompetansehull, penger til flere pedagoger i barnehagene, en sterkere satsing på videreutdanning i spesialpedagogikk og en ekstra time naturfag i ungdomsskolen.

Budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV er dårlig nytt. Den svarer ikke på de utfordringene Norge står overfor. Når vi har fått en kø av ledige jobber, må politikken bidra til at flere får riktig kompetanse, og vi må styrke arbeidslinjen. Dette er ikke noe som kan gjøres på ett år. Det krever en langsiktig strategi og satsing.

For 2022 bidrar Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV til å svekke utdannings-, kompetanse- og arbeidslinjen. De rød-grønne bruker de store pengene på billigere barnehage og SFO, ikke for dem som har minst, men for alle andre. Vår regjering fikk på plass billigere barnehage og SFO til lavinntektsfamilier. Det var viktig for å inkludere alle, og det bidro til at flere kom i barnehage, særlig barn med innvandrerbakgrunn.

Når de rød-grønne nå skal senke prisen – ikke for lavinntektsfamiliene, men for alle andre – kuttes andre viktige tiltak i skolen. De rød-grønne bruker de store pengene i skolen på å fryse dagens skolestruktur i kommunene gjennom et tilskudd per skole. Samtidig kuttes penger som skulle gått til barn og ungdom som har mistet verdifull undervisningstid under pandemien. Unge som har kunnskapshull, vil kunne miste viktige tiltak.

Lærerspesialistordningen skrotes – en ordning som skulle sikre nye karriereveier og økt kompetanse innen flere fagområder, særlig innenfor begynneropplæring, som var prioritert.

Elever i ungdomsskolen mister en ekstra time i naturfag – en time som skulle bidra til mer variert og praktisk undervisning og styrke elevenes kompetanse innenfor naturfag. Vi ser også at det kuttes innenfor høyere utdanning og forskning. Det er forståelig at det er kommet reaksjoner fra studenter, fra universiteter og fra høyskoler.

Ett budsjett forandrer ikke alt, men det viser en retning, og retningen nå er at kunnskap og kompetanse prioriteres ned.

Tuva Moflag (A) [16:12:25]: I dag er jeg først og fremst veldig stolt. Budsjettet som regjeringens partiene og SV har blitt enige om, er fullstappet av god sosialdemokratisk politikk. Det er politikk som reduserer de sosiale forskjellene mellom folk, det er politikk som styrker de universelle velferdsordningene, og det er politikk som får folk tilbake i arbeid. Ja, det er rett og slett politikk for vanlige folk.

Høyreregjeringen brukte sine åtte år ved roret på å gi aller mest til dem som hadde mye fra før. Skattelettel-

sene til de rikeste har blitt finansiert med usosiale kutt til dem som har minst, men denne skuta er vi i ferd med å snu nå.

Arbeidsledige og permitterte vil likevel få feriepenger. De som mottar arbeidsavklaringspenger, skal ikke lenger risikere å ende opp på sosialhjelp fordi Nav eller helsetjenesten ikke har klart å behandle eller avklare dem raskt nok. Ordningen med brillestøtte for barn skal forbedres. Uføre skal ikke få avkortet arbeidsinntekt fra første krone. Til det vil jeg dessuten stoppe opp og si: Beklager for den usikkerheten dere har vært utsatt for de siste ukene. Sjelden har jeg fått så mange e-poster, meldinger, telefoner og tagginger i sosiale medier fra folk som var fortvilt over dette forslaget – folk som er uføre, men likevel gjør en samfunnsinnsats med den arbeidsevnen de har, som støttekontakter, som lokalpolitikere, gjennom styreverv i borettslag, som eksamensvakter og med andre viktige bidrag. Dere ble hørt. Det nyttet å si ifra.

I tillegg er jeg glad for at barnetillegget for uføre gjeninnføres. Barn har hatt dårligere mulighet til å delta når familieøkonomien svekkes fordi mamma eller pappa har blitt syk. Arbeiderpartiet stemte imot dette i Stortinget, og nå får vi det på plass igjen sammen med SV og Senterpartiet.

Da jeg ble ordfører i tidligere Ski kommune i 2015, vedtok vi allerede i vårt første budsjett at barnetrygden skulle holdes utenom beregningen av sosialstønad, og i min første høst i posisjon på Stortinget blir dette nå en nasjonal standard. Jeg må innrømme at dette er mer enn jeg turte å håpe på i dette første budsjettet. Så når jeg sier jeg er stolt og glad i dag, mener jeg det helt oppriktig.

For å utjevne sosiale forskjeller må vi ta flere grep. Det handler om arbeid, det handler om universelle velferdsgoder, og det handler om et omfordelende skattesystem. Jeg vil trekke fram to viktige grep denne regjeringen vil ta for å sikre at arbeid blir en reell vei ut av fattigdom. Vi vil sette ned en lavinntektskommisjon med deltakere fra partene i arbeidslivet og følge opp konklusjonene med politiske grep for å redusere inntektsforskjellene i Norge. Det kan ikke være sånn at de på toppen fortsetter å dra ifra. Vi vil gjennomføre et heltidsløft i samarbeid med kommuner, sykehus og partene i arbeidslivet. Vi vil styrke retten til heltid i lovverket ved at arbeidsgiver må dokumentere at det er behov for en deltidsstilling. Det er altfor lett å utlyse små stillingsbrøker for å få kabalen til å gå opp – på arbeidstakers bekostning.

I dette budsjettet tar vi også viktige grep for å få folk tilbake i arbeid. Arbeid til alle vil alltid være jobb nummer én for Arbeiderpartiet. Derfor øker vi bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak slik at flere som står utenfor arbeidslivet, får kvalifisering og bistand til å komme i jobb. Antallet unge uføre har doblet seg på Erna Solbergs vakt.

Det har vi ikke råd til. Både enkeltmennesket og samfunnet taper på det. Derfor styrker vi også Nav. Økt bemanning i Nav er et viktig grep for å styrke etatens rolle som arbeidsformidler og innsats overfor prioriterte grupper.

Representanten Sanner pekte på det kompetansegapet vi har i samfunnet i dag. Det er ledige jobber, men de som er ledige, har ikke kompetansen til å ta de jobbene – og det kompetansegapet har vi etter åtte år med den regjeringen som Sanner selv representerer.

Utenforskap starter tidlig og kan få konsekvenser senere i livet. Derfor avslutter jeg min begeistring i dag med en av mine hjertesaker. Én av fem førsteklasinger står helt utenfor SFO i dag – mange fordi prisen har blitt altfor høy. Fra neste år kan vi endelig si at alle førsteklasingene skal få være med.

Nikolai Astrup (H) [16:17:40]: Denne høsten har vi opplevd rekordhøye strømpriser. Årsaken til prissjokket ligger i gassprisene i Europa, som er mangedoblet, og en raskt økende CO₂-pris i det europeiske kvotemarkedet. Ifølge Volue Insight hadde strømprisene ligget et sted mellom 40 og 50 øre per kilowattime denne høsten dersom gassprisene og CO₂-prisen hadde vært på fjorårets nivå. Vi skal ikke lenger tilbake enn til i fjor for å finne en gjennomsnittspris gjennom året på rundt 10 øre per kilowattime.

Fjorårets priser er imidlertid en fattig trøst for alle dem som nå har fått strømreregninger som er langt utover det man kan og skal forvente. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår derfor en målrettet ordning for å avhjelpe situasjonen for husholdningene som nå sliter med strømreregningene. Vi foreslår økt bostøtte og 1 000 kr ekstra i stipend til studentene. Samtidig foreslår vi at alle husholdninger med en samlet husholdningsinntekt på under 1,2 mill. kr skal få 750 kr per husstandsmedlem i lavere strømreregning. For en familie på fire vil det bety 3 000 kr lavere strømreregning i vinter. Tre av fire husholdninger vil omfattes av vårt forslag.

De høye strømprisene vi har hatt de siste ukene, var det ingen som kunne forutse for bare noen måneder siden, men de var godt kjent for regjeringen da tilleggsproposisjonen ble lagt frem, og enda bedre kjent da budsjettforliket mellom SV og regjeringspartiene ble lansert for bare tre dager siden. Likevel kom det ingen substansielle forslag som ville hjulpet vanlige folk med strømreregningen da budsjettkameratene la frem sitt forslag på mandag. Fra finansministeren har vi i dag ikke fått servert annet enn kunnskapsløse bortforklaringer. Han skylder på Norges tilslutning til ACER, som om ACER er skyld i strømprisene vi har nå. Det er faktisk tvert om: ACER er stedet vi nå kan klage på at svenskene nå holder igjen strøm som skulle gått til Norge. Finans-

ministeren viser også igjen til en åtte år gammel uttalelse fra Tord Lien, som er tatt helt ut av sin sammenheng, og som handlet om noe helt annet enn prisen på strøm til norske husholdninger.

Representanten Aasland har også en mildt sagt spesiell forståelse av situasjonen når han mener at dagens strømpris er et resultat av dårlig håndverk av Solberg-regjeringen. Siden 2013 er det bygget ut mer enn 16 TWh ny fornybar energi, og det har aldri blitt investert så mye i strømmettet som de siste åtte årene, og ikke på noe tidspunkt de siste åtte årene har Arbeiderpartiet ment noe annet enn regjeringen om utviklingen av selve kraftsystemet vårt. Men la meg for all del ikke forstyrre verken Aaslands eller finansministerens resonnementer med fakta, selv om en litt mer redelig tilnærming kunne tilført dem begge et ferniss av troverdighet.

Senterpartiet har også lagt skylden på norske mellomlandsforbindelser, særlig de to siste, som det var Senterpartiet som inngikk avtale om å bygge da de satt i regjering sist.

Men selv om finansministeren og representanten Aasland skulle være ignorante om hvordan kraftsystemer virker, eller om de bevisst snakker mot bedre vitende, kan ingen av dem bortforklare at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår å øke skattene for næringslivet med 10 mrd. kr og øke utbyttet fra Statkraft med 2,3 mrd. kr – uten å finne penger til målrettede ordninger som monner for å hjelpe vanlige folk over hele landet, som vi er så glad i, med strømregningene som skal betales denne vinteren. Det er med respekt å melde altfor svakt. Jeg forstår at representantene fra regjeringspartiene har behov for å snakke seg bort og legge skylden på andre, men velgerne vil ikke la seg forlede av det.

Vi må legge til rette for at Norge skal ha rimelige strømpriser for husholdningene og være et attraktivt sted å legge til rette for ny kraftforedlende virksomhet, enten det er batterifabrikker, datasentre eller ny kraftkrevende industri. Da må det legges til rette for utbygging av mer fornybar energi i stor skala. Solberg-regjeringen la om vannkraftbeskatningen for å gjøre det mer attraktivt å investere i ny produksjon og oppgradering av eksisterende produksjon. Samtidig må vi raskt komme i gang med konsesjonsbehandling av vindkraft på land. Regjeringen skal i den forbindelse revidere plan- og bygningsloven, og dette arbeidet må prioriteres i Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Det største potensialet for ny fornybar energiproduksjon ligger i havvind. Her haster det at regjeringen avklarer rammevilkårene aktørene skal forholde seg til.

Norges fremtid som energiprovins ligger også i produksjon av hydrogen basert på naturgass, med fangst og lagring av CO₂. Selv med en massiv utbygging av fornybar energi i Europa og energieffektivisering gjennom el-

biler, varmepumper og etterisolering av bygg vil det være nødvendig med store mengder tilført energi. Her kan blått hydrogen fra Norge spille en betydelig rolle som utslippsfri energibærer.

For at det skal skje er det viktig at regjeringen presiserer at det ikke skal betales CO₂-avgift for CO₂ som fanges og lagres gjennom produksjon av blått hydrogen. Høyre vil fremme forslag om dette i skatteproposisjonen, og jeg håper det forslaget får bred tilslutning i Stortinget.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [16:22:28]: Jeg må innrømme at som nyvalgt stortingsrepresentant og ny i finanskomiteen har tiden siden tidligere finansminister Jan Tore Sanner overlevte 13,5 kg med budsjett dokumenter til stortingspresidenten og fram til dagens finansdebatt vært en smule overveldende. Det er lett å gå seg vill i alle detaljene: Gul bok, nasjonalbudsjett, fagproposisjoner, tilleggsnummer og budsjettforlik med SV. Men hva er det store bildet? Hvordan vil folk merke at vi har fått et nytt stortingsflertall, som ønsker en ny kurs for landet etter åtte blå år?

I budsjettforslaget Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV står sammen om, er det foreslått betydelige satsinger på velferd og klimatiltak som kombinert med skatte- og avgiftsendringer gir et mer rettferdig Norge – et Norge der det skal være mulig å leve gode liv, uansett hvor du bor og hvilken bakgrunn du har. Det er et budsjett som legger til rette for trygghet og gode tjenester nær folk.

Et viktig grep i budsjettet er styrkingen av kommunenes frie inntekter og reverseringen av kuttet i tjenester til ressurskrevende brukere. Signalene jeg har fått fra kommunene, er at det er helt nødvendig for at kommunene skal ha råd til å gi folk gode tjenester der de bor, for at de skal kunne sikre at flere barn får en trygg oppvekst, at vi får hjelp når vi blir syke, og at vi vet at de eldre blir tatt godt vare på.

Et godt helsetilbud er viktig for å sikre folk trygghet i hverdagen. Over hele landet meldes det om overbelastning på sykehus og helsepersonell. Budsjettet styrker sykehusene med 700 mill. kr, slik at vi kan få ned ventetidene og stå bedre rustet til å håndtere RS-virus og koronapandemi. Fastlegeordningen er under press, og vi øker derfor innsatsen for å rekruttere fastleger med målrettede tiltak.

Etter åtte år med økte forskjeller i inntekt og formue tas det i dette budsjettet tydelige grep for å legge et grunnlag for gode liv i hele landet – gjennom å gjøre livet lettere for dem som bor ytterst, både bokstavelig og i overført betydning. Vanlige folk skal få mindre skatt på egen inntekt, og færre skal betale formuesskatt. Avgifter som rammer folk flest, er redusert, og velferdstjenester som barnehage og SFO blir billigere.

Høyresiden framstiller det som dramatisk for økonomien og for landet at regjeringen vrir skattebyrden mot dem som har sterkest rygg til å bære den. Solberg-regjeringen har prioritert å redusere skattenivået med over 36 mrd. kr de siste åtte årene – skattekutt som er finansiert med reduksjoner i offentlig tjenesteproduksjon og med kutt i tjenester og ytelser til vanlige folk.

De største skattelettelsene blir gitt til dem med de største formuene og som bor i de mest sentrale strøkene. De 1 000 rikeste personene i Norge har fått til sammen 2,2 mrd. kr mindre i formuesskatt siden 2017. Denne feilslåtte prioriteringen må snus.

Senterpartiet mener det er riktig at folk med store formuer og inntekter skal bidra noe mer til fellesskapet, for på den måten å gi rom for å styrke det offentlige tjenestetilbudet og reversere mange av de usosiale og urettferdige grepene Solberg-regjeringen har foreslått. Vi har derfor sikret forlengelse av stønadperioden for dem som går på arbeidsavklaringspenger. Dessuten skal permitterte og arbeidsledige også neste år få rett til feriepenger, slik at de kan planlegge ferie med familien. Kutt i barnetillegg og friinntekt for uføre ble også fjernet, og kutt i brillestøtten til barn blir reversert. Det er viktige påplussinger som viser at vi mener alvor når vi sier at vi vil utjevne de sosiale forskjellene.

Budsjettet prioriterer også 4 mrd. kr til å utjevne geografiske forskjeller. Distriktpolitikken forsterkes gjennom satsinger på sterkere fellesskap, vekst og utvikling i hele landet. Et viktig grep er at vi tar større ansvar for bredbåndsutbygging i områder der det ikke er driftsøkonomisk lønnsomt å bygge ut. Vi jobber for at folk som bor ytterst, gis trygghet for arbeidsplasser og inntekt, for at ungene skal få gå på skole i nærmiljøet, og for gode helsetilbud og trygge fødetilbud.

Hurdalsplattformen staker ut en ny og mer rettferdig kurs for landet, hvor folk over hele Norge igjen skal oppleve at deres liv, interesser og de utfordringene de møter i hverdagen, står øverst på dagsordenen. Forslagene som nå fremmes, er et første skritt i retning av å nå disse målene.

Morten Wold (FrP) [16:27:15]: De siste 20 månedene har samfunnet måtte leve under en pandemi, og det har vært tungt for mange. Verst har pandemien rammet helsevesenet vårt. Sykepleiere og helsefagarbeidere har stått i frontlinjen siden mars 2020, bitt tennene sammen og vært selve grunnlaget for at samfunnet har fungert mens pandemien har pågått.

For oss i Fremskrittspartiet er det viktig å vise takknemlighet overfor dem som har gått foran i kampen mot koronaviruset, og i vårt alternative statsbudsjett bevilger vi en lønnsøkning på 3 prosentpoeng utover ordinær lønnsvekst til alle sykepleiere og helsefagarbeidere i

offentlig sektor. Det betyr at en gjennomsnittlig sykepleier får 15 000 kr mer å rutte med i året enn hva han eller hun får med de rød-grønnes budsjettforslag.

Sykepleiermangelen er en varslet krise. Vi har stor mangel på sykepleiere allerede i dag, men SSBs framskrivninger sier at vi vil mangle så mange som 20 000 sykepleiere i 2035. For å få bukt med sykepleiermangelen trenger vi både lønnsløft og flere studieplasser. Det leverer Fremskrittspartiet på i vårt alternative statsbudsjett.

Gjennom hele pandemien har en forutsetning for tiltakene vært at vi skal sørge for å unngå overbelastning på helsevesenet. Intensivplassene er grunnfundamentet i dette, og for å sørge for å unngå nye nedstenginger er det nødvendig med flere intensivplasser. Derfor setter Fremskrittspartiet av 500 mill. kr til dette. Et robust helsevesen med nok intensivplasser er viktig, både i situasjonen vi står i i dag, og for eventuelle kriser i fremtiden.

Vi ser samtidig at det blir stadig færre døgnplasser innen psykiatrien, noe som fører til at mange ikke får den hjelpen de har behov for. Med Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett viser vi tydelig at vi tar psykisk helse på alvor.

Dessuten: Er det noe som gjør meg frustrert, er det at regjeringen ikke evner å reversere forslaget til økning av egenandelstaket. Dette går ut over dem som sliter mest. Dessuten er det ikke slik at de økte egenandelene blir spredd utover hele året. Med regjeringens forslag betyr det at mange må betale nesten 3 000 kr i utgifter til lege og behandling de første par månedene i 2022. Når dette kommer på toppen av de skyhøye strømprisene, blir det en betydelig merkostnad for veldig mange som allerede trøbler med økonomien. Sånn kan vi ikke ha det i Norge. Regjeringen prøvde på det samme ved budsjettet i fjor, men da satte Fremskrittspartiet foten ned og reverserte forslaget om økning i egenandelene. Det foreslår vi å gjøre på nytt i år også, men det får vi jo ikke flertall for, for der har regjeringspartiene og SV funnet sammen om å øke egenandelen.

Det finnes like mange historier som det finnes pasienter. Heldigvis er de aller fleste av dem historier om mennesker som får den hjelpen de trenger – og et bedre liv. Men dessverre finnes det altfor mange historier om mennesker som blir glemte, eller som ikke får tilbudet de har krav på. Når man hører historier om ensomme eldre som er blitt forlatt hjemme uten strøm, uten mat og oppfølging, stikker det som kniver i hjertet på oss alle.

Såne historier som vi har fått høre fra Grue de siste ukene, er rett og slett ikke verdig i verdens rikeste land. I altfor mange kommuner evner man ikke å prioritere verdige omsorgstjenester, og det må vi få en slutt på. Det må bli slutt på at rådmenn og lokalpolitikere salderer kommunebudsjettet med eldreomsorgen. Derfor setter

Fremskrittspartiet av 600 mill. kr til å utvide prøveordningen for statlig finansiert eldreomsorg. Fremskrittspartiet mener nemlig at alle eldre fortjener en verdig eldreomsorg, uavhengig av økonomien til kommunen de bor i. Det handler i bunn og grunn om omsorg og hjertevarme.

Statsråd Tonje Brenna [16:32:01]: I Kunnskapsdepartementet står det en gammel skolepult med bøker, blekkhus og penn. Den har sett regjeringer komme og gå, sett statsråder tiltre og tre av – og til og med overlevd 22. juli. Akkurat som mine forgjengere går jeg forbi den pulten hver eneste dag. Den er en påminnelse om hvem vi som går ut og inn av departementet, er til for. Vi er til for ungene våre, dem vi hver dag skal skape en hverdag for med trygghet, mestring og læringsglede, men også dem vi skal ruste for de store oppgavene som venter oss, i møte med klimakrise, digitalisering og utfordringene velferdsstaten står overfor. Bøkene på pulten er en påminnelse om det som har vært, med sine oppgaver i kjemi og skjønnskrift fra 1930-tallet, men også en påminnelse om det som skal komme. De gamle bøkene er også et bilde på at måten vi driver skole på, endrer seg, samtidig som den er ganske lik nesten 100 år senere.

Vi har kommet langt i å bygge et sterkt barnehagefelleskap og en sterk fellesskole i Norge, men vi vet at vi ikke har kommet langt nok i å gi alle de samme mulighetene til å leve det livet de selv ønsker. Etter å ha bygget ut utdanningstilbudet til norske barn og unge i mer enn 200 år, reproducerer fortsatt utdanningssystemet vårt sosiale forskjeller. Hvilke karakterer man oppnår, hvilket utdannings- og yrkesvalg man tar, og om man klarer å gjennomføre den utdanningen, henger veldig nøye sammen med både sosial og geografisk bakgrunn.

Denne sammenhengen har ikke blitt mindre de siste åtte årene. Politikken under høyre regjeringen har snarere bidratt til å øke sosiale og geografiske forskjeller i Norge. Det er et problem denne regjeringen har satt øverst på dagsordenen, og akter å gjøre noe med. Derfor kan det ikke komme overraskende på noen at en politikk for mer kunnskap og mindre forskjeller var perspektivet vi gikk inn med, da vi gjorde endringer i Solberg-regjeringens budsjettforslag.

For det første vil regjeringen med budsjettforslaget inkludere flere barn i barnehage og skole. Derfor setter vi ned prisen for en barnehageplass for første gang på åtte år, samtidig som vi øker kompetansen og bemanningen i barnehagene. Det kan ikke være sånn at den delen av utdanningsløpet som kan bety mest for barn og unges utvikling, har den høyeste inngangsprisen og det laveste kompetansenivået. Jeg er også glad for at vi i budsjettet sikrer en mer inkluderende skole, ved å gjøre skolefritidsordningen tilgjengelig for flere.

For det andre vil regjeringen at elevene skal oppleve mestring i skolen. Da trenger vi en skole der elevene får jobbe mer praktisk og mer variert. Våre elever tropper opp på skolen som hele mennesker, med alle de talentene og mulighetene de bærer med seg. Som samfunn kan vi velge å utvide eller innskrenke deres mulighet til å lykkes. Vårt mål er at skolen skal bidra til å utvide mulighetene for hver enkelt. Da må også norske skole ha rom for hver enkelt. Med budsjettforslaget går vi vekk fra den stramme favoriseringen av enkeltfag i skolen og øker antall videreutdanningsplasser i praktiske og estetiske fag.

For det tredje må elever og læringer bli bedre kvalifisert til arbeidsliv og høyere utdanning. 7 000 elever manglet læreplass i fjor. Med budsjettforslaget legger vi inn midler til å mobilisere flere læreplasser, sånn at både ungdom og foreldre kan oppleve yrkesfag som et trygge valg. Elever som sliter med å få læreplass, skal ha tidligere og tettere oppfølging, med mål om at flere ikke bare skal fullføre og bestå, men også være reelt kvalifisert for jobb.

Hvor man kommer fra, må bety mindre for hvor man skal i livet. Det er regjeringens klare ambisjon. Ungene våre skal ved hver korsvei møte et fellesskap som stiller mer opp. De som sliter på skolen, skal få tidligere og bedre hjelp i en mer praktisk skole. De som mangler læreplass og derfor aldri får tatt fagbrev, skal nå få nye muligheter. Skal vi klare det, må vi ruste barnehagen og skolen for å møte et større mangfold av barn og unge, og vi må inkludere alle.

Alle må få oppleve mestring, og vi må sørge for at alle blir reelt kvalifisert, både mellom de ulike nivåene i utdanningen og også videre til arbeid og utdanning. Det er retningen dette budsjettet staker ut, og det er jeg stolt av.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H) [16:37:20]: Jeg merker meg at statsråden legger vekt på at regjeringen vil ha mindre sosiale forskjeller. Det er ingen tvil om at åtte år med borgerlig styre i skolepolitikken har bidratt til at skolen bidrar til mindre sosiale forskjeller – ved at flere elever fullfører, og ved at de elevene som har hatt det svakeste utgangspunktet, løfter seg mest.

Når vi nå ser på retningen i den budsjettavtalen som er lagt frem, handler det viktigste løftet om penger per skole for å fryse fast dagens skolestruktur. Samtidig kuttes det i penger til å tette kunnskapshull for elever, til lærerspesialister og til naturfagtimer som skal bidra til mer praktisk undervisning. Hvordan vil disse grepene bidra til at skolen skal redusere de sosiale forskjellene, når kunnskap prioriteres ned og gammel skolestruktur prioriteres opp?

Statsråd Tonje Brenna [16:38:26]: Det er fristende å starte svaret med å si at Høyre ser ut til å prioritere gamle talepunkter opp og faktisk å lese budsjettet ned.

Dette er et budsjett for mer kunnskap. Jeg kan gå innom høydepunktene for hvorfor. Vi vet at det viktigste for at barn og unge skal lære mer, er å ha en god lærer, og at vi har mange nok lærere. En viktig del av å ansette flere kollegaer til de gode lærerne vi allerede har, er å styrke kommuneøkonomien. Vi vil inkludere flere barn og unge i det viktige fellesskapet det er å gå i barnehage og ha et tilbud om SFO. Derfor prioriterer vi å senke prisen. Det er også bra for myk overgang til skole.

Så er vi opptatt av at alle våre barn og unge skal få komme inn i skolen som hele mennesker, enten de foretrekker å sitte stille med en bok eller å bruke armer, bein og andre fysiske gjenstander for å lære seg ting. Derfor er vi opptatt av en mer praktisk skole.

Alt dette, sammen med flere grep vi skal gjøre i det videre, bidrar til mer kunnskap i skolen, og det er jeg helt overbevist om at dette budsjettet er med på å understøtte.

Jan Tore Sanner (H) [16:39:31]: En god kommuneøkonomi er viktig, men i vår regjeringstid ble det flere kvalifiserte lærere i skolen, og det har aldri vært så få elever per lærer. Jeg er enig i at vi skal ha en mer praktisk og variert undervisning. Derfor foreslo vi en ekstra time naturfag på ungdomsskolen. Den kunne bidratt til at elevene fikk en mer variert og praktisk undervisning. Fagfornyelsen legger nettopp vekt på at naturfagtimen skal være søkende, pirre nysgjerrighet og bidra til variasjon i undervisningsformer, men dette prioriterer den nye regjeringen bort. Istedenfor har man prioritert penger til billigere SFO, ikke for lavinntektsfamiliene, men for alle andre.

Når man går igjennom og ser hva regjeringen har kuttet, handler det nettopp om kompetanse og kvalitet og det som kunne bidratt til mer variert undervisning.

Statsråd Tonje Brenna [16:40:35]: For alle dem av oss som er opptatt av fellesskap og universelle ordninger som også gir støtte til og oppslutning om både skattesystem og velferdsgoder, er det bedre å ha universelle ordninger som er tilgjengelige for alle, enn at noen få må komme med lua i hånden og be om hjelp. Når det er sagt, er det ikke sånn at moderasjonsordningene ikke er mulig å ha samtidig som barnehagepris og SFO-pris reduseres. Det er fullt mulig å gjøre begge deler på samme tid.

Vi vet at ungdommene våre har det laveste motivasjonsnivået på noe tidspunkt i skoleløpet mens de går i ungdomsskolen. Derfor er vi opptatt av å gjøre noe med både motivasjonen og innholdet i ungdomsskolen. Det er Hurdalsplattformen helt tydelig på.

Det er påfallende at Høyre det siste året – av åtte år – de sitter i regjering, legger inn en helt ny naturfagtime på ungdomstrinnet, noe som helt sikkert kan være riktig, men det første de gjør etter at de har tapt valget og spasert ut av regjeringskontorene, er å legge inn et forslag også om en ungdomsskolereform. Jeg er opptatt av å gjøre dette på en helhetlig og god måte, og det kommer jeg tilbake til hvordan vi skal gjøre.

Roy Steffensen (FrP) [16:41:54]: Samarbeidet mellom stat og kommune og private barnehager har vært en svært vellykket velferdsreform, og private barnehager har vært veldig viktig for det som er viktigst for barnefamilier: å sikre nok barnehageplasser.

De fleste private barnehager har høy kvalitet, de representerer et stort pedagogisk og innholdsmessig mangfold, de har gjennomgående lavere sykefravær, de driver effektivt, og de skårer best på foreldreundersøkelser.

I fjor fikk Fremskrittspartiet stanset kuttene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, og vi fikk med oss Arbeiderpartiet og Senterpartiet i kritikken. Derfor er jeg veldig overrasket over at Arbeiderpartiet og Senterpartiet med årets budsjettforslag velger å kutte enda mer i de private barnehagene. Jeg lurer på hva som har endret seg siden i fjor, siden de nå legger opp til å kutte enda mer – og faktisk enda mer enn det som er det totale driftsresultatet til private barnehager i 2020.

Statsråd Tonje Brenna [16:43:01]: Det kunne jo høres ut på representanten Steffensen som om det er kutt i driftstilskudd til private barnehager vi har foreslått i budsjettet. Det er det altså ikke. Vi foreslår å redusere noe av den overkompensasjonen for pensjonsutgifter som private barnehager har mottatt over år. I 2019 mottok private barnehager rundt 1 mrd. kr mer i kompensasjon for pensjon enn det de hadde av reelle utgifter. Det er ikke fornuftig bruk av skattebetalernes penger, det skaper ikke legitimitet for offentlige overføringer til våre velferdstjenester, og det er ikke nødvendigvis penger som jobber for våre barn i våre barnehager.

Mitt mål er at vi har et finansieringssystem til både private og kommunale barnehager som er rettferdig, hvor pengene går til barna, og hvor vi ikke har store konsern som har store overskudd og tar med seg profitten ut av barnehagesektoren, men tvert imot at vi får en rimelighet i både regelverk og overføringer. Det har regjeringen varslet tydelig at vi kommer til å komme med forslag på, og det jobber vi med å få på plass så raskt som mulig.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:44:20]: Budsjettenigheten mellom regjeringen og SV, som Stortinget skal stemme gjennom nå, markerer et skille, for etter

åtte år med press på velferden går vi nå fra forsvarskamp til å være på offensiven igjen. Vi setter i gang med den største utvidelsen av velferden vår siden full barnehagedekning, nemlig gratis SFO. Og når alle barn endelig kan få delta, uten at foreldrenes lommebok skal være en hindring, kan vi virkelig begynne å jobbe med innholdet og kvaliteten i SFO-tilbudet. Som skoleledere i Oslo og Stavanger sier, der SV allerede har innført gratis SFO: Det er da man kan sette inn støtet. For det er det høyresiden ikke har forstått, at aktivitetene, inkluderingen og det fellesskapet man skaper i SFO, nettopp er tidlig innsats.

Mitt spørsmål til kunnskapsministeren er: Nå som alle barn kan få være med, hvordan skal vi da jobbe videre med innholdet, som kompetanse, samarbeid med kulturskoler, lokalt kulturliv, bemanning osv.?

Statsråd Tonje Brenna [16:45:25]: Jeg slutter meg helt til Øvstegårds oppsummering av hvorfor dette er et viktig og bra tiltak.

Jeg tror for det første vi må følge tett oppfølgingen av den nye rammeplanen for SFO. Det er egentlig ganske utrolig at vi i år innfører rammeplan for SFO for første gang. Det er et stort rom for å gjøre mer for kvalitetsutvikling i våre skolefritidsordninger.

Så tror jeg vi må følge kommunene tett i videre arbeid med dette, og jeg tror også vi må utvikle noen verktøy for å heve kompetansen og bidra til kvalitet over hele linjen til våre ansatte i SFO. Det er det også satt av penger til i budsjettet.

Så vil jeg legge til at det er litt interessant å se for seg dette, som representanten Øvstegård var inne på: Hvis vi skulle funnet opp organiseringen av småtrinnet på skolen på nytt – og det er også en påminnelse til alle som er opptatt av arbeidslinjen – tror jeg ikke at vi ville gjort det sånn at etter lunsj må barna betales for når de er på skolen, mens før lunsj er det gratis. Det støtter heller ikke at flere skal delta i arbeidslivet.

Hege Bae Nyholt (R) [16:46:47]: En helt ny forskningsrapport viser at Norge er verst i klassen når det gjelder frislipp av kommersielle aktører i barnehagesektoren, og det er ikke en pallplassering å være stolt av.

De kommersielle kjedene blir stadig større. Fire kommersielle barnehagekjeder eier til sammen hver tredje private barnehageplass. Rapporten tegner også et skremmende bilde: De kommersielle aktørene er i ferd med å oppnå en størrelse hvor de kan utgjøre en veto-makt mot politiske endringer.

Danskene gjennomfører i disse dager en reform som medfører at barnehageeierne ikke lenger kan ta ut overskudd. Danmark går altså lenger enn oss, og vi må følge etter. Det er åpenbart at vi ikke har noen tid å miste.

Mitt spørsmål er, med bakgrunn i budsjettforliket med SV: Mener statsråden at Norge bør gå i samme retning som Danmark og sikre profittfrie barnehager?

Statsråd Tonje Brenna [16:47:41]: Jeg er enig i at det er skremmende hvor stor andel av barnehageplassene som etter hvert er i de store barnehagekonsernene, og også hvordan en del av de konsernene både går på børs og er registrert i utlandet. Jeg er opptatt av at pengene vi bruker på barnehage, skal jobbe for barna våre, men også at norske barnehageplasser skal være norske barnehageplasser, og ikke objekter som er gjenstand for spekulasjon.

Jeg er opptatt av at vi får en bedre balanse i hvordan vi utvikler tilbudet av barnehageplasser i hver enkelt kommune. Det betyr at hver enkelt kommune må få mer å si i etableringen av private barnehageplasser, men også sterkere mulighet til å si at når barnekullene går ned, er det de kommunale plassene som blir værende, mens de private kanskje ikke lenger får fortsette.

Jeg er enig i ambisjonen om at det ikke skal tas ut store overskudd på drift av barnehager, og hvordan vi skal oppnå det, vil jeg komme tilbake til så raskt som mulig.

Presidenten: Replikordskiftet er då over.

Lise Christoffersen (A) [16:49:03]: Det har vært en spennende debatt så langt. Alle er vi bekymret for hva de høye strømprisene betyr for helt vanlige husstander, og særlig dem med lite, dem det ble flere av under høyrepartienes smålige stønadskutt. Budsjettet for 2022 må derfor handle om mer enn strømpriser.

Det er et budsjett med et tydelig rød-grønt preg. I september ga velgerne klar beskjed: Vi har fått nok av høyrestyre og favorisering av dem som har mest. På rekordtid har den rød-grønne regjeringa endret budsjettforslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti i en tydelig og mer omfordelende retning. Med budsjettavtalen i Stortinget mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har vi fått på plass ytterligere grep til fordel for vanlige folk.

Valgløfter er til for å holdes. Erna Solbergs regjering var god på det – det skal de ha, både Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. 38 mrd. kr i skatte-kutt til de rikeste ble betalt med omtrent nøyaktig samme beløp i kutt på kutt i stønadene til syke, uføre og arbeidsledige, vedvarende gjennom to hele stortingsperioder – med andre ord: god, gammeldags høyrepolitikk. Arbeiderpartiet har særlig vært bekymret for de mange som ikke får nødvendig oppfølging etter de sterke kuttene som høyrepartiene gjorde i arbeidsavklaringspengene, både høyere terskel inn, kortere tid, færre forlengelser og ett års karenstid, til og med for dem som

ikke var ferdig utredet, avklart og behandlet i Nav og helsevesen. Budsjettforslaget som kom før regjeringsskiftet, fortsatte i samme spor.

Men så sa altså velgerne at nok er nok. 100 rød-grønne representanter taler sitt tydelige språk. Arbeiderpartiet gikk til valg på et program som viser en ny retning: Nå er det vanlige folks tur. Vi hadde tre konkrete løfter: arbeid til alle, styrket velferd og en rettferdig klimapolitikk for nye, grønne arbeidsplasser over hele landet. Vi la fram en svært ambisiøs hundredagersplan, 40 punkter som vi ville gjennomføre i løpet av de første 100 dagene i regjering.

Hovedoverskriften i hundredagersplanen var: mer igjen for vanlige folk, herunder doblet fagforeningsfradrag, økt pendlerfradrag, reduserte priser i barnehager og SFO, fjerne usosiale kutt, herunder gjeninnføre feriepenger til arbeidsledige, brillestøtte til barn, sørge for at folk på arbeidsavklaring ikke kastes ut av trygden og over på sosialhjelp eller privat forsørging, stanse privatisering av viktige velferdstjenester, skape jobber og kutte utslipp, og sist, men ikke minst, et seriøst arbeidsliv med hele, faste stillinger. Så godt som alle 40 punkter er med i dette budsjettet, kvittert ut eller satt i gang.

I tillegg har regjeringa i dag varslet at pensjon fra første krone for alle skal være på plass fra årsskiftet. Det er ikke en del av behandlingen her i dag, men kommer i egen sak til Stortinget før jul. Dermed er en stor, stor urettferdighet rettet opp. Nå blir det opptjening av pensjon for alle, også i privat sektor, etter samme prinsipp som gjelder i offentlige tjenstepensjoner og i folketrygden. Det vil særlig komme dem som tjener minst, til gode, kvinner, deltidsansatte, sesongarbeidere, studenter og andre unge – en gladmelding til rundt en million vanlige arbeidstakere.

Vi tok over 14. oktober. Alt jeg har nevnt, pluss enda mer, har Arbeiderpartiet og Senterpartiet fått til sammen i regjering og sammen med SV i Stortinget på under to måneder. Jeg er som Arbeiderparti-representant både stolt og glad.

Arbeiderpartiet er fornøyd, Senterpartiet er fornøyd, SV er fornøyd. Opposisjonen er oppskriftsmessig misfornøyd, men det aller, aller viktigste er de mange tilbakemeldingene om at vanlige folk er fornøyd. Fagbevegelsen er fornøyd med feriepenger til ledige og pensjon fra første krone, men det som gleder aller mest, er at AAP-aksjonen er fornøyd, at uføre er fornøyd med at det ikke blir kutt i stønaden for å jobbe litt, og at barnetillegget økes.

Dette er blant de gruppene Aftenposten denne uka kalte «uvanlige folk». Nei, de er ikke uvanlige, men helt vanlige folk som sliter med problemer som når som helst kan ramme hver og en av oss. Å ta vare på hverandre når livet butter, er det som kjennetegner et velferds-

samfunn, og er det som kjennetegner sosialdemokratiet – begge av og for vanlige folk.

Helge Orten (H) [16:54:14]: Regjeringa Solberg la fram sitt forslag til statsbudsjett i oktober. Det er et budsjett som legger til rette for omstilling mot et grønnere og mer digitalisert samfunn, som legger til rette for at det kan skapes flere jobber i norske bedrifter, og at vi har tilgang til den kompetansen vi trenger for å utvikle både privat og offentlig sektor. Det er et budsjett som er tilpasset den økonomiske situasjonen, og som tar opp i seg de utfordringene vi står overfor i årene som kommer.

Dette tiårets store utfordring handler om å redusere klimagassutslippene og ta oss mot fornybarsamfunnet. Etter åtte år i regjering har vi snudd trenden, og de siste fem årene har utslippene gått ned. Samtidig vet vi at vi må gjennomføre betydelige tiltak for å nå 2030-målene.

Budsjettet fra Solberg-regjeringa legger til rette for ytterligere reduksjoner i utslippene gjennom klare prioriteringer. CO₂-avgiften er et effektivt virkemiddel for å prise utslipp riktig. Samtidig må vi legge til rette for at de som må betale mer, også blir kompensert på andre måter.

Elbilpolitikken og innfasing av elferger er andre eksempler på hvordan ny teknologi bruker avgiftssystemet, og en offensiv innkjøpspolitikk kan bidra til et skifte i grønn retning. Utviklingsprosjekt for hydrogen og havvind er andre eksempler der det offentlige bidrar i en tidlig fase i utvikling av ny teknologi. Dette er teknologi som har overføringsverdi til andre områder og bidrar til utvikling av ny industri i Norge og eksportmuligheter.

Skal vi få til en vellykket omstilling i grønn retning, er vi avhengig av et godt samspill mellom både det offentlige og private bedrifter og risikokapital. I tilleggsproposisjonen og i budsjettforliket med SV ble beskatningen av norsk eierskap i norske bedrifter kraftig skjerpet – i en situasjon der vi har behov for mer risikokapital for å skape nye arbeidsplasser og bidra til den grønne omstillingen. Det er etter min mening og min oppfatning fullstendig feil medisin og vil gjøre bedriftene dårligere rustet til å håndtere en krevende omstilling.

Budsjettet som ble lagt fram av Solberg-regjeringa i oktober, var godt tilpasset den økonomiske situasjonen, og oljepengebruken er mer tilpasset en normal situasjon. Samtidig ser vi at økningen i smittetall og høye strømpriser kan og vil påvirke den situasjonen i månedene som kommer. Det har derfor vært viktig for oss å bruke det handlingsrommet som bl.a. økt utbytte fra Statkraft gir, til å kompensere dem som sliter mest med økte strømpriser, gjennom en målrettet strømpakke rettet mot husholdninger, eldre, småbarnsfamilier og

studenter med lave eller middels inntekter. Dette er en ekstraordinær situasjon som også krever ekstraordinære tiltak.

Det er også interessant at regjeringspartiene og SV nå ser behov for mer målrettede tiltak for å møte de høye strømutgiftene. Mandag denne uka la de samme partiene fram budsjettforliket med en flat reduksjon av elavgiften til alle som det store tiltaket. Det er for så vidt vel og bra. Tre dager senere ser de seg nødt til å fremme et anmodningsforslag for å rette opp i sin egen politikk, og ber regjeringa lage en mer målrettet ordning. Dette kunne og burde vært løst i budsjettforliket.

Så velger vi også å bruke av handlingsrommet til å styrke kollektivtransporten. Vi ser at det fremdeles er betydelige utfordringer knyttet til pandemien, og at dette sannsynligvis vil forsterke seg som følge av økt smitte i samfunnet.

Tilleggsforhandlingene i jordbruket har gitt vel 750 mill. kr mer til norske bønder. Det er bra. Det er selvfølgelig noe vi ville fulgt opp om vi fortsatt satt i regjering, og det er derfor helt naturlig å følge det opp i vårt tilleggsforslag, som er fremmet i dag.

Regjeringa har i tilleggsproposisjonen valgt å kutte i mindre riksveitiltak. Det er tiltak som går til mindre utbedringstiltak langs eksisterende vei, trafikk sikkerhetstiltak og tilrettelegging for gående og syklende. Vi mener dette er en underlig prioritering og legger inn 200 mill. kr ekstra på denne posten, heller enn å kutte 280 mill. kr, slik regjeringa sammen med SV gjør. Det betyr at flere viktige prosjekt vil bli gjennomført. Samferdsel er fortsatt et viktig satsingsområde for Høyre, og vi vil fortsette å følge opp Nasjonal transportplan i våre kommende budsjetter.

Uten å gå inn på alle postene i vårt tilleggsforslag vil jeg nevne spesielt satsingen på en ungdomsskolereform, som for så vidt var nevnt her tidligere, som vi også har levert et eget representantforslag om.

Forslaget til statsbudsjett fra regjeringa Solberg er et budsjett for hele landet og legger til rette for et godt liv i hele landet. Det er et budsjett som prioriterer flere jobber i privat sektor, gir folk og bedrifter den kompetansen de trenger, og legger til rette for grønn omstilling og vekst.

Willfred Nordlund (Sp) [16:59:31]: Vi har fått et budsjettforlik som går enda litt lenger for å utvikle hele Norge enn det forslaget som regjeringen rakk å foreslå på kort tid.

Vi skal ruste landet for de store oppgavene som står foran oss. Historien om Norge er en historie om spredt bosetting, store, spredte naturressurser og folk som så og ser muligheter. Sånn bør det fortsette. Budsjettforliket gir, i likhet med forslaget fra regjeringa, en tydelig ret-

ning om at vi igjen skal bygge hele landet, satse på de mulighetene som finnes overalt til økt verdiskaping, og sikre at vi får en befolkningsutvikling i alle deler av landet.

Budsjettforliket følger opp en historisk sterk satsing på jordbruket i et enkeltbudsjett fra en regjering. I budsjettforliket er regjeringspartiene og SV enige om at regjeringa skal legge fram en forpliktende og tidfestet plan om å tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Det er Senterpartiet glad for at vi er enige om. Det er viktig både for matproduksjonen vår og for å videreføre et landbruk i hele landet. I dette arbeidet blir det viktig å ta hensyn til markedsutviklingen, konkurransekraft mot import, tilpasning hos næringsdrivende bønder og at inntektsøkningen skal bli realisert i praksis og ikke føre til overproduksjon.

Landbruket har stor betydning for sysselsetting, lokal verdiskaping, utvikling og ikke minst beredskap i Norge. Det er derfor nødvendig med en kursendring i landbrukspolitikken. Regjeringens aller første grep var derfor å inngå en tilleggsavtale med partene i jordbruket om en foreløpig kompensasjon på 754 mill. kr over statsbudsjettet som følge av den ekstraordinære kostnadsøkningen på gjødsel og bygningsmateriale. Dette er også videreført i budsjettforliket.

Styrking av investeringsvirkemidlene i jordbruket er viktig for å imøtekomme kravet om løsdrift for alt storfe fra 2034. Regjeringens forslag om å øke disse med 200 mill. kr følges opp i enigheten gjennom at investeringsmidlene skal bidra til at løsdriftskravet nås for små og mellomstore bruk.

Jordbruket er en viktig del av løsningen for å nå Norges klimaforpliktelser. Klimaavtalen mellom staten og organisasjonene må derfor ligge til grunn for klimaarbeidet i jordbruket. Et viktig tiltak i den sammenheng, som regjeringa for øvrig har varslet i plattformen, er at man skulle opprette Bionova. I budsjettforliket prioriteres det 30 mill. kr til å etablere Bionova allerede i 2022. Det er bra. Bionova skal bidra til utvikling av bioøkonomien knyttet til jordbruk, skogbruk og havbruk, som mange representanter har vært inne på tidligere. Det vil være et viktig verktøy for å nå målene i klimaavtalen med jordbruket. Ikke minst skal finansieringen skje utenfor jordbruksavtalen.

Budsjettforliket viser at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV er enige om viktige kursendringer i landbrukspolitikken. Det er jeg svært tilfreds med.

Det har vært en diskusjon tidligere i denne salen, nå etter valget, om hvordan regjeringa ønsker å føre en mer aktiv næringspolitikk. Et av de grepene som foreslås, er at man skal revurdere hele virkemiddelapparatet, og det er derfor regjeringa har foreslått, og fått tilslutning til, at man ikke skal overføre Siva til Innovasjon

Norge. Tvert imot styrkes Siva gjennom budsjettforliket ved at man overfører 40 mill. kr ekstra til testfasiliteter i distriktene over Sivas rammer. Dette er den såkalte katalpultordningen – kjært barn har mange navn – og den tilbyr altså testfasiliteter for industrien, noe vi er avhengig av for å øke handelsbalansen, og ikke minst støtter den effektivt opp om omstilling og innovasjon. Ordningen er blitt tatt godt imot av næringslivet i hele landet, og jeg er derfor glad for at vi får muligheten til å forsterke den. De fem katapultsentrene som finnes, har allerede god geografisk spredning og har etablert nettverk med regionalt næringsliv. Det er en stor styrke. Det danner et godt utgangspunkt for å bygge videre på tilbudet når man nå forsterker testfasilitetene med 40 mill. kr.

Det er en rekke andre styrkinger og endringer i budsjettforliket – og ikke minst i tilleggsproposisjonen fra regjeringen – som jeg mener er veldig gode, særlig for å få en mer aktiv stat som legger til rette for og bidrar til den omstillingen som man nå skal gjennom.

Oppsummert er det budsjettforliket som man nå har på bordet, et budsjett som styrker viktige ordninger for å bidra til omstilling til framtidens næringsliv, og det skal ikke minst skape flere arbeidsplasser i hele landet. Det er et budsjettforlik hvor man også tar ansvar for helheten og sikrer bedre geografisk og sosial fordeling. Det er en kurs Senterpartiet gikk til valg på.

Even A. Røed (A) [17:04:38]: Det er lite som er så godt som å vedta et budsjett som snur pila i så stor grad som dette budsjettet gjør – fra dem som har mest fra før, til vanlige folk.

Valgresultatet var et klokkeklart uttrykk for et ønske om et skifte. Det var ikke lenger oppslutning om en politikk som ikke bidrar til å utjevne forskjeller og styrke velferden. Vi la fram vår plan i valgkampen om hvordan vi skulle prioritere vanlige folk. Vanlige folk er arbeidsledige, de er arbeidsfolk, de har tannlegeskrekk, de bor på sykehjem, de studerer, de trenger briller, de jobber som frivillige, de pendler og mye, mye mer. Felles for dem alle er at de gjennom de siste åtte årene har opplevd Høyre-ledede regjeringer som har gjort det vanskelig for dem. Denne regjeringen prioriterer dem.

Helse- og omsorgstjenestene får en ny kurs framover. Tiden for en underfinansiert helsetjeneste er over. Regjeringen Støre er krystallklar på at våre offentlige helsetjenester, som er tilgjengelige for alle, uansett adresse og lommebok, skal vi ta vare på. Det handler om helsen til hver enkelt, om pårørende og om et produktivt og bærekraftig samfunn.

En styrket spesialisthelsetjeneste er en helt sentral del av dette. Vi sikrer en styrking på 700 mill. kr, som kommer på toppen av det forrige regjering la fram. En økt grunnfinansiering og aktivitetsvekst bidrar til å styr-

ke kapasiteten, og det bidrar til å få ned ventetidene samt å ta igjen behandlingsetterslepet vi ser som følge av koronapandemien.

Vi er tydelige på at det også skal føre til økt behandling innen psykisk helsevern og rus. I tillegg styrker vi satsingen på ACT- og FACT-team fordi vi vet at det er et stort behov for at flere får behandling gjennom oppsøkende team, som møter pasienten der de lever og bor.

Vi har alle opplevd følgene av pandemien: bl.a. sosial distansering og nedstenging. Noen av oss har kjent det litt mer enn andre. Derfor styrkes det psykiske helse tilbudet for studentene med 20 mill. kr, noe som vil bidra til at flere får hjelp i en krevende situasjon.

Vi styrker arbeidet med et kommunalt lavterskeltilbud uten krav om henvisning for barn og unge, noe som vil bidra til at flere kommuner vil kunne være med i piloten. Dette er en start på et omfattende arbeid for bedre psykisk helsetilbud, en styrking av kommunenes tilbud og sikrer at flere får hjelp når de trenger det.

Kommunehelsetjenesten skal rustes for å være nær oppdatert og forberedt på å møte helse- og omsorgsbehovet til en befolkning i endring. Det er stadig flere eldre som har et sammensatt sykdomsbilde, og vi skal sikre bedre samarbeid om pasienter som trenger hjelp fra ulike deler av helsevesenet.

Fastlegeordningen er et fundament her. Vi er alle klar over at ordningen lenge ikke har vært god, og at situasjonen har vært krevende. Fastlegene våre behandler størstedelen av norske pasienter, men koster bare en tiendedel av helsebudsjettet. Regjeringen styrker fastlegeordningen med tiltak på kort og lang sikt, slik at rekruttering og stabil legedekning sikres i hele landet.

Regjeringen Støre legger inn 100 mill. kr ekstra til økning av tilskudd til allmennleger i spesialisering som en nasjonal ordning og for å etablere et tilskudd til legevakt i de mest rekrutteringssvake kommunene.

Det er ikke bare fastleger vi mangler i landet. Det har lenge vært en utfordring å både rekruttere og beholde sykepleiere, inkludert sykepleiere med spesialkompetanse, noe som har vært tydelig under pandemien. Vi styrker utdanningsstillinger innen anestesi, barn, operasjon, intensiv, kreftsykepleie og jordmødre med 25 mill. kr for å bidra til en mer stabil bemanning og redusert behov for innleie. En helsetjeneste med høy kvalitet og tilstrekkelig kapasitet er avhengig av kompetente fagfolk i tjenesten.

Vi er stolt av at vi i budsjettenigheten har fått en tydelig satsing på tannhelse. Det er etterlengtet. Tannhelse er et av de områdene i dag hvor man ser at det er store sosiale helseforskjeller, avhengig av den enkelte persons økonomi. Dårlig tannhelse får konsekvenser både for den fysiske og psykiske helsen. Vi har fått til 100 mill. kr ekstra til den offentlige tannhelsetjenesten, 168 mill. kr

til 50 pst. rabatt for tannhelse til 21- og 22-åringer. I tillegg skal vi styrke ordningen for dem som har traumer og tannskrekk som gjør at tannhelsebesøket er ekstra krevende, og vi skal styrke refusjonsordningen for barn og unge som får kjeveortopedi.

Summen av alt dette er at vi går viktige skritt i riktig retning for at det ikke skal synes på smilet ditt om du har god eller dårlig råd. Det er lite som føles så godt som å vedta et budsjett som i så stor grad snur pila fra dem som har mest fra før, til vanlige folk.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [17:09:45]: Høyres viktigste helsepolitiske prosjekt er å skape pasientens helsetjeneste. Det er en tydelig bunnplanke i Solberg-regjeringens statsbudsjett. Det er et viktig verdibudskap i det å være pasientens helsetjeneste og ikke helse-tjenestens pasienter.

Det er særlig tre elementer i pasientens helsetjeneste som jeg ønsker å trekke frem. Det første handler om å flytte makt til pasienten. For Høyre skal pasienten kunne være en aktiv deltaker i spørsmålet om egen helse. I vår helsetjeneste skal ingen beslutninger om deg tas uten deg. Målet er at pasientene blir møtt som hele mennesker, og at helsetjenesten bidrar til at den enkelte selv kan mestre eget liv.

Det andre er å ta alle gode krefter i bruk, både offentlig og privat. For at du som pasient skal kunne velge den behandlingen eller omsorgen som passer best for deg, må du ha mulighet til å kunne gjøre egne valg. Da må både offentlige og private aktører få bidra. Høyre i regjering innførte fritt behandlingsvalg, som betyr at pasientene selv kan velge blant offentlige og godkjente private behandlinger. Det gir pasienten større frihet til å velge den behandlingen som er best for seg, uavhengig av størrelsen på lommeboka. Regningen tas av det offentlige. Til nå har over 40 000 pasienter brukt denne pasientrettigheten. Mange tusen av dem trenger rusbehandling eller psykisk helsehjelp. Det er personer som det er viktig at får mulighet til å ha makt over egen behandling. Men med det statsbudsjettet som vi vedtar i dag, fratrar Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV dem den muligheten til å velge annerledes, med mindre pasientene kan betale for det av egen lomme. Det er en todeling av helsetjenesten som Høyre ikke vil akseptere.

Valgfrihet er like viktig når vi blir eldre og trenger hjelp hjemme eller en institusjonsplass. I september fikk jeg lov til å komme hjem til Lillian, som bor hjemme i leiligheten sin i Drammen. Hun lovpriste muligheten kommunen ga henne til selv å kunne få velge hvem som skulle komme hjem og hjelpe henne, og hun lovpriste forholdet til hjemmehjelpen, Eva, som alltid var den som kom til henne, som var blitt en venn, og det følte trygt. Altfor få kommuner lar eldre få bestemme selv.

Det er nok dessverre ikke noe som kommer til å endre seg med ny regjering, som samarbeider med SV, og det ser vi i det statsbudsjettet som vi skal vedta i dag. Mangfold, valgfrihet og pasienters rett til å velge selv er ikke en del av deres ordforråd eller deres politikk, snarere tvert imot.

Det tredje, å fornye, forenkle og forbedre, er til beste for pasienten. Vi har innført pakkeforløp for kreft, psykisk helse, rus og hjerneslag, og Høyre gikk til valg på å innføre flere pakkeforløp. Pakkeforløp betyr at pasienten skal få vite hva som skal skje, når det skal skje, og hvem som har ansvar for det. Det skal bidra til rask utredning og hurtig oppstart av behandling, uten unødig ventetid. Det skaper trygghet, og det skaper forutsigbarhet.

Også 2021 har vært et annerledes år. I romjula 2020 ble første vaksinedose satt, og nyåret startet med optimisme. Helsepersonell, studenter og pensjonert helsepersonell har gjort en formidabel innsats landet rundt for å vaksinere befolkningen, slik at vi kan leve tilnærmet normalt. Samtidig har helsepersonell jobbet på spreng for å spore, smitte, teste og gi god behandling, men ikke minst gjøre det de kan for å ta seg av alle de andre behandlingene folk har trengt fra helsetjenesten. Vi vet at det har krevd mye av helsepersonellet vårt, og vi vet også at situasjonen knyttet til pandemien er uavklart og kritisk fortsatt. Kjære helsetjenesten vår: Takk for at dere er på vakt – alltid.

Psykisk helse har også stått høyt på dagsordenen i hele Høyres regjeringsperiode. Vi mener at det skal være like selvfølgelig at man får god helsehjelp om man har en psykisk lidelse som om man brenner beinet. Når flere barn og unge sier at de sliter psykisk, må vår innsats for å hjelpe dem settes inn tidligst mulig. Høyres valgløfte var å gi raskere psykisk helsehjelp for barn og unge, og målet var en halvering av ventetiden. Raskere og bedre psykisk helsehjelp vil fortsatt være av våre viktige satsinger. I pasientens helsetjeneste er pasienten viktigst. I dag stemmer jeg for det statsbudsjettet som sikrer det, nemlig Solberg-regjeringens.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Terje Sørvik (A) [17:15:09]: Vi skal nå vedta et godt budsjett for vanlige folk. Vi gjør det vi har sagt at vi skal gjøre. Sykehusøkonomien, velferdstjenester, kommune- og fylkesøkonomien styrkes. Maksimalprisen i barnehage kuttes, gratis kjernetid i SFO innføres, vi starter på en tannhelsereform. Vi reverserer en rekke sosiale kutt fra den avgåtte regjeringen, som i barnetillegget for uføre. Vi forlenger retten til arbeidsavklaringspenger. Vi avkorter ikke uføres inntekt fra første krone. Vi styrker brillestøtten for barn. Arbeidsledige og permitterte skal

få feriepenger. Vi skrur opp tempoet i arbeidet med å skape jobber og kutte utslipp.

I dag er det 49 dager siden velgerne fikk sitt ønske innfridd om en ny regjering med en ny politikk for en ny retning for landet. Vi i Arbeiderpartiet drev valgkamp bl.a. med en plan for hva vi ville starte opp med de 100 første dagene med vår regjering. Vi leverer nå på den, punkt for punkt. Vi styrer etter Hurdalsplattformen og fører en mer rettferdig politikk for å minske forskjeller både mellom folk og mellom by og land.

Vi skal sørge for at folk kan bo, jobbe og leve sitt liv i alle deler av landet. Vi gjør det billigere å reise med ferje. Det skal bli gratis for en god del øysamfunn. Vi gjør det enklere å pendle ved å senke bunnfradraget og forenkle kilometersatsen. Vi legger inn mer midler til bredbånd. Vi skal få flere som står utenfor, inn i arbeidslivet igjen. Vi øker tallet på tiltaksplasser og bedrer mulighetene for at flere kan delta i jobb og bidra med sine evner i en meningsfylt hverdag.

Det er mange som nå er urolig og fortvilet over høye strømpriser. Det hjelper lite at markedet sørger for at strømprisen i perioder er nede på nesten null, når vi opplever prisrekorder i perioder hvor behovet i husstandene er størst, nå på den hardeste vinteren. Her må vi finne løsninger som avhjelper situasjonen. Vi må gi svar som er bedre enn det som ble gitt i 2016, da den største bekymringen til ansvarlig statsråd den gangen var at strømprisen var for lav.

Vår viktigste oppgave er å føre en politikk som sørger for en god og trygg hverdag for folk. Neste års budsjett blir et godt verktøy for det.

Liv Kari Eskeland (H) [17:18:13]: Me har no lagt bak oss åtte år med ei Høgre-styrt regjering – ei regjering som frå dag éin visste kva vårt viktigaste prosjekt skulle vera. Me skulle utvikla Noreg. Me hadde hatt fleire år til å førebu oss på korleis me skulle ta nye grep, og då me kom i posisjon, var me klare. Me rulla ut den eine strategien etter den andre. Me sette kurs mot det grøne skiftet, teikna retning i ukjent terreng. Me visste kva som måtte til for å få fart på norsk næringsliv, for å skapa jobbar og med det byggja velferdsstaten vår. Me hadde det travelt, for me hadde mykje å ta fatt i. Me sette i gang reformarbeid, for Noreg anno 2013 var noko anna enn det var fleire år tidlegare.

Me var opptekne av at alle skulle ha ein jobb å gå til, for det er det viktigaste tiltaket for å hindra utanforskap og ulikheit, for å fremja inkludering og gode samfunn. Folk i arbeid er vår viktigaste økonomiske resurs. Og skal me greia det, må me begynna med skulen, med utdanning, med folk sin kompetanse. Her legg diverre Arbeidarparti-regjeringa opp til å svekkja budsjettet me skal vedta i dag.

Kompetanse er viktig, kunnskap er viktig, men det er også eit sterkt næringsliv, for det er her jobbane vert skapte. Når Arbeidarparti-regjeringa no tappar næringslivet og pålegg auka skattebyrde, begynner varselklokkene å ringja.

Noko av det viktigaste for å skapa nye, grøne arbeidsplassar er å byggja landet – byggja landet med kunnskap, men også med infrastruktur. Det legg grunnlag for varig endring for eit næringsliv som får tak i den kompetansen dei treng, som får varene fram dit dei skal, og som får folk trygt fram, frå heim til arbeid og fritidsaktivitetar. Me har teke formidable løft innan sektoren gjennom dei siste åra. Me har omstrukturert, og me har effektivisert. Me har fått meir ut av kvar krone, og me har innvert og søkt å finna nye løysingar. Ikkje berre er det nye løysingar, men også løysingar som skaper morgondagens arbeidsplassar i det grøne skiftet, som me har gjort med grøen skipsfart og vår satsing på å byggja ut el-infrastruktur og lademoglegeiter.

Me har fått ein NTP, som er det overordna dokumentet me styrer etter. For Høgre er det no viktig at me held oppe dette tempoet og følgjer den planen me i fellesskap har vorte einige om. Det gjer diverre ikkje Arbeidarparti-regjeringa med sitt framlegg til budsjett. Allereie frå år éin i NTP-perioden sakkar me akterut, og i tillegg ser me at ein ikkje følgjer opp den offensive satsinga Solberg-regjeringa har lagt opp til med tanke på teknologi og forskning på området. Her vert det diverre òg kutta.

Skal me byggja landet, er det viktig å koma rett ut frå hoppkanten. Det gjer me diverre ikkje med dette budsjettet.

Morten Stordalen (FrP) [17:21:36]: Det er rørende å høre på regjeringspartienes representantar fra Arbeidarpartiet og Senterpartiet som forteller om at nå er det en ny kurs. Ja, det er helt riktig – det er en ny kurs. På samferdsel kutter man viktige investeringsmidler, og det går ut over trafikksikkerheten. Det handler om hverdagen til folk. For meg er det også vanlige folk som ferdes på de veiene. Det er strekninger som er farlige, som kunne vært utbedret og trygget, noe som hadde gjort hverdagen enklere og ikke vanskeligere.

I budsjettframlegget til regjeringspartiene, Arbeidarpartiet og Senterpartiet, ser man en rørende omsorg. En ny kurs – ja, det er det. Man øker drivstoffavgiftene. Man øker bilavgiftene. Det er en ny kurs. For meg handler ikke det om å trygge hverdagen – tvert om. Man snakker om alle arbeidsgrupper, inntektsgrupper, vanlige folk, arbeidsfolk. Det gjør det ikke lettere når vi har en strømkriser. Vi har en drivstoffkrise med tidenes høyeste priser. Det er en varslet matvarekrise. Da handler ikke dette budsjettet til regjeringen om å løse utfordringer for folk flest.

Jeg er skuffet over dagens debatt. Når man i replikkordskifter snakker om strøm og de høye prisene og hva regjeringspartiene og regjeringen vil gjøre, er regjeringspartiene med statsråder og representanter mer opptatt av å drive retorikk på utspill som ble gjort i mediene i 2013. Jeg tror ikke folk som hører på eller ser debatten der ute, som sliter med regningene og er bekymret for hvordan de skal klare seg gjennom vinteren, er veldig imponert over dagens styring eller dagens storting.

Jeg håper på en litt mer redelig og ryddig debatt som tar folk på alvor. Fremskrittspartiet gjør det. Derfor fremmer vi en krisepakke. Det handler om drivstoffpriser som er skyhøye. Folk er helt avhengig av det. Det handler om matvarepriser, det handler om strømpriser, og det handler om arbeidsfolk, som man sier her fra talerstolen. Det er heller ikke noen god hilsen Arbeiderpartiet og Senterpartiet inkludert SV sender næringen som ligger med brukket rygg, luftfartsnæringen, når de i dagens budsjett gjeninnfører passasjeravgiften. Vi er mange som har hatt møter med dem, og dette er det siste de trenger. De ligger med brukket rygg. I den næringen er det meg bekjent også vanlige folk som jobber.

Jeg skulle ønske at dette storting kunne samle seg om Fremskrittspartiets forslag og gi en krisepakke, tiltak som virker umiddelbart, som kan gi en tryggere hverdag for folk flest. Man må slutte med tom retorikk og snakke om hva som skjedde for åtte år siden. Dagen i dag, situasjonen nå, er helt ekstraordinær.

Erling Sande (Sp) [17:24:38]: Det betyr noko kven som styrer landet. Det betyr noko fordi vi som politikarar og som politiske parti har ulike verkemiddel for å nå måla i politikken vår. Den regjeringa som Senterpartiet har danna i lag med Arbeidarpartiet, har som eit viktig mål å sikre utjamning mellom dei som har mest og dei som har minst, og mellom by og land. Dei små geografiske og sosiale forskjellane er viktige for å utvikle Noreg vidare og for å trygje den høge graden av tillit som er så utruleg viktig for landet vårt.

Målet om sosial og geografisk utjamning blir følgt opp på dei ulike politikkområda, og eg har lyst til å løfte fram nokre av dei grepa som Senterpartiet og Arbeidarpartiet gjer på transport og kommunikasjonsområdet, og som er vidareførte og delvis òg styrkte gjennom budsjettavtalen med SV.

Senterpartiet er oppteke av at heile landet skal ha ei positiv utvikling. Budsjettet vi vedtek i kveld, vil ha viktige prioriteringar som gjer at folk i heile landet blir sett. Ferjereisene blir billigare, og vi skal starte arbeidet med å gjere tilbodet gratis for dei minste sambanda. Dette er viktig. Det er viktig, for folk tek ikkje ferje for moro. Folk tek ferje fordi dei må – fordi dei skal til skulen, fordi dei skal til arbeidsplassen sin, eller fordi ein skal frakte vik-

tige varer til og frå byar og bygder langs kysten vår. Med reduserte prisar på ferje styrkjer vi grunnlaget for busetjing og verdiskaping, og vi lettar arbeidskvardagen og kvardagen til folk.

Vi styrkjer arbeidet med rassikring. Ras og skred stengjer årleg mange viktige vegar og hindrar transport av folk og varer. Ikkje minst er det ei belastning for folk å leve med trusselen om at det kan kome eit ras. Regjeringa har varsla ein gjennomføringsplan for strekningar med høg og middels skredfaktor, og i budsjettet som blir vedteke her i kveld, styrkjer ein dette viktige området med 130 mill. kr.

Sist, men ikkje minst: Tilgang på høghastigheitsinternett er blitt grunnleggjande viktig for oss i arbeidskvardagen og på fritida. Det er avgjerande for næringslivet, for utvikling av verksemdene våre og for informasjonssinnhenting og kommunikasjon for oss som enkeltmenneske. Regjeringa har difor varsla at alle bustader med fast busetjing skal ha tilgang til høghastigheitsinternett innan 2025, og ein aukar innsatsen på dette viktige området allereie i årets budsjett.

Vi legg sterkare til rette for pendlarar. Vi styrkjer løyvingane til fylkeskommunane, sånn at dei kan oppretthalde meir av kollektivtilbodet rundt om i ei vanskeleg tid.

Det betyr noko kven som styrer landet, og vi ser det i budsjettet vi skal vedta her i kveld. Frå Senterpartiets side er vi veldig glade for dei tydelege omprioriteringane som viser at vi har ei regjering som ønskjer vekst og utvikling i heile landet.

Heidi Greni hadde her overtatt presidentplassen.

Truls Vasvik (A) [17:28:03]: Ordet kommuneøkonomi er omtrent like spennende som ordene midtdeler, brannslukningsapparat og sykkelhjul. Det er kjedelige ord som kan utgjøre forskjellen på å være og ikke være. Der midtdeler, brannslukningsapparat og sykkelhjul kan redde oss enkeltvis, er bedre kommuneøkonomi et sikkerhetsnett for de mange kommunene som sliter med å gi innbyggerne sine de tjenestene de har krav på og fortjener.

Vi har i flere år hørt mantraet «aldri har kommunene fått mer penger». Det som ikke har vært utbasunert like stolt og tydelig, er at staten har knepet igjen på andre overføringer, som f.eks. tilskuddsordningene for ressurskrevende tjenester. For mange kommuner har dette utgjort titalls millioner kroner årlig.

Den 21. oktober fikk jeg en SMS fra økonomisjefen i Larvik kommune. Der sto det: Jeg har på ledersamling i kommunen lovet at dersom ny regjering reverserer innstramningene i tilskuddsordningen for ressurskrevende

tjenester, ja, da skal jeg på neste samling framføre My Way fra scenen.

Den 8. november svarte jeg at jeg så fram til framførelsen på video. Med mindre økonomisjefen lykkes med å søke politisk asyl på Island, som han sa, får vi i Arbeiderpartiet noe å glede oss over nå i førjulstiden.

Hvorfor forteller jeg dette? Jo, for det budsjettet som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i dag får igjennom, utgjør en forskjell. Det utgjør en forskjell for vanlige folk som får lavere skatt. Det utgjør en forskjell for dem som er arbeidsledige og likevel kan ta ferie sammen med ungene sine. Det utgjør en forskjell for dem som sliter psykisk og nå lettere skal få hjelp. Og det utgjør altså en stor forskjell for kommunene våre. Det er jeg stolt av, og det gir mening i det å være politiker – og attpåtil så uendelig privilegert at jeg får stå på denne talerstolen.

Ifølge Store norske leksikon er politikk en aktivitet som går ut på å styre eller lede samfunnsutviklingen. Så vet vi at de forskjellige partiene har ulike målsettinger og ønsker knyttet til den styringen.

Dette budsjettet viser en annen retning enn den som har vært førende de siste åtte årene. Dette budsjettet bringer ulikhetene ned, ikke opp. Det styrker det offentlige helsevesenet. Det gir flere barn mulighet til å leke med vennene sine på SFO. Det gir yngre mulighet til å fikse tennene sine uten å ta opp forbrukslån. Og det styrker den norske modellen ved at det skal bli enda mer lønt å fagorganisere seg. For å få til dette må de med størst rygg bære den største børen. De som tjener mest, skal betale mer. Noen påstår at det er gjort av misunnelse og sjalusi. Det er feil. Det er rett og slett fordi det er mest rettferdig.

Tore Vamraak (H) [17:31:02]: Norge står overfor flere store utfordringer:

- For det første har vi den store globale klimakrisen.
- For det andre trenger vi økt vekst for å trygge framtidens velferd.
- For det tredje må vi yte god velferd til dem som trenger det mest.

Budsjettforslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti er innrettet for å gi svar på nettopp disse utfordringene.

Når vi skal redusere klimagassutslippene i ikke-kvotepliktig sektor, er det mest effektive tiltaket økte CO₂-avgifter. Regjeringen Solberg la i klimameldingen fram et forslag til en forpliktende opptrappingsplan fram mot 2030, som beklageligvis ikke fikk flertall i Stortinget den gangen. Solberg-regjeringens budsjettforslag for 2022 innebærer en økning av CO₂-avgiften i tråd med opptrappingsplanen. Regjeringen Støre spente raskt bein på dette tiltaket ved å redusere veibruksavgiften, slik at det er høyst usikkert om like store utslippskutt

som det Solberg-regjeringen la opp til, kan oppnås med det rød-grønne flertallsbudsjettet.

Vi må skape mer, ikke skatte mer, for å trygge framtidens velferd. Vi trenger jobbskaperne som er villige til å satse sin trygge økonomi for å skape noe de har tro på, og skape nye arbeidsplasser. Vi trenger en god skole, med faglig oppdaterte lærere og med satsing på bl.a. naturfag, som dessverre regjeringen nå fjerner.

God velferd til dem som trenger det mest, handler om å løse problemene for dem som har dem, ikke for alle andre som ikke har disse problemene. Når strømprisen er høy, må de som har dårlig råd, få økonomisk støtte i stedet for at vi reduserer strømprisen for alle, noe som treffer best dem med boblebad og varmekabler i oppkjørselen.

Fordi vi så at de med lav inntekt hadde problemer med foreldrebetalingen i barnehagen, innførte regjeringen Solberg et tak på 6 pst. av inntekten, noe som treffer nettopp dem med lavest inntekt. Så når flertallet nå vil redusere maksprisen for barnehage, treffer det oss med høye og middels inntekter, og ikke dem med dårlig råd.

Fordi vi så at enkelte barn ikke får delta på fritidsaktiviteter på grunn av familiens økonomi, etablerte regjeringen Solberg fritidskortet for barn. Dette er en målrettet og god ordning som dessverre regjeringen nå vil fjerne, uten at det finnes andre tiltak som treffer denne sårbare gruppen.

Det er vår oppgave som politikere å levere virkelige løsninger på virkelige problemer for virkelige mennesker. Det ligger til grunn for budsjettforslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Rune Støstad (A) [17:33:55]: I dag vedtar Stortinget et historisk godt budsjett for folk i hele landet. Kommunene er kjernen og fundamentet i vår velferdsstat. Det er mange år siden vi har sett et budsjett som løfter Kommune-Norge og kommuneøkonomien slik vi gjør nå. Det kommer ikke av seg selv, og det er heller ikke tilfeldig at det skjer. Det handler om å prioritere, om å innfri valgløfter – om å holde det en lover.

For åtte år siden, i august 2013, holdt daværende helse- og omsorgsminister Jonas Gahr Støre et foredrag på Litteraturhuset her i Oslo om Arbeiderpartiets framtidssprosjekt. Han sa da at det handler om å gi alle mennesker størst mulig frihet, der fellesnevneren er rettferdighet og like rettigheter for vanlige folk, i alle deler av landet. Og mens høyreregjeringen brukte åtte år på å skape et samfunn med større forskjeller og en dårligere kommuneøkonomi, har Støre brukt tiden på å forme en politikk og et parti som går i motsatt retning.

Det går en rød tråd fra Støres tale i 2013 til dagens regjering, ledet av Støre, som i stedet for skattekutt til de rike bruker pengene på å skape et mer rettferdig sam-

funn, der vanlige folk på nytt skal oppleve at deres liv og deres utfordringer står øverst på den politiske dagsordenen. Det viser vi i Stortinget i dag når vi fremmer forslag som vil redusere belastningen for folk som rammes av høy strømpris. Vi rydder opp i en sak som er arvet fra forrige regjering. Vi viser det ved at folk med høye inntekter skal betale mer i skatt, og at de som tjener under 750 000 kr, skal få mindre skatt.

Kommunene og fylkene får en realvekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. En styrket kommuneøkonomi gir ansatte og folkevalgte i hele landet den nødvendige støtten de trenger for å fortsette den enorme jobben som blir gjort ute i kommunene. Når vi samtidig sørger for feriepengene på dagpenger, gjenoppretter barnetillegget for uføre, gir mer penger til brillestøtte og tannhelse, kutter maksprisen i barnehagen, innfører gratis kjerntid i SFO, øker pendlerfradraget og sier at bredbånd skal være en rettighet på linje med strøm, da kan vi med stolthet si at dette budsjettet gir vanlige folk muligheten til å leve et godt liv i hele landet.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [17:36:55]: Venstre er opptatt av frihet og muligheter for den enkelte. Vi er spesielt opptatt av at barn skal sikres like muligheter uavhengig av utgangspunkt og av utfordringer som de har hatt tidlig i livet.

Det er lite som er så begrensende som å bli fulgt resten av livet av et valg man har tatt som barn eller ungdom, f.eks. i form av utøvd kriminalitet. Når barn utfører kriminelle handlinger, er det som regel et symptom på andre, vonde ting som de bærer med seg. Det de trenger da, er oppfølging, hjelp til gjenoppretting og behandling – ikke straff.

Barn skal som den sterke hovedregel ikke sone i fengsel, og da er det utrolig viktig at samfunnet kan stille opp med et godt og tilpasset tilbud til den enkelte ungdom, sånn at man kan sørge for at barnet ikke gjør nye kriminelle handlinger. Et sånt tilbud finner vi i ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, som konfliktrådet følger opp. Regjeringen og SV kutter i sitt budsjett i posten til kriminalomsorgen med ansvar for ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, noe som både fører til lengre saksbehandlingstid og går ut over midlertidige stillinger med allerede opparbeidet kompetanse og nettverk.

I underveisrapporten om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging laget på bestilling fra Justisdepartementet i 2016 anbefalte forskerne hurtigere oppstart av oppfølgingen etter lovbruddet for at ordningen skulle fungere bedre og hindre tilbakefall til ny kriminalitet. Allerede i dag er saksbehandlingstiden for lang, med typisk 54 dager før oppfølgingen hos konfliktrådet starter. Det er utrolig lang tid for en ungdom, særlig for en ungdom i en sårbar livssituasjon. I tillegg til dette vil det

med kuttet fra regjeringen og SV ikke være mulig å videreføre en del av de midlertidige stillingene som er opprettet knyttet til ungdomsoppfølging og ungdomsstraff.

For å gjennomføre denne oppfølgingen og straffen er man helt avhengig av at ungdommen er motivert, og da er det viktig at oppfølgingen treffer gjennom individuell tilpasning. For noen kan det bety terapi eller sinemestringskurs, og for andre kan det bety oppfølging gjennom f.eks. en fritidsaktivitet. Da er det nødvendig at de som jobber med ordningen, kjenner til folk som kan bistå den enkelte ungdom, og vet hva den enkelte ungdom trenger. Begge deler krever at man opparbeider den kompetansen over tid, og da er det fryktelig synd at dette kuttet fra regjeringen og SV fører til at man mister ansatte som allerede ivaretar denne kompetansen og dette nettverket.

Dette budsjettkuttet fra regjeringen og SV vil få store konsekvenser både for ungdommer og for fagmiljøet i konfliktrådet, for tar man tak i noe tidlig og ordentlig, er sjansen større for at tiltakene virker, og at ungdommen kan få leve et kriminalitetsfritt liv – et liv med mer frihet og flere muligheter.

Sivert Bjørnstad (FrP) [17:40:09]: Den mest åpenbare slutningen man kan trekke av forliket som får flertall her i dag, er at SV har fått utrolig stort og godt gjennomslag. La meg derfor benytte anledningen til å gratulere Kaski og Lysbakken med et svært godt resultat. Det er et resultat jeg er dypt uenig i politisk, og som tar Norge i feil retning, men det er også et resultat som må være tungt å svelge for Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Arbeiderpartiet og Senterpartiet brukte mye tid og energi i valgkampen på å forklare velgerne at det bare ville komme moderate, nærmest ubetydelige skatteendringer, skatteøkninger, den kommende perioden bare Arbeiderpartiet og Senterpartiet fikk makt. Nå sitter vi med fasiten – ikke for hele perioden, men for ett år. Moderasjonen er kastet på båten. Neste år øker summen av skatter og avgifter med om lag 8,7 mrd. kr. Sannsynligvis har aldri, i hele Norges historie, skatter og avgifter økt mer fra ett år til et annet. Til sammenligning ble summen av skatter og avgifter under den rød-grønne regjeringen økt med 5,2 mrd. kr – ikke på ett år, men over åtte år. Senterpartiet og Arbeiderpartiet øker altså skatter og avgifter mer på seks uker enn de gjorde på åtte år sist. Det er ikke moderat. Tvert imot er det svært radikalt, og det er næringslivet som må betale regningen.

Formuesskatten øker med nær 70 pst. Det taper bedriftene for kapital. Utbytteskatten, som man må betale på utbytte man skal bruke til å betale formuesskatten med, øker med over 10 pst. Dette svekker bedriftenes mulighet til å investere i arbeidsplasser, i maskiner, i bygninger og i teknologi og innovasjon. Hvis man er li-

kegyldig til om bedrifter i Norge er eid av utlendinger eller av nordmenn, er det ikke noe problem å øke en skatt som bare nordmenn betaler. Hvis man er likegyldig til om det er familien Vestre eller «Western Private Equity» som eier møbelfabrikken, hvis man er likegyldig til om det er Lerum og Sylte som eier saft- og brusfabrikken, eller om det er storkapitalisten Coca-Cola, ja, da er dette nærmest et fornuftig grep. Men for oss som mener det har en verdi at vi har lokalt eide bedrifter, bedrifter eid av nordmenn, er dette fullstendig revers fra den nye regjeringen.

Marian Hussein (SV) [17:43:18]: Tennene er en del av kroppen, og tannhelsetjenester bør være en del av det offentlige tannhelsetilbudet. Det å være fattig skal ikke bety at man må gå med store smerter. Det skal ikke bety at man ikke tør å smile. Det skal ikke bety at man ikke har råd til grunnleggende helsetjenester. Velferdsstaten er et spleiselag der vi alle tar vare på hverandre og hverandres grunnleggende behov for å leve verdige liv. Tannhelse har lenge vært et skammelig hull i velferdsstaten. Vi i SV er stolte av at vi med dette statsbudsjettet sørger for at startskuddet går for å fylle dette hullet.

Dette budsjettet er faktisk helt historisk. For første gang i historien settes det nå i gang et viktig arbeid for å fylle dette hullet i velferdsstaten, noe man har ventet på siden før første verdenskrig. Det er på tide å starte dette ambisiøse arbeidet med en tannhelsereform nå, og vi i SV mener at de som har størst behov, skal prioriteres i utbyggingen av den offentlige tannhelsetjenesten.

Tannhelse er i dag et marked der det store flertallet i befolkningen er avhengig av tannhelsetjenester der tannlegene har fri prissetting. I overgangen til en offentlig finansiert tannhelse ønsker vi i SV å bygge opp og utvide det offentlige tannhelsetilbudet og sikre god kontroll med private tannlegekontor og tannlegekjeder. Tannhelsen til nordmenn er i stadig bedring, og man vil i årene framover se et redusert behov for spesialisert behandling. Det vil bety at tannhelsesektoren kan få en dreining mot at flere går mer jevnlig til tannpleiere.

Kunnskapen om tannhelsesektoren i Norge er lav fordi det ennå ikke har kommet på plass pasientregister, og fordi tannlegene i motsetning til andre avtalespesialister har fri prissetting. For å sikre at refusjonen fra staten ikke benyttes til urimelig overskudd hos enkelttannleger, må det innføres faste priser for tjenester som utløser refusjon.

Familier med barn og ungdom som trenger tannregulering, har store utgifter. En rapport fra Statistisk sentralbyrå i 2019 viste at det var lavere sannsynlighet for at barn fra familier med lav inntekt fikk tannregulering. Hele tannhelsetjenesten for barn bør være kostnadsfri

og på sikt i regi av det offentlige. Derfor foreslår SV i forbindelse med budsjettet en opptrapping av refusjonen ved tannregulering der det gis faste priser. Barn skal ikke merke at foreldrenes lommebøker påvirker deres helse mer med SV og regjeringens budsjettforslag.

Tove Elise Madland (A) [17:46:43]: Landet vårt får no eit budsjett som tek landet i ei ny, betre og meir solidarisk retning, ei retning der me alle har like moglegheiter til å vere ein del av fellesskapet. Budsjettet til Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV ser den enkelte innbyggjar i byen, men òg i distriktet – eit budsjett som tek heile landet i bruk.

Vårt viktigaste mål er ein økonomisk politikk som bidreg med arbeid til alle. Arbeid til alle har alltid vore Arbeidarpartiets viktigaste mål – og ikkje minst eit arbeidsliv som gjev tilsette tryggleik i kvardagen. Ein noregsmoell for seriøst arbeidsliv – regjeringa og SV har sett og lytta til ulike kommunar og fylke som alt har innført seriøsitetsreglar i arbeidslivet, som bl.a. Rogaland. På Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SVs vakt blir det utført seriøsitetsreglar som hindrar useriøse aktørar og sosial dumping, og dette gjer meg glad.

Regjeringa styrkjer òg Arbeidstilsynets kapasitet til kontroll. Eit velorganisert arbeidsliv gjer at me etter åtte år endeleg er på veg til betre tider for dei tilsette.

For dei som dessverre står utanfor arbeidslivet og har behov for individuelt tilpassa oppfølging, vil auka bemanning på Nav-kontora vere ekstra viktig. At vår felles arbeids- og velferdsstat skal kunne tilby gode tenester framover, betyr at løyvingane må styrkjast. Også her tek regjeringa og SV grep, grep som gjer at alle kan bidra i arbeidslivet, same kor stor arbeidsevne ein har.

For Arbeidarpartiet er det svært viktig at velferdsstaten blir bygd opp ved at alle deltek. Me tek ein for laget. Landet vårt er best når alle deltek. Ingen skal kastast ut i utryggleik om ein er på arbeidsavklaringspengar. Me har med dette budsjettet vist at me har tryggja dei som treng det. Ingen skal bli kasta ut før ein er ferdig greidd ut, verken av Nav eller av helsevesenet. Det viser at regjeringa har tru på menneske – og ikkje blindt på systemet.

Velferdsstaten, tryggleiksnettet, fellesskapet, oss alle saman – det er nettopp det dette budsjettet handlar om å leggje til rette for. Saman bidreg me, saman skapar me, saman er me med. Dei som har mest, bidreg mest. Nettopp slik er sosialdemokratiet på sitt beste.

Marianne Sivertsen Næss (A) [17:49:32]: Jeg er stolt over å være en del av et lag som har fått til en enighet om et sosialt og rettferdig statsbudsjett – et budsjett som prioriterer vanlige folk, som prioriterer kommunene, og som er det grønneste statsbudsjettet vi har hatt i nyere tid.

Gjennom valgkampen brukte jeg mye tid på å reise rundt i Finnmark og snakke med folk. Budskapet fra alle jeg traff, var tydelig – ja, så tydelig som det bare kan være i Finnmark: Nå trengs en regjering som prioriterer folk i hele landet.

Det kjennes utrolig godt å kunne stå her i dag og melde tilbake til alle dem som har stemt på oss: Vi følger opp det vi har lovet. Jeg kan nå si til fortvilte innbyggere at mange av de usosiale kuttene Solberg-regjeringen gjennomførte, nå skal reverseres. Jeg ble faktisk varm langt inn i hjerterota av å se gleden til en av de uføre som tok kontakt med meg, og da jeg så hennes reaksjon da jeg fortalte at vi skal reversere Høyres avkortning av uføres friinntekt – eller av å kjenne på de reaksjonene vi får på at feriepengene på dagpenger er på plass.

Som tidligere ordfører og kommunepolitiker gjennom mange år har gratis SFO stått høyt på ønskelisten lokalt. Det er derfor bare fantastisk at statsbudsjettet allerede nå støtter opp om et så viktig tiltak ved å legge inn gratis halvdagsplass i SFO for alle førsteklassinger. I tillegg styrkes kommuneøkonomien, sånn at våre kommuner settes enda bedre i stand til å yte gode tjenester til sine innbyggere – mer eldreomsorg, en bedre skole og kvalitet i barnehagene.

Som energi- og miljøpolitiker er jeg veldig glad for at vi har fått et historisk grønt budsjett. Norge står overfor store oppgaver. Vi skal få flere i jobb, skape aktivitet i hele landet, øke eksporten og kutte klimagassutslippene. Disse fire målene skal vi nå i fellesskap gjennom en aktiv og framtidsrettet næringspolitikk.

Listen over tiltak som vil gjøre vanlige folks liv bedre, er lang. Som mamma, som stortingsrepresentant fra Finnmark og som medlem av Arbeiderpartiet er jeg både stolt og optimistisk.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [17:52:21]: Høyre mener at vi skal ha et så rikt kulturliv som mulig i Norge, og for å få det til må alle gode krefter mobiliseres. Det innebærer også at vi må ha et stort privat engasjement for kulturen. Det er en styrke at private engasjerer seg.

I denne debatten har Arbeiderpartiet snakket mye om regjeringens smålige kutt, men er det noe som virkelig er smålig, er det at Arbeiderpartiet vil skrote den vellykkede gaveforsterkningsordningen. Private gaver blir toppet opp av staten med 25 pst. av summen. Siden ordningen ble innført, har små og store kulturinstitusjoner – ja, hele 2 500 – fått glede av dette. Flere og flere benytter seg av ordningen. På de mange besøkene til enten festivaler, museer eller konsertarrangementer er meldingen klinkende klar: ikke rør denne ordningen.

Den gir litt ekstra til dem som får midler fra enten stiftelser eller andre private selskaper. Det er ikke kommersielle selskaper, som jeg aner en angst for at skal

støtte og påvirke kulturen, det er stort sett fond og stiftelser.

Jeg synes det er synd at små festivaler som Johan Halvorsen Musikkfest i Drammen, Glogerfestspillene i Kongsberg og Vestfossen Kunstlaboratorium for samfunnskunst, som kanskje ikke er så store institusjoner, og som har hatt glede av dette, nå får det strøket ut.

Jeg lurer på om regjeringen kan garantere for dem som har fått midler fra denne ordningen og har hatt glede av det, når staten eller Arbeiderpartiet skal overta disponeringen. Jeg tror ikke det. Og jeg er veldig spent på hvordan den berømmelige énprosenten vil deles ut.

For Høyre er det et viktig prinsipp at offentlige penger skal brukes der private penger ikke alltid strekker til, nettopp for å utløse private bidrag. Det gjør kulturlivet mer robust, og de får flere ben å stå på.

Den offentlige kulturfinansieringen skal selvsagt alltid være bunnplanken. Gaveforsterkningsordningen er et supplement, den skal ikke erstatte offentlige midler. Det er andre store ordninger på kulturbudsjettet som skal sikre geografisk spredning, som vi er opptatt av, og det at vi har kultur over hele landet.

Jeg undrer meg over at det er så greit å sponse idretten, mens penger til kultur vekker stor mistenksomhet.

Maria Aasen-Svensrud (A) [17:55:35]: Altfor lenge har det vært sånn at offer for kriminalitet har stått i uverdige køer, mens de kriminelle har fått strafferabatt. Når regjeringen nå legger fram sitt forslag til statsbudsjett, ser vi at trenden snur. For første gang på flere år er det endelig balanse i justisbudsjettet. Straffesakskjeden ses som én. Dette er veien å gå for å unngå flaskehals og uheldige opphopinger som til syvende og sist går ut over vanlige folk.

Regjeringen styrker påtalemyndigheten, og dermed staker vi ut veien for å løse den pågående krisen i påtalemyndigheten. Vi har de siste årene sett flere eksempler der overgrepssaker med kjent gjerningsperson henlegges med begrunnelse i lav kapasitet. Dette er ikke vår rettsstat verdig. Derfor er jeg glad for at regjeringen nå tar tak i denne alvorlige problematikken og legger til rette for å øke kapasiteten og kvaliteten i påtalemyndigheten.

Nå legger også regjeringen opp til et styrket nærpolit, som vil være i tråd med intensjonene Arbeiderpartiet hadde for nærpolitireformen. Vi styrker politiet med 200 mill. kr over Solberg-regjeringens budsjett, og med dette vil vi styrke grunnbemanningen, styrke dialogen med kommunene og legge til rette for et tilstedeværende, synlig og tilgjengelig politi.

I det videre er det for meg en glede endelig å kunne konstatere at kriminalomsorgen i år for første gang på lenge ikke står igjen med kutt etter at statsbudsjettet er

lagt fram. Vi styrker kriminalomsorgen med 50 mill. kr nå, og i 2023 blir det 100 mill. kr. Dette skal gå til å styrke den helt nødvendige grunnbemanningen i førstelinjen. Dette er selve suksesskriteriet når vi skal gjenreise norsk kriminalomsorg. Jeg håper folk ute i fengslene og på friomsorgskontorene nå endelig ser at det er lys i enden av tunnelen. Det vil ta tid, men gjenreisningen har begynt.

Det er stor forskjell på å ha rett og det å få rett. Denne uretten er vi nå i gang med å ta tak i. Rettshjelpssatsen økes i dette budsjettet, den frie rettshjelpen styrkes, og barns særskilte vern styrkes. Nå er arbeidet startet. Jeg ser virkelig fram til å jobbe videre for en ny og rettferdig kurs for landet, hvor folk over hele Norge igjen skal oppleve at det er deres liv, interesser og utfordringer i hverdagen som står øverst på dagsordenen.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:58:41]: Velgerne krevde forandring i årets valg. Folk har fått nok etter åtte år med økte forskjeller i makt og rikdom, med usosiale kutt for dem med lite og store skattegaver for dem med mest fra før.

Ungdom gikk ut av klasserommene og tok til gatene for å kreve handling mot klimakrisa. Nå har SV brukt sin nøkkelrolle i Stortinget til endring – og tydelig skiftet retning med denne budsjettenigheten: Fra økende forskjeller til rettferdig fordeling, og fra et altfor tregt tempo i klimakampen til mer klimagasskutt.

Så til to eksempler på at dette budsjettet er et vendepunkt: For det første, etter mange år med forsvarskamp for velferdsstaten mot usosiale kutt, snur vi om og utvider velferden. I denne budsjettavtalen har SV fått gjennomslag for den største velferdsutvidelsen siden full barnehagedekning, nemlig gratis SFO for alle barn – i første rekke for første trinn. Ingen barn skal på grunn av foreldrenes økonomi måtte gå alene hjem mens de andre ungene får fortsette leken og læringen. Alle barn skal få delta, og mange familier sparer en stor utgift hver måned. Vi fjerner dette klasseskillet i skolen – i første omgang for første klasse. Det er utjevning av forskjeller i praksis, men det er også det å fylle slagordet «Tidlig innsats» med innhold, for leken, inkluderingen og fellesskapet som skapes i SFO, bidrar til utvikling av hele barnet. Når SFO blir gratis, kan vi gå skikkelig i gang med også å øke kvaliteten i innholdet fordi alle unger har mulighet til å være der. Da kan vi bedre kompetansen og bemanningen, og vi kan få inn flere gode aktiviteter i samarbeid med kulturskolen, lokalt kulturliv eller frivilligheten.

Denne budsjettenigheten er også et vendepunkt i oppgjøret mot profitt, kommers og markedsretting i velferden vår. Etter årevis med frislipp for store kommersielle konserner til å hente ut profitt fra skattefinansiert velferd, setter vi i gang ryddejobben. SVs krav er helt tydelig og veldig rimelig; hver krone fellesskapet og for-

eldrene gir til barnehage, skal gå til barnas tilbud – ikke en krone til privat berikelse for kommersielle eiere.

Nå skal det utredes nullprofittmodeller bl.a. for barnehagene, vi skal få på plass et skille mellom kommersielle og ideelle i loven, og vi skal få på plass en rekke andre endringer i reglene for å hindre store kommersielle ensrettinger med stadig større konserner og mindre mangfold. Men dette er bare ett budsjett. Vi skal ikke bare ha gratis SFO for første trinn, vi skal også ha gratis SFO for alle barn fra 1. til 4. trinn. Og SV kommer til å gi løse på de neste kampene videre.

Karianne B. Bråthen (A) [18:02:08]: Michelangelo sa en gang, da han ble spurt om hvordan han klarte å lage så vakre skulpturer, at det er bare å hugge bort det som ikke er skulpturen – puss og slip den litt, så er den der. Det samme vil jeg si at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har gjort de siste ukene. De tok utgangspunkt i tilnærmet gråstein, et arvet budsjett som var for de få og ikke for de mange. Prosessen fikk hugget bort det som ikke er politikk for vanlige folk, pusset på det som gir rettferdig og klimavennlig politikk, og finslipt politikken som reduserer forskjeller. Vi har nå fått det grønne og mest rettferdige budsjettet Norge har sett på åtte år. Vi utjevner de geografiske forskjellene og forskjellene mellom folk, og vi gjør det mulig å bo, leve, arbeide og drive næring i hele landet.

Nordland, som jeg representerer, er et Norge i miniatyr. Det er langstrakt, har lang kystlinje, er et øysamfunn, har innland og tilgang på viktige ressurser som mineraler, fisk og natur – og har et bredt spekter av næringsaktører som er både framoverlente og nyskapende. Men vi er også det fylket som virkelig har merket åtte år med høyrepolitikk, sentralisering, stram kommuneøkonomi, reduserte midler til utvikling, usikkerhet rundt nødvendige havneutbygginger fordi man har flyttet det til fylkeskommunen, en kvotemelding som ikke svarer på det nærings trenger, generelle kutt for dem med minst, og vi har fått et skatteparadis i Bø for dem som har mest fra før.

Med den politikken Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV legger opp til, mener jeg at Norge, Nord-Norge og Nordland har de beste mulighetene til å ta ut potensialet sitt. Med en aktiv stat vil vi bidra til å kutte klimagassutslipp samtidig som vi skaper nye jobber og tar en ledende posisjon i det grønne skriftet. Det gjør vi best om folk opplever å ha det godt på jobb, i livet sitt og der de bor. Men det som er viktig nå, mer enn noen gang, er det som skaper limet mellom oss mennesker. Om jeg skal trekke fram noe som virkelige skaper magi, i tillegg til politikk for folk flest, så er det alt det positive som skjer på sportsarenaen, i korpset, i teaterklubben, på gamingtreff – altså tilbudene etter skoletid, der våre barn og unge finner fellesskap og tilhørighet, for mestringsfø-

lelse og for å knytte nye bekjenskaper. I disse miljøene legges det ned en enorm kapital av frivillig innsats, og da er det gledelig at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har hatt fokus på magien i samfunnet vårt og bevilget full momskompensasjon, i tillegg til brillestøtte og alt det andre som er bra.

Dette budsjettet gjør livet bedre for den enkelte, for bedriftene, for samfunnet og for landet. For når det går bra i Nordland og folk kan leve et godt liv, da går det også bra for AS Norge. Og jeg er enig med Marianne Sivertsen Næss: Jeg er stolt over det budsjettet som vi har tryllet fram på få uker.

Frank Edvard Sve (FrP) [18:05:31]: Som ny i Stortinget må eg seie at eg har respekt for den jobben som tidlegare regjering har gjort med omsyn til behandlinga av pandemien. Like mykje har eg respekt for det regjeringa gjer i dag med omsyn til pandemien og utfordringar rundt det. Men eg må ærleg innrømme at eg faktisk ikkje forstår kva som skjer, når eg høyrer på debatten i dag om den store krisa vi har med straumsituasjonen i landet. Vaksne folk som tek mål av seg til å verte statsrådar og styre landet, og andre, er mest opptekne av å sjå bakover i tid og diskutere kven som skal ha skuld, og kven som har gjort ditt og datt for mange år tilbake, i staden for å fokusere på at folk sit heime og frys i eit land som er avhengig av straum. Straum er ein av dei viktigaste ressursane vi har, og noko av det viktigaste vi har i eit kaldt land.

Eg såg litt på yr.no. Det er minus 10, minus 15, minus 20, minus 25 grader rundt omkring i Noreg. Vi går mot jul, og vi høyrer om eldre som låser seg inne på nokre få rom, for dei har ikkje råd til å fyre opp heile huset med straum. Vi høyrer om bønder som har fem, seks, sju gonger høgre straumrekning. Vi høyrer om mange folk som har kjempeproblem med å betale rekningar. Når vår eigen finansminister då er mest oppteken av å skryte av at ein kuttar heile 49 pst. av 350 kr i ei elavgift, som er å gje eit par hundre kroner til dei som får ei rekning på kanskje 8 000 kr, 10 000 kr, 15 000 kr, og som har hatt ei rekning på eit par tusen kroner før – ja, då må eg berre ærleg innrømme at som ny i Stortinget er eg skuffa.

Eg synest faktisk denne salen burde ta mål av seg til å kunne løyse utfordringar – slik den tidlegare regjeringa gjorde med omsyn til pandemien, og som dagens regjering står oppe i med pandemien – også i ei straumkrise og sørge for at landet har nok straum, stoppe eksporten ut av landet og gjere noko med straumprisane med ein gong i denne sal, i dag. Det har dagens fleirtal, på ein glitrande måte sett frå deira side, klart å blokkere gjennom å kome med eit framlegg som er så lite informativt at når eg ser på det, er det omtrent som å sjå på måling tørke.

Eg klarer ikkje å få eit komma ut av det framlegget. Eg må seie at eg er skuffa på vegner av det norske folk.

Frode Jacobsen (A) [18:08:42]: Valg er en vakker ting, særlig når det går bra og det ender med en Arbeiderparti-ledet regjering. For 49 dager siden fikk Norge en ny regjering. Om 30 dager viser kalenderen et nytt år. Fra første dag i det nye året vil folk i Norge merke en forskjell. Med det budsjettet som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV stemmer sammen om i dag, kan vi slå fast at kursen legges om i tråd med velgernes ønsker.

Etter åtte år med Høyre-dominerte regjeringer, der budsjettvinnerne har vært dem som har mest fra før, er det nå vanlige folks tur. Stortinget vedtar i dag et historisk grønt og rettferdig budsjett. Forskjellene reduseres, velferden styrkes, klimagassutslippene kuttes, de usosiale kuttene fra høyreregjeringen avlyses, og familieøkonomien styrkes.

I de seks foregående årene har jeg ledet finanskomiteen i Oslo kommune og vært med på å få vedtatt budsjettene i min by. Derfor vet jeg godt hva kommuneøkonomi handler om – det er plasser og kvalitet i eldreomsorgen, det er lærere for ungene våre, det er bemanning og kvalitet i barnehagene, det er barnevern, psykisk helse og kultur- og fritidstilbud. Kommuneøkonomi handler om vår felles velferd. Når stortingsflertallet i dag gir kommunene en realvekst i frie inntekter på 4,5 mrd. kr, kan det omsettes til mer velferd i norske kommuner. Det er der folk bor og lever sine liv. Derfor må vi oversette styrket kommuneøkonomi til hva det faktisk handler om, og satsingen på kommuneøkonomi og velferd som Stortinget i dag vedtar, betyr bl.a. at budsjettet i Osloskolen øker. Det blir mer kunnskap for alle, men det blir særlig styrking av skolene i de levekårsutsatte områdene, bl.a. på Stovner, Furuset og Holmlia. Skolene med flest elever som trenger ekstra oppfølging, får mest ressurser. Det er rettferdig og nødvendig for å bidra til sosial utjevning i Oslo. Samtidig skjer det en styrking av skoler og spesialskoler i hele byen, noe som vil komme alle elever til gode.

Det psykiske helsetilbudet for barn og unge styrkes i Oslo. Psykiske utfordringer for barn og unge er en av vår tids store utfordringer. Behovet har økt under koronaen. Med penger fra Stortinget kan flere barn og unge i Oslo få hjelp.

Hjemmetjenesten i Oslo styrkes, og det blir flere forsterkede plasser i sykehjemmene. Det settes av ressurser for å gi de eldre på sykehjemmene bedre mat.

Dette var bare noen få eksempler fra min hjemby. Lignende eksempler ser vi nå rundt om i hele landet. Styrket kommuneøkonomi betyr mer velferd til folk i bygd og by. Så det spiller en rolle hvem som styrer. Nå legges kursen om, slik velgerne har bedt om, og de skal få det som de vil.

Kathy Lie (SV) [18:11:44]: Endelig skal alle barn få glede av hele barnetrygden. Mange lokalt folkevalgte i kommuner over hele landet har kjempet en lang kamp i sin kommune for å stoppe avkortingen av barnetrygden ved utbetaling av sosialhjelp. For SV har dette vært en av de viktigste sakene for å utjevne forskjeller og hjelpe flere fattige familier denne høsten. Nå har vi endelig en enighet med regjeringen både om at vi skal endre sosialtjenesteloven, så det ikke lenger er lov å avkorte, og om at vi skal kompensere kommunene, sånn at de har råd til å endre praksis. Det er ikke snakk om mye mer penger til familier som mottar sosialhjelp, men det kan være det lille ekstra som letter hverdagen litt for de om lag 34 000 barna i familiene som dette gjelder. Hurra!

Barnetrygden skal være en universell ytelse for alle barn. Forrige regjering har foreslått økt barnetrygd for barn fra 0 til 6 år, og det er bra, men barns behov blir ikke mindre når de blir eldre. En undersøkelse utført av Kirkens Bymisjon blant ungdom som har vokst opp i fattige familier, viser at ungdomstiden, og særlig ungdomsskolen, er den vanskeligste tiden å ha dårlig råd. Det er da de begynner å sammenlikne seg med andre og føle på stigmaet rundt det å ha brukte klær, lite eller ingen mat til lunsj og å ikke kunne være med på fritidsaktiviteter. SV mener derfor at vi må øke barnetrygden for alle barn, og har i vårt alternative budsjett en stor satsing på å øke barnetrygden for dem mellom 6 og 18 år.

Den 1. januar 2022 trer barnevernsreformen i kraft. Samtidig har vi fått en ny regjering, som sier at de vil jobbe med utfasing av kommersielle aktører og anbudsutsetting av våre sårbare barn. Regjeringen foreslo å styrke det statlige barnevernet med 100 mill. kr, og vi har klart å øke dette med ytterligere 50 mill. kr. Styrkingen av det statlige barnevernet er vesentlig for å kunne fase ut de kommersielle og få profitten ut av barnevernet. Jeg har likevel en stor bekymring når barnevernsreformen nå trer i kraft og det ikke er øremerket midler til flere stillinger og mer forebygging i kommunene. SV har foreslått en økning på 250 nye stillinger i det kommunale barnevernet, med opptrapping til 1 000 i løpet av fireårsperioden. En viktig forutsetning når man innfører en reform, hvor mer av både forebygging og inngripende tiltak skyves ut i kommunene, er økte ressurser og klare føringer.

SV mener derfor at midler til det kommunale barnevernet må øremerkes, så pengene blir brukt til det de skal brukes til, og ikke til alle andre gode og nødvendige formål som en kommune trenger penger til.

Ole André Myhrvold (Sp) [18:14:43]: Løft for pendlerne, sa vi i valgkampen. Hver dag må hundretusenvis av nordmenn pendle for å komme seg til jobb. De bruker av egen og ofte familiens dyrebare tid til å reise til

arbeidsplassen. Det å pendle kan være både utmattende og kostbart for den enkelte. For samfunnet derimot er pendling positivt fordi det gir en fleksibilitet i arbeidslivet, det sikrer økt sysselsetting, og det bedrer tilgangen på arbeidskraft samt at det gir mulighet for spredt bosetting – og understøtter dermed samfunnets mål om liv i hele landet.

Gjennom åtte år har Høyre og Fremskrittspartiet konsekvent gjort det dyrere å pendle. Jeg er derfor glad for at vi nå har fått en regjering som verdsetter dem som må reise langt til jobb. Nå økes kilometersatsene, flere vil få fradrag på skatten, fradragene økes slik at de som allerede har reisefradrag, får redusert mer av sine reiseutgifter. Pendlerne vil rett og slett sitte igjen med mer i lommeboken.

Med opplegget fra regjeringen senkes også kravet til daglig reiseavstand fra 66 km til 37 km. Det betyr at flere vil få fradrag. Det kan f.eks. gjelde personer bosatt i Asker, Lommedalen, Lillestrøm eller Oppegård som jobber i Oslo. Det er kanskje ikke så langt, men tidsbruken er ofte vel så høy som det andre med lenger avstand har. Dette monner overfor alle dem som bruker egen tid for å komme seg på jobb for fellesskapet.

Jeg er glad for at løftet for pendlere nå blir en realitet.

Så over til noe helt annet: Den forrige regjeringen inngikk en bindende klimaavtale med landbruket der næringen forpliktet seg til et utslippskutt på 5 mrd. tonn innen 2030. Det er den eneste bindende avtalen staten har på klima med en enkeltstående næring. Senterpartiet er for avtaler og partnerskap med næringslivet. Utfordringen var at fra regjeringen Solberg var det en ensidig avtale der regjeringen ikke stilte opp. Regjeringen stilte ikke opp med ett eneste tiltak for å bidra til å hjelpe jordbruksnæringen med å nå klimamålene. Og det er ganske utrolig all den tid dette er den eneste avtalen staten har med en næring.

Jeg er derfor glad for at Senterpartiets løfte om å opprette et Bionova for å kutte utslipp og binde karbon nå blir en realitet. Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil etablere et slikt organ, og det er derfor svært gledelig at budsjettenigheten førte til at vi om ett år kan si at Bionova er etablert og vil bidra til å nå utslippskutt og karbonbinding i landbruket.

Mímir Kristjánsson (R) [18:17:42]: Jeg vil bare takke regjeringen og SV for det store forbedringsarbeidet som har skjedd med statsbudsjettet de siste ukene. I en periode før tilleggsproposisjonen kom, kunne det se ut som om det ville ta opptil hundre år å gjennomføre arbeidet på deres hundredagersplan, men etter et betydelig press nedenfra og utenfra har det heldigvis skjedd en viss fortløpende i sakene.

Men til tross for en rekke gode og viktige utjevningende grep i statsbudsjettet som nå blir vedtatt, står vi i Norge overfor en sosial krise dersom det ikke tas omfattende grep for å løse problemene med rekordhøy strømpris. Alt det gode som blir vedtatt i statsbudsjettet i dag, vil bli spist opp av første strømrkning i de fleste husholdninger hvis man ikke tar ekstraordinære grep for å kompensere vanlige folk i Norge for de økte strømprisene. Vi er på vei inn i en situasjon hvor minstepensjonister er usikre på om de har råd til å dusje, og hvor uføre og lavtlønte ikke tør å fyre opp i husene sine.

Jeg vil minne denne sal om at i Norge er ikke strøm noe man kan velge å ikke bruke. Det er en livsnødvendighet gjennom en lang vinter, og det er nettopp derfor disse sjokkprisene er så alvorlige. Paradoksalt nok sitter staten og blir rikere og rikere på den rekordhøye strømprisen, og det er derfor bekymringsfullt at flertallet velger å saldere store deler av sine sosiale grep med utbytte fra Statkraft framfor å øke skattene til de rike. Da sendes regningen i stedet til strømkundene, mens man burde brukt de pengene som kommer inn gjennom Statkraft og moms, direkte til å hjelpe strømkundene.

De fleste av oss hadde nok håpt at pandemien nå etter hvert skulle gå mot slutten. Jeg registrerer at det har vært en viss krangel mellom den sittende og den foregående statsministeren om noen egentlig har sagt at pandemien var over eller ikke, men det er i hvert fall helt åpenbart at pandemien ikke er over nå. Det var også hovedbudskapet i statsministerens koronaredegjørelse tidligere denne uken. Nettopp derfor er det så alvorlig at de pandemiltakene som har vært for de arbeidsløse, kommer til å gå ut 1. januar. Det betyr at alle landets arbeidsløse umiddelbart vil få et kutt i dagpengene, og at tusenvis på tusenvis vil begynne å falle ut av dagpengeordningen. Det er nødt til å tas grep. Dersom pandemien ikke er over, kan ikke krisen for de arbeidsløse heller være over. Det kan ikke være sånn at vi bare innfører støttetiltak for næringslivet og lar arbeidsfolk seile sin egen sjø. Derfor er vi nødt til å få på plass en forlenging av de ekstraordinære koronatiltakene for de arbeidsløse.

May Britt Lagesen (A) [18:20:55]: I dag vedtar Stortinget et budsjett som tar Norge i en ny og mer rettferdig retning. Jeg ønsker også å benytte denne anledningen til å takke finansministeren for den gode redegjørelsen han ga i forbindelse med tilleggsproposisjonen over de viktige omprioriteringene som regjeringen nå vil gjøre i sin regjeringssperiode.

Som folkevalgt fra et distriktsfylke med færre som har høyere utdanning og en spredt bosetning, er jeg svært glad for at man nå ser ut til i større grad å ta inn over seg viktigheten av å få flere mennesker i arbeid og i langt større grad bruke utdanningssektoren og kommu-

nene til å kunne utjevne ulikheter i tjenestetilbudet. Det at vi nå sørger for at det blir gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger, starter en ny tannhelsereform, sørger for mindre forskjeller, fjerner de smålige sosiale kuttene og leverer et historisk grønt budsjett, er faktisk å ta landet i en helt ny retning.

Når det er sagt, er det likevel svært viktig for Arbeiderpartiet at vi ikke går på akkord med en stabil finanspolitikk, hvor arbeidsplasser og nyskapende vekst i privat sektor trues som følge av fristelsen til å bruke for mye penger på en gang. Der jeg kommer fra, er det som å tisse en viss plass for å holde varmen. Det vil kunne gi kortsiktig glede og øke utgiftssiden i statsbudsjettet raskt – gjennom økte bevilgninger til formål, med de beste intensjoner. Bruker vi ikke hodet, men bare hjertet, vil vi på lengre sikt true private virksomheter, spesielt i Distrikts-Norge. Det er allerede nå krevende for enkelte små og mellomstore bedrifter å konkurrere på lønn og boforhold med større virksomheter her på Østlandet. Og en stor påplussing på offentlige budsjetter vil kunne medføre enda større konkurranseulempe for disse virksomhetene.

Det vil helt sikkert være partier, både langt til venstre for Arbeiderpartiet og til høyre, som vil komme med store utgiftsøkninger og svartmale denne regjeringens budsjett for ikke å bygge nok velferd. Det er feil. Norsk velferd og den norske velferdsstatens evne til å levere gode og rettferdige tjenester over hele landet er tuftet nettopp på en klok finanspolitikk, som denne regjeringen fører.

Jeg vil advare mot en overbudspolitikk som vil kunne sette både arbeidsplasser og folks hjem på spill, ved faren for økte renter. Vi ser nå rundt om i verden at inflasjonen øker faretruende, og det er utopi å tro at dette ikke vil berøre Norge. Vi må sikre stabile arbeidsplasser i hele landet og en stabil rente, sånn at hus og hjem ikke settes i fare.

Kirsti Bergstø (SV) [18:24:09]: I åtte mørkeblå år har SV kjempet mot usosiale kutt. Nå er snuoperasjonen i gang. Nå har vi startet med å reversere usosiale kutt, vi har startet med å bygge velferd og trygge folk.

Det er noe veldig sterkt ved å få tilbake noe som er tatt fra deg, og det vitner de mange fortellingene og takkemeldingene om – fra foreldre som har unger som trenger briller, fra uføre som sikres barnetillegg, eller fra arbeidsløse og permitterte som nå skal få ferie med familien.

For hva er det egentlig som gir oss gode og frie liv? Hva er det som gjør at vi kan reise oss også de gangene vi treffer bakken hardt? Jo, det er nettopp sterke fellesskap, for i fellesskap kan vi stå opp og stille opp for hverandre på en måte som vi aldri kan hver for oss, i hvert fall ikke

med vanlig inntekt. Derfor er jeg veldig glad for den velferdsstyrkingen som starter med budsjettet i dag – med barnetrygd også for folk som må søke om sosialhjelp, SFO, så alle unger kan få være med på leken, og tannhelse, sånn at smilet ikke lenger skal ha et klasseskille.

Livet kan være ganske uforutsigbare greier. Det har jo de fleste kjent på i den tiden vi har bak oss, der folk har hatt utrygghet på jobb, der mange har slitt med å beholde boligen, og der frykt for helse har blitt større. Derfor er det nettopp så viktig at vi har universelle velferdsordninger som når alle, og som sørger for at ikke bare de som uansett kan betale om livet er variabelt, kan stå oppreist når det buttrer.

Selv om livet er uforutsigbart, er det noen ting som er ganske lett å forutse, og den strømkrisen vi er inne i nå, har det blitt advart mot. Vi har advart mot hva som ville skje idet man åpnet opp totalt markedsstyre for kraften, og idet vi delvis underlegger oss det europeiske markedet og bygger eksportkabler for å importere høye strømpriser. Derfor er det litt underlig at folk står og peker på hverandre i dag og har mesterskap i ansvarsfraskrivelse. Jeg minner om forslaget SV fremmet for en drøy måned siden, som ville sikret alle med lav inntekt hjelp til strømgregningen. Vi jobber nå videre med både å regulere markedet og å sørge for at de som trenger hjelp med strømgregningen, skal få en utstrakt hånd.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [18:27:26]: Budsjettet som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV no er einige om, viser at no er det vanlege folk sin tur. Dette budsjettet sikrar at folk skal ha noko å leve av, og ikkje minst òg å leve for. Det er eit budsjett for vanlege folk som bruker søndagen på dugnad, som er mamma eller pappa og heiar på linjesida i ein fotballkamp, og som er stolt korpsforelder.

Noko av det finaste med landet vårt er frivilligheita. Idretten og frivilligheita har gjennom koronatida stått på for å gje tilbod til barn og unge. Forskjellane i samfunnet aukar, og pandemien har forsterka desse forskjellane. Idretten og frivilligheita har spelt ei viktig rolle i å bøte på det gjennom tilboda dei har om aktivitet og inkludering.

Dei som er frivillige, fortener å bli vist at ein set pris på dei. Full momskompensasjon har vore det viktigaste kravet til frivilligheita og idretten. Det betyr meir pengar å rutte med for aktivitet i heile landet. Dessverre har ikkje høgerreregjeringa dei siste åra prioritert dette, for under budsjettet frå høgerreregjeringa i 2020 fekk dei om lag 80 pst. momskutt. Det betyr at frivilligheita i 2020 gjekk glipp av om lag 395 mill. kr som skulle ha gått til meir aktivitet ute i heile landet.

Men ved valet gav veljarane tydeleg beskjed om at dei ønskte eit skifte, og med Arbeidarpartiet i regjering

blir valløftet til verkelegheit. Hundredagarsplanen vår blir følgt opp, punkt for punkt, for vår regjering leverer. Vi sikrar no full momskompensasjon til frivillige organisasjonar. Dermed får idretten og frivilligheita innfridd det viktigaste kravet sitt. Slik skal vi sikre at dei kan bruke meir tid til å gje aktivitet og inkludere, framfor å drive med pengeinnsamling og administrasjon. Eg er stolt av at vi i dag skal vedta nettopp full momskompensasjon for neste år. Men ikkje nok med det: Vi innfrir allereie for inneverande år full momskompensasjon.

For kulturen, idretten og frivilligheita i landet vårt betyr det noko kven som styrer. Som ein klok mann, Tage Erlander, sa så godt – og som i høgste grad gjeld òg i dag: Oppgåva til politikarane er å byggje eit dansegolv, slik at enkeltmenneska kan danse livet sitt.

Det dansegolvet blir no endå breiare, òg for kulturen, frivilligheita og idretten i heile landet.

Maren Grøthe (Sp) [18:30:19]: Budsjettet som skal vedtas i dag, er godt nytt for Norge, det er godt nytt for Trøndelag, og det er godt nytt for alle de velgerne som i høst stemte for et skifte i norsk politikk. Etter åtte år med sentralisering og større forskjeller mellom folk er det mye vi skal ta tak i, og vi i Senterpartiet har mange løfter vi har tenkt å innfri. Dette budsjettet tar oss langt på vei.

Et godt bilde på det er situasjonen til landbruket, som etter åtte år med å stange hodet i veggen i forsøk på å prøve å få høyreregjeringa til å forstå, endelig opplever å bli hørt. I tilleggsforhandlingene ba de om 754 mill. kr. Høyreregjeringa hadde satt av kroner null, men nå får de det de ba om, og det de trenger. Det er et tydelig taktskifte og viser at denne regjeringa faktisk mener det når vi sier at vi skal satse på norsk matproduksjon.

Et annet bilde på dette er kommuneøkonomien, som vi nå styrker med 2,5 mrd. kr mer enn Solberg-regjeringa ville gjort. For min heimkommune, Melhus, betyr det 7,5 mill. kr – 7,5 mill. kr som kan gå til bedre eldreomsorg, flere lærere i skolen, bedre fritidstilbud til barn og unge eller noe helt annet kommunen selv ser de har behov for. Det er med på å sikre at vi skal ha gode tjenester nær folk.

Samtidig stopper vi flere av de usosiale kuttene som har blitt innført de siste årene. Brillestøtten til de unge som trenger det, er tilbake. Feriepenger på dagpenger blir en realitet. Samtidig får storparten av vanlige folk lavere skatter og avgifter. Sånn vil vi løfte dem som trenger det mest.

Det har vært veldig viktig for oss i Senterpartiet at vi skal styrke pendlerfradraget, senke prisene på ferge og doble satsingen på bredbånd. Vi har vært veldig opptatt av at vi også skal styrke borteboerstipendet, for de som

må flytte for å gå på videregående, skal ikke tape økonomisk på det, og vi skal sette av 200 mill. kr til å ruste opp politiet i hele landet. Vi mener at man skal ha like muligheter, uavhengig av om man vokser opp på Røros, i Leka eller på Grünerløkka.

Disse satsingene viser at Norge har fått en ny regjering, en ny regjering med en ny kurs. Det viser Hurdalsplattformen, det understreker dette budsjettet, og det er jeg så glad for at folk over hele Norge og i hele Trøndelag kommer til å merke det neste året.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Mari Holm Lønseth (H) [18:33:10]: De fleste av oss får heldigvis de grunnleggende velferdstjenestene vi trenger, i kommunen vi bor i. Det er kommunene som har ansvaret for skole, barnehage og eldreomsorg, og derfor er det utrolig viktig med en god kommuneøkonomi. Det er nettopp derfor Høyre de siste åtte årene i regjering har valgt å prioritere nettopp kommunesektoren, noe vi også gjør neste år.

Da må jeg innrømme at det er veldig spesielt å høre noen av representantene fra Arbeiderpartiet i denne debatten. For eksempel var representanten Rune Støstad oppe på talerstolen og sa at høyre regjeringen hadde brukt de siste årene til å svekke kommuneøkonomien. Det er med respekt å melde helt feil. Tvert imot har man valgt å styrke kommuneøkonomien, og det har også vært viktig for å gi folk gode velferdstjenester der de bor.

Vi har også sørget for å gi mer til dem som trenger det mest, selv om vi i debatten her har hørt mange påstå det motsatte. La meg ta noen få eksempler: Vi har innført gratis kjernetid i barnehagen og SFO, sånn at flere av de som trenger det mest, får tilgang på tilbudet. Vi har sørget for å få på plass flere lavterskeltilbud innen psykisk helse, sånn at alle kan få hjelp når de trenger det. Vi har økt barnetrygden, styrket rusomsorgen, prioritert gratis fritidskort, ført en politikk for å få flere ut i jobb og satset på tidlig innsats og bedre lærere, noe som har ført til at flere har fullført videregående.

Vi har også styrket det boligsosiale arbeidet. Bostøtteordningen er forbedret. Startlånsordningen i Husbanken er også forbedret og har ført til at også barnefamilier, særlig de med dårlig råd, har fått mulighet til å fullfinansiere sin egen bolig gjennom Husbankens startlånsordning. Det har faktisk aldri blitt utbetalt så mye startlån som det har blitt med Høyre i regjering. Det er viktig nettopp fordi det å eie sin egen bolig har en stor egenverdi for den enkelte.

I denne debatten er det også mange som snakker om ulikhet, men jeg synes venstresiden bruker for mye tid på å snakke om dem som har mest, framfor å snakke om hvordan man kan løfte noen av dem som har minst.

I dag har SSB lagt ut en artikkel som beskriver hvem som lever varig i lavinntekt, og hvorfor man gjør det. Noe av årsaken er at man har for svak tilknytning til arbeidslivet, og dessverre ser vi at innvandrere er overrepresentert i statistikken – rett og slett fordi man ikke har en varig tilknytning til arbeidslivet, ofte fordi man ikke har den kompetansen som næringslivet etterspør. Da kan det godt være at det er fint med tiltaksplasser, men man må faktisk ta tak i de grunnleggende utfordringene som gjør at folk ikke står i arbeid. Det er kunnskap og kompetanse. Det er også områder hvor denne regjeringen og SV velger å nedprioritere den satsingen som Høyre i regjering ville ha styrket, og også foreslår å styrke i dag.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [18:36:21]: I kveld vedtar flertallet på Stortinget et nytt budsjett, og jeg er glad for at Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV har landet en god budsjettavtale. Budsjettet peker i den retningen vi lovte velgerne at det skulle gjøre. Det er en budsjettavtale som vil føre til mindre forskjeller mellom folk. Budsjettet vil føre til en mer rettferdig klimapolitikk. Og for første gang på åtte år vil det vedtas et budsjett som bremser sentraliseringen, framfor et budsjett som fremmer tiltak som øker sentraliseringen. Det er jeg veldig glad for.

Når vi øker støtten til utbygging av bredbånd, er det fordi vi vet at det veldig mange steder i landet blir bygd ut lite bredbånd fordi man i stor grad har latt markedskreftene styre. Statens bidrag økes nå.

Når vi setter av midler til å starte arbeidet med bygdevekstavtaler, er det fordi distriktene skal bygges opp og satses mer på. I Aust-Agder er det helt klart muligheter for noen av setesdalkommunene til å se nærmere på denne ordningen.

I valgkampen hørte jeg stadig om reduksjon i antall årsverk på flere av de gjenværende politistasjonene i Agder. Når vi øker bevilgningene til politiet, er det for at vi skal få et mer tilgjengelig og tilstedeværende politi i hele landet.

Et budsjett med en økning på nærmere 1 mrd. kr til matprodusentene i dette landet er en start på en ny retning for landbruket i Norge.

Økning av kommunenes frie inntekter er godt nytt. Tusen nye VTA-plasser og økt ramme til ressurskrevende brukere er uten tvil til hjelp for kommunene.

Den strømprisen vi opplever i Norge nå, kan ikke stå over tid uten at vi setter inn tiltak. Derfor er jeg veldig glad for at Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV ber regjeringen om mulige tiltak som kan redusere den økonomiske belastningen på kort sikt. Det er vi enige om. Men deler av denne debatten og den ansvarsfraskrivelsen som forrige regjering og Fremskrittspartiet gjør i salen her i dag, er det mildt sagt underlig å være vitne til. Kraft-

prisene vi opplever nå, er helt klart sammensatt av ulike faktorer, men én ting som er helt sikkert, er at den energipolitikken som forrige regjering har gjennomført, er én av flere årsaker til at vi er der vi er i dag. For det er sånn at politikk virker.

Vi har hatt noen uker på å gjøre endringer på dette budsjettet. Jeg er så visst glad for at det er enda flere saker i Hurdalsplattformen som det skal jobbes med framover, for med de endringene vi gjør på dette budsjettet, peker vi i den retningen vi lovt velgerne at vi skulle. Dette er et budsjett som ser hele landet, og som reduserer forskjeller mellom folk.

Lisa Marie Ness Klungland (Sp) [18:39:27]: I åra og tida før årets val fekk ein høyre frå mange fortvilte og sinte innbyggjarar. Me fekk høyre om viktige tilbod og tenester som blei flytta frå folk, om større sosiale forskjellar, om nedbygging innan psykisk helse, om folk som var redde for å sende ungane sine på skulevegen, om barselopprør, bondeopprør og distriktsopprør.

Me gjekk inn i valet i år med den mest sentraliserande regjeringa. Me fekk høyre om utryggleik og eit samfunn der nærleik var erstatta med fråvere. Å sikre tryggleik og føreseielegheit er ei av dei viktigaste oppgåvene til velferdsstaten, og velferdsstaten er vårt spleiselag.

I årets val opplevde me at røysta vår betyr noko. Den mest sentraliserande regjeringa måtte gå av og blei erstatta med ei regjering som tek Noreg i ei ny og meir rettferdig retning, der det skal vere mogleg å leve eit godt liv, uansett kvar ein bur. Me skal leggje til rette for gode tenester nær der folk bur, fleire arbeidsplassar og god infrastruktur i heile landet.

Det var mykje å ta tak i etter årets val, og me skal fortsetje å ta tak i all skeivfordeling så lenge me kan. I årets budsjett har me sikra meir midlar til kommunane og til sjukehusa. Årets budsjett gjorde bl.a. at heimkommunen min, Vindafjord, sannsynlegvis for fyrste gong i kommunen si korte historie kan stemme for eit samrøystes budsjett for neste år. Det gjer at kommunen min kan tilby gode tenester til innbyggjarane. Me skal ruste opp psykisk helsevern, og regjeringa har vist at me lyftar fødetilbodet, ved å sikre Kristiansund ein tiltakspakke, sånn at dei kan opne opp igjen fødeavdelinga. Me har omfordelt midlar sånn at fleire får mindre skatt, og dei som har mest, må betale meir. Me har sett ned prisane på barnehage, me gjev gratis kjernetid i SFO for fyrsteklassingar, me har innført brillestøtte for barn igjen, og ikkje minst har me allereie frå dag ein svart på bondeopprøret.

Lista er lang, men ikkje utfyllande, og me har knapt starta. Då har eg ikkje nemnt det som har vore det viktigaste for oss i Rogaland, nemleg oppstart av tunnel på riksveg 13 som kan ta unna rasa, sånn at lokalbefolkning

ga i Suldal kan føle seg litt tryggare når dei sender ungane sine av garde til skulen om morgonen.

Senterpartiet gjekk til val for å ta eit oppgjør med sentraliseringa og dei geografiske og sosiale forskjellane. Det gjer me no.

Åsmund Aukrust (A) [18:42:18]: Dette er en historisk dag. Etter åtte år med privatisering, sentralisering og økte forskjeller får Norge i dag en ny kurs. Dette er det grønneste og mest omfordelende budsjettet Norge har hatt på svært mange år. Nå er det vanlige folks tur, utslippene skal ned, og forskjellene mellom folk skal reduseres.

Vanlige folk får mindre skatt, mens landets millionærer må betale mer. Det er i stor kontrast til det som har vært politikken de siste årene, hvor de rikeste har stukket av med stadig mer, og det har blitt kuttet til dem som trenger fellesskapet aller mest. Det har vært en så urettferdig politikk at vi knapt tror det er mulig, hvor de arbeidsløse og de uføre er de som har måttet finansiere skattekuttene til landets millionærer. Og det var dette Norge sa nei til den 13. september; landet stemte ned høyrepartiene og ønsket en ny kurs for Norge.

I dag leverer regjeringen og det rød-grønne flertallet en ny kurs: mer velferd, mindre forskjeller og mer fellesskap. Nå står rettferdighet og solidaritet øverst på blokken når politikken skal formes, både i Norge og internasjonalt. Vi har en regjering hvor solidariteten ikke stopper ved våre landegrensener. Martin Tranmæl sa i en tale at vi skal stå med beina godt plantet på norsk jord med blikket vendt ut mot verden. Det samme kan vi si om dagens regjering. Norge kan ikke redde verden, men vi kan gjøre mer, og vi kan arbeide klokere. Og penger er ikke det viktigste, det er det politikken som er. Da må vi tenke strategisk på hvordan vi kan bruke penger på å forandre politikken, sånn som Norge bl.a. har gjort gjennom regnskogsmilliardene. I utviklingspolitikken sier vi at vi skal prioritere hardere. Vi prioriterer klima, likestilling, helse, sult og ulikhet. Vi øker støtten for å bekjempe sult og marin forsøpling. Der den forrige regjeringen kuttet i fornybar energi og likestilling, gjør dagens regjering det motsatte. Og vi setter kampen mot ulikhet på den internasjonale dagsordenen – for forskjellene innad i et land er like store i dag som de er mellom land.

Vi har fått en regjering som vil mer, og som tør mer. Det ser vi bl.a. når Norge nå støtter unntaket fra patentrettigheter for koronavaksinen. Vi støtter de fattigste lands krav om vaksiner; det handler både om solidaritet med dem som trenger det mest, og om vår egeninteresse, for koronapandemien har virkelig på alvor lært oss at ingen er trygge før alle er trygge.

Even Eriksen (A) [18:45:16]: Jeg er glad for at Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen i lag med SV har kom-

met til enighet om det mest grønne, rettferdige og omfordelende budsjettet på over åtte år. Et bra budsjettforslag fra regjeringen er blitt enda bedre, rett og slett. Budsjettet gjør at permitterte og arbeidsledige får feriepenger. Uføre som klarer å jobbe litt, skal få lov til det uten å miste trygden, og barn får tilbake brillestøtten.

Det som er så bra med den norske velferdsstaten, er at den er bygd opp slik at vi alle løfter i lag. Med det nye budsjettforslaget vil alle som tjener 750 000 kr og mindre, få lik eller mindre skatt, mens de med sterkest rygg skal løfte litt mer.

Et løft får også kommuneøkonomien, med hele 4,5 mrd. kr mer. Det betyr mer penger til skoler, barnehager og sykehjem i hele landet. Gode lokalsamfunn skapes nedenfra og opp.

For å ta et eksempel: I min hjemkommune Trysil behandlet man tidligere i uken kommunebudsjettet. Nå, ved hjelp av det nye budsjettforslaget, får de 3 mill. kr mer i økte inntekter sammenlignet med Solberg-regjeringens budsjett. Det gjør at de faktisk kan opprettholde Vestre Trysil barneskole. I stedet for å legge ned et helt lokalsamfunn kan de nå satse og skape verdens beste skole i Søre Osen, som grenda heter.

Selv om det er mye bra med Arbeiderpartiets, Senterpartiets og SVs endringer i statsbudsjettet, må vi også ta på alvor at mange føler på en usikkerhet når vi nå går vinteren i møte. Rekordhøye bensinpriser og strømpriser i kombinasjon med økte bankrenter gjør at det kan bli vanskelig – ja, kanskje til og med umulig – for noen. Det går ikke an at det skal koste opp mot 50 kr å ta en dusj.

Derfor går flertallet på Stortinget i lag og ber regjeringen raskt finne tiltak som kan avhjelpe situasjonen framover, helt i tråd med det innspillet jeg senest i går fikk av formannskapet i Åmot kommune – i likhet med mange andre innspill vi alle har fått den siste tiden. Det handler om å lytte til folk. Selv om vi i dag vedtar det største kuttet i elavgiften siden 1990-tallet, må vi gjøre mer. Det er ikke nok, og jeg vet at regjeringen har tenkt å gjøre mer.

Til slutt: Alt jeg har pratet om nå, har regjeringen i lag med SV fått til på bare 49 dager. Tenk så mye vi skal få til på fire år – minst.

Tom Kalsås (A) [18:48:20]: I dag vedtar Stortinget et budsjett som tar Norge i en ny og mer rettferdig retning, og som betyr noe for hverdagen til folk. Vi reduserer forskjellene, vi styrker velferden, vi kutter klimagassutslipp, og vi fjerner høyre-regjeringens usosiale kutt. Skatteendringene vi gjør, gir mer omfordeling og bidrar til å redusere forskjellene. Vi holder løftet vårt fra valgkampen om at de som tjener 750 000 kr eller mindre, får lavere inntektsskatt.

I tillegg gjør vi andre viktige grep som har betydning for folks økonomi. Vi kutter maksprisen i barnehagen med 3 000 kr i året, og vi innfører gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger. Gratis timer i SFO vet vi gir resultater. Arbeiderparti-styrte Stavanger har allerede innført gratis SFO for alle førsteklassinger, og det har gitt en betydelig økning i andelen unger som er med på SFO. På enkeltskoler går faktisk samtlige elever nå på SFO. Da blir det slutt på at unger i familier som ikke har råd til SFO, må gå hjem alene eller stå utenfor skolegården og se på de andre.

Vi styrker velferden. Kommuner og fylkeskommuner får en vekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Det betyr noe for tjenestetilbudet rundt om i kommuner i hele landet. I min egen kommune, Gjesdal, gir det rom til f.eks. å styrke arbeidet med tidlig innsats allerede i barnehagen, en etterlengtet million til nye læremidler og utstyr på skolene, en ny hundreprosentstilling som helsesykepleier, eldreomsorgen blir styrket, og det settes av en ekstra million til økt vedlikehold for å ta tak i vedlikeholdsetterslepet en ser på både bygg og veier.

For litt over en uke siden kom det en buss full med folk fra Suldal og Ryfylke for å markere sin kamp for en trygg skole- og arbeidsvei forbi Rødsliane på rv. 13. En av dem som tok turen, var Arin Eiriksson, leder i Suldal ungdomsråd. Han holdt en glitrende appell her utenfor, på Eidsvolls plass, der han beskrev hvordan utryggheten for skoleunger og de som daglig kjører forbi strekningen, går på helsa løs.

Høyre og Fremskrittspartiet har vært kjent med at det jevnlig går ras på denne strekningen. De har hatt åtte budsjett hvor de kunne prioritert rassikring og gitt folk i Suldal en tryggere reisevei, men ikke ett eneste år har de funnet rom til dette prosjektet. Det som Fremskrittspartiet og Høyre ikke klarte å gjøre noe med på åtte år, klarte Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV å gjøre noe med på mindre enn to måneder. Nå har vi en regjering og et stortingsflertall som lytter til folk og prioriterer de viktigste tingene først.

Nils-Ole Foshaug (A) [18:51:47]: Vi er nå inne i en periode av året der det er kommunestyremøter og fylkestingsmøter rundt omkring i hele landet. Det er utfordrende og krevende møter der neste års budsjett skal vedtas, alle med det mål for øye å forvalte kommunenes og fylkenes penger til beste for innbyggerne og gi best mulig tjenester til dem som bor og lever der. Mange lokalpolitikere har kjent på utfordringen det er når man skal prioritere innenfor de stramme rammene og ta vare på dem som trenger det mest – diskusjonen om man skal legge ned skolen, fjerne ungdomsklubben eller kutte i sykehjemsplassene.

På få uker har forutsetningene for disse møtene endret seg, for i dette budsjettet tar vi Norge i en ny og mer rettferdig retning. Vi vil legge til rette for gode tjenester nær folk, tjenester som kommunene svært ofte har ansvaret for. Da er det meget viktig at man i budsjettet vi skal vedta i dag, foreslår å øke kommunesektorens frie inntekter med 4,5 mrd. kr. Dette vil bety mer velferd over hele landet, mer eldreomsorg, en bedre skole og kvalitet i barnehagene. Reverseringen av Solberg-regjeringens foreslåtte kutt på 300 mill. kr i tilskudd til ressurskrevende tjenester vil styrke økonomien i kommunene og gjøre dem i stand til å gi et bedre tilbud til innbyggere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester.

I løpet av de siste årene har jeg møtt mange med økt avmaktsfølelse i Distrikts-Norge. I mange distriktskommuner ser vi dessverre at folketallet går nedover, og gjennomsnittsalderen på dem som blir igjen, øker. Evnen til både å se problemene og ønske å gjøre noe med dem er nå etter høstens valg til stede i denne forsamlingen, og vi ser det i forliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

I tillegg til å styrke kommuneøkonomien styrkes landbruket. Det settes av midler til desentralisert og distriktsrettet utdanning, og vi går i gang med å utvikle bygdevekstavtaler, som et nytt distriktspolitisk virkemiddel for å styrke næringsliv og bosetting i utsatte områder i Distrikts-Norge.

Når man i tillegg kan legge til mer tilgjengelig og lokalt tilstedeværende politi, mer til bredbåndsutbygging og reduserte ferjetakster, gir dette et klart og tydelig signal om en kursendring, en kursendring som vil øke optimismen i hele landet, også i Distrikts-Norge.

I budsjettet tar vi Norge i en ny og mer rettferdig retning. Vi vil legge til rette for gode tjenester nær folk, arbeid til alle og god infrastruktur i landet. Og når det gjelder god infrastruktur i landet, har det historiske vedtaket fra i vår blitt forsterket av forliket, for nå sies det tydelig fra om at vi skal sikre en fullverdig KVU for Nord-Norge-banen, som skal bli en del av grunnlaget for neste NTP.

Jorodd Asphjell (A) [18:55:04]: Valgresultatet i høst ga oss et historisk flertall på Stortinget – et flertall som skal bruke sin posisjon til å endre Norge og til å gi en ny retning for folk og for samfunn. Etter åtte år med borgerlig regjering, med Fremskrittspartiet i finansministerposten, vet vi at det er store ting som må rettes opp. Det kan ikke rettes opp i løpet av noen få uker, men mange av de kuttene som har blitt gjort gjennom disse årene, og inntektsøkningene som de aller rikeste har fått, skal det nå bli endringer på.

Etter bare noen få uker har Støre-regjeringen, sammen med SV, lagt fram et historisk budsjett, som vil gi ny

retning. Jeg vet nesten ikke hvor jeg skal begynne med det som allerede har skjedd:

Skatteendringer bidrar til mer omfordeling og rettferdighet. Alle med under 750 000 kr i inntekt vil få skattelettelse. Åtte av ti som mottar lønnslipp i dag, vil få uendret eller mindre skatt. Det er en kraftig omlegging.

Kommuner og fylker får en realvekst på 4,5 mrd. kr. Det er i kommunene folk bor og lever sitt liv. Det er der velferdstiltakene i barnehager, skoler, eldreomsorg og frivillighet er. Det er gjennom en styrket kommuneøkonomi vi greier å mobilisere all den frivilligheten vi trenger.

Vi kutter maksprisen i barnehager med 2 915 kr. Vi innfører gratis kjernetid i SFO. Det betyr veldig mye for alle de som har barn i barnehage, og som har barn i SFO.

Vi øker pendlerfradraget, og vi sikrer feriepengene.

Vi er med på å øke skattefradraget for de fagorganiserte, de som ønsker et organisert arbeidsliv. Dette betyr en omfordeling til de som har store kostnader med å komme på arbeid, og de som ønsker å være organisert.

Vi øker bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak. Vi skaper tusen flere tiltaksplasser – 250 VTA-plasser for de som trenger det aller mest i samfunnet.

Dette greier vi å gjøre på bare noen få uker, der den borgerlige regjeringen kuttet år etter år. Vi rydder opp i høreregjeringens usosiale kutt. Nå sikrer vi feriepengene for de som har vært arbeidsledige og permitterte. Vi forlenger retten til arbeidsavklaringspenger, gjeninnfører barnetillegget for uføre og avkorter ikke uføres inntekt fra første krone. I tillegg ordner vi det slik at man får pensjon fra første krone. Dette er en ny retning for samfunnet, for folk flest, for vanlige folk som sliter – og det etter bare noen få dager, noen få uker. Vi kan tenke oss hvordan det blir i løpet av fire år.

Tobias Hangaard Linge (A) [18:58:24]: Etter en kveld med fest og moro skal jeg være helt ærlig på at første nyttårsdag sjelden er en dag jeg ser fram til. Men denne gangen kan ikke det nye året komme fort nok, for etter åtte år med en regjering som har prioritert de som har mest, på bekostning av de som har minst, er det endelig vanlige folks tur. Og vanlige folk skal ikke bare ha noe å leve av, men også noe å leve for.

Etter snart to år med pandemi og kjedsomhet i lange baner er det kulturen og idretten som skal være med på å fylle livene våre med mening igjen – på julekonsert eller stand up, på galleri og utstillinger. Vi kan heie på favorittlaget på tribunen eller hoppe i sofaen mens vi følger med på en nervepirrende stafett eller duell i fekting.

For oss i Arbeiderpartiet er det nettopp bredden i både kulturen og idretten som betyr noe – om det er pop eller rock, olje på lerret eller fingermaling, om idrettsgrenen er stor eller liten, om det er lagsport eller indivi-

duell, mann eller kvinne, om det er i nord, sør, øst eller vest.

Med Arbeiderpartiet vil det komme et kulturløft som skal sikre et åpent, inkluderende og mangfoldig kulturliv og skape trygghet i hverdagen for dem som lever av å gi oss kulturopplevelser. Vi er opptatt av å styrke kunstnerøkonomien og å legge til rette for at kunstnere og kulturarbeidere får bedre rettigheter og arbeidsmuligheter.

Det viser vi allerede i vårt første budsjett ved å styrke kunstnerøkonomien gjennom hundre nye arbeidsstipender, styrke Kulturfondets ordninger for turne- og festivalstøtte og – ikke minst – øke satsingen på internasjonalisering av kunst- og kulturlivet.

Vi skal videre satse på norsk film gjennom styrking av Filmfondet, Bygdekinoen og Internasjonalt Samisk Filminstitutt. Og vi skal styrke frivillige lag og organisasjoner gjennom full momskompensasjon.

I tillegg er jeg helt overbevist om at en bedring i kommuneøkonomien vil gi et skikkelig kulturløft i fylker og kommuner over hele landet. Det er en ny tid for kulturen, idretten og frivilligheten – både for de utøvenne og for oss som har glede av å få oppleve den. Og det er jeg veldig glad for.

Hans Inge Myrvold (Sp) [19:01:10]: Eg vil innleingsvis få lov å takka både saksordføraren og ikkje minst grupperinga frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, som har arbeidd saman for eit budsjettforlik som i dag har danna grunnlag for rammer og løyvingar for eit statsbudsjett for 2022. Det framforhandla statsbudsjettet har ei tydeleg kursendring for samfunnet og er eit statsbudsjett med tydeleg sosial og geografisk utjamning, som vil gje innbyggjarar, kommunar og næringsliv eit grunnlag for å utvikla gode liv, tenester og vediskaping i heile landet.

Etter talrike rapportar gjennom dei siste åtte åra, som har gjeve oss farevarsel om stadig aukande sosiale forskjellar, har ein no ei regjering som vil omfordela og innretta skatte- og avgiftspolitikken på eit nivå som er meir rettferdig og tek vare på dei mest sårbare i samfunnet. Etter at den nye regjeringa la fram sin endringsproposisjon til statsbudsjettet for Stortinget, har eg prata med mange av ordførarane i landet, som kjem med særse gode attendemeldingar. Desse ordførarane ser no eit tydeleg taktskifte, som sikrar lokalsamfunna og kommunane eit handlingsrom for å skapa dei beste helse- og omsorgstilboda. Kommunar over heile landet kan no innretta politikk og lokale tilpassingar som tek hand om behova til innbyggjarane. Regjeringa si styrking av kommuneøkonomien vil gje varige og gode effektar for det primære helse- og omsorgsbehovet til folk.

I tillegg vil det no koma ei tydeleg styrking av midlar for ressurskrevjande tenester, der kommunane gjennom åra med Solberg-regjeringa har måtta ta ein større og større del av desse kostnadene over kommunebudsjetta sine. Totalt 300 mill. kr vil gje auka moglegheitsrom for dei ressurskrevjande tenestene, men ikkje minst eit rom for omfordeling og auka innsats i alle kommunane i landet.

Den store fastlegekrise som har vore varsla frå mange hald i fleire år, er – og vil vera – eit viktig satsingsområde for Senterpartiet. Den førre regjeringa har ikkje evna å koma med tiltak tidsnok. Difor føreslår ein no ei tydeleg styrking av tilskotsordninga for ALIS-avtaler og samstundes til legevaksordningar i dei mest sårbare kommunane. Dette er berre starten for ei fastlegeordning som er berebjelken i det norske helsevesenet.

Det gler meg at lokale folkevalde no kan arbeida målretta og godt med å tilpassa sine respektive budsjett, og sjølv om gradestokken ute no kryp uhyggjeleg ned mot eit blått og kaldt nivå, gjev det nye statsbudsjettet varme og framtidsvon, som sikrar eit meir rettferdig velferdssamfunn.

Siv Mossleth (Sp) [19:04:41]: Førrige periode var min første på Stortinget. Da var det opprør: fergeoppør, kystoppør, distriktsoppør og folkeaksjoner, og bunadsgeriljaen brettet opp ermene. Det var opprør mot sentraliseringen og mot den politikken høyreregjeringa, inkludert Fremskrittspartiet, førte. Men nå er det en ny regjering, og jeg gleder meg over at Senterpartiets sterke distriktpolitiske satsing er tydelig i det nye rød-grønne budsjettet for 2022. Vi husker de som bor ytterst. For oss er det viktig med små forskjeller, både sosialt og geografisk.

En bedre fergepolitikk har Senterpartiet jobbet for lenge. Nå blir det sånn. Det skal også kompenseres for det grønne skiftet i båt- og fergetrafikken, og dette er gode takter for kystfylkene og for miljø og klima. Så skal det jobbes videre med å klare å inkludere hurtigbåtene og flyene på kortbanenettet i priskuttene.

Budsjettet har 2,3 mrd. kr mindre i avgifter enn høyreregjeringas budsjett. Det er bra. Så er det funnet løsninger på flere usosiale kutt, eksempelvis på avkorting av uføretrygd og feriepenger på dagpenger. En stor takk til dem som lot uføre slippe å miste den lille inntekten de hadde, de som hadde litt restarbeidskraft igjen. Det var en hyggelig melding å få.

Så vil jeg si noen ord om Nesna. Kommunen får bedre fergetilbud, for fylkeskommunen får mer penger med ny regjering. Det var fint å høre fylkesråden i Nordland med ansvar for finansene i fylket si at når fylket får 61 mill. kr mer, brukes mye av pengene til billigere ferge

og bedre rutetilbud. Pengene skal brukes til bedre tjenester for folk.

Det blir opptak av nye studenter på Nesna allerede neste høst. Sju uker etter at den nye regjeringsplattformen ble lagt fram, vet vi det. Da den nye regjeringas tilleggsproposisjon ble lagt fram, var det helt tydelig at det skal satses mer på utdanning, men begrepene som ble brukt om høyere utdanning på Nesna, har skapt uro. Jeg mener at teksten der burde speilet begrepene i Hurdalsplattformen bedre. Men en tilleggsproposisjon legges fram under stort tidspress. Det vi vet nå, er at det legges inn vilje, kraft og penger for å få både reetablert og videreutviklet Campus Nesna.

Mona Fagerås (SV) [19:07:54]: Transportsektoren står for om lag en tredjedel av alle klimagassutslipp i Norge, og disse skal halveres innen 2030.

Det er behov for en radikal omlegging av samferdselsbudsjettet. SV vil bevilge langt mer til miljøvennlig transport enn regjeringen, og inndekningen hentes fra å foreslå kutt i miljøfiendtlige motorveiprosjekter, og høyere miljøavgifter.

Jernbanen skal binde byer og landsdeler sammen, som erstatning for firefelts motorveier og fly. Det må bli billigere og bedre å reise kollektivt. Vi må skape et attraktivt og landsdekkende togtilbud for passasjerer og gods. Gods på bane taper stadig i forhold til gods på vei. Det er i strid med god klima- og miljøpolitikk, og i strid med Stortingets mål for godstransporten.

Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige og trivelige. Færre skal trenge å bruke bilen til jobb, skole og barnehage. Derfor har vi også hentet inn igjen beløpet til de mindre byene som er en del av byvekstavtalene, i budsjettforliket med Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Vi vil også utvide disse byvekstavtalene og gi mer kollektivstøtte til flere byer i landet.

Så har vi vært bekymret for situasjonen til kollektivtransporten. Ruter var blant de selskapene som varslet at det ville bli rutekutt om ikke støtten kom. Det ville ha hatt dramatiske konsekvenser, for vi vet at et godt tilbud er avgjørende for at folk skal velge å reise med kollektivtransport. Derfor er jeg glad for at vi i budsjettet nå fikk etablert en kompensasjonsordning for å motvirke de negative ettervirkningene av pandemien for kollektivtransporten.

Men fortsatt er det slik at vi er et langstrakt land, og behovet for bilen er stort mange steder. SV har derfor fått flere viktige budsjettseire for elbiler, og det har vært viktig for oss å prioritere det for at vi nå skal nå elbilmålet for 2025. Det har lenge vært varslet at man ikke ville nå elbilmålet i 2025 uten ytterligere tiltak. Særlig leasingmarkedet og varebiler har hengt langt bak på elbil-

salget, noe som kunne ha torpedert elbilmålet, og dermed også hatt alvorlige konsekvenser for hvorvidt Norge skulle klare å kutte nok utslipp fra transportsektoren og nå klimamålet som vi er forpliktet til etter Parisavtalen. Med disse elbildeirene håper SV at vi får en ny giv i elbilrevolusjonen.

Odd Harald Hovland (A) [19:11:09]: I dag vedtek Stortinget eit budsjett som tek Noreg i ei ny og meir rettferdig retning, ei retning med mindre ulikskap, meir velferd, meir tryggleik og betre beredskap. Dette er eit historisk grønt og rettferdig budsjett. Det er eit budsjett som varslar ein kamp mot Forskjells-Noreg, og det er ein kamp for å bevare samfunnsmodellen vår. Vanlege folk skal jobbe i eit trygt arbeidsliv og betale mindre skatt på eiga inntekt. Velferdstenester som barnehage og SFO vert billigare for alle. Dei med store formuar og inntekter skal bidra meir til fellesskapet.

Uansett kvar ein bur i Noreg, skal fellesskapet stille opp når det verkeleg trengst. Dei siste åra har folk i delar av landet opplevd meir utryggleik. For å få tryggleiken tilbake er det avgjerande at politi, ambulans og brann- og redningsteneste er meir til stades og kjem raskare, spesielt i distrikta. Dette budsjettet styrkjer kommuneøkonomien vesentleg. Kommunar og fylke får ein realvekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Det betyr meir velferd over heile landet, som meir eldreomsorg, ein betre skule og kvalitet i barnehagane, men det betyr òg meir og betre beredskap i kommunal sektor. Ressursane som skal handtere krisene, må vere tilgjengelege over heile landet. Den viktigaste beredskapsressursen er det lokale politiet i samarbeid med kommunane, helsetenesta og brann- og redningstenesta.

Dette budsjettet vil styrkje tryggleik og tenester for innbyggjarar i heile landet. Det norske samfunnet med høg tillit, levande lokalsamfunn og ein sterk offentleg sektor dannar eit solid utgangspunkt for ein god beredskap. Då er styrkinga av kommuneøkonomien eit vesentleg bidrag. Det er ved å byggje på det beste ved landet vårt at me får folk med på store samfunnsloft. Sterke fellesskap, høg tillit og små forskjellar er avgjerande for at folk trygt kan vere med på å utvikle Noreg. Når regjeringa i budsjettforslaget prioriterer tiltak som svarar på utfordringar folk opplever i kvardagen, og som byggjer opp tilliten og fellesskapet og ned forskjellane mellom folk, rustar det også Noreg for å løyse dei store utfordringane som ligg framfor oss, som klimakrise, digitalisering og å løyse dei store oppgåvene til velferdsstaten.

Målet for regjeringa er ein justissektor som gjev rettstryggleik, førebyggjer betre, der ressursane er tilgjengelege og finn kvarandre, og der politiet og nødetatane er til stades i heile Noreg. Det viktigaste er å sørgje for at kriminalitet og uønskte hendingar ikkje skjer. Regjeringa skal

kjempe mot kriminalitet, men òg årsakene til kriminalitet, gjennom å førebygge og etterforske betre. I dette budsjettet møter regjeringa desse utfordringane med å leggje inn 200 mill. kr meir til politiet og 30 mill. kr meir til auka kapasitet i påtalemyndigheita.

Summert opp: Budsjettet til regjeringa stakar ut ein ny og meir rettferdig kurs for landet.

Grete Wold (SV) [19:14:22]: Ordningen med fri rettshjelp er en av de viktigste ordningene vi har for å sikre at folk får ivaretatt sine rettigheter. Derfor er jeg stolt av at SV i budsjettenigheten fikk gjennomslag for at barn som berøres i utvisningssaker, skal få gratis rettshjelp. Dette er alvorlige saker, det er saker med store konsekvenser for de barna det gjelder. Det er barn som har vært på flukt, barn som lever i usikkerhet i familier med en usikker framtid, og de er ekstra sårbare. Det er derfor helt avgjørende at apparatet rundt jobber godt og sikrer tilstrekkelig juridisk hjelp.

Jeg er også glad for at vi har fått på plass en skikkelig styrking av heltene våre i Jussbuss og NOAS. Det er mennesker som utgjør en forskjell i asylsøkere og innvandre-res liv med sitt arbeid, dyktige fagpersoner som jobber grundig, objektivt og humant med saker der vårt system ikke alltid når opp. Flere saker ender i domstolene, og utfall i 60 pst. av dem viser at utlendingsmyndighetene ikke alltid har rett. Men med økte midler vil enda flere kunne få hjelp, ikke bare til å ha rett, men også til å få rett. Dette er ikke kun saksnummer og juridisk tolkning av paragrafer. Det er menneskeskjebner. Det er en start – det er en start på et arbeid for å sikre rettssikkerheten til asylsøkere, og ikke minst gjennom å få på plass en to-partsprosess i Utlendingsnemnda. Alle skal ha rett til å bli hørt i saker som berører dem og deres liv.

Det er skuffende at heller ikke denne regjeringen ønsker å lytte til FN og gi beskyttelse til det antall kvoteflyktninger det bes om, og de vil heller ikke ta imot flere asylsøkere fra Hellas. Vi stenger våre grenser mens det fortsatt er overfylte, fengselslignende leirer ute i Europa.

Integrering er et ord vi politikere ofte bruker, enten fordi vi mener det ikke er godt nok, fordi vi gjerne vil plassere ansvar et sted, eller kanskje også som en unnskyldning for ikke å ta imot flere mennesker på flukt. Men innholdet i det ordet bør vi kanskje snakke høyere og mer om – alle de små og store tingene vi som samfunn kan legge til rette for så den enkelte kan bli en del av vårt fellesskap. Det handler om penger, men det handler også om holdninger, hvordan vi snakker med hverandre og ikke om hverandre, og i et møte mellom kulturer og mennesker. Vi ser hvordan mange lokalsamfunn tar imot sine nye naboer – de stiller opp sent og tidlig på frivillig basis for å ønske naboene velkomne – og hvordan de protesterer når myndighetene urimelig sen-

der noen ut av landet etter at de har blitt integrert. Dette er ikke noe vi politisk kan vedta, men vi kan og må vedta en asyl- og flyktningpolitikk som legger til rette for at det faktisk er mulig. Her har vi fortsatt mye ugjørt. SV lover å fortsette dette arbeidet.

Rune Støstad (A) [19:17:34]: Nylig besøkte jeg over 100 tillitsvalgte i jordbruket i Innlandet. Ny regjering har skapt forventninger og en endret stemning blant gårdbrukerne. Det er bra, for landbruket er en bærebjelke i vårt samfunn. Det handler om trygg matproduksjon, tusenvis av arbeidsplasser i hele landet.

Men det handler også om en næring som har gått lei, som vil ha en annen politikk enn det vi har hatt de siste årene. Det har ikke minst det kraftige bondeopprøret det siste året vist. Ny regjering gjør at både optimismen og troen på framtiden er tilbake, for vår regjering leverer allerede med dette budsjettet.

Noe av det første vi gjorde, var å bli enige med jordbruket om en foreløpig kompensasjon på 750 mill. kr over statsbudsjettet. Vi har store ambisjoner på vegne av norsk landbruk, og Hurdalsplattformen meisler ut en ny retning, der samfunnsoppdraget til jordbruket er å sikre nok trygg mat produsert på norske naturressurser. Skal vi lykkes med det, må gårdbrukeren ha en lønn å leve av. Derfor sier vi at inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet må tettes.

Her om dagen hørte jeg tidligere statsråd Victor Norman omtale Gudbrandsdalen som landets vakreste dal. Det var godt sagt. Og så er det slik i Gudbrandsdalen, der jeg bor, at det vakre kulturlandskapet kommer ikke av seg selv. Et aktivt jordbruk, utmarksbeite og setring gjennom generasjoner har formet det unike landskapet. For å bevare det må vi snu en utvikling med sentralisering og størst mulig bruk. Vi må legge til rette for en variert bruksstruktur tilpasset det landet vi bor i. Derfor er det også lagt inn en styrking av investeringsmidler på 200 mill. kr for små og mellomstore bruk.

Samtidig vil vi sette et kvotetak på melkeproduksjon som er tilpasset det jordbruket vi har, og vi skal føre en mer restriktiv rovdyrforvaltning. Det er godt nytt, ikke minst for landets vakreste dal.

Noe av det fineste med Norge, er at det bor folk i hele landet, og at vi kan produsere verdens beste mat av egne naturressurser. Ny regjering, i godt selskap med SV, slår ring om nettopp dette, med en ny og mer offensiv retning i landbrukspolitikken.

Presidenten: Presidenten kan slutte seg til at det også i Gudbrandsdalen er veldig vakkert.

Seher Aydar (R) [19:20:39]: Strømprisene skyter i været, helse blir dyrere, og forskjellene øker. Det er gledelig at flere av Solberg-regjeringens smålige kutt blir re-

versert. Det som ikke er like gledelig, er at egenandelstaket i helsetjenestene øker med 461 kr. Det blir dyrere å være syk neste år. Hilsen regjeringen for vanlige folk.

Høyere egenandeler på helsetjenester vil forsterke forskjellene, og jeg kan virkelig ikke skjønne hvorfor regjeringen vil videreføre en slik økning fra høyresiden. Og dessverre er budsjettet i tillegg ganske tannløst på tannhelse. Det er ikke i nærheten av å leve opp til målet om å likestille tannhelsetjenester med andre helsetjenester. Faktisk, hvis det går med dette tempoet – som er fra budsjettforliket – vil det ta mange, mange år før målet er oppfylt. Altfor mange år for folk som lever med smerter og lidelser og en tannlegeregning de ikke kan betale for.

Og det er uforståelig at regjeringen tviholder på skatteforliket med høyresiden. De freder skattekutt som har hatt mest å si for økt ulikhet, altså den lave selskapskatten. Det gjør faktisk at den ene prosenten som er de rikeste, betaler lavere skatt enn ganske mange vanlige arbeidsfolk. Øker du den skatten fra 22 til 23 pst., vil det gi 4,4 mrd. kr – penger som kunne gått til faktisk å ha en ordentlig innføring av tannhelsereformen og reversering av økningen av egenandelstaket. Det velger regjeringen å ikke gjøre. Tiden der den rikeste prosenten fredes, må være over. Tiden der helse blir dyrere, må også være over, for etter åtte år med borgerlig regjering har privatiseringen blitt bygget opp og helseberedskapen blitt bygget ned. Helsekriser forsterker behovet for å styrke offentlige helsetjenester. Men vi kan ikke si at vi ikke visste. Sykehuskapasiteten var allerede for lav før pandemien, vi visste at beredskapen var for dårlig, og vi visste at vi trengte flere sykepleiere.

Vi har hatt åtte år med høyreregjering, så kom Arbeiderpartiet og Senterpartiet til makten med et budsjettforlik, og så får vi alltid høre: Vi har hatt så dårlig tid. Men ærlig talt: Det går faktisk an å gjøre mer hvis man ønsker det. Og er det én ting som jeg håper denne regjeringen nå tar tak i, så er det sykehuskapasiteten, og det er å styrke velferden, for vi trenger de sykepleierne som er der nå, og da trenger de lønns- og arbeidsvilkår for faktisk å fortsette å være der.

Marianne Dobak Kvensjø (H) [19:23:57]: Det grønne skiftet handler ikke om hvorvidt vi skal kutte utslippene, men hvordan vi skal gjøre det. Når målet er å kutte utslipp og skape nye grønne arbeidsplasser, gjør dagens regjering det motsatte av dette sammenlignet med Solberg-regjeringen. Selv sier regjeringen og SV at de kutter mer klimagasser i sitt budsjett enn det Solberg-regjeringen gjorde i sitt forslag. Det er vanskelig å se at det kan stemme. Men det vi kan si med sikkerhet, er at de tre partiene vil skape færre nye grønne arbeidsplasser i framtiden. De vil rett og slett svekke forutsetningene for det

grønne skiftet, svekke verdiskapingen, svekke nyskapingen og dermed også svekke den økonomiske forutsetningen for omstilling, for det skal bli dyrere og mindre forutsigbart for dem som ønsker å skape nye jobber. En ekstra skatteregning på 10 mrd. kr er 10 mrd. kr mindre til grønn jobb- og verdiskaping. Det vil virke demotiverende for omstillingsdyktige bedrifter, som først og fremst legger til rette for å skape nye verdier.

Vi trenger flere grønne, nye industriarbeidsplasser. Vi trenger nye løsninger, men det eneste vi har hørt av såkalt nyskaping og nytenkning fra regjeringen, er gamle ideer om at staten skal drive industrisatsingen selv. Vi trenger ikke et statlig hydrogenselskap. Det viser etableringen til Gen2 Energy i Mosjøen og Aker Solutions' industriplaner i Narvik. Dette er gode eksempler på det. Dette handler om gode rammebetingelser, for ringvirkningene og optimismen disse etableringene skaper, er store, ikke bare lokalt, men i hele Nord-Norge. For Nord-Norge er det grønne skiftet i praksis en realitet. Det skjer akkurat nå. Men det hjelper lite når det legges opp til kutt og løftebrudd i nordområdepolitikken, og når staten vil konkurrere ut private selskaper når det gjelder å skape de grønne arbeidsplassene og verdiene som skal bygge velferden i årene som kommer.

I Hurdalsplattformen mener regjeringen at nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Regjeringen vil gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling. Da virker det som om Arbeiderpartiet og Senterpartiet har glemt dette, når de sammen med SV velger å kutte mange millioner kroner i nordområdetiltak og varsler at staten ønsker å sparke bein under dem som faktisk ønsker å etablere ny norsk grønn industri, fordi regjeringen mener de kan drive den best selv.

Trine Lise Sundnes (A) [19:26:51]: I dag er det en bra dag – en dag der vi skal vedta et budsjett som bringer Norge i en mer rettferdig retning, et budsjett med et tydelig sosialdemokratisk fotavtrykk. Det er mye å glede seg over – og, president, jeg må få dele gleden med deg: I dag våknet jeg til verdens beste nyhet fra arbeidsminister Hadia Tajik: pensjon fra første krone allerede fra neste år – et forslag vi får gleden av å forhandle om i denne sal om kort tid.

Jeg registrerer at representanten Asheim fra Høyre, i replikkordskiftet med parlamentarisk leder Aasrud, er bekymret for Arbeiderpartiets utrulling av ny politikk for vanlige folk, og at det attpåtil rulles ut så fort. I denne saken er det nok riktigere at regningen Asheim bekymrer seg over, er «long overdue» – altså så «long overdue» at mange av virksomhetene allerede har innført dette for lenge siden.

Nå står det igjen én million arbeidstakere som først får pensjonsopptjening fra arbeidsgiveren etter at man

har tjent 106 000 kr. La meg løfte fram en arbeidsgruppe der dette er vanlig. Det er en gruppe jeg kjenner godt, og det er den arbeidsgruppen som kanskje møter befolkningen oftest av alle arbeidstakere, hver dag, noen ganger flere ganger om dagen, også under pandemien. Det er de som tar oss imot, bistår oss og hjelper oss i jungelen av produkter og varer. Det er de som muliggjør julegrisen, juletorsken, juleribba og riskremen for deg, om du ikke skal ut i skogen og skyte maten selv, nemlig landets butikkmedarbeidere. Dette er flotte arbeidsfolk som har god grunn til å glede seg over dagens budskap om pensjon, og bare i Oslo teller de 51 000.

Jeg synes vi skal skjenke disse en ekstra tanke neste gang vi er i butikken. De fortjener vår respekt, og de fortjener at vi hegner om dem når vi handler, ved at vi bruker munnbind, så de holder seg friske om vi bærer covid-smitte vi ikke vet om. Og jeg synes vi skal hente pakkene våre så raskt som overhodet mulig før jul. Når vi ser haugen av pakker på Postens mottak, skal vi huske på at det er butikkmedarbeidere som hver eneste dag sjauer disse fra bil og inn i butikkene, slik at du og jeg kan hente dem. Jeg synes de fortjener hver eneste krone pensjonsopptjening – fra første krone.

Anna Molberg (H) [19:29:48]: Like muligheter er avgjørende for å utjevne sosiale forskjeller. Den største ulikheten mellom mennesker beror på om man står i jobb eller om man står utenfor. I en usikker pandemitåke er det derfor helt avgjørende å holde tempoet oppe når det gjelder å få folk tilbake i arbeidslivet, og å skape nye jobber.

Det er påfallende at jobbskaping ikke er et tema når regjeringen og SV presenterer sin budsjettenighet. Det er ingen politiske signaler om at regjeringen har noe som helst mål om å skape arbeidsplasser. Et avgjørende mål for Høyre har hele tiden vært at koronapandemien ikke skal bidra til at flere blir stående varig utenfor arbeidslivet. Hvor i dette budsjettet er det noe som stimulerer til jobbskaping? Hvor i dette budsjettet finner vi løsninger som gjør at det skal lønne seg å jobbe?

Budsjettenigheten vi debatterer i dag, øker først og fremst de offentlige utgiftene med overskuddet fra ekstraordinære strømpriser. Det sendes en skatteregning på 10 mrd. kr til jobbskaperne, til små og mellomstore bedrifter og til store bedrifter. Lærere, jordmødre og konduktører faller utenfor definisjonen «vanlige folk» og skal nå begynne å betale toppskatt. NHO-direktøren var så tydelig som man bare kan være: Forliket med SV gjør det vanskeligere å drive bedrift i Norge.

Tiden vi lever i, er helt særegen. Ikke bare skal vi holde liv i økonomien vår til tross for en pågående pandemi, men vi skal også omstille oss og skape nye grønne arbeidsplasser. Hvordan det skal gjøres, har regjeringen og

SV dårlige eller ingen svar på. At staten i større grad skal drive næringsvirksomhet og utkonkurrere eksisterende private bedrifter, er ikke en god løsning. Å utfase private bedrifter som bidrar til velferdstjenestene våre, utvaner et helt arbeidsmarked, og det gir brukerne mindre valgfrihet.

De som skal bygge vårt framtidige jobbmarked, får nå en økt skatteregning og en tydelig beskjed om at det blir vanskeligere å drive næringsvirksomhet. Vi er helt avhengige av å skape noe før vi kan øke de offentlige utgiftene. Det er god sosialpolitikk å skape arbeidsplasser og inkludere folk i arbeidslivet – å øke skattene er ikke det.

Masud Gharahkhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kathy Lie (SV) [19:32:41]: I kulturbudsjettet har regjeringen i tilleggsproposisjonen styrket mange av områdene. Det er vi glad for, men satsingene er på en del områder for forsiktige og små. SV er glad for styrkingen av kunstnerøkonomien, hvor vi ble enige om en solid økning i kunstnerstipender. Vi ser på dette som en god start og vil jobbe videre for en opptrapping med 500 hjemler i løpet av fireårsperioden.

Vi er glad for at vi klarte å framforhandle en økning i tilskuddet til Skuespiller- og danseralliansen, slik at de kan ansette flere kunstnere som får en stabil inntekt også mellom betalte oppdrag. Det er også enighet om at det skal settes av midler til å starte opp en musikerallianse etter samme prinsipp i 2022.

Noen små, men viktige bevilgninger som vi har kjempet for, er verdt å nevne. Vi har fått 1 mill. kr ekstra til TV BRA – tv-kanalen for, med og av mennesker med funksjonsnedsettelse. Noen fikk sikkert stiftet bekjentskap med dem da de lagde valgsendinger tidligere i år. Har man ikke sett dette, anbefaler jeg på det varmeste å laste ned TV BRA-appen.

Vi har fått økt bevilgning til KODE museer og kunstnerhjem i Bergen, vi har fått 5 mill. kr ekstra til Samisk Filminstitutt, og verdt å nevne er også 2 mill. kr ekstra i driftsstøtte til den vernede, verdens eldste seilende skonnert «Anna Rogde» i nord.

SV er opptatt av at kulturfeltet selv skal fordele midlene gjennom de store ordningene. Derfor ønsker vi å styrke budsjettet kraftig med økning til Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde, filmfondet, regionale filmsentre og regionale kulturfond. Dette er det som vil gjøre at de som kan fagfeltet, fordele pengene, og at vi på politisk nivå holder den armlengdes avstand som er nødvendig for det frie og uavhengige kulturlivet.

SV er også opptatt av å skape leselyst og interesse for litteratur i alle aldre og samfunnslag. Særlig viktig er satsing på leselyst for barn og unge. I SVs alternative bud-

sjett har vi satt av 90 mill. kr til styrket innkjøpsordning for sakprosa, innkjøpsbudsjett og utvikling for bibliotekene og en nasjonal lesestrategi.

SV anerkjenner de frie redaktørstyrte mediene som en viktig premissleverandør for demokratiet og den allmenne folkeopplysningen. Derfor har SV også foreslått en betydelig styrking av mediestøtten. I tillegg er vi glad for at det i dette budsjettet sikres midler til likestillings-, antirasisme- og ikke-diskrimineringsarbeidet. Vi hadde også et ønske om å bevilge penger til Safemuses residens for forfulgte og truede kunstnere, for mange kunstnere trues, fengsles og tortureres rundt om i verden. De trenger beskyttelse for å kunne utøve sin kunst og for å overleve.

Mona Nilsen (A) [19:36:02]: I dag er jeg veldig, veldig stolt av å være med på å vedta et budsjett som tar Norge i en ny og mer rettferdig retning, for nå leverer vi både et historisk grønt og rettferdig budsjett. Vi reduserer forskjellene, vi styrker velferden, vi kutter klimagassutslippene, og vi fjerner høyreregjeringens usosiale kutt.

Vi leverer et budsjett som gir kommuner og fylkeskommuner muligheten til å gi gode tjenester til innbyggerne og drive utvikling, ikke avviking. Altfor mange kommuner har i flere år opplevd kutt på kutt og en stat som stikker av. I Nordland alene får kommunene 116 mill. kr mer og fylket over 30 mill. kr ekstra i frie inntekter og nesten like mye til å redusere billettpriser på ferger.

Det betyr mer velferd over hele landet, mer eldreomsorg, en bedre skole og økt kvalitet i barnehagene. Vi reverserer også Solberg-regjeringens foreslåtte kutt på 300 mill. kr i tilskudd til ressurskrevende tjenester. Til sammen vil det både styrke økonomien i kommunene og gjøre dem i stand til å gi et bedre tilbud til innbyggerne, som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester.

Nå er det heldigvis slutt på den tiden da det ble brukt 50 mrd. kr bare på å kutte i formuesskatten, mens vi andre fikk økte egenandeler, dyrere barnehager og SFO og økte avgifter, samtidig med at de som sitter nederst ved bordet, fikk en uendelig liste med smålige kutt. Vi må ikke glemme at for under to måneder siden hadde vi en regjering som kuttet fysioterapi til brannskadde og til folk som hadde fått amputert en arm eller en fot, som kuttet i tannregulering til unger med skjeve tenner, i brillestøtten til unger med dårlig syn, i barnetillegget for uføre og i uføres inntekt for dem som kunne jobbe litt ekstra. Listen over usosiale kutt er så ond som bare åtte år med høyrepolitikk kan skape.

Nå sikrer vi feriepengene på dagpenger, forlenger retten til arbeidsavklaringspenger, gjeninnfører barnetil-

legget for uføre og kutter ikke uføres inntekt fra første krone. Med Arbeiderpartiet i regjering gjøres valgløfter til virkelighet. Vanlige folk vil merke en forskjell allerede fra første dag i 2022 gjennom budsjettet som vedtas i dag.

Linda Monsen Merkesdal (A) [19:39:09]: I dag er det ein gledesdag for fellesprosjektet K5 – ny veg mellom Bergen og Voss. No byrjar me å sjå lys i tunnelane på Vestlandet, for no skal trygg veg og bane bli ein realitet. E16 og Bergensbanen er ei hovudåre mellom aust og vest, ei hovudåre med veg og bane som har vore rasutsett, og som har skapt bekymring med betydeleg risiko for liv og helse for dei som har ferdast på denne vegen.

I dag skal eg ikkje snakka om alle rasa som har gått på E16, eller alle dei som har stått langs denne rasutsette strekinga og lovd midlar. Eg vil snakka om alle fordelane me får.

Med 214 mill. kr i planleggingsmidlar for 2022 kan me endeleg planleggja for ei framtid der yrkessjåførane våre skal få ein tryggare arbeidskvardag. Me kan trygt senda barna og familiane våre på køyretur mellom Bergen og Voss. Me får klimavenleg transport mellom Bergen og Oslo fordi ein god del varer og gods kan gå over på jernbanen, og Bergensbanen vil for persontrafikken bli eit reelt alternativ til fly. Dette er konkrete tiltak som vil kutta utslepp. På toppen av alt dette får me redusert køyretid mellom Oslo og Bergen.

Dette er ei strekning som både næringslivet og privatpersonar har hatt høgst på ønskelista si over vegstrekingar som treng utbetring. Solberg-regjeringa løyde ikkje nok midlar til å oppretthalda framdrifta i planlegginga av både veg og jernbane for heile strekinga Bergen–Voss. Med ekstraløyvingane på 114 mill. kr får no Statens vegvesen og Bane NOR dei nødvendige midlane for å oppretthalde framdrifta i vidare planlegging av ny veg og jernbane heilt til Voss. Og med oppstart av Ringeriksbanen i aust i 2022 vil endå ein time i reisetid vera spart.

Bergensbanen var ein revolusjon i 2009, og no skal me igjen revolusjonera reisa mellom dei to største byane med ei togtid ned mot 4 timar mellom Bergen og Oslo. Eg vil seia takk til regjeringa og SV som har lytta til oss på Vestlandet, sett alvoret og no set sine lovnader og ord ut i handling.

Grete Wold (SV) [19:42:07]: Landet vi nå skal vedta et budsjett for, er langstrakt og mangfoldig. Det er store og mindre byer, det er landsbygd og fiskevær, ulike muligheter og ulike utfordringer. Felles for alle er at det være seg i sør eller i nord bor det folk i disse kommunene – folk som er avhengige av en sterk og handlekraftig kommuneøkonomi.

Norske kommuner har over flere år fått stadig flere oppgaver og forventninger knyttet til seg. Det er et ønske – og det er kanskje også et behov – at flere oppgaver skal løses ute i kommunene, men det krever. I tillegg er det flere eldre som selv med gode reformer kommer til å trenge helse- og omsorgstjenester i årene framover, og for mange er det ressurskrevende tjenester. Vi har også en yngre generasjon som har helt andre krav og forventninger, og det skal dekkes i skole, aktivitetstilbud og etter hvert også med lett tilgjengelig helsetilbud.

SV er derfor lettet over at vi har fått et budsjett som styrker innholdet i de oppgavene som kommunene har. En styrket kommuneøkonomi er et viktig skritt på veien. Vi skulle ønske at beløpets størrelse var noe mer i samsvar med SVs alternative budsjett. Det ville gitt kommunene betydelig økning i frie midler. Men tiltak som gratis SFO er en begynnelse. Barnetrygd som tilfaller alle, er viktig. Det vil forebygge, spesielt for barn som nå vokser opp i vedvarende lavinntektsfamilier, og det er også en ordning som mange kommuner allerede har vedtatt.

Økt tilbud til studenter som trenger psykisk helsehjelp, er bra. Det er en begynnelse på en økt satsing også på dette området. Det er også bra at flere usosiale kutt reverseres – som mange har nevnt her i dag. Barnetillegg for uføre, brillestøtte for barn og ikke avkortning i uføretrygd vil gi en bedre hverdag med noe økt kjøpekraft for mange.

Det er mange uløste oppgaver og mange behov som ikke er møtt i dette budsjettet – for både kommuner og fylkeskommuner. SV vil jobbe videre med den politikken og de satsingene vi har i vårt alternative budsjett. Vi kan nevne gratis kulturskole, styrking av kommunale fritidsklubber, økt tilskudd til kommunale folkebibliotek og ikke minst en opptrapping av lavterskel psykisk helse- og rustjenester. Vi ser et stadig økende behov hvor tidlig innsats kan være helt avgjørende, men det krever midler, og det krever fagpersonell i hele landet.

Det er derfor behov for ytterligere styrking av frie midler til kommunene slik at vi styrker de offentlige tjenestene der folk bor, men på en slik måte at det lokale demokratiet får jobbe og selv prioritere ut fra de muligheter og de utfordringer de ser.

SV er fornøyd med en god start. En snuoperasjon er i gang, og vi skal fortsette det viktige arbeidet for dem som trenger oss aller mest.

Dagfinn Henrik Olsen (FrP) [19:45:13]: Det har vært en interessant debatt å følge. Den ene etter den andre fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV har vært oppe og applaudert budsjettet som de er enige om, men det har vært lite entusiasme om framtiden, og det er forståelig. Det har vært snakket om snøen som falt i fjor, og således også i 2013.

Lite har de snakket om studenter, som også er forståelig. Det de har å tilby elever i videregående skole som bor på hybel, er 170 kr mer i måneden. Intensjonen i opplæringsloven om videregående skole til alle blir vanskeligere og vanskeligere å nå for dem som bor på hybel rundt omkring i Norge.

Lite har de snakket om maritim næring, og forslaget som ligger på bordet innenfor nettolønnsordning, setter arbeidsplassene i fare. Derfor er det også forståelig. Men mest alvorlig – lite har de snakket om pensjonistene. De samarbeidende partiene har alle lovet økt minstepensjon, men dette følger de ikke opp. Alderspensjon skal bidra til at alle eldre får en verdig alderdom basert på opptjente rettigheter. Pensjonsreformen ble innført i 2011, mot Fremskrittspartiets stemmer, og reformen førte til at alderspensjonen ble underregulert, og at landets pensjonister gjennom flere år tapte kjøpekraft. Heldigvis fikk vi endret det i februar i år, slik at de sikres en inntektsvekst lik snittet av lønns- og prisvekst.

Vi har gjennom regjeringdeltakelsen klart å bøte på deler av den svake inntektsveksten for landets alderspensjonister. Ved å heve minstepensjonen flere ganger og redusere avkortning mellom gifte og samboende reduseres det samlede skattetrykket. Dette har styrket økonomien til landets pensjonister. Men på tross av dette gjenstår det flere kamper. Gifte og samboende pensjonister får fortsatt sin pensjon avkortet hvert eneste år.

Det bør bekymre flere enn Fremskrittspartiet at landets minstepensjonister har flere titusen mindre å leve for i året enn det som er nivået på EUs fattigdomsgrense. Fremskrittspartiet er opptatt av at de som har lavest pensjon, skal få økt sin pensjon. Det er svært viktig at de får en normal hverdagsøkonomi. Vi foreslår derfor i vårt alternativ å øke minstepensjonen med 5 000 kr.

I og utenfor regjering har vi totalt økt minstepensjonen med 21 000 kr, og med denne økningen hadde vi fått en økning på 26 000 kr. Det vil gjøre hverdagen enklere for dem som har aller minst å rutte med.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [19:47:57]: Spør en folk på gaten i Norge om hvordan de opplever rettssikkerheten i hverdagen sin, kan vi slå oss til ro med at vi lever i det landet der folk oppgir den nest høyeste følelse av rettssikkerhet i hele verden. I så måte er alt godt i rettsstaten Norge. Men folks opplevelse av rettssikkerhet samsvarer ikke alltid med hvordan systemet faktisk er. Rettsstatens ve og vel er nok neppe noe folk tenker over i hverdagen sin, men når man står ansikt til ansikt med et stort system eller en sterk motpart, føler man seg fort maktesløs. Da merker man fort at det er et behov for å styrke rettssikkerheten i Norge.

Hva gjør man når huseieren prøver å kaste en ut uten grunnlag, eller man står i en betent barneforde-

lingssak, eller man vil klage på et Nav-vedtak og har ikke råd til advokat? For å bøte på dette innførte man i sin tid ordningen med fri rettshjelp, men fordi inntektsgrensen ikke har fulgt pris- og lønnsutviklingen i samfunnet, er det nå sånn at enslige uføre faller utenfor ordningen, fordi minsteytelsen overstiger inntektsgrensen på 246 000 kr.

Det er i dag for store klasseskiller i rettssystemet. Det finnes eksempler på at mennesker med svært lav inntekt som er rett over denne grensen, tar opp forbrukslån for å kunne betale for rettshjelp. Vil vi ha det sånn? Mener vi at det er bra nok?

I land som Sverige og Danmark er rundt 40 pst. av befolkningen dekket av en rettshjelpsordning. I Norge er kun 8,5 pst. dekket av en sånn ordning. Da er det kanskje ikke så rart at til og med FNs menneskerettighetskomité har kritisert nettopp denne ordningen. For å bruke Kim Larsens ord: Jeg kan ikke forstå hva en regjering skal gjøre godt for, hvis det ikke er for å hjelpe de svake. De sterke skal nok klare seg.

SV gikk inn i forhandlingene med regjeringen for å sikre en politikk som minsker forskjellene mellom dem som har mye, og dem som har lite. Et av de gode som er skjevst fordelt i samfunnet, er rettssikkerhet. Derfor var det viktig å styrke rettssikkerheten for dem som trenger det mest. 100 mill. kr ekstra til fri rettshjelpsordningen er det kraftigste løftet på flere tiår. Ikke bare økes inntektsgrensen, men vi har også forpliktet regjeringen til å komme med forslag til en ny rettshjelpslov innen våren 2023. Da får vi virkelig gjennomgått ordningen og sett på hvilke områder vi skal utvide den til. SV har lenge vært opptatt av å utvide denne ordningen, og derfor gjør vi det allerede i dette budsjettet. Vi innfører gratis rettshjelp for barn som berøres i utvisningssaker. Det er en viktig start. Jeg er veldig glad for at vi får til dette. SV har i løpet av to uker klart å styrke rettshjelpsordningen mer enn det den forrige regjeringen gjorde på åtte år, og det er jeg stolt over.

Tobias Drevland Lund (R) [19:51:06]: Historien til Norge har vist oss at fellesskap fungerer. Det at vi har en velferdsstat der vi tar vare på hverandre, et offentlig helsevesen og offentlig skole, er ikke noe som har kommet av seg selv, det har kommet fordi arbeiderbevegelsen gjennom hundre års kamp har kjempet fram gode og rettigheter som gjør Norge til et av verdens beste land å bo i. Det skal vi være stolte av.

Men vi skal aldri hvile på laurbærene og ta noe for gitt. For den grunnmuren velferdsstaten vår er bygd på, og som er vi stolte av, har de siste årene begynt å slå sprekker, og tre bokstaver er helt sentrale i angrepet på velferdsstaten: ikke ABC, men ABE. ABE-reformen, populært kalt avbyråkratiserings- og effektiviseringsrefor-

men, ble innført av Solberg-regjeringen i 2015 og innebærer at statlige virksomheter står overfor årlige budsjettkutt.

Man kan jo lure på om SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet rotet bort markeringstusjen sin under forhandlingene, for i neste års budsjett, for 2022, og i budsjettforliket, er det fortsatt spor etter Erna Solberg når de legger inn foreslåtte kutt for neste år.

ABE-reformen er en av den tidligere høyreregjeringens mest ideologiske reformer. Vi kan ikke la den leve videre også i 2022. Det Rødt gjør i sitt budsjett, er å reversere de kommende kuttene, de friske kuttene for 2022, på 1,9 mrd. kr. Å reversere det som ikke har skjedd, burde være et slags minimum.

La meg minne om at i denne salen har det tidligere kommet uttalelser fra Arbeiderparti-politikere, bl.a. fra statsråd Hadia Tajik, om ABE-reformen:

«Dette går ut over pasienter og ansatte ved sykehusene, voldsofre som venter på dom og sikkerheten for ansatte i fengslene. Det vil også ha en sterkt sentraliserende effekt.»

Rødt er helt enig og skulle ønske Arbeiderpartiet også fulgte opp i handling.

Et annet argument som jeg har hørt – et merkelig et som sådant – er at alle virksomheter har planlagt for kutt i 2022, og det vil derfor være uforutsigbart å fjerne dem. Det som hadde hjulpet, hadde vært å endelig gi de ansatte i de offentlige virksomhetene ro. Særlig på grunn av pandemien og høyt press vil jeg tro de ansatte i Nav, FHI, Helsedirektoratet mfl. er ganske slitne, som mange andre. Og det hadde faktisk hjulpet å få det litt romsligere over nyttår.

La meg minne oss om at det fortsatt er svært usikre tider. Hvis smittesituasjonen endrer seg og det kommer ny økonomisk nedstengning og nye innstramminger, er det ikke bra at f.eks. Nav får et større press på saksbehandlere som jobber med dagpenger. Jeg mener at arbeidsfolkene på sykehusene, på Nav-kontorene og i fengslene hadde fortjent mer og bedre enn fortsatt ostehøvelkutt i 2022.

Sandra Bruflot (H) [19:54:11]: Hadde jeg ikke visst bedre etter noen timer i salen i dag, ville jeg trodd at det fortsatt var valgkamp, og jeg er litt usikker på om jeg er mest imponert, eller om jeg synes det er mest skummelt.

Vanlige folk har også barna sine i private barnehager. Vanlige folk jobber der. De har familiemedlemmer som rammes av sjeldne sykdommer, og som trenger en litt annen oppfølging enn den de kan få på sykehuset. Vanlige folk melder seg som fosterfamilier. Rusavhengige er vanlige folk, selv om straffepolitikken til regjeringen skulle tilsi noe annet. Det er vanligere nå enn før å sli-

te med spiseforstyrrelser. Mange vanlige folk vil velge mer selv, og vanlige folk er ofte avhengige av at staten stiller private med kapasitet tilgjengelig fordi det ikke er alle vanlige folk som kan kjøpe seg forbi køen. For alternativet for vanlige folk er nettopp det: at de blir stående i kø – kø for å få ungen sin i barnehage, kø for å få hjelp med et rusproblem, kø for å få den operasjonen som gjør at man igjen kan reise på jobb eller være med på fotballtreningen til barnet ditt.

I åtte år med høyreregjering har vårt mål vært at flere skal ha valgfrihet og bestemme mer over sitt eget liv. Flere skal få behandling raskere, og flere skal kunne skape sin egen arbeidsplass. Og jeg tror presidenten tar poenget mitt: at vanlige folk er forskjellige folk.

Nå skal man se på hvordan man skal fjerne private i velferdstjenestene. Da tror jeg at man kan spørre ganske mange Senterparti-ordførere i hele landet vårt – eller de som bor ytterst, og de som bor innerst, som jeg nå har lært at det heter – om hvordan det kommer til å funke i deres kommune, hvordan tilbudet i deres kommune for deres innbyggere kommer til å bli. Min mistanke er at det ikke blir bedre omsorg, det blir ikke flere plasser, og det blir ikke mer valgfrihet. Jeg tror også vi kan slå fast at de uvanlige folkene, hvem det enn måtte være, klarer seg ganske greit. Det er kanskje verre for vanlige folk. Ja, kanskje er det til og med sånn at det ikke var deres tur likevel.

Lars Haltbrekken (SV) [19:56:48]: Det er ikke hver dag vi legger hindringer i veien for oljeselskapenes ellers framferd i jakten etter mer fossil energi. Det gjorde SV på mandag da vi fikk gjennomslag for at det ikke skal lyses ut noen 26. konsesjonsrunde på norsk sokkel neste år. I tillegg skal CO₂-avgiften for oljeselskapene økes kraftig. Det skal utredes et omstillingsfond som skal finansieres av en avgift på produksjon av olje og gass, og det skal ses på en klimaavtale mellom regjeringen og oljeselskapene.

SV mener at en sånn avtale kan bygges over den samme lesten som næringslivets NO_x-fond. Det var en avtale SV fikk gjennomslag for at staten og næringslivet skulle opprette da Norge slet med å oppfylle sine forpliktelser til å kutte i utslipp som førte til sur nedbør. Avtalen har ført til at vi nådde våre internasjonale forpliktelser.

I tillegg har SV fått økt bevilgningene til kollektivtrafikken og dermed bidratt til å sikre den gjennom pandemien. Og ikke minst fikk vi på plass mer penger til Enova. Det er viktig, for det gir folk mulighet til å sette i verk enøktiltak som vil gi dem en varig reduksjon i strømregningen.

I vinter har strømprisene eksplodert. Jeg snakket i går med en alenemor som satt på badet og jobbet. Hun turte ikke å bruke strøm av frykt for den neste regningen. Hun har heller ikke vært blant dem som har hatt råd

til å sette i verk enøktiltak. Derfor må vi nå få en satsing på energieffektivisering som også kommer folk med dårlig råd til gode.

I går ettermiddag inviterte SV regjeringspartiene til å komme til oss og bli med og få på plass en ordning som hjelper folk som nå sliter med en skyhøy strømregning. Vi er glad for at regjeringspartiene i dag tidlig svarte ja på vår invitasjon og vil komme med et sånt forslag. Det er bra, for det haster å få på plass tiltak som hjelper folk som nå sliter med strømregningen.

Vi i SV forventer at forslaget fra regjeringen kommer raskt, at det kommer før jul, sånn at folk kan gå jula i møte med sikkerhet for at de får hjelp til å få betalt de skyhøye strømregningene.

Presidenten: Representanten Drevland Lund gjør comeback allerede.

Tobias Drevland Lund (R) [19:59:38]: Du er ikke kvitt meg ennå!

Når jeg sier 1 pst., hva tenker dere på da? Det er ikke skattesatsen Høyre ønsker seg, men det er faktisk 1 pst. av verdens befolkning som nå er på flukt. Det betyr over 82 millioner mennesker, anslår FN. Ikke siden andre verdenskrig har flere mennesker vært på flukt, og det er alvorlig. Ofte hører vi prat om flyktningkrisen. Sannheten er at denne krisen ikke er over. Det er bare å se på alle menneskene som i dag befinner seg på grensen mellom Hviterussland og Polen, alle dem som risikerer livet over Middelhavet, eller alle dem som befinner seg i flyktningleirer i de såkalte nærområdene. For disse menneskene er det fortsatt krise.

Vi kan ikke gjøre alt for alle, men vi kan gjøre noe. Da skuffer det meg at budsjettforliket fortsatt ikke klarer å innfri det FNs høykommissær for flyktninger ber oss om, nemlig å ta imot 5 000 kvoteflyktninger. Rødt mener at Norge har både plass og mulighet til dette, og i tillegg setter vi av penger til å ta imot ytterligere 1 500 fra de overfylte leirene i Hellas og Italia.

Vi må sørge for en ordentlig og rettferdig behandling av de menneskene som allerede er her. I morgen skal jeg møte Helene Austad på utsiden her, en kvinne som kjemper for å få tilbake sin mann til Norge. Mannen Haji er blitt sendt ut av landet på tross av at han har to barn, på tross av at han har en sønn som har dødd her. I tillegg har Haji arbeidskontrakt og jobb, men han er ikke norsk nok for Norge. Han har ikke sterk nok tilhørighet til riket. Forstå det den som kan.

Et annet eksempel er Delnaz, Khairi og Della, som alle er født i Norge og bor i Tønsberg sammen med sine foreldre Amat og Dakhwaz. Delnaz og Khairi går på skole og Della i barnehage. Barna hadde midlertidig oppholdstillatelse i Norge, men den norske stat har trukket

den tilbake. Familien vant ikke fram med sin klage til UNE.

Disse barna er våre. Det er våre barn, og de bør få lov til å bo i Norge og ha en trygg oppvekst. Familien har ingenting å dra tilbake til i Nord-Irak. De er jesidier, en forfulgt religiøs minoritetsgruppe, og det er umenneskelig å sende familien til et liv i flyktningleirer. Norge kan bedre enn dette.

Derfor mener Rødt at alle barn født i Norge automatisk skal få norsk statsborgerskap. I tillegg mener vi at det er behov for en foreldelsesfrist på fem år for tilbakekalling av statsborgerskap. I vårt alternative budsjett fjerner vi også midler avsatt til uttransportering og tilbakekallelse av statsborgerskap i årets budsjett.

Det trengs en ny solidarisk, human og menneskelig asyl- og innvandringspolitikk – som et brudd med den politikken som har rådet altfor lenge, uavhengig av hvem som har sittet i regjering. Det er dessverre noe jeg tror vi også kommer til å se langt etter med denne regjeringen, men Rødt skal fortsette å kjempe sammen med alle andre der ute for en ny politikk.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [20:02:48]: «Måten de stoppet meg på var aggressiv og kom ut av det blå. Det var ingen forklaring, de bare slang meg inn i nærmeste vegg. De fikk ID-en min, men de ble ikke overbevist om at jeg ikke var den de var ute etter».

Og videre:

«Det skjedde foran folk, og det var ganske traumatiserende. Det skapte unødvendig oppmerksomhet».

Dette fortalte Abdi i fjor til Dagsavisen om ransakelsen som skjedde da han var 15 år, den første av flere ransaker han skulle oppleve.

«Jeg var 14 år gammel og hang med vennene mine i nærmiljøet mitt på Lindeberg da en patrulje kjørte forbi. De stoppet og spurte: «Hva gjør dere her? Har dere noe på dere?» Deretter ville de ransake oss. Da jeg spurte hvorfor, ble jeg slengt hardt i veggen.»

Dette fortalte norsk-somaliske Mubarak Omer til Aftenposten i fjor. Mubarak Omer er blitt stoppet over ti ganger av politiet uten grunn, og han er tydelig på at dette har gått ut over hans tillit til norsk politi.

Advokat Awon Amidu fra Trondheim fikk i år medhold i Diskrimineringsnemnda i at politiet hadde stoppet ham langt oftere enn befolkningen ellers, og at dette var på bakgrunn av hans hudfarge. 22 år gamle Moin opplyste for få år siden til TV 2 at han hadde blitt stoppet over 30 ganger av politiet de siste årene. Jeg er aldri blitt stoppet av politiet tilfeldig på gaten, og det er fordi jeg ser ut som jeg gjør.

Etnisk profilering har skjedd i Norge, og det skjer. Det er ikke mine ord, det er ordene til daværende statsminister fra Høyre, Erna Solberg. Politiet er avhengig av tillit for å kunne gjøre jobben sin på en god måte. Mange opplever å bli stoppet av politiet på bakgrunn av hudfargen sin, og det er behov for mer kunnskap om omfanget av en slik praksis både for politiets del, for dem som stadig opplever å bli stoppet, og for å utvikle god politikk for å motvirke dette. Derfor er det stort og viktig for mange at vi nå skal starte et pilotprosjekt for å sikre notoritet ved personkontroller. Som SV-er og som antirasist er jeg stolt over å ha sikret gjennomslag for å starte med en kvitteringsordning. Det er mange som har kjempet i årtier for dette. Vi har diskutert det flere ganger i denne salen, og nå skjer det endelig. Å stå opp mot diskriminering og rasisme handler ikke bare om fine festtaler, det handler om den politikken vi fører. For SV er det viktig at den politikken er tydelig, og at den er antirasistisk.

André N. Skjelstad (V) [20:05:45]: Landet får vedtatt et budsjett i kveld, men jeg mener at flere element i det som er framforhandlet, vil ta Norge i gal retning.

Jeg forstår at det tas grep for å sikre Nesna drift innenfor høyere utdanning, men å legge utdanning på Nesna igjen, under Nord universitet, vil med høy sannsynlighet måtte føre til en intern kamp om midler. I min del av det nordlige Trøndelag har vi flere studiesteder som er tilknyttet og organisert under Nord universitet. Jeg frykter at disse nå vil konkurrere med Nesna om de knappe midlene, og at dette vil kunne gi en negativ utvikling for studiestedene, som er truet allerede. Jeg håper at jeg tar feil, men gjør jeg ikke det, vil dette være negativt for de andre studiestedene underlagt Nord universitet. Utdanning er alfa og omega om vi skal lykkes med å få tak i kvalifisert arbeidskraft og sørge for bolyst i distriktene.

Landbruksnæringen er viktig for distriktene. Det er bra at budsjettavtalen legger opp til et inntektsløft i næringen, men jeg stusser likevel litt over at regjeringen og SV skjerper det inntektsmålet som alle parter var enige om i 2016. Dette er vedtak om at inntektsgapet mellom landbruket og andre grupper skulle reduseres, og at en god markedstilpasning og produktutvikling ville være en forutsetning for inntektsdannelser. Men jeg frykter at dette løpet regjeringspartiene og SV nå legger opp til, vil medføre at kanaliseringspolitikken svekkes, og at sentrale områder i Norge, som Østlandet og Jæren, kommer bedre ut av dette vedtaket enn distriktsjordbruket, som er den delen av landbruket som virkelig trenger et løft.

Skatteøkninger er det mange av i budsjettforliket. Det er i seg selv dramatisk for norsk næringsliv og norske arbeidstakere. Jeg frykter en negativ utvikling i årene

som kommer, spesielt for det arbeidskrevende arbeidslivet i distriktene.

En av skatteøkningene som er virkelig dramatisk for næringslivet i distriktene, er skatteøkningen knyttet til verdsettelse av oppdrettstillatelser. En kan gjerne ha en diskusjon om dette. Sjømatnæringen er en av våre viktigste næringer, ikke bare i distriktene, men også nasjonalt. Dette grepet som nå er tatt, er direkte distriktsfiendtlig og rammer kapitalen og arbeidsplassene i distriktene knallhardt. Det er nesten utrolig at et slikt grep tas på Senterpartiets vakt. Grepet kunne kanskje hatt noe for seg om man hadde tatt andre, næringsvennlige grep. I dette forliket finnes det svært få spor av tilrettelegging for privat initiativ og entreprenørskap. Jeg frykter at dette forliket vil være negativt for distriktsnæringene og spesielt for sjømatnæringen.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [20:08:41]: Nord-Norge har hatt stor fraflytting over tid. Dette er ikke bare dramatisk, men om få år ville det desentraliserte Norge slik vi har kjent det, kunne ha vært historie om vi ikke hadde fått en ny politikk.

Finnmark har hatt noen tøffe år, med stor fraflytting fra mange kommuner, men heldigvis får vi nå en ny sjanse. Vår kurs er en helt annen enn den Solberg-regjeringen hadde staket ut. Fra nå av skal det satses på Finnmark og distriktene. Det skal bo og leve folk her, og vi skal ha mål om bosetting, ikke fraflytting.

Det første signalet vi fikk, var det såkalte finnmarksfradraget. Det skulle økes til 20 000 kr. Det er ikke så stor økning, men det handler om signalverdien dette viser. Her skal en ikke stramme inn – nei, en skal gjøre det lettere for folk som bor ytterst.

Regjeringen vil få mer gods fra vei til sjø og sikre videre utvikling av fiskeriavhengige kystsamfunn. Regjeringen vil derfor styrke satsingen på tiltak innen kyst, havn og farled.

Jeg bor på en øy langt ute i havet og er derfor meget fornøyd med den nye retningen vi ser komme for oss som bor slik at vi må bruke ferge. Her vil en sørge for godt fergetilbud og sikre at overføringene til fylkeskommunal fergedrift samsvarer bedre med det behovet de reisende og næringslivet har. Vår finansminister tok opp dette med ferger og sa at nå starter arbeidet med å få til gratis ferge for øyer og andre samfunn uten veiforbindelse til fastlandet, og gjøre alle fergesamband med under 100 000 passasjerer årlig gratis. Det blir kanonbra.

Uansett hvor vi velger å leve livet vårt, må vi ha de samme mulighetene i livet. Store og mindre næringsformer må bli heiet på. Ulike samfunn må ha de samme godene, f.eks. politi, helsetilbud og skole. Dette burde være en selvfølge. Det er slike målsettinger vi nå skal jobbe for.

Ordføreren i Båtsfjord sa at vi må ha selvtilit i fiskeripolitikken. Vi har verdens beste fisk, og vi har foredlet fisk i hundrevis av år. Dette kan vi. Kysten vil ha mer arbeid, og vi må slutte å sende fisken til utlandet for produksjon. Vi må fiske fisken selv, og vi må produsere den selv.

Alle ønsker utvikling, ikke avviking. Regjeringen tar nå de nødvendige grep, slik at sentraliseringen stopper. Vi har vilje til å utvikle flere arbeidsplasser med de ressursene vi har.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [20:11:54]: Folk opplever skyhøye strømpriser. Prissjokk er på alle måter skadelig for en nødvendighetsvare. Folk opplever avmakt. Stadig flere retter søkelyset mot Stortinget. Hva blir vår beskjed til regjeringen?

Den direkte årsaken til dagens ekstremt høye norske strømpriser er at prisene i tilknytningspunktene for Statnetts sjøkabler til Tyskland, Nederland og Storbritannia er svært høye, 1–4 kr per kilowattime. Avvikling av kull og kjernekraft på kontinentet har gitt økt etterspørsel og ekstremt høye priser på strøm. Vind, som er Tysklands viktigste fornybarløsning, kan ikke erstatte stabil produksjon fra kull eller kjernekraft. Tyskland skal videre nå i løpet av dette og neste år fase ut ytterligere to ganger 4 000 MW kjernekraft. Norge kan utveksle til utlandet 9 000 MW, tilsvarende om lag en tredjedel av norsk maksimal belastning i våre kraftverk.

Dagens kraftmarked virker. Vi importerer skyhøye strømpriser. Utenlandskablene har blitt drenering, ikke utveksling av strøm med utlandet. Om ikke situasjonen i Tyskland er alvorlig nok, er det også et faktum at kablen til Storbritannia nå bare leverer 700 MW. Det skal økes til 1 050 og deretter 1 400 MW. Det vil knapt komme noe strøm i retur, bortsett fra under ekstreme vindforhold.

Dagens strømpriser er ikke resultatet av spesielle og ekstraordinære forhold, som Statnett sier. Det er en villet politikk i tråd med klimapolitikken. Overgang fra konvensjonell produksjon av gass, kull og atomkraft til uregulerbar strømproduksjon fra vind og sol har destabilisert prisdannelsen, samtidig som vi blir sårbare for utviklingen i det europeiske gassmarkedet, hvor også Russland er viktig. Dette gir høye strømpriser – ja, høye strømpriser – det gir ustabile strømpriser og ekstreme prisvariasjoner på strøm.

Olje- og energidepartementet har på vilkår gitt konsesjon på legging av kabler. Eksempelvis ga statsråd Tord Lien fra Fremskrittspartiet konsesjon til Statnett for Norlink-kablen fra Tonstad i Vest-Agder til Wilster i Tyskland den 13. oktober 2014. I punkt 12 i konsesjonen heter det:

«Olje- og energidepartementet forbeholder seg retten til å endre vilkårene i konsesjonen i conse-

sjonsperioden dersom allmenne hensyn gjør dette nødvendig.»

I Norge har Olje- og energidepartementet kontroll gjennom vårt statlig heleide Statnett. Dagens situasjon viser at forutsetningene for konsesjon til likestrømskabelen til utlandet er fullstendig endret. Stortinget må kunne ta tilbake makten over strømmarkedet. Jeg er enig med dem som mener at det må legges inn en restriksjon på hvor mye strøm som kan flyte ut av Norge, når vannmagasinivået for våre vannkraftverk er på et minimum, samtidig som prisnivået i våre nabosystemer er skyhøyt. Det vil prinsipielt innebære et maksimalprissystem.

Det haster med at Stortinget nå drøfter nødvendige systemendringer. Internasjonale markedskrefter for en nødvendighetsvare som strøm må kunne styres fra Stortinget.

Tove Elise Madland (A) [20:15:17]: Kommunen er innbyggjaranes beste ven. Alle bur i ein kommune – ja, alle bur i den beste. Eg bur i ein slik kommune – ca. 9 000 innbyggjarar – med gode offentlege tenester.

Difor er eg svært glad for at Arbeidarpartiet og Senterpartiet saman med SV no styrkjer økonomien til kommunane. Ein auke på 4,5 mrd. kr i frie inntekter er svært viktig. Det gjev kommunar som bl.a. Vindafjord moglegheit til tenester nær folk – tenester utførte av stolte tilsette som kan jobben sin. Å styrkje kommuneøkonomien betyr å styrkje fellesskapet. Ein styrkt kommuneøkonomi gjev no bl.a. billegare barnehagar og gratis kjernetid i SFO. Dette kjem innbyggjarane til gode. At innbyggjarar som mottek sosialhjelp, ikkje skal få trekk i barnetrygda, betyr mykje. Det er ei universal ordning som dei med aller minst har mista i fleire år. Det viser at landet vårt dei siste åtte åra ikkje har vore eit fellesskapsamfunn, men eit samfunn for enkeltmenneske. No snur dette. Det er godt nytt for landet, og det er godt nytt for alle.

Regjeringa leverer på viktige fellesskapsordningar. At regjeringa og SV innfører barnetillegget for uføre igjen, er eit anna eksempel. Budsjettet har det beste i seg – at det òg blir gjort noko med resurskrevjande tenester. Formålet med toppfinansieringstilskotet for resurskrevjande tenester er nemleg å sikre at dei av kommunane sine innbyggjarar som treng omfattande helse- og omsorgstenester, skal få nettopp det.

Husbanken, som gav folk moglegheit til å byggje eigen bustad – som gav mine foreldre moglegheit til å byggje eige hus på 1960-talet – skal styrkjast. Regjeringa og SV innfører sosial bustadbygging igjen. Det er sosial utjamning. Som lokalpolitikar i mange år har eg sett kor viktig det er med eigen og eigna bustad. Det sikrar ro og tryggleik – ein god stad å bu. Det gjev sosial utjamning,

og det gjev fleire moglegheit til å få sin eigen bustad. No får nemleg kommunane moglegheit til å gje fleire startlån. Det er eit gode for alle det gjeld. Mange kommunar slit òg med negativ folkevekstutvikling. No er det mogleg å flytte heim.

Eg sluttar der eg begynte. Kommunen er menneskets beste ven. Kommunen yter tenester til innbyggjarane frå livet startar og til det sluttar – kommunen din og kommunen min i alle fasar. Dette budsjettet gjev kommunane endå større musklar til gode offentlege tenester, så det er eit budsjett for liten og stor kommune, eit budsjett for heile landet.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [20:18:24]: Det var umulig å være i Glasgow uten å kjenne på alvoret – at vi for første gang i verdenshistorien skal klare å løfte folk ut av fattigdom, vi skal kunne ha mer velferd uten å øke klimagassutslippene. Det kommer til å være krevende, og det må vi være ærlige om. Men lykkes vi i å kombinere effektiv klimapolitikk med god næringspolitikk og energipolitikk kan det også skape enorme muligheter for Norge og for norske arbeidsplasser.

Høyre har i åtte år gått i bresjen for ny, grønn industri, for et næringsliv som er i full gang med omstillingen. Vi har løftet havvind, vi har løftet hydrogen, og vi har tatt grep for å sørge for at kraften kommer dit den trengs. Vi vil bruke statens innkjøpsmakt til å fremme ny teknologi, og vi vil ha målrettede støtteordninger til bedrifter og folk.

Men vi kommer ikke utenom CO₂-avgiften: Forurensere skal betale. Det er det viktigste verktøyet vi har for å utvikle teknologi, for å gjøre alternativer til fossil energi konkurransedyktig og for å kutte utslipp – ikke om fem år, men neste år. Derfor er det overraskende at SV har latt Arbeiderpartiet og Senterpartiet få gjennomslag og uthule CO₂-avgiften, vel vitende om at det blir mindre klimagasskutt neste år enn ellers. Det er enda mer overraskende at regjeringspartiene, ja, til og med statsminister Gahr Støre, tør så skråsikkert å påstå at budsjettforliket kutter klart mer enn Solberg-regjeringens budsjettforslag – særlig når de knapt kan nevne ett eneste ekstra tiltak som faktisk vil ha effekt allerede neste år.

Det eneste vi vet sikkert med dette budsjettet, er at forurensere må betale mindre, at det blir billigere å bo rett utenfor byene og pendle inn med bil, og at små og mellomstore bedrifter får en skattesmell på toppen av økt CO₂-avgift. Det er faktisk verdt å minne Arbeiderpartiet og Senterpartiet om at rettfærdig grønn omstilling ikke handler om å bremse og utsette klimapolitikken av hensyn til folk; det handler tvert imot om å øke tempoet i omstillingen samtidig som man omfordeler og støtter dem som kan havne utenfor.

Dette er et budsjett som smører pengene tynt ut over istedenfor å prioritere dem som trenger det mest. Mange får litt billigere barnehage, men de 40 000 barnefamiliene i Norge som har dårligst råd, får ikke noen nytte av det. Alle får litt billigere elavgift i budsjettet, men vanlige familier som faktisk trenger hjelp, får ikke målrettet støtte. Distriktskommuner med mange skolebygg får ekstra penger – ja, det er til og med kommuner som får 28 ganger mer i støtte per elev enn det elevene i Oslo-skolen får. Samtidig velger Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV å kutte i ekstrastøtten til sårbare elever i byene, som er veldig hardt rammet av pandemien.

Høyre vil sette fart på den grønne omstillingen, skape flere jobber og ha et velferdssamfunn som er mest for dem som trenger det mest. Det er vår retning for landet.

Eivind Drivenes (Sp) [20:11:32]: I det statsbudsjettet som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV nå har presentert, ser vi at det er sårbare mennesker og mennesker med lav inntekt som er prioritert – og det er jammen meg på tide. Norge har en mangfoldig befolkning, både geografisk, kulturelt og sosialt.

I min korte tid som fungerende stortingsrepresentant og medlem av arbeids- og sosialkomiteen er det en ting som har opptatt meg, og som har ført til mange henvendelser fra hele landet. Den saken det gjelder, er å gjeninnføre fribeløpet for uføre på 0,4G. Det betyr at en ufør kan ta litt ekstra arbeid eller delta i politisk arbeid uten å bli straffet økonomisk. Der regjeringen Solberg fremmet dette forslaget etter å ha jobbet med det i mange måneder, har det nye flertallet klart å rette det opp i løpet av bare sju uker. Det viser en ny retning for hvor det nye flertallet vil ta landet.

Det nå å bruke 250 mill. kr på dette tiltaket er en god investering i livskvalitet og verdighet for de menneskene det gjelder. Vi skal ikke undervurdere den følelsen og verdien det har for det enkelte menneske å kunne jobbe litt og føle seg til nytte, å bidra etter evne. Det skaper verdighet i folk.

I mitt liv på siden av det å drive med politikk – nå som stortingsrepresentant – har jeg gleden av å være speiderleder, med 43 års medlemskap i Norges speiderforbund. Som frivillig i mange organisasjoner over mange år har jeg – som alle andre som driver frivillig arbeid – ikke tall på hvor mange vafler, doruller og timer med varretelling osv. som det frivillige arbeidet i Norge gjør hvert eneste år.

For alt det vi kjøper inn til alle organisasjonene, det være seg musikkorps, Røde Kors eller idrettslag, betaler vi moms. De siste årene har momskompensasjonen stått uendret. Den nye Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen har nå fått på plass full kompensasjon for momsen. Det er en ordning som kommer alle til gode, uansett

om man er rik eller fattig, uansett hvor man bor, og det er heller ikke styrt etter hvor Kristelig Folkeparti i forrige regjering prioriterte at det skulle komme.

Her kan hver organisasjon gjøre sine prioriteringer fritt og lette arbeidet for de mange ledere som bruker sin fritid for andre uke etter uke i årevis. Her kan alle få billigere kontingent i organisasjonene; selv de små foreningene kan det. Det er heller ikke avhengig av en rik onkel, som i gaveforsterkningsordningen som regjeringen Solberg tviholdt på.

Frivilligheten i Norge er gjennom det mangfoldet av lag og foreninger vi har, én av vinnerne i dette budsjettet. Det er veldig gøy å være politiker og kunne gi den håndsrekningen til alle de fritidsheltene i det ganske land som står på året rundt.

Ivar B. Prestbakmo (Sp) [20:24:40]: Vi har bak oss åtte år med en sentraliseringsregjering, der Høyre og Fremskrittspartiets politireform førte til mer politi på kontor, lengre avstander mellom folk og politiet og en ganske så stemoderlig behandling av justissektoren i sin helhet.

Nå har arbeidet med å rydde opp i dette startet. Et viktig steg for Senterpartiet og regjeringen er et offensivt politibudsjett for hele landet, med en styrking på 200 mill. kr. Noe av fasiten etter den forrige regjeringen er bl.a. at man la ned godt over 100 lensmannskontorer i sin iver etter å sentralisere politiet, og 42 domstoler etter samme sentraliseringsiver.

Senterpartiet og Arbeiderpartiet har pekt ut en tydelig retning for landets politi, der alle innbyggerne har krav på lik rett til beredskap og skal kunne føle seg trygge i hverdagen. Det skal bli flere politifolk på gatene og mer synlig politi nær folk, uavhengig av hvor man bor. Derfor er det godt at vi gjennom budsjettforliket med SV står sammen om satsingen på politi og påtale, som legger til rette for både økt lokal tilstedeværelse og styrket innhold i politiet gjennom styrking av kriminalitetsbekjempelse, bedre forebygging og etterforskning.

De tidligere regjeringspartiene har forsøkt å skape et inntrykk av at alt er i skjønneste orden. Etter forrige regjeringens åtte år er det nok ikke slik. Situasjonen etter den forrige regjeringen er bl.a. mindre lokal tilstedeværelse, med svekkelse av det forebyggende arbeidet og dårligere politiberedskap mange steder. Innbyggerne i de minste kommunene føler mindre trygghet.

Stortingsvedtaket fra 2018 om at alle de gjenværende tjenestestedene skulle styrkes, ble ikke fulgt opp av forrige regjering. Tillitsvalgte, ansatte og kommuner i hele landet melder om at polititjenestetilbudet har blitt dårligere under forrige regjering, og gjennom nærpolitireformen har oppklaringsprosenten for flere typer straffesaker gått ned.

Jeg kunne ha fortsatt med flere ting, men utfordringen er krystallklar: Det trengs en styrking av politi, påtale og hele straffesakskjeden. Det er vi i gang med gjennom budsjettforliket mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV. Det er lokalt politi som utgjør grunnstammen i både forebygging og kriminalitetsbekjempelse, enten det er på Stovner, i Sogndal eller på Ibestad. Det vet vi, det vet folk, og det gjør vi noe med. Derfor har vi forpliktet oss til at arbeidet med å opprette nye tjenestesteder for politiet skal begynne allerede i 2022, med en minimumsbemanning som sikrer politi ute blant folk, og også et kontor som er åpent, der folk kan komme.

Skal vi nå de målene regjeringen har satt seg for politiet, er det avgjørende at politiet har nok ressurser til å gjøre jobben. Vi har startet med jobben – 200 mill. kr ekstra i det statsbudsjettet som blir vedtatt. Det er en god begynnelse, og det er grunn til å glede seg over det.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [20:27:52]: I kveld skjer det. Nå har vi hatt åtte år med usosiale høyrekutt, økte forskjeller mellom folk og – ikke minst – det har vært pengemakta som har styrt samfunnsutviklingen. Men i kveld vedtas et budsjett for vanlige arbeidsfolk og familier.

Budskapet «vanlige folks tur» har inspirert grasrotorganisasjoner og lokalsamfunn over hele landet. Blant de få som har vært negative, er Høyre, og særlig representanten Tina Bru, som brukte store deler av sin landsmøtetale til å kritisere budskapet. Hun lurte på hvem vanlige folk er. I kveld får Tina Bru svaret. Vanlige folk er bl.a. barnefamiliene, som får 2 900 kr i lommeboka hvis man har én unge i barnehagen, eller 4 900 kr hvis man har to. Men Bru påstår: «veldig lite penger, så lite at det egentlig ikke merkes av de fleste». For oss som er så privilegerte å være valgt inn her på Stortinget, er kanskje ikke 4 900 kr et være eller ikke være, men for veldig mange er dette faktisk budsjettet for f.eks. en ferie. Vanlige folk er også uføre, som nå slipper å bli fratatt motivasjonspengene for den jobben de gjør, både på arbeidsplasser og for lokaldemokratiet. For ikke å snakke om de arbeidsledige, som har tatt den største støytten på vegne av oss alle på grunn av nedstengingen av samfunnet og koronatiltakene da de mistet jobben. Heldigvis kan alle arbeidsfolkene våre nå gå en lysere sommer i møte, med trygghet for feriepengene.

Etter at vi fikk et sårt tiltrengt nytt stortingsflertall, har debatten stort sett gått i: Hvor raskt kan den nye Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen rette opp i høyre-regjeringens usosiale politikk? Men i dag dukket det opp en pussig ny kritikk. Høyres Asheim mente plutselig at nå går det for fort med å gjennomføre Arbeiderparti-politikken, fordi NHO visstnok ikke hadde fått med seg at alle sammen skal få pensjon fra den første krona

de tjener, og at dette særlig vil hjelpe mange av våre flotte butikkmedarbeidere, som enten har lavere lønninger eller lavere stillingsbrøker.

Jeg mener at Henrik Asheim burde ha fått med seg dette, for vi har sagt: Nå er det vanlige folks tur. Endringen skjer «nu!». Derfor tilhører kvelden i kveld de arbeidsledige, barnefamiliene, de uføre og butikkmedarbeiderne. Dette er deres kveld – for nå er det vanlige folks tur.

Marianne Sivertsen Næss (A) [20:31:01]: Som stortingsrepresentant fra Finnmark vil jeg rette oppmerksomheten mot nettopp Finnmark. De senere års befolkningsutvikling gir all grunn til bekymring. Lykkes vi ikke med å snu denne, kan vi se et folketomt Finnmark, særlig i Øst-Finnmark ved grensen til Russland. Som Norges viktigste sikkerhetspolitiske region kreves det nå radikale grep. Jeg har sagt det før og jeg vil gjenta det til det kjedsommelige: Det er en sikkerhetspolitisk trussel at folk flytter fra nord.

Jeg er likevel optimist. Nordområdene har alle forutsetninger for å bli et senter for grønn omstilling. Vi har naturressursene, vi har areal og vi har ikke minst en gunstig kraftsituasjon som gir gode vilkår for industrietableringer.

Hydrogen har aldri vært så relevant og aktuelt som i dag. Norge har gode forutsetninger for å ta andeler i et marked for hydrogen, og ikke minst gjelder dette lengst nord i landet. Regjeringen har i Hurdalsplattformen sagt at vi vil bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede innen hydrogen, der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt. I statsbudsjettet styrkes dette arbeidet, hvor vi skal starte et helhetlig utredningsarbeid for hydrogen. Videre har vi foreslått å styrke Enova ytterligere, en styrking som skal bidra til en grønn omstilling av næringslivet, og disse midlene kan også bidra til å støtte hydrogenprosjekter.

Hurdalsplattformen er tydelig på at vi nå har fått en regjering som vil jobbe for en ny giv i nordområdepolitikken. Den nye nordområdepolitikken har som mål å snu den negative befolkningsutviklingen, utvikle de lokale verdiene til å skape vekst og gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling. Her ligger det store muligheter. Som stortingsrepresentant fra den aller nordligste delen av nordområdene vil jeg være en pådriver og en vaktbikkje for at disse ordene blir omsatt til handling.

Finnmark har noen helt klare fortrinn for produksjon av hydrogen, som god tilgang på fornybar energi, lavere pris på strøm, tilgang på naturgass, kaldt klima med dertil kaldt sjøvann til nedkjøling, tilgang til lagringsfelt for CO₂ og en etablert energibransje. Og med et av de største markedene for hydrogen, som i dag er Asia, kan trafikken gjennom Nordøstpassasjen bli en enda viktigere fartsåre for godstrafikk til sjøs.

La oss starte jobben med å skape en framtid i nord og samtidig gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling. Nå er det Nord-Norges tur.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Sofie Marhaug (R) [20:34:10]: Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlig energipolitikk. Jeg vil starte med å oppfordre olje- og energiministeren, som jeg ser sitter i salen, til å tegne seg og gi sin vurdering av alle forslagene som har blitt debattert i dag, som angår strøm og energi. Disse griper direkte inn i statsrådets ansvarsområder.

Akkurat nå er prisene skyhøye, og høyere kommer de til å bli om ikke regjeringen gjør en politisk helomvending. Da må regjeringen også redegjøre for sin politiske vurdering, for strømkrisen er ingen naturlov, det er en politisk skapt krise.

Som sagt, verre skal det bli. Norske myndigheter planlegger, som representanten Lundteigen var inne på, å øke kapasiteten på utenlandskablene fra neste år. Det har vært et politisk mål at prisene skal gå opp, at vi skal knytte oss tettere til det europeiske strømmarkedet – fra Tord Lien i Fremskrittspartiet til Arbeiderpartiets statsråd i dag. Selv om været skifter og regjeringer skifter, føres den samme elendige energipolitikken, der kraftbransjens fortjeneste er det styrende prinsippet.

Statsråden har i debatter begrunnet denne politikken både i forsyningsikkerhet og i internasjonale forpliktelser. Men å tappe magasinene for vann for å selge til høystbydende, slik det har skjedd i høst, handler ikke om forsyningsikkerhet. Det handler om å tjene mest mulig, koste hva det koste vil. Samtidig ser vi at andre europeiske stater legger begrensninger på sine markeder, det være seg Tyskland eller Sverige, og da handler det heller ikke om internasjonale forpliktelser, da handler det om hemningsløs markedstro.

Husholdningene må også belage seg på økte kostnader, både på grunn av høye markedspriser og på grunn av planlagte økte avgifter. Kuttet i elavgiften kommer til å nulles ut med økning i nettleien og rushtidsavgift på strøm, som innføres 1. januar. Hvis vi ikke bare skal ha en ny regjering, men også en ny politikk, trenger vi en ny energipolitikk. Vi trenger strakstiltak – vi kan ikke sende regningen for markedsstyringen til husholdningene. For hva er vitsen med et rikt land hvis det har et fattig folk?

Så må vi gjøre noe med årsakene til krisen. Nå må vi sette samfunnsmessige behov og hensyn først. De må veie tyngre enn kraftbransjens lønnsfest og bonuser.

Else Marie Rødby (Sp) [20:37:25]: For alle som er opptatt av trygge lokalsamfunn, er dette budsjettet

gode nyheter. Senterpartiet har sammen med Arbeiderpartiet og SV sikret styrkninger på justisfeltet, som er viktig for folk. Å styrke politiet med 200 mill. kr er et konkret eksempel på politikk som viser en ny retning. Det å åpne 20 nye polititjenestesteder og si tydelig at vi skal styrke de eksisterende, betyr noe for folks hverdagsstrygghet i hele landet.

Målet er at det skal bli færre hendelser hvor politiet ikke har kapasitet til å rykke ut, hvor brann og redning eller helsepersonell må stå i farlige situasjoner i politiets sted, og at politiet kan komme raskt når folk trenger det. Senterpartiet har blitt møtt med påstanden om at vi er for opptatt av hus og bygg når det gjelder politiet, og at det viktigste må være at de er på veien og kjører patrulje. Vel, når regjeringen nå styrker politiet og er opptatt av tjenestestedene, er det jo fordi det ikke er likegyldig hvor politiet rykker ut fra. I vårt bilde er det ikke det samme om politiet rykker ut fra et sentralisert tjenestested mange mil unna, eller om de rykker ut fra det tettstedet hvor hendelsen faktisk har skjedd.

Tilbakemeldingene fra Distrikts-Norge de siste årene er at politiet er blitt mer fraværende. Målet med regjeringens politikk nå er derfor naturlig nok et mer tilstedeværende og synlig politi, fordi den tryggheten som kommer av lokalkunnskap og nærvær, betyr noe for folk.

Regjeringen prioriterer også å styrke domstolene, fordi tilgang til rettshjelp er viktig for folk og for folks rettssikkerhet. Det er klart det betyr noe at vi har domstoler spredd over hele landet, og at disse har selvstendighet, fagkompetanse og stedlig ledelse. Det er forskjell på tingrett og rettssted, selv om Solberg-regjeringen prøvde å få det til å høres mer ut som et spørsmål om begrepsbruk enn det sentraliseringsgrepet det faktisk var.

Denne regjeringen vil derfor gjenopprette en desentralisert domstolstruktur. Domstolene er til for folk, og domstoler i lokalsamfunnene er viktig for tilliten til rettssystemet vårt. Derfor vil regjeringen bruke 20 mill. kr på å ansette flere dommere ved de minste domstolene og rettsstedene, for erfaring viser at når man legger ned tingretter, medfører det, i tillegg til et dårligere rettstilbud, at det stedlige jurist- og advokatmiljøet svekkes, noe som åpenbart også har betydning for lokalt næringsliv, offentlige arbeidsplasser og lokalsamfunnene som sådanne. Alt henger sammen med alt, som de sier.

Regjeringen tar trygghet og rettssikkerhet på alvor, tar på alvor at politi og domstol er en del av lokalsamfunnene våre og ikke kan løses som en fjernstyrt tjeneste uavhengig av geografi.

Geir Inge Lien (Sp) [20:40:34]: Arbeidarparti–Senterparti-regjeringa i samarbeid med SV har no fått til eit

budsjett på kort tid. Dette er òg eit budsjett som gjev eit signal om at jobben har starta med å ta landet i ei ny retning og å ta heile landet i bruk. Den jobben startar med dette budsjettet. Der den andre regjeringa kutta, satsar vi meir på t.d. breiband, rassikring, politi, kommunar og fylkeskommunar, for å nemne nokre område.

Eg sit i transport- og kommunikasjonskomiteen og har òg lyst til å seie litt om den satsinga som fylkeskommunane får. Vi har over lang tid satsa på klimavenlege ferjer og hurtigbåtar, som er viktige bidrag for å få ned klimagassutsleppa. Dessverre har anskaffing av klimavenlege ferjer og hurtigbåtar ført til ein auka kostnad for fylkeskommunane. Dermed har vi òg sett at billettprisane har auka i takt med det.

I budsjetteinigheita mellom Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV sikrar vi no at staten skal kompensere fylkeskommunane for meirkostnadene knytte til klimavenlege ferjer og hurtigbåtar. Senterpartiet har vore oppteke av å få ned prisane på ferjer og hurtigbåtar og er tydeleg på at fylkeskommunen og kommunane må kompensere for dei auka utgiftene når billettprisane no skal reduserast. Heldigvis har vi fått eit nytt fleirtal på Stortinget som tek ansvar for å få ned prisane, og som har starta med det i dette budsjettet.

Regjeringa startar no arbeidet med å få til ei ordning med gratis ferje til øyer og andre samfunn utan vegsamband til fastlandet, og gjer alle ferjesamband under 100 000 passasjerar årleg gratis. Vi skal òg på sikt få halvert ferjeprisane på dei andre strekningane. Eg er utruleg glad for den satsinga. Det betyr utruleg mykje, både for næringsliv og for folk som bruker ferjene.

Eg har lyst å kome inn på eit par område til. Når det gjeld dei tvangssamanslåtte kommunane og fylkeskommunane, er eg veldig glad for at det no skjer ting i Ålesund – at Haram kommune no får moglegheita til å halde ei folkerøysting, og at Ålesund kommunestyre har lytta til dei. Eg er òg glad for dei signala som kjem om at dei kommunane som no skal køyre desse prosessane, får kompensert utgiftene sine.

Heilt til slutt har eg lyst til å snakke om ei næring som òg skal få sjå ei endring med denne regjeringa, og det er drosjenæringa. Regjeringa vil no sikre at drosjenæringa skal få gode og ordna forhold, der kundane kan føle seg trygge og sjåførane kan leve av jobben sin. Vi ønskjer no å gjere slutt på det frisleppet vi har sett i drosjenæringa, og få ei seriøs næring på plass.

Presidenten: Representanten Kathy Lie har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kathy Lie (SV) [20:43:48]: SV har som en av sine hovedsaker i dette budsjettet å få til en full regelstyrt

momskompensasjon for frivilligheten. Å gjøre momskompensasjonen regelstyrt er et viktig grep for å skape forutsigbarhet og raskere utbetaling. Regjeringen har lagt inn det de mener er tilstrekkelig finansiering, og jeg ble i dag glad for at kulturministeren varslet at full momskompensasjon også vil bli gitt for 2021. Men noe av det viktigste for frivilligheten, nemlig en regelstyrt ordning, fikk vi ikke gjennomslag for i budsjettforliket. Derfor er jeg glad for at kulturministeren i svar på min replikk tidligere i dag lovet at hun ville jobbe med kriteriene for en regelstyrt ordning fram mot budsjettet for 2023 – for de frivillige organisasjonene, som idrettslag, korps, fritidsklubber, friluftsliv og andre lokale tilbud, skal ikke betale moms på inntekter av frivillig arbeid.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [20:44:55]: Vi har nå fått en regjering som tror på hele Norge, som kjemper for hele Norge, og som vil utvikle hele Norge. Vi bretter opp ermene og går i gang med en skikkelig satsing på distriktene våre. Det ser vi også i budsjettet. Vi vil gjøre tilgangen på høyhastighets bredbånd til en rett, på lik linje med strøm, og vil sikre at alle husstander der det bor fastboende, skal ha tilgang til høyhastighet bredbånd innen 2025. Allerede i år øker vi satsingen på bredbånd.

Vi innfører nå også noe helt nytt: bygdeveksttaler. Dette er et nytt virkemiddel for å satse på næringslivet og bidra til vekst og utvikling i distriktene våre. Ikke minst styrker vi velferden over hele landet. Dette gjør vi bl.a. gjennom å øke de frie midlene til kommunene og fylkene med 2,5 mrd. kr. Dette betyr at mange eldre får bedre omsorg, og at det blir flere lærere på skolene til å lære ungene å lese, skrive og regne, at det blir bygd ut flere idrettsanlegg, og at det blir satset på lokalt næringsliv over hele landet.

Vi vil gi vanlige folk mer innflytelse over lokalsamfunnet og landet sitt. Nå er tiden for tvang, sentralisering og sammenslåing over. Ingen kommuner eller fylker skal nå oppleve press om nedleggelse eller sammenslåing.

Det er interessant at Fremskrittspartiet i denne debatten har kritisert nåværende regjering for de høye strømprisene. Det er egentlig ganske utrolig at det går an. Fremskrittspartiet hadde jo gjennom hele sin tid i regjering både olje- og energiminister og finansministeren, og Fremskrittspartiets Tord Lien hadde knapt rukket å bli olje- og energiminister før han gjorde det klart at han ville ha dyrere strøm. Og ikke bare det: Det ble gjentatt at han var lei av lav strømpris. Fremskrittspartiet økte avgiften på strøm med nesten 50 pst. Norsk lov ble endret for å tillate private eksportkabler av norsk strøm. Det var Fremskrittspartiet i regjering som meldte Norge inn i ACER, en organisasjon som har som ekspli-

sitt oppdrag å skape et fullt integrert energimarked i hele Europa.

I debatten viste Fremskrittspartiets leder til at Fremskrittspartiet nå foreslår å ta kontroll med eksporten av strøm ut av Norge. Da er det ironisk at Fremskrittspartiet i regjering undertegnet en erklæring om at en ikke ville begrense eksporten av norsk strøm. Faktisk skrev daværende regjering på egne hjemmesider: «Erklæringen bidrar til økt europeisk kraftutveksling.»

Fremskrittspartiets mål i regjering var altså noe ganske annet enn det vi får høre nå.

Per Olav Tyldum (Sp) [20:47:54]: Den nye regjeringen har i samarbeid med SV levert et budsjettforslag som gir god grunn til optimisme i landbruket. Regjeringen reagerte raskt og fikk dekket den ekstraordinære kostnadsveksten som har oppstått i høst. Nyvalgt landbruks- og matminister fikk knapt satt sitt nye nøkkelkort i kontordøren før hun hadde en avtale med partene om en kompensasjon. I tillegg dekkes det opp med en investeringsstøtte på 200 mill. kr for neste år. Dette er ekstra investeringspenger som er svært etterspurt, og som er nødvendig for framtiden om vi skal lykkes med et levende landbruk i hele landet.

Ikke minst gir regjeringens raske og positive handling en vitamininnsprøytning i næringen. Nesten 1 mrd. kr er i høst lagt på bordet som strakstiltak. 754 mill. kr blir utbetalt nå i februar, 200 mill. kr legges da oppå i investeringspotten neste år. Det er til beste for jordbruket, det er også et godt bidrag til lokal bygge- og anleggsbransje, det er et godt signal fra en regjering som har satt en ny kurs.

I åtte år har Høyre-regjeringen i lag med Fremskrittspartiet nedprioritert et løft for jordbruket. Norske matprodusenter har blitt møtt av en regjering som ikke har vært villig til å komme næringen i møte med tiltak de sårt trenger. Siste år har da altså Solberg-regjeringen utsatt tilleggsforhandlingene i frykt for å måtte ta en kostnad.

La det ikke være noen tvil: Norske matprodusenter har et viktig samfunnsoppdrag. De skal produsere ren og trygg mat til vår befolkning. Derfor er det både rett og rimelig at vi gir næringsutøverne i landbruket samme inntektsmuligheter som andre grupper.

La meg avslutningsvis nevne to viktige punkter som også ligger i budsjettavtalen med SV, og som gir god retning framover: Gjennom etablering av Bionova skal vi få en verktøykasse som er enda bedre rigget, slik at vi når klimamålene som er satt, også for landbruket. Bionova skal bidra til utvikling av næringsvirksomhet i hele landet. Denne verktøykassen skal være tilgjengelig allerede fra siste halvår 2022 og finansieres utenfor jordbruksforhandlingene.

Jeg er glad for at partene også har kommet til enighet om å legge fram en forpliktende og tidfestet plan i løpet av kommende år. Planen er å tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Inntektsgapet skal tettes uavhengig av bruksstørrelse, produksjon eller landsdel.

Denne regjeringen skal bidra til et levedyktig landbruk over hele landet.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [20:51:07]: Med ei Arbeidarparti–Senterparti-regjering blir det ein ny kurs for landet. Budsjettet som skal vedtakast i dag, viser dette gjennom ei offensiv satsing på likestilling. Arbeidarpartiet har sjølv sagt alltid stått fremst i kampen for likestilling og for å sørge for at alle blir inkluderte i samfunnet – uavhengig av kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne og etnisitet. Men den kampen er ikkje over. Det er vårt ansvar å fremje likestilling. Vi skal fortsatt stå i front for å nedkjempe hat og diskriminering, og vår oppgave som folkevalde er at alle skal kunne leve frie liv og vere seg sjølve.

Under Høgre-regjeringa dei siste åtte åra har likestillinga dessverre gått i revers. I haust gav veljarane oss eit klart svar på at dei ville ha eit skifte – eit skifte for Norge, og eit skifte i likestillingspolitikken – og med Arbeidarpartiet i regjering blir likestilling igjen prioritert høgt. Likestilling skal prioriterast på alle samfunnsområde, òg i arbeidslivet, for det er likestilling å sikre at alle har rett på heile, faste stillingar. Kvinner og menn skal sikrast dei same mogelegheitene, og ingen skal bli utsette for trakassering eller vald i arbeidslivet, for vald og overgrep skadar helsa vår og er eit alvorleg samfunnsproblem. Difor styrkjer vi no arbeidet mot det.

Dette budsjettet er offensivt for å fremje likestilling og inkludering. Med det budsjettet vi vedtek i kveld, blir det regionale likestillingsarbeidet prioritert gjennom å styrkje likestillingssentra. Vi sørgjer for ei auka satsing på organisasjonane sitt arbeid for å betre levekår og livskvalitet for personar som bryt med dei tradisjonelle normene for seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Difor aukar vi òg støtta til kvinneorganisasjonane og styrkjer tilskotsordninga mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringar. Gjennom alle desse styrkingane gjev vi dei som jobbar dagleg for å auke likestillinga, i betre stand til å gjere endå meir.

Likestilling og inkludering kjem ikkje av seg sjølv. Det veit vi altfor godt. Likestilling og inkludering kjem gjennom handling, og det må prioriterast òg i dette rommet. Denne regjeringa viser i budsjettet og i handling at likestilling blir prioritert – og det gler meg.

Presidenten: Representanten Grete Wold har hatt ordet to gonger før og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Grete Wold (SV) [20:54:04]: Det å ha en jobb å gå til er viktig. Egen inntekt, å oppleve mestring, sosialt fellesskap og bidra til å betale skatt, ja, i det hele tatt å kunne delta i fellesskapet, gir livskvalitet. Når mange faller utenfor arbeidslivet, må vi se på ulike måter å løse det på. Nav gjør en kjempejobb og har et godt samarbeid med mange ulike aktører. I tillegg har vi frivillige organisasjoner som legger til rette og finner kreative måter å løse individuelle utfordringer på. Det er ikke alt dette vi som politikere skal styre for mye med, men vi må legge til rette slik at mangfoldet kan blomstre.

Vi er i SV spesielt fornøyd med at vi i dette budsjettet styrker ordninger som Jobbsjansen, slik at flere kvinner som mottar sosialhjelp, fortsatt kan delta. Det gir resultater. SV vil ytterligere styrke frivillige organisasjoner på integreringsfeltet, da vi ser at dette arbeidet nytter ved at vi lytter til dem det gjelder, og skaper læringsarenaer mellom folk. Samspillet mellom offentlig og frivillig sektor må styrkes, og det må vi fortsatt holde høyt i det videre arbeidet.

Marius Arion Nilsen (FrP) [20:55:31]: Dagens finansdebatt på Stortinget kan oppsummeres ganske kort: klima, kamp om de høyeste avgiftene og flest forbud og det grønne skiftet fra alle mulige vinkler, der Norges mikroskopiske bidrag til verdens klimagassutslipp skal kuttes, uansett hva det koster, og uansett hvilke negative konsekvenser en slik ugjennomtenkt politikk kan få.

Partiene kappes om å ha mest mulig klimagasskutt, men har ikke fokus på hva det koster, eller hva konsekvensen er – verken for staten eller for næringslivet, og absolutt ikke for befolkningen. Fokus på energipolitikk, forsyningssikkerhet og forslag for å gjøre livet enklere og hverdagen rimeligere for folk flest, med lavere skatter og avgifter, er det kun Fremskrittspartiet som fokuserer på.

Dagens debatt gjør meg bekymret og trist med tanke på fremtiden til vårt land når man ser hvor de andre partiene ønsker at vi skal gå. Politikken de ønsker, vil ruinere folk flest, ødelegge norske konkurransefortrinn og ikke bety noe for globale klimagasskutt, som de påstår at de er så opptatt av.

Europa har allerede ført politikken disse partiene ønsker, en stund, hvor klimapolitikken trumfer energipolitikken, og resultatet ser vi nå: et Europa som har en omfattende energikrise, hvor det er utfall og utkobling av strømmettet på grunn av kraftmangel, og hvor folk står i fare for å fryse i hjel på grunn av ublu kraftpriser. Vi ser allerede skremmende trender også i Norge, men likevel vil ikke de andre partiene på Stortinget engang reevaluere kursen.

Det virker som de andre partiene ikke forstår at befolkningen og næringslivet etter en lang pandemi, der

mange har vært permittert, arbeidsledige og sett livsverket gå til grunne, trenger oppløftende politikk og støtte – ikke høyere priser og avgifter. Flere partier må ta skylden for dagens situasjon i kraftmarkedet. I hovedsak har politikerne satt klimapolitikk og profitt framfor forsyningssikkerhet og rimelig, stabil strøm til eget land. Økonomer, blå russ og fantaster har styrt energipolitikken i Europa og til dels i Norge.

Fremskrittspartiet ser hvor galt dette bærer av sted og jobber målrettet for å korrigere kursen. Det er et omfattende arbeid og tar tid, men vi skal ikke følge blindt etter et EU med en feilslått energipolitikk. Det er ikke akseptabelt. Før den tid er det umiddelbare problemer som står foran oss. Dagens strømpriser er ødeleggende, og regjeringen og Stortinget må agere kjapt. Det er ikke tid til å vente i uker eller måneder. Vi behøver handling nå. Frankrike har innført pristak på strøm og gir støtte til lavinntektshusholdninger, Spania tilbakebetaler penger fra kraftselskapene til befolkningen, og flere andre land har også innført tiltak. Tyskland har f.eks. begrenset eksporten fra utenlandskabelen til Norge i fem år, og Sverige har nylig begrenset overføringen til Norge. Alle andre land enn Norge kan visst gjøre tiltak.

Dagens problem er politikerskapt, og da må Stortinget og regjeringen komme på banen og komme med tiltak som hjelper. Fokuset kan ikke være på svindyr klimapolitikk og mikroskopiske klimagasskutt når befolkningen ikke har råd til mat eller til å varme opp sitt eget hjem engang. Det norske storting: Husk at dere er valgt av folket – for folket!

Per Vidar Kjølmoen (A) [20:58:51]: Hva i all verden har Rødt imot norske industriarbeidere? Arbeiderpartiet vil utvikle petroleumsnæringen og ta en sterk posisjon på havvind. Rødt sier nei til begge deler. Maritim industri langs hele norskekysten står i en av sine største omstillinger noensinne. Norsk petroleumsvirksomhet vil over tid bli mindre viktig, og hvis Rødt hadde fått bestemme, ville dette ha skjedd nærmest helt ukontrollert. De sier nei til all videre leteaktivitet – også etter norsk gass. Den gassen bidrar ikke bare til sterk verdiskaping og trygge arbeidsplasser i hele Norge, men den vil være et sterkt bidrag til klimavennlig omstilling i hele Europa, med løsninger for karbonfangst og -lagring.

Det er ille nok at Rødt sier nei til arbeidere og petroleumsindustrien, men de sier også blankt nei til å ta en ledende rolle i det som kan bli et av Norges viktigste industrieventyr noensinne. Menon har beregnet at flytende havvind kan skape 128 400 årsverk i Norge, men ikke bare sier Rødt nei til de arbeidsplassene, de sier nei til all den elektrisiteten som norsk havvind kan skape. En kan jo bare tenke seg hvor høye strømregningene vil bli for vanlige folk om Rødt får det som de vil.

Organisasjoner så forskjellige som Greenpeace og Industri Energi har ristet samstemt på hodet over denne industrifjendtlige politikken fra Rødt. Arbeiderpartiet er enig med både Greenpeace og en samlet fagbevegelse. Arbeiderpartiet mener at petroleumsindustrien må utvikles, ikke avvikles, og vi mener det er på skuldrene av offshoreindustrien vi skal skape nye, trygge arbeidsplasser til vanlige folk, f.eks. ved å bygge sterke industrimiljøer på havvind. Det er sånn vi tar Norge i en grønnere og mer rettferdig retning, og det er sånn vi skaper grunnlaget for de offentlige inntektene som Rødt er så glad i å bruke.

Spørsmålet tvinger seg fram: Hva i all verden har Rødt imot norske industriarbeidere?

Frode Jacobsen (A) [21:01:11]: Alle vi i denne salen har drevet valgkamp i månedsvis og hatt mange møter med vanlige folk for å kunne møtes her i kveld for å vedta dette budsjettet. Selv har jeg vært rundt i Oslos 15 bydeler og møtt engasjerte velgere som i stort flertall ønsket seg en ny kurs for landet. Dette var min 19. valgkamp, og sjelden kan jeg huske å ha delt ut et så tydelig valgprogram som jeg gjorde – Arbeiderpartiets 100-dagersplan.

Og i dag, 49 dager etter regjeringsskiftet, kan jeg med rak rygg stolt holde opp 100-dagersplanen og si at vi gjør valgløfter til virkelighet – 40 konkrete saker som Arbeiderpartiet lovte å starte jobbingen med innen 100 dager etter regjeringsskiftet.

Resultatene er intet mindre enn imponerende. Gjennom budsjettet som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i dag vedtar, gjøres valgløfter til virkelighet:

- For korpset vårt på Bøler eller for idrettslaget på Grorud betyr det mye at det innføres full momskompensasjon for frivilligheten. Ikke nok med at det kommer fra 2022, det skjer allerede i inneværende år.
- De som tjener mindre enn 750 000 kr, skal betale mindre skatt neste år. De som tjener mest, skal betale mer skatt. Slik skaper vi et mer rettferdig Norge.
- Feriepengetillegget for arbeidsledige og permitterte gjeninnføres.
- Barnehageprisene reduseres.
- Alle førsteklassinger i hele Norge kan glede seg over at det fra neste skoleår blir gratis kjernetid i SFO. Det er lenge siden vi har hatt et tilsvarende velferdsloft i Norge.
- Vi starter endelig opp en tannhelsereform som retter seg mot de unge og dem med særlige behov.
- Det satses på lavterskel psykisk helsehjelp.
- Sykehusøkonomien styrkes.
- Fagforeningsfradraget økes.

- CO₂-avgiften økes, for det er nødvendig for å nå klimamålene.
- Barn skal igjen få brillestøtte.
- De som mottar arbeidsavklaringspenger, skal ikke lenger risikere å ende opp på sosialhjelp fordi Nav ikke har klart å avklare dem raskt nok.
- Fergeprisene kuttes.
- Vi styrker kulturbudsjettet.
Det leveres også på punkter som ikke har direkte budsjettrelevans:
- Anbudsregimet på jernbanen er avlyst.
- Arbeidet med å fjerne generell adgang til midlertidige ansettelser er i gang.
- Arbeidet med innføring av kollektiv søksmålsrett er i gang.
- Vi er i gang med å stramme inn på bruk av innleid arbeidskraft.

Dette er status etter 49 dager, og tiden tillater meg ikke å gå gjennom alle punktene.

Jeg gleder meg allerede til neste valgkamp – ikke fordi det blir min 20. valgkamp, men jeg gleder meg til å stå og dele ut løpesedler på T-banestasjoner og kjøpesentre i hele Oslo, til å fortelle velgerne at de kan stole på Arbeiderpartiet. Valgløfter har blitt til virkelighet. Vi holder det vi lover.

Tobias Hangaard Linge (A) [21:04:24]: I Arbeiderpartiet sier vi at en god oppvekst varer hele livet. Derfor er det så utrolig viktig at vi har et barnevern som gir trygghet og hjelp til barn og familier som trenger det. Dessverre har vi de siste åtte årene sett en høyreside som ved hver korsvei har benyttet anledningen til å outsource viktige velferdstjenester til private aktører, det være seg innen helse, flyktningsmottak eller barnevern.

Det bidrar til å ta penger vekk fra tjenesten og ta viktige ressurser ut av det offentlige. Vår felles velferd skal kun ha én prioritet: å levere barnevernstjenester til barnas beste. Nettopp derfor skal hver eneste krone som går til barnevern, gå til tjenesten og til barnas beste, ikke tas ut av bedrifter og konserner som utbytte til private eiere. Sammen med en bedret kommuneøkonomi styrker vi nå det offentlige og ideelle barnevernet, og vi vil gå i gang med arbeidet med en kvalitetsreform der vi sørger for å løse de utfordringene vi har i barnevernet i dag, og sikrer at barna og familiene blir godt ivaretatt.

I tillegg ønsker vi i Arbeiderpartiet et løft for familier rundt om i landet vårt. Dessverre har vi en situasjon der 150 000 barn vokser opp i vedvarende fattigdom, og forrige regjering gjorde fint lite for å bedre deres situasjon. I vårt budsjett gir vi nå familiene mer pusterom økonomisk. Det gjør vi ved å senke skattene for vanlige folk, innføre gratis SFO for førsteklassinger, gode utlånsord-

ninger for idretts- og fritidsutstyr, f.eks. gjennom BUA, og full momskompensasjon for frivillige foreninger og organisasjoner, noe som vil bidra til å senke terskelen for å delta i idrett og kultur.

I landet vårt lever det mange forskjellige mennesker i ulike livssituasjoner og livsfaser. I Arbeiderpartiet er vi helt klare: Felleskapet skal stille opp alltid, uansett – både når livet er fint og lett, og også når livet er vondt og vanskelig.

Lise Selnes (A) [21:06:57]: Utdanningssystemet, slik det fungerer i dag, er med på å reprodusere sosiale forskjeller i samfunnet vårt. Ungdom fra familier og lokalsamfunn med liten tradisjon for høyere utdanning tar i mindre grad slik utdanning selv enn de som har fått utdanningskulturen inn hjemmefra. Har foreldrene lang utdanning og bokhyller med bøker, øker sjansen for at barna selv tar høyere utdanning betraktelig.

Det er klare geografiske forskjeller også: Nye tall fra SSB viser at 22,3 pst. av befolkningen i Oslo har det som regnes som lengre høyere utdanning, altså mer enn fire år. Oslo skårer høyest på den statistikken, mens mitt eget fylke, Innlandet, skårer dårligst. Her og i Møre og Romsdal gjelder dette bare 6,1 pst. Også når det gjelder kortere høyere utdanning, ligger Innlandet på bunnen av statistikken.

Når vi ser på de ansatte i universitets- og høyskolesektoren, blir disse forskjellene enda tydeligere. For en tid tilbake hadde Forskerforum et oppslag om Terje Lohndal fra Lyngdal, som ble landets yngste professor i en alder av 27 år. Lohndal har bakgrunn fra arbeiderklassen og følte at alt var veldig fremmed for ham da han begynte å bevege seg inn i akademien. Han skulle ønske at veien inn dit var enklere for slike som ham. Hadde ikke talentet hans for språk og lingvistikk blitt oppdaget, er det tvilsomt om han hadde valgt denne karriereveien. I dag er han en anerkjent språkprofessor.

Sosiologiprofessor Marianne Nordli Hansen viser til at arbeiderklassen utgjør mer enn 30 pst. av befolkningen, mens bare 7 pst. av doktorgradskandidatene har en slik bakgrunn. Rundt 78 pst. har bakgrunn fra overklassen eller øvre middelklasse. Hun sier:

«Det er veldig stabile og store sosiale forskjeller.

Det er helt klart at utdanningssystemet ikke er et egalitært system.»

Arbeiderpartiet vil skape et samfunn med mindre forskjeller. Når utdanningspolitikk er oppe på sakskartet, er det viktig at vi også tar debatten om klassebakgrunn og legger til rette for sosial mobilitet. Selvsagt må utdanningsinstitusjonene møte studentene fra ulike bakgrunner på en inkluderende måte, men dette handler også om geografiske forskjeller, der avstanden til lærestedene kan være avgjørende for hvilke valg som tas i

en avgjørende fase. Derfor mener vi det er viktig å legge langt bedre til rette for desentralisert utdanning. På denne måten kan vi bidra til en utdanningskultur over hele landet – ikke bare i de store byene. Samtidig vil vi dekke behovene for kompetanse både i næringsliv og i offentlig sektor.

Kirsti Leitrø (A) [21:10:13]: Vi skal få flere i jobb, skape aktivitet i hele landet, øke eksporten og kutte klimagassutslipp med 55 pst. Vi står overfor store utfordringer, selv uten en pandemi og høye strømpriser.

Det norske samfunnet er verdens mest digitaliserte, og befolkningen har høy digital kompetanse. Allikevel er behovet for økt digitalisering stort. Bredbånd må bli en rettighet og tilgjengelig for alle. Det gir like muligheter i hele landet. Bredbånd må bli vårt fremste våpen mot sentralisering. Vi trenger mer IKT-kompetanse for å dekke samfunnets behov, spesielt når det gjelder data-sikkerhet, og vi trenger en etter- og videreutdanningsreform og stadig mer IKT-kunnskap i alle yrker og på alle områder i samfunnet.

Store mengder data ligger ubrukt i f.eks. bygg- og anleggsbransjen. Tilrettelegger man for at bedriftene skal lykkes digitalt, vil man ta et kraftig steg mot en bærekraftig utvikling. Det holder ikke bare med krav om at maskinparken må elektrifiseres innen 2030. Det må være det totale utslippet som teller, og krav til innovasjon og gjenbruk av data må være en del av kriteriene i anbud.

Vi vil være avhengig av at entreprenørbransjen blir med for å nå vårt mål om 55 pst. reduksjon av utslipp fram mot 2030. Teknologi vil være avgjørende for å lykkes med de store utfordringene samfunnet står overfor. Det gjelder for å både utvikle offentlig sektor, utvikle eksisterende industri og skape nye næringer for å løse klimautfordringene. En målrettet satsing på teknologi og kompetanse er også en forutsetning for å sikre framtidige arbeidsplasser. Vi er på full fart inn i en kompetansekrisse, og uten at vi klarer å utnytte ressursene og utdanne flere, vil resultatet bli dårligere innbyggertjenester og lavere produktivitet.

Skal vi klare dette, må staten bidra mer. Vi trenger en aktiv stat med ambisjoner. Dette løses ikke av markedskreftene.

Siri Gåsemøy Staalesen (A) [21:13:05]: I kveld tar vi Norge i en ny og mer rettferdig retning. Det er et historisk grønt og rettferdig budsjett vi har lagt fram. Vi reduserer forskjellene, styrker velferden og kutter klimagassutslippene. Velgerne ga klar beskjed om at de ønsket en kursendring. I dag leverer vi starten på den kursendringen.

Vanlige folk vil merke at vi styrker velferden. Kommuner og fylker får en realvekst på 4,5 mrd. kr i frie inntekter. Det betyr mer i velferd i hele landet.

I tillegg blir det gratis kjernetid i SFO for førsteklasinger, og vi starter på en tannhelsereform som retter seg mot unge og mot dem med særlige behov.

Vanlige folk vil merke at vi øker bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak, skaper tusen flere tiltaksplasser og om lag 250 flere VTA-plasser. Nav styrkes med 100 mill. kr, og det gir rom for tettere oppfølging av personer som står uten arbeid. Dette er et budsjett som får flere i jobb. Det er bra for den enkelte og for samfunnet.

For Arbeiderpartiet er den enkeltes mulighet til å få seg en jobb og kunne forsørge seg selv og sin familie det aller viktigste målet i integreringspolitikken. Arbeid er jo nøkkelen til resten, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering. Skal vi få flere i jobb, er tidlig innsats avgjørende. Derfor er det så viktig at vi kutter maksprisen i barnehagene med 2 915 kr i året og innfører gratis kjernetid i SFO for førsteklasingene. Og hva betyr så tidlig innsats for arbeid og kvalifisering?

Politikk virker. Stoltenberg-regjeringen startet i sin tid forsøk med gratis kjernetid i barnehager i utvalgte Oslo-bydeler allerede i 2006, og nå har forskere fulgt disse barna over tid og funnet flere positive resultater når elevene nå har tatt nasjonale prøver på 8. trinn. Disse elevene har faktisk oppnådd bedre mestring på den nasjonale leseprøven. Barn i familier med lav inntekt, hvor mor ikke jobber, ser ut til å ha hatt størst utbytte av gratis kjernetid, i både lese- og regneferdighetene på prøvene på 8. trinn, og guttene har hatt aller størst utbytte når det gjelder lesing.

Politikk virker. Se bare på hva vi har fått til i byrådet i Oslo. De siste årene har elevene i Oslo fått bedre avgangskarakterer både på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Flere ungdom søker seg til yrkesfag, og flere elever fullfører og består skoleløpet. Dette er resultater som taler for seg.

Heidi Greni (Sp) [21:16:08]: I dag skal vi vedta et budsjett som gir en helt annen kurs for landet vårt, en kurs som reduserer sosiale og geografiske forskjeller. Vi får et budsjett som legger til rette for at alle innbyggere skal ha tilgang på gode offentlige tjenester nært der de bor, og vi starter en omfattende operasjon for å snu sentraliseringen.

I tilleggsnummeret øker vi kommunesektorens frie inntekter med 2,5 mrd. kr – 2 mrd. kr til kommunene og 0,5 mrd. kr til fylkene – og i budsjettforliket med SV styrkes kommunesektoren ytterligere. Samlet er det en påplussing på ca. 3,5 mrd. kr utover Solberg-regjeringens forslag. Dette er mye penger, men helt nødvendig for at kommunene skal settes i stand til å levere gode tjenester til innbyggerne, styrke barnehage, skole, eldreomsorg og helse. Utgangspunktet var skralt og ga kommunene null handlingsrom til å jobbe med næringsutvikling el-

ler til å videreutvikle tjenestene sine. Særlig små og mellomstore kommuner har blitt sulteføret i mange år. Skjevfordelingen må rettes opp over år, men dette er en god start.

Solberg-regjeringens foreslåtte kutt på 300 mill. kr i tilskuddet til ressurskrevende tjenester reverseres. Dette er et område vi må ha en nøye gjennomgang av. De siste åtte årene har en stadig større andel av disse utgiftene blitt skjøvet over til kommunene, og dette har gitt dem store utfordringer. Særlig i mindre kommuner, der behovet svinger veldig fra år til år, utgjør dette mange steder en stor andel av kommunebudsjettet.

Grunntilskuddet på 500 000 kr per kommunale grunnskole vil gi kommunene insentiver til å satse på en desentralisert skolestruktur og sikre innbyggerne et godt skoletilbud nært der de bor.

Den tydeligste kursendringen ser vi i distriktspolitikken. Hurdalsplattformen slår fast at sentraliseringen må stoppes. Distriktspolitikken gjennomsyrrer politikken på alle områder, og det har også satt et tydelig preg på budsjettet. Der Solberg-regjeringen mer enn halverte innsatsen på åtte år når det gjaldt distriktspolitiske og regionalpolitiske tiltak, satser vi. Blant annet settes det av penger til arbeidet med å utvikle bygdevekstavtaler. Her skal kommunene definere behovet, og det kan være ulikt fra region til region. Bygdevekstavtalene skal ruller fullt ut i neste budsjett.

Ellers er det distriktspolitiske konsekvenser i alt vi gjør. Det er økt pendlerfradrag, bredbånd, politi, rassikring, billigere ferger osv.

Dette er et budsjett som forbereder Norge på fremtiden, som stimulerer til næringsutvikling og boligbygging i hele landet. Åtte års sentralisering er ikke snudd på noen uker, men dette budsjettet er en ny kurs for landet.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [21:19:21]: Slagordet om at nå er det vanlige folks tur, begynner nærmest å bli en parodi, for mens vanlige folk sliter med å betale strømregningen, er det fest i Finansdepartementet fordi staten tjener milliarder på den høye strømprisen.

På bordet i dag ligger det konkrete forslag som vil avhjelpe situasjonen umiddelbart for folk flest. Fremskrittspartiet foreslår å gi en kontantutbetaling på 4 000 kr til hver husstand, for å hjelpe å betale strømregningen. Regjeringen svarer med å si at de vil gjøre noe snart – kanskje, i fremtiden. Svaret fra Senterpartiet på hva man skal gjøre for å bøte på de høye strømprisene, er å vise til åtte år gamle avisoppslag med tidligere olje- og energiminister, som om det hjelper innbyggerne med å betale strømregningen. Det hjelper ikke vanlige folk en døyt.

I Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett sier vi nei til å bruke milliarder av kroner på symbolske klima-

tiltak og bistand uten effekt. Norge har et statsbudsjett på 1 500 mrd. kr. Fremskrittspartiet vil prioritere det viktigste først. Vi vil øke pensjonene for dem som har bygd landet. Vi vil øke sykehusbudsjettene. Vi vil beholde statlig finansiert eldreomsorg fordi det fungerer, og fordi brukerne og kommunene ønsker det. Vi vil bygge ut mer vei og infrastruktur. I mitt valgdistrikt, Vest-Agder, vil vi reparere den vernede Bakke bro. Vi vil rassikre Haukomfjellet i Sirdal. Vi vil gi mer penger til Nye Veier AS sånn at E39 mellom Kristiansand og Stavanger kan bli utbyggt raskere. Vi vil gi mer penger til arbeidsmarkedstiltak, bl.a. 2 mill. kr til Hopeful i Kristiansand, som gjør en kjempejobb for å få ungdom som sliter, ut i arbeidslivet. Alt dette stemmer de rød-grønne partiene imot.

For et halvt år siden doblet Fremskrittspartiet vrakpantordningen for offshoreskip for å sikre sysselsetting og aktivitet på norske verft og resirkuleringsbedrifter langs hele kysten. Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen avvikler ordningen og sender hundrevis av industriarbeidsplasser ut i usikkerhet som en følge av det. Verftsarbeiderne langs kysten er tydeligvis ikke vanlige folk nok. Det samme er tydeligvis ikke pensjonistene eller strømforbrukerne, for det er heller ikke deres tur denne gangen. Hvem regjeringen definerer som vanlige folk, har blitt en godt skjult hemmelighet.

Innbyggerne i dette landet fortjener å vite hva regjeringen akutt skal gjøre for å avhjelpe deres situasjon her og nå.

Øystein Mathisen (A) [21:22:12]: Norge har fått en ny regjering og en ny retning, og det skal vanlige folk merke. Det er ved å bygge på det beste ved landet vårt at vi kan få med folk på de store samfunnsloftene. Nå prioriterer vi flere større grep innenfor skole og utdanning som kommer til å hjelpe folk i hverdagen, og som kommer til å ruste Norge for de store utfordringene vi står foran.

I budsjettet blir maksprisen i barnehager kuttet for første gang siden 2013, altså siden sist de rød-grønne la budsjettene. Det vil gi en årlig besparelse på nesten 3 000 kr for dem som har ett barn i barnehagen, og nesten 5 000 kr for dem som har to barn i barnehagen. Å senke barnehageprisen er viktig for å gjøre tilbudet tilgjengelig for alle og for å gi småbarnsforeldre mer å rutte med.

Samtidig innfører vi gratis kjernetid i SFO. SFO er en stor utgift for mange småbarnsfamilier. På landsbasis er det 100 000 unger som ikke deltar på SFO. At vi nå innfører gratis kjernetid, er en viktig velferdsreform som hjelper oss å inkludere flere.

For oss er det viktig å redusere prisen, men også å se på kvaliteten, for det er stor variasjon kommunene

imellom når det gjelder hvordan de gjennomfører SFO, hvordan de organiserer, hva innholdet er, og hvilken kompetanse de ansatte har. Derfor styrker vi potten til kompetanseheving for de ansatte, for å høyne kvaliteten for barna som er i SFO.

Vi har fått høre at tiden for de store utvidelsene i vår felles velferd er over. Dette var nok en sannhet som hjalp fint under den forrige regjeringen, men det budsjettet som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV står sammen om, viser at det trenger ikke være sånn.

Vi trenger å satse på en sterk fellesskole der alle elever kan mestre og trives i lag. Skolen er en viktig arena for å utjevne forskjeller, og for å bygge tillit i et samfunn. Det er en stor verdi at barn med ulik bakgrunn lærer sammen, og for det bygger vi et fellesskap, og vi bygger ned forskjellene. Det skaper tillit, og det gir alle like muligheter.

Det ligger flere store, uløste oppgaver igjen etter Høyre & Co. En av disse oppgavene er lærermangelen. Vi må utdanne flere nye lærere. Vi må gjøre det mulig å være lærer hele yrkeslivet, og vi må hente tilbake alle dem som har forlatt yrket. Vi har allerede begynt denne jobben. Vi har stoppet avskiltingen av dyktige lærere som har masse å bidra med, og vi har fjernet et rigid firerkrav som stoppet unge som hadde en drøm om å bli lærer.

I løpet av de neste fire årene skal vi gjøre mye mer, men vi er allerede i gang. Alt dette har vi levert på bare noen måneder, og en ny regjering er på plass.

Torbjørn Vereide (A) [21:25:18]: Eg har lyst til å fortelje om ei oppleving som eg hadde ei stund tilbake. Eg var stolt medlem av LOs lærlingspatrolje. Eg fekk reise rundt og møte ungdom som hadde sine første år i arbeidslivet som stolte lærlingar. Men det var ikkje alle opplevingane eg fekk der, som gav meg ein god følelse i magen. Eg hugsar spesielt eitt møte godt.

Eg var på ein omsorgsheim i ein kommune ikkje så veldig langt frå der eg bur, og møtte ei som hadde ein utruleg stor gneiste for det arbeidet ho heldt på med. Ho hadde nemleg alltid drømt om å jobbe med eldre, om å dele den omsorga ho hadde i hjartet sitt, med andre menneske. Det som blei verkelegheita for ho, var at ho ikkje berre fekk mangelfull oppfølging då ho skulle trå til som lærling, men at dei var så underbemanna at ho i nokre tilfelle måtte lyge til dei eldre om kva klokka var – at det var leggetid, og at det stellet som ho elles skulle gjeve, og dei samtalene som ho gjerne skulle hatt, ikkje var moglege å innfri. Dei var så tynt bemanna.

Den følelsen som eg kjende på då eg hørde historia og ho braut ut i gråt, seier noko om kva realitetane av ein strupt kommuneøkonomi handlar om. Det handlar ikkje om berre tal, figurar og statistikkar. Det handlar

om menneske, om omsorg, om moglegheita til å gje omsorg. Nettopp difor er eg så utruleg glad for at vi endeleg har fått ei regjering som tek dette på alvor – 4 500 mill. kr meir til kommuneøkonomien. Det har noko å seie for folka våre som skal levere tenestene ute i omsorga, å ha det romsleg nok til å sleppe å springe kvar einaste time, og å få det romsleg nok til å kunne ta dei samtalane og gjere meir enn det som gjeld berre stell og medisinar. Det er det det eigentleg handlar om.

Denne regjeringa er no på sin 49. dag, og vi leverer.

Ola Elvestuen (V) [21:28:14]: Nå må denne regjeringen vise at de kan levere. På samme dag som vi diskuterer budsjettet for neste år, varsler finansministeren at det vil komme en ny krisepakke til Stortinget allerede i januar på grunn av de tiltakene mot koronapandemien som er varslet i dag.

Å komme med nye tiltak til Stortinget i januar er nok for kollektivtransporten. Den må styrkes. Det er ikke nok, det som er lagt inn av regjeringspartiene og SV der vi er nå. Det kan være tidsnok for togselskapene som ikke får noen kompensasjon slik det nå er, men som må få det når vi kommer utpå våren.

Det er ikke nok og tidsnok for alle ansatte i utelivsbransjen, alle de som igjen er i en situasjon hvor de vil bli møtt med permittering, og det vil komme fort. Det finansministeren må gjøre, er for det første: Heldigvis lagde det blå-grønne flertallet i revidert i fjor en reservepott til ordningen via kommunene på 500 mill. kr. Der er det igjen 200 mill. kr. De må ut via kommunene umiddelbart. Den fullmakten har regjeringen. Den saken trenger ikke å komme tilbake til Stortinget.

For det andre må vi lære av det vi gjorde i fjor. Da bevilget det blå-grønne flertallet 250 mill. kr fra nysalderingen direkte til kommunene ut til utelivet. Det virket. Det ble levert ut i løpet av to uker, og det fungerte. Det trenger vi å gjøre også i år.

For det tredje: Arbeidsgiverperioden som bedriftene skal betale for, kommer til å begynne å løpe nå allerede i helgen for de første permitteringene. Jeg ser NHO varsler at de vil ha en reduksjon fra ti til fem dager. Den løsningen sitter NHO på selv sammen med LO, for dette er en del av Hovedavtalen, og LO og NHO må bli enige om å forlenge den avbruddsperioden, altså perioden hvor en bedrift kan gjeninnsette og ansette permitterte uten å risikere ny arbeidsgiverperiode ved nye permitteringer. Den ble forlenget i vår ut september. Nå må den forlenges på nytt. Dette må LO og NHO gjøre i morgen 3. desember, ellers vil arbeidsgiverperioden begynne å løpe for ansatte allerede i helgen. De ansatte i utelivsbransjen skal også betale strømregninger, og de skal feire jul. Det regjeringen må gjøre, er umiddelbart å gi en garanti for at en slik regelendring ikke påvirker retten til

dagpenger ved permitteringer. De tre tingene må finansministeren gjøre. Det må varsles i morgen, og det må gjennomføres i morgen.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Terje Halleland (FrP) [21:31:35]: Samferdsel og satsing på offentlig infrastruktur blir avgjørende for hvordan Norge som nasjon vil klare den omstillingen som vi står foran. Selv uten hjelp fra regjeringen med å svekke attraktiviteten til norsk sokkel kommer investeringene, aktiviteten og ikke minst inntektene fra oljenæringen til å falle.

Det kommer mange forslag til hva vi skal leve av etter oljen, men helt uavhengig av det vil vi mer enn noen gang være avhengig av å ha en god og effektiv offentlig infrastruktur. Den nye regjeringen svikter på mange av disse områdene. Det kuttes i riksveinvesteringene, rammevilkårene for maritim sektor svekkes, og for luftfarten – som ligger nede med brukket rygg – gjeninnfører en altså flypassasjeravgift, øker momsen og øker CO₂-avgiften. Det er en håndsrekning i disse tider. I tillegg skal det forsøkes innført en høyere terskel for å bygge firefeltsvei, og konkurranse på jernbane skal fjernes. Det er tydeligvis ikke morgendagens utfordringer som skal løses, men en skal gjeninnføre gårsdagens problemer.

Vi er helt avhengig av å kunne gi stabile, forutsigbare og effektive rammebetingelser til vårt næringsliv om vi skal lykkes. Fremskrittspartiet skal satse på kysten og på godstransport til sjøs, vi skal sikre et godt flytilbud over hele landet, og vi skal prioritere vedlikehold på jernbanen som stopper etterslepet. Men kanskje viktigst av alt: Vi skal bygge bedre og tryggere veier. Siden 2013 har Fremskrittspartiet nesten doblet bevilgningene til veier.

Gjennom Fremskrittspartiets budsjettforslag bygger vi landet, og vi binder Norge sammen. Samtidig som vi prioriterer å bygge ut et stamveinett mellom regionene og de store byene, kutter vi ut bompenger som en finansieringskilde til veibyging. Når Fremskrittspartiet bygger veier, bygger vi veier for at de skal brukes. Og som alle som har en kalkulator, selv kan sjekke: Det er bruken av prosjektet som er forskjellen på et samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt og et som ikke er det.

Til slutt ønsker jeg å uttrykke min skuffelse over regjeringens svekkelse av maritim sektor og nettolønnsordningen. Fine ord om godsoverføring og grønn skipsfart hjelper lite om vi mislykkes med å rekruttere og ivareta den norske sjømann og -kvinne. Det er veldig trist at de tre partiene som nå utgjør flertallet for neste års statsbudsjett, er de samme tre partiene som i valgkampen lovet dyrt og hellig å styrke nettolønnsordningen, og som nå svikter en hel næring.

Tellef Inge Mørland (A) [21:34:35]: Noe av finansdebattens dynamikk er å få fram motsetningene mellom partiene, der opposisjonen kritiserer posisjonen og motsatt. Jeg vil likevel starte med å si at jeg er glad for å bo i et land der vi tross alt har en stor grad av stabilitet, uavhengig av hvem som har styrt. Det er en styrke for Norge og gir trygghet for både folk og næringsliv.

Men så er det likevel politiske forskjeller mellom oss – heldigvis, for det er det som er et demokrati. For Arbeiderpartiet er det avgjørende å styrke sikkerhetsnettet som fellesskapet gir. Derfor er jeg veldig glad for at vi nå sørger for trygghet for inntekt for dem som ikke er avklart på AAP i tide, at vi stopper avkortingene fra første krone for uføre, og at det nå blir feriepenge for dem som har gått arbeidsledige. Men jeg vil også trekke fram at vi nå ser starten på en satsing innen tannhelse. Mens den forrige regjeringen strammet inn på flere områder på dette feltet, får vi nå en betydelig utvidelse for unge voksne, for barn og unge som trenger tannregulering, en styrking av den offentlige tannhelsetjenesten og ikke minst en kraftfull satsing på ordninger for dem med sterk tannlegeangst, som folk som har vært utsatt for tortur eller overgrep. Det er uverdige når enkelte i denne gruppen har måttet gå opptil fire år for å få gjennomført nødvendig tannhelsebehandling.

Høyre har tidligere i denne debatten gått til angrep på Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet for å utvide de universelle ordningene, enten det gjelder kuttet i barnehageprisene eller gratis tid i SFO for førsteklassingene. Men jeg ser altså ikke Høyre innføre en egenandel for å ha barn i den offentlige skolen eller egenbetaling for sykehusopphold for dem med god økonomi – heldigvis. Og jeg tenker: Det må jo være et tegn på at utbyggingen av universelle velferdsordninger har vært ganske vellykket. Så er Arbeiderpartiets svar at de med sterkest rygg heller kan betale litt ekstra over skatteseddelen.

Vi får nå også en betydelig styrking av kommunene, kanskje ikke så spenstig for de tidligere regjeringspartiene. En representant fra den forrige regjeringen ble utfordret før i dag på deres kutt til brukere med store ressursbehov og mente det ikke var så farlig, for det var bare kommunen det gikk ut over. Men kommunen er jo alle vi som bor der. Det handler om hva slags tilbud man får innen tilrettelagte tjenester, eller rus, psykisk helsevern eller skole.

I statsbudsjettet henter vi nå om lag 320 mrd. kr basert på inntekter fra olje- og gassnæringen. Det viser hvor tett ordene «skape» og «dele» henger sammen, og det bør være et tankekors for de partiene som ønsker å slukke lysene uti Nordsjøen samtidig som de gjerne bruker hver eneste krone i statsbudsjettet uten å blunke.

Så er det selvsagt slik at det ikke er nok, det som ligger i budsjettet i kveld. Politikken er skrudd sammen på

en slik måte at en aldri blir ferdig. Men dette er et godt sprang i rett retning.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [21:37:46]: I dagens budsjett er det mange viktige skriftlige forslag som ikke direkte berører statsbudsjettet for 2022, men som viser en ny kurs. To av dem gjelder matproduksjon fra norsk jordbruk. Det første er å «legge frem en forpliktende og tidfestet plan i løpet av 2022 for å tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Inntektsgapet skal tettes uavhengig av bruksstørrelse, produksjon og landsdel». Det andre er å «sikre at investeringsvirkemidler bidrar til å realisere løsdriftskravet for små og mellomstore bruk». Dette er svært framgangsrikt.

Disse forslag må ses i sammenheng med Hurdalsplattformen, hvor det heter: «Leggje fram og gjennomføre ein opptrappingsplan for trygg matproduksjon på norske ressursar og setje eit mål for sjølvforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av førråvarer, på 50 prosent.»

I forrige storting ble det gjort et vedtak med alle partier, unntatt Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, om at vi skulle ha minst 50 pst. sjølforsyning av jordbruksmat innen 2026. Dette skal nå realiseres, jamfør alle de krav vi også skal realisere når det gjelder et seriøst arbeidsliv. Det som er samfunnsoppgavet for jordbruket, er matvareberedskap/sjølforsyning. Jordbruket skal skaffe nok mat – brød, melk, frukt, grønnsaker og kjøtt. I tillegg må vi sjølsagt ha fisk.

Til dette er gårdbrukerens inntekt et virkemiddel. Gårdbrukerens inntekt er ikke målet, det er et virkemiddel for å sikre det samfunnsmessige målet. Det historiske problemet med dette når det gjelder inntektsjamstilling mellom jordbruk og andre grupper, er overproduksjon. Overproduksjon gir fallende markedspriser og er ødeleggende for inntektsjamstillingen. Da må vi huske på det at Norge får ikke overproduksjon på egne jordbruksarealer. Overproduksjon er resultat av overimport. Elefanten i rommet er import av korn og soya. Derfor har vi det gamle slagordet til Norges Bondelag om å bygge jordbruket på plogfjøl og ikke skipskjøl.

Det som da er viktig, er at vi får en ny kurs hvor det er mer lønnsomt å dyrke større arealer i Norge og dyrere å importere soya og korn fra utlandet. Det vi kan gjøre, er å starte med økt avgift på soya fra Brasil – med en stor endring, som krever bedre importvern i henhold til WTO-regelverket, som Norge er en del av, kan vi innføre det beste tollvernet av kroner og prosenttoll. Den nye utenriksministeren har gitt lovende signaler på det punktet. Vi kan starte med opprusting av jordbruksarealer i Norge, sette i stand jorda i Storfjord og Hamarøy, få til ny teknologi for å gjøre det attraktivt i driftsbygninge-

ne, for å følge opp det andre punktet, om løsdriftskravet på små og mellomstore bruk i husdyrbruket.

May Britt Lagesen (A) [21:40:58]: Det er med stor uro og bekymring vi i Arbeiderpartiet ser at strømprisene øker dramatisk. Ja, vi er vant til at strømprisene svinger, og at vi i perioder med lite nedbør og kalde vintre har måttet belage oss på høye strømgregninger. Men det vi ser nå, er langt utover det jeg kan huske i de 30 årene jeg har måttet betale mine egne strømgregninger – 3–4 kr per kWh og 30 kr for å ta en dusj, og der familier i enkle tomannsboliger må belage seg på økte strømgifter i januar, fra opprinnelig 3 000 kr til 10 000 kr.

Såne strømgregninger klarer man ikke over tid. Derfor må vi finne gode løsninger på kort sikt for pensjonistene, enslige og familier som nå ikke evner å få hjulene til å gå rundt. Men på lengre sikt må vi legge til rette for en større kraftproduksjon i form av å bygge mer egen grønn, fornybar energi, og vi må få på plass et linjenett som kan frakte strømmen mer effektivt rundt om i landet, slik at vi unngår å få høye priser i én del av landet og lave priser i en annen. Dette jobber regjeringen med, og det vil løse mange av de utfordringene folk opplever i dag.

Som ny representant på Stortinget er det på godt trøndersk språk finurlig for meg å høre Fremskrittspartiet i denne debatten. De har da vitterlig hatt en hånd på rattet i bortimot alle de siste åtte årene, og dessverre har ikke dette arbeidet hos forrige regjering gått raskt nok. Dette er ikke en bortforklaring, det er en realitet som må plasseres.

Vi nærmer oss jul, og det viktigste nå er hva vi gjør på kort sikt. Her må alle steiner snus, alle innspill vurderes, og ikke minst må det være tempo i arbeidet, noe jeg er trygg på at det er. Ingen i Norge skal være nødt til å fryse verken gjennom jula eller vinteren.

I budsjettet er det mange gode tiltak som omfordeler våre felles ressurser – mer til dem som trenger det aller mest, og mindre til dem som trenger det minst. Kommuneøkonomien styrkes betraktelig, og det bevilges nå langt mer penger til enøktiltak. Kommuneøkonomien kan nå bidra til at de som har akutte problemer med å klare strømgregningene nå i vinter, kan få hjelp.

Så må vi sørge for at alle som kan, gjør energiøkonomiserende tiltak gjennom å skifte ut gammel teknologi med ny teknologi. Det er mye å spare for dem som velger å bytte ut gamle panelovner med varmepumpe. Imidlertid kan det for mange være en dyr investering, og da må vi som velferdsstat sørge for at alle gis denne muligheten gjennom målrettede, styrkede enøktiltak. Det er bra for den enkelte, men det er også bra for samfunnet på lengre sikt.

Åsmund Aukrust (A) [21:43:59]: Den viktigste saken på 2020-tallet for dette storting og for alle verdens

parlamerter kommer til å være klimasaken. Dette er ti-året hvor vi skal løse den største utfordringen menneskeheten har. Der vår forrige statsminister, Erna Solberg, fikk erfare hvordan det var å være statsminister i en regjering der hun sa at det er tøft å stå opp for klimaet i en regjering hvor folk ikke er så opptatt av det, slipper vår nye statsminister å være i samme situasjon. Der har han fått med seg hele laget, som gir resultater fra dag én. Resultatet ser vi i dag: Vi har fått det grønne budsjettet i norsk historie. Vi leverer det vi lovet i valgkampen: en rettferdig klimapolitikk som kutter utslipp og skaper jobber.

Vi ser hva slags muligheter dette gir norsk næringsliv. Vi har fått en ny næringsminister som snakker om dette på inn- og utpust. Som bedriftsleder gikk han fremst for å ta ansvaret for klima og natur i sin bedrift. Nå skal han få til det samme for hele Norge. Der den forrige regjeringen brukte sju og et halvt år på å legge fram en klimamelding, har vår regjering gitt resultater fra dag én. Når vi skal diskutere statsbudsjettet neste år, skal vi også legge fram et klimabudsjett som viser hvordan vi skal komme i mål med våre veldig ambisiøse mål om å kutte 55 pst. av norske utslipp. Der den forrige regjeringen førte en klimapolitikk som gjorde at man brøt klimaforliket for 2020, skal vi komme i mål.

Vi må gjøre det enkelt for folk å leve miljøvennlig. Vi vil derfor jobbe for å øke støtten til kollektivtrafikk sånn at flere kan reise med tog, buss, båt og bane. Men skal man reise med buss, må bussen gå, og på grunn av pandemien er kollektivtrafikken i en svært vanskelig situasjon. Der jeg bor, i Akershus i Viken, er Ruter nå i en svært alvorlig situasjon. Uten ekstra hjelp ville man risikert å måtte kutte en tredjedel av tilbudet. Bussen hadde sluttet å gå kl. 20 og i helgene. Jeg er i hvert fall veldig glad for at budsjettet i dag gir 500 mill. kr i nødhjelp til kollektivselskapene. Det gir oss mer tid til å sikre kollektivtrafikken og vite mer om hva som vil være den nye normalen.

Mens debatten har pågått i salen i dag, har folk i min del av landet fått beskjed om igjen å komme seg på hjemmekontor for å hindre smitten. Det understreker hvor viktig det er, det vi gjør i dag. Jeg vil i dag takke fylkesrådet med Arbeiderpartiet og Senterpartiet i Viken og det rød-grønne byrådet i Oslo for den utrolig viktige jobben de har gjort med å sikre at bussen går når verden igjen blir normal, og for at Stortinget i dag er med og gir dem den nødvendige støtten.

Maren Grøthe (Sp) [21:46:58]: Utdanningspolitikken er et av de viktigste virkemidlene vi har for å nå målet om å få forskjellene ned mellom folk og ta hele landet i bruk. Her legger budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV et godt grunnlag.

Oppvekstløpet berører oss alle. Det er navet i mange lokalsamfunn i hele Norge, og det er her vi har muligheten til å gi alle barn og unge de verktøyene de trenger for å greie seg videre i livet. Jeg registrerer at flere representanter fra Høyre og Venstre, både i debatten i dag og i mediene de siste ukene, sprer bekymring om at det er en ny retning i utdanningspolitikken. Representantene fra Høyre og Venstre har helt rett i at vi skal ha en ny retning i utdanningspolitikken, for det er det et stort behov for. Vi trenger en retning som støtter opp om målet om å få flere gjennom skoleløpet. Her vet vi at det er de elevene som ikke er sterkest teoretisk som ofte faller gjennom. De trenger mer praktisk undervisning tilpasset sitt behov. Derfor styrker vi de praktisk-estetiske fagene i videreutdanningene og innfører ikke den ekstra timen i naturfag. Samtidig skal vi sikre at veien til å få en læreplass skal bli kortere.

Så trenger vi en retning som satser på flere kvalifiserte lærere i skolen. Derfor oppretter vi lærerutdanningen på Nesna igjen, som et tydelig signal, og derfor fjerner vi firerkravet i matte. For det er ikke sånn, det kan ikke være sånn, at hvor god man var til å derivere en potens da man var 16 år, skal avgjøre om man kan bli norsklærer eller ikke.

I dette budsjettet senker vi også maksprisene i barnehagene og innfører gratis kjernetid i SFO for 1. klasse. Det er også en ny retning for å sikre at alle sammen skal kunne ta del i tilbudet uavhengig av familiens økonomi. Ikke minst sikrer vi en ny retning i utdanningspolitikken, der man skal ha lik rett til et godt utdanningstilbud uavhengig av hvor man bor. Vi styrker arbeidet med desentralisert utdanning, sikrer nærskoleprinsippet i flere fylker og øker borteboerstipendet for alle de elevene som må flytte for å gå på videregående. Dette er kombinert med 2,5 mrd. kr ekstra til kommunene i frie midler og med 500 000 kr i tilskudd per grunnskole. Sånn styrker vi handlingsrommet til kommunene og sikrer samtidig at de ikke trenger å legge ned nærskoler på bakgrunn av stram kommuneøkonomi.

Spør du meg, er dette et godt signal for utdanningspolitikken de neste årene. Det er starten på et arbeid for å få enda flere gjennom skoleløpet, flere lærere i norske klasserom og at man skal ha like muligheter uavhengig av hvor mye foreldrene tjener, og hvor man vokser opp. Etter åtte år med en regjering som har sentralisert og gjort forskjellene mellom folk større, er det få ting i utdanningspolitikken som er viktigere enn å gjøre akkurat det.

Roy Steffensen (FrP) [21:50:06]: Jeg forstår at statsrådene har en form for vaktordning, hvor de rullerer på hvem som sitter her og lytter på debatten. De færreste tar ordet, men jeg har registrert at olje- og energimi-

nisteren har tegnet seg. Det synes jeg er veldig gledelig, for da håper jeg at vi kan få en klargjøring av hva forslag nr. 284 innebærer, hvor en skal komme tilbake til Stortinget med mulige tiltak, en skal se på tiltak. Jeg lurer på hva i det vedtaket de har tenkt å fatte i dag, som er annerledes enn det olje- og energiministeren har sagt til TV 2, NTB, NRK, VG og Dagbladet de siste dagene. Er det ikke akkurat det samme olje- og energiministeren har sagt?

Hvis det er mulighet for å få noen flere tiltak og få vite litt hva som er tanken bak, hadde jeg satt pris på det. Er det f.eks. kontantutbetaling til alle som ligger bak? Er det til enkeltgrupper? Skal det være målrettet? Kan det være minstepensjonistene nå kan forvente å få noe? Er det kanskje målrettet mot studentene? Kan bøndene, som nå har dyre strømregninger, forvente å få noe ekstra? Eller skal det være en behovsprøvd ordning?

Det hadde vært veldig greit å få vite om dette er noe regjeringspartiene og SV har tenkt skal komme før jul, eller om det er en utbetaling som skal komme på nyåret. Jeg lurer også på hvordan det er tenkt løst. Vi vet at forrige storting vedtok å gi minstepensjonistene 5 000 kr ekstra, tror jeg, men fordi Nav ikke hadde systemene i orden, tok det nesten fem måneder å få det på plass. Kan olje- og energiministeren være tydelig og si at det i hvert fall ikke kommer til å ta fem måneder å få på plass kontantutbetaling, hvis det er det regjeringspartiene har tenkt?

Når olje- og energiministeren skal opp her, håper jeg også jeg kan få en kommentar på det representanten Lysbakken sa tidligere i dag, i replikkordskiftet. Da jeg utfordret Lysbakken, spurte jeg om han var fornøyd med seieren på stans i konsesjonsrundene og økt CO₂-avgift for oljenæringen, eller om dette bare var begynnelsen. Lysbakken bekreftet at dette bare var begynnelsen, nå skulle han sette i gang og få mer år etter år. Jeg håper olje- og energiministeren eller noen av de andre representantene fra Arbeiderpartiet eller Senterpartiet kan komme opp på denne talerstolen i dag, se inn i kamera og si til oljearbeiderne som er avhengig av jobbene sine, at det ikke er fare for at jobbene kan ryke med det flertallet som nå er, når SV nå skal jakte nye oljeseire i årene som kommer. Jeg håper noen av dem kan komme opp her og si til Lysbakken: Det dere fikk nå, var hit, men ikke lenger.

Heidi Nordby Lunde (H) [21:53:20]: Det er jaggulitt av en branntomt den nye regjeringen overtar, hvis man skal tro denne debatten. Jeg må innrømme at selv om det er litt hyggelig å høre nye representanter stolt framsnakke den nye regjeringen og dens politikk – det mener jeg faktisk – så skjer det jo gjennom å snakke andre ned.

Jeg har lyst til å minne om at Norge gjennomgående topper listene over verdens beste land å bo og leve i, også de siste åtte årene. Stødig styring gjennom oljekrisen i 2014 og migrasjonskrisen i 2015 – med omstilling for ny vekst i økonomien og nye arbeidsplasser – gjorde da også at Solberg-regjeringen ble gjenvalgt, fordi politikken virket. Man skulle ikke tro det når vi hører virkelighetsbeskrivelsene her, og nå skal landet i en ny retning.

Det er nesten så man hører faklene slukkes, høygaflene settes vekk og protestbunadene pakkes ut. Ja, de som har stått med lua hånda kan nå ta den på, og godt er det. For selv her i stortingssalen er det kaldt, og det er ikke bare nærværet av høyrefolk som sørger for det.

Det er litt farlig å legge seg til en så polariserende tone allerede nå, for noen husker at AAP-mottakerne ikke fikk den raske og tette oppfølgingen de var lovet, under de rød-grønne. Ordningen ble også kalt et rullebånd ut av arbeidslivet og inn i varig utenforskap. Når de rød-grønne snakker om usosiale kutt, tør jeg også påstå at det mest usosiale vi kan gjøre, er å se på ordninger som ikke fungerer, uten å gjøre noe. En ny retning for landet kan ikke være full stagnasjon eller reversering av nødvendige endringer.

Det å gi mer penger er ingen løsning for varig å løfte dem som trenger det mest, dersom pengene smøres utover. Når maksprisen i barnehagen reduseres for vanlige folk, er det flott, men 40 000 barnefamilier med lavinntekt får allerede godt under makspris, betaler mindre og treffes ikke av dette i det hele tatt. Det samme gjelder skrytet av en historisk reduksjon i elavgiften til alle. Det gir mye til dem som forbruker mest – minst til dem som allerede sparer der de kan.

Dette er et av skillene i norsk politikk – vi som ikke bare fordeler mellom vanlige folk, men målretter til dem som trenger det mest.

Jeg minner også om at det var de to regjeringspartiene som punkterte muligheten for den største sosiale reformen i nyere tid: rusreformen. En ny retning kunne jo være å gjennomføre denne. Det er ingen branntomt den nye regjeringen kommer til. Norge er faktisk godt rustet for å møte de utfordringene mange beskriver her, og komme best ut av pandemien med en robust økonomi. Det skyldes åtte år med stødig styring gjennom flere kriser.

Jeg ønsker den nye regjeringen godt. Jeg gjør jo det, for jeg ønsker godt for Norge og alle som bor her. Jeg ønsker at man skal lykkes med de reformene man skal gjennomføre. Men vi kan også dra ned tempoet i denne debatten lite grann og forsøke å forholde oss til virkeligheten slik den er. Dette er et godt land å bo i for de aller fleste.

Mahmoud Farahmand (H) [21:56:40]: Det har vært interessant å følge debatten de siste tolv timene. Som

representanten Bruflot så fint påpekte: Man skulle nesten tro det fortsatt er valgkamp i denne salen. Representanter fra regjeringspartiene har i tur og orden kommet opp hit og fortalt om alt som skal bli så meget bedre med det budsjettet som nå er fremlagt. Men ingen nevner hva denne budsjettenigheten har kostet, og hvordan den kom på plass. Bruken av ekstraordinære inntekter fra Statkrafts overskudd – som kom på grunn av de høye strømprisene – har vært helt sentralt for å få til denne enigheten. Det er de samme høye prisene som mange i denne sal i den pågående debatten har kritisert og forarget seg over; det er de inntektene som nå brukes til å få til en budsjettenighet. Disse inntektene ble ikke brukt til å redusere de såkalt vanlige folks strømregning i utgangspunktet, nei disse pengene ble brukt til å påføre statsbudsjettet varige utgifter. Altså påfører man statsbudsjettet vedvarende utgifter med det som forhåpentligvis er en engangsinntekt. Dersom sittende regjering ikke regner med å få disse inntektene årlig i de framtidige statsbudsjettene, må de dekke dette inn med andre inntekter, altså enten skatteinntekter eller økt bruk av oljepenger. Dette er altså utgifter som kommer til å påføres framtidige generasjoner.

Finansministeren kunne stolt fortelle at oljefondet bidrar med 60 000 kr per innbygger til dette budsjettet. Det er ca. 9,5 pst. av BNP. Men det statsråden ikke nevnte, er det som står nederst på side syv i statsbudsjettet. Der står det skrevet at oljepengetilskuddet i årets budsjett er vesentlig høyere enn i perioden før pandemien. Da brukte vi 50 000 kr per innbygger, ca. 7,7 pst. av BNP. Videre står det skrevet at vi ikke kan forvente at oljefondet skal vokse med samme rate i årene som kommer, og at vi må redusere oljepengetilskuddet til godt under handlingsregelen, altså 3 pst. Det vil altså si at den sittende regjeringen må finne pengene til å finansiere de varige utgiftene som er påført statsbudsjettet, et annet sted enn i oljefondet. Og ut fra den retorikken som er anført i denne sal i løpet av den debatten som nå er pågått, vil privat næringsliv få unngjelde. De skal påføres høye skatter, spesielt dersom de er lønnsomme.

Det er jobbskaperne som skal påføres kostnadene for budsjettenigheten. Det er kun norskeide bedrifter og norskeid næringsliv. Flere talere har vært opptatt av vanlige folk, og la meg få lov til å påpeke at de vanlige folkene jobber i det næringslivet som skal påføres disse skattene, det næringslivet som skal fratras evnen til å skape nye jobber. Det er jobber i distriktene vi snakker om, og det er næringslivet som driver det aller største inkluderingsarbeidet. Og dersom vi ønsker å skape varig sosial utjevning, må folk i jobb, og da er vi helt avhengige av næringslivet. Politikken som anføres av denne regjeringen, vil mest sannsynlig bidra til å utarme næringslivet, som vi er avhengige av for å sikre inkludering i fremtiden.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [21:59:58]: I løpet av denne debatten har jeg lært noe nytt. For det første er det ikke måte på hvor forferdelig det har vært å bo i Norge de siste åtte årene. Hvem skulle tro det gikk an i verdens beste, rikeste og mest likestilte land? For det andre er det visstnok kun partier på venstresiden som har monopol på å definere hva som er usosialt eller ei. De gangene Høyre har prioritert spissede velferdsordninger, slik at de faktisk treffer dem som trenger det, bedre, eller styrket arbeidslinjen, er det usosialt. Men når regjeringspartiene kutter fritidskortet for barn i familier med lav inntekt, er det ok. Å kutte 15 mill. kr til fontenehusene – arbeidsfelleskap for mennesker med psykiske utfordringer – det kan man gjøre. Det er visst heller ikke usosialt å kutte 662 mill. kr i utdanning til jenter i fattige land etter en pandemi, selv om vi vet at det er et av de viktigste tiltakene man har for å hindre at jenter blir giftet bort som barn.

Naturfag er ett av de fagene der foreldrenes utdanningsnivå har mest å si for hvordan det går med en elev i skolen, men det er visst ikke usosialt å kutte den ekstra naturfagtimen i skolen som Høyre la opp til. Det er visst heller ikke usosialt å kutte i den ekstra støtten til skoler som har vært hardt rammet av pandemien, og som har mange elever som henger etter. Det er visst heller ikke usosialt å fjerne krav om at alle elever skal møte lærere som har fordypning i fagene de underviser i. Det er visst ikke usosialt å stemme for en budsjettavtale som gjør at familier med under 400 000 kr i inntekt må betale mer i skatt enn de ville gjort med Høyres budsjettforslag. Det er visst helt innenfor å stemme mot en rusreform, og ordningen fritt behandlingsvalg – som har reddet liv – kan venstresiden kutte med god samvittighet, for det handler tross alt om ideologi.

Regjeringspartiene er gode i dag på å skrive om historien, men det er noen kapitler de har glemt. Med Høyre i regjering har over 40 000 familier med lav inntekt fått gratis kjernetid i barnehagen. Tre ganger så mange familier har fått støtte til ferie og fritidsaktiviteter. Vi økte barnetrygden for første gang på 20 år, vi økte bostøtten og mer enn doblet engangsstøtten til nybakte foreldre med lav inntekt. Vi utvidet og forbedret ordningen for pleiepenge og fikk mer enn 4 500 flere kvalifiserte lærere, over 47 000 lærere fikk tilbud om videreutdanning, rekordmange fullfører videregående skole, og ventetidene for å få psykisk helsehjelp og rusbehandling gikk ned. Vi innførte 28 pakkeforløp for kreft.

Dette er ikke usosiale kutt i mine øyne, men hva vet jeg – nå representerer jeg tross alt ikke et parti på venstresiden.

Michael Tetzschner (H) [22:02:56]: Mot slutten av en slik maratondebatt, som selvfølgelig har klare inn-

slag av rituelle øvelser, kan man også med interesse notere seg hvilken tone som settes i denne sal fra det nye flertallet. I dette flertallet inngår jo regjeringspartiene, som er i en mindretallsregjering, og som ved denne anledningen har valgt å samarbeide med partier til venstre for seg. Det skal bli spennende å se hvor langt man vil komme med en slik oppdeling, konfrontasjon og polarisering som ligger i mange av disse retoriske utfallene vi har fått i løpet av denne dagen. Noe må kanskje tilskrives at en del av representantene er nye, så de tror faktisk at verden fortsatt er slik som de talepunktene de har brukt under valgkampen. Men jeg må også reflektere over at en del i denne forsamlingen har et relativt teoretisk forhold til arbeidsliv og næringsliv fordi de ikke har vært der. Man kan på det beste si at de aksepterer det, men man vet ikke helt hvordan det fungerer. Vi har fått en sirenetale i dag av fordelingsorientering og veldig lite om verdiskaping.

Denne regjeringen og dette flertallet lover ikke godt, for det som velferdsstaten faktisk bygger på, er overskudd fra økonomisk virksomhet i privateide bedrifter. For det er ikke politikere som fremskaffer pengene idet de bevilger. Hvis man går gjennom innleggene, skulle man tro at det var slik at partiene disponerte egne seddelpresser. Men de tar pengene der ute, som er laget av strevsomme mennesker, for egne formål.

Jeg må også si at omtalen tidligere i dag, hvor Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann syntes det var meget interessant at man nå også skulle begynne å regne inn tilbakeholdt innskudd i forskjellsdiskusjonen, samtidig med at man akkurat er veldig stolt over å ha økt formuesskatten og økt utbytteskatten. Dette er jo tilbakeholdt overskudd som nettopp er tilbake og lager en solid bedrift, som også vil ha større lønnssevne ved lønnsoppgjørene. Mens med dette flertallet ser det ut til at endemålet for økonomisk virksomhet må være å gjøre staten så stor og sterk som mulig, slik at vi til slutt alle blir ansatt der. Dette lover ikke godt for Verdiskapings-Norge.

Hårek Elvenes (H) [22:06:23]: Representanten Ask Bakke fra Arbeiderpartiet svingte seg til de litt store retoriske høyder og siterte statsminister Tage Erlander. Han har sagt en gang at politikens oppgave er å bygge dansegulvet, slik at befolkningen kunne danse sitt liv. Men representanten Ask Bakke burde kanskje ha grepet fatt i et annet utsagn fra den samme Tage Erlander: Vi må arbeide oss ut av krisen, vi kan ikke vedta oss ut av krisen. I det ligger det en dyp erkjennelse av arbeidets betydning og arbeidsplassenes betydning. Alternativet er arbeidsledighet. Det er urovekkende lite engasjement fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV – for ikke å snakke om det ildrøde hopehavet til venstre for dem – hva gjelder arbeidsplasser og jobbskaping. Melo-

dien her i salen er velferd, mer velferd, gjerne smurt tynt utover.

Regjeringen Støre kommer til dekket bord, men regjeringen Støre vil møte noen utfordringer ved neste hjørne, og de utfordringene er direkte beskrevet i perspektivmeldingen, som denne salen, primært posisjonen, kanskje burde ha lest før man gikk inn i debatten.

Handlingsrommet i statsbudsjettene går mot null fram mot 2030. Det vil si – på godt norsk – at utgiftsveksten er større enn inntektsveksten. Hva gjør man i en slik situasjon? Da Solberg-regjeringen satte nødvendige reformer på dagsordenen, som det er helt åpenbart at man må gjennom uansett hvem som sitter med makten, ble det karikert som «sentralisering». Når man ser på en viss gradering av velferdsordningene, blir det karikert som «usosiale kutt». Problemet med velferdsordningene hvis de blir for generelle, er at de er uhorvelig dyre å forbedre. I så måte er barnetrygden et veldig godt eksempel. Den sto stille i 23 år før regjeringen Solberg hevet barnetrygden i 2019. Faren ved slike ordninger er at de på sikt ikke vil treffe dem de egentlig er ment for.

Så må jeg si til slutt: Jeg lyttet med interesse til representanten Jacobsens innlegg. Allerede nå gleder han seg til å stå på stand i 2025 og til å skulle fortelle om alt han har fått til, og han avsluttet høylytt med at de holder sine løfter. Nei, representanten Jacobsen, du gjør ikke det, du har allerede brutt et veldig viktig løfte fra Arbeiderpartiet – det burde i hvert fall være viktig. Det er altså folk som tjener under 750 000 kr, som nå får skatteøkning, stikk i strid med Arbeiderpartiets skattegaranti.

Per Vidar Kjølmoen (A) [22:09:40]: Representanten Tetzschner er opptatt av tone og verdiskaping. For å ta tonen i debatten først: Jeg vil oppfordre Tetzschner til å ta en runde med eget parti når det gjelder retorikken i koronapandemien. Og når det gjelder verdiskaping, kan jeg trøste både Tetzschner og representanten Elvenes med at resten av innlegget kommer til å handle om nettopp det.

Statsbudsjettet som diskuteres i dag, er det grønnesste og mest rettferdige budsjettet Norge har sett på åtte år. Arbeiderpartiet leverer på mandatet velgerne ga oss nå i høst – når vi tar grep for å få fart på den grønne omstillingen og legger til rette for at bedrifter kan skape nye, trygge arbeidsplasser rundt om i hele landet. Det får vi til samtidig som vi kutter i klimagassutslipp og retter opp i åtte urettferdige år under Høyre og Fremskrittspartiet med usosiale kutt til de svakeste og gavepakker til de rikeste.

I samme periode har Norge systematisk sakkert akterut i forhold til alle våre handelspartnere i fastlandseksporten. Norge trenger større ambisjoner og sterkere

virkemidler i næringspolitikken enn det vi har hatt med Høyre og Fremskrittspartiet.

Vi i Arbeiderpartiet har gått til valg på å øke fastlandseksporten med 50 pst. på ni år og ta en ledende posisjon med å bygge sterke verdikjeder basert på hydrogen, og nå setter vi opp tempoet i neste års statsbudsjett ved å styrke hydrogensatsingen med 120 mill. kr. I tillegg setter vi av 40 mill. kr til Sivas arbeid med næringsutvikling i hele landet og 50 mill. kr til en låneordning for grønn skipsfart. På toppen av det skal vi kompensere fylkeskommunene for realisering av nullutslippsferger, og vi ber regjeringen planlegge for en storskala grønn hydrogenproduksjon i Norge. Vi kan bli verdensledende med å skape et nytt industrieventyr, samtidig som vi hjelper verden med å kutte i utslipp.

Høyresiden overlater næringslivet til seg selv. Vi i Arbeiderpartiet har et annet syn. Vi mener at en aktiv stat kan være en partner og en støtte for næringslivet. Vi skal ta utfordringene som næringslivet står overfor, på alvor og bruke virkemiddelapparatet i Norge til å få fart på omstillingen, skape nye industrieventyr og skape gode, faste jobber i hele Norge. For nå er det vanlige folks tur.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [22:12:14]: I begravelsen til tidligere statsminister Odvar Nordli var det en god venn av Odvar som fortalte noe veldig interessant, som jeg har blitt inspirert av. Han sa at Odvar Nordli hadde hatt som en leveregel at som folkevalgt skulle man være stemmen til dem som ellers ikke synes eller høres – ikke mikrofonstativ for dem som vil skinne og vise seg fram uansett. Jeg tror de store problemene vi har opplevd de siste årene, først med nedstengingen av samfunnet med bakgrunn i viruset og nå strømkrisen vi opplever, kan vise at vi over lengre tid i Norge faktisk har glemt litt de holdningene som Odvar Nordli hadde. For det som var veldig interessant under nedstengingen av samfunnet vårt, var at det kom fram for offentligheten og i norsk debatt at mange helt grunnleggende arbeidsoppgaver i Norge er avhengig av at vi har nok arbeidsfolk, noe vi kanskje ikke har vært flinke nok til å se. Ofte blir det sagt på seminarer at ungdom ikke har sommerjobb, og at de ikke har deltidsjobb, fordi arbeidsplassene er digitalisert vekk. Det viste seg å være en sannhet med veldig store modifikasjoner da vi manglet folk til å både plante skog, ta opp grønnsaker og gjøre helt grunnleggende og avgjørende arbeid for vår alles sikkerhet.

Nå har det vært noen interessante innlegg her om å ha en god tone i debatten og forholde seg til virkeligheten slik den er, som Heidi Nordby Lunde sa. En ting som virkeligheten kommer til å vise oss de neste årene, er at vi mangler noe så grunnleggende som lastebilsjåførere. I Europa antar man at man mangler 400 000 lastebilsjåfø-

rer samlet sett, og vi kommer til å mangle mange i Norge også. Grunnen til dette er bl.a. at man har hatt en for svak arbeidslivspolitik, for dårlig rekruttering inn mot avgjørende yrker, og selvfølgelig mange problemer med sosial dumping.

De samme problemene ser vi i mange industribedrifter, og jeg blir litt betenkt når høyrerepresentanter kommer opp og sier at alt har vært såre vel de siste årene, for det har det slett ikke. I mitt eget hjemfylke står i enkelte kommuner 40 pst. av befolkningen i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet. Og det paradoksale er at i de samme kommunene – hvis man reiser til Hydro i Magnor, hvor 40 pst. av befolkningen står utenfor arbeid – sliter man med å rekruttere folk. Det er jo kun mulig i et land der arbeidslivspolitikken svikter, og opplæringspolitikken svikter. Og det er et felles ansvar vi har. Da kan vi forholde oss til virkeligheten slik den er, og begynne å forbedre politikken slik at vi får et bedre og tryggere samfunn.

Presidenten: Representanten Andreas Sjalg Unneland har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [22:15:27]: Siden år 2000 er 158 kvinner blitt drept av partneren eller en tidligere partner. I Norge har det vært en generell nedgang i antall drap de siste 30 årene, men ikke når det gjelder partnerdrap. I 2020 fant partnerdrapsutvalget ut at i alle saker de undersøkte, hadde kvinnene vært utsatt for partnervold før de ble drept. Partnerdrap kommer ikke uten forvarsel, og mye må gjøres. Det har vært viktig for SV at bevilgningene til Krisesentersekretariatet økes, støtten til de spesielle rettshjelpstiltakene som JURK styrkes, den generelle støtten til kvinneorganisasjonene løftes, støtten til Statens barnehus styrkes, og støtten til incest- og voldtektssentrene økes.

Menns vold mot kvinner er et stort samfunnsproblem som må tas på det største alvor. Som feminist er det viktig å si at vi nå gir opp denne kampen. Det er en kamp vi må vinne, for noe annet er ikke et alternativ.

Helge Orten (H) [22:16:37]: Det ble en interessant og lang debatt, vi nærmer oss forhåpentligvis slutten.

Jeg har lyst til bare å oppklare et par ting. For det første er det flere fra Senterpartiet som har hevdet at vi ikke følger opp tilleggsavtalen med jordbruket. Det er feil. Da Solberg-regjeringa la fram sitt budsjettforslag i oktober, var den naturlig nok ikke med all den tid den ikke var ferdigforhandlet. Det har vi nå tatt høyde for i vårt tillegg som er fremmet i dag, og i våre justeringer i eget budsjett, så der ligger det eksakte beløpet som trengs for å følge opp den avtalen. Så håper jeg at den saken i alle fall er oppklart.

Så har strømprisene tatt mye oppmerksomhet i dag. Jeg registrerer at olje- og energiministeren har tegnet seg på talerlisten, og det setter jeg stor pris på, for det kan sikkert være behov for å oppklare en del forhold. Blant annet skapes det et inntrykk av at energipolitikken som har vært ført de senere årene, kan ha hatt en betydning for den situasjonen vi nå står i, som jeg opplever som ekstraordinær, og som krever ekstraordinære tiltak. Hvis man ser på gjennomsnittsberegningen på strømprisen i 2020, var den på 11,6 øre. Vi hadde altså rekordlave strømpriser i fjor. Hvis man ser på gjennomsnittsprisen de siste 10 årene, var den på 27,8 øre. Det viser jo at vi har hatt et system som har sikret både norsk industri og norske forbrukere gode strømvavtaler over lang tid. Så har vi en ekstraordinær situasjon akkurat nå, og den krever ekstraordinære tiltak. Jeg tenker det er utrolig viktig at vi da konsentrerer oss om det som egentlig er utfordringen. Derfor har vi fremmet vårt forslag der vi sier at når Statkraft tjener mer penger på å selge strøm, er det også naturlig at forbrukerne får ta del i det gjennom konkrete løsninger, konkrete ordninger, for nettopp å hjelpe dem som trenger det mest, i en situasjon der strømregningen har blitt et problem.

Derfor har vi fremmet vårt forslag, og vi håper og tror at regjeringa – når vi ser at regjeringspartiene, inklusiv SV, nå har fremmet et anmodningsforslag til sin egen regjering, eller i alle fall til Arbeiderparti–Senterparti-regjeringa, der de ber om at de skal rette opp sin egen politikk – synes det er bra. Vi trenger en mer målrettet ordning som treffer dem som trenger det mest, inklusiv studenter.

Så synes jeg det er fint – når olje- og energiministeren nå sitter her: I Hurdalsplattformen står det at en skal

«arbeide for at det nordiske og europeiske kraftsamarbeidet skal videreføres og styrkes på en måte som er i tråd med Norges interesser som energi- og industrinasjon».

Det er et utgangspunkt og en politikk som jeg deler, og som jeg er veldig glad for at er nedfelt i Hurdalsplattformen. Men det kan av og til virke som, spesielt når jeg hører på senterpartirepresentanter, at det ikke ligger så veldig fast blant begge regjeringspartiene. Så det er fint om statsråden kan oppklare at det faktisk er regjeringas politikk.

Ingunn Foss (H) [22:19:55]: Den beste måten å redusere forskjeller på er at barn og unge får en god utdanning, slik at de kan få seg jobb og klare seg selv. At det er gode rammebetingelser for å skape og opprettholde arbeidsplasser i privat sektor, er også grunnleggende viktig for å gi folk arbeid og ikke minst for å kunne opprettholde velferdsstatens bærekraft. Budsjettfor-

liket til regjeringen er dårlig nytt for både elever og arbeidsplasser. Høyre i regjering prioriterte skolen – vår ambisjon var at i 2030 skal 90 pst. av elevene fullføre videregående skole.

Regjeringen og SV viser at det viktigste for dem verken er kunnskap, fullføring eller læring. Det viktigste ser ut til å være hvor skolebygget ligger. Regjeringen betaler for å opprettholde skolebygg ved å kutte i skoletimer, lærerspesialistordningen og midler som skulle løfte elevene som ble hengende etter på grunn av korona. Det er beklagelig.

Budsjettforliket viser at regjeringen og SV mangler svar på de store utfordringene Norge står overfor. Hvordan skal de få flere til å fullføre skolen når de kutter i kunnskap for å prioritere bygg? Hvordan skal de skape flere arbeidsplasser når de sender en kraftig skatteregning til et allerede presset næringsliv? Hvordan skal de hindre helsekøene i å vokse når de vil si opp avtaler med private aktører som kan avhjelpe køer? Hvordan skal de kutte i klimagassutslippene de sier at de skal kutte? Hvordan skal de forebygge og håndtere kriminalitet når de vil ha tilbake en struktur i politiet som helt klart viste seg å være utdatert? Hvordan skal de opprettholde rettsikkerheten til folk når de vil tilbake til en domstolstruktur som etter Riksrevisjonens syn var en fare for rettssikkerheten?

Slik kunne jeg fortsatt – det er trist å være vitne til at gode og nødvendige satsinger fra den forrige regjeringen blir stoppet eller reversert. Dette er ikke veien å gå for å håndtere de utfordringene Norge står overfor.

Til slutt en kommentar til innleggene hvor man svartmaler justissektoren: Denne sektoren har hatt en kraftig økning under Solberg-regjeringen, og sektoren har aldri vært bedre i stand til å håndtere dagens utfordringer. Nå er det tunge fagmiljøer som ber regjeringen om å la være å reversere reformene. Det håper jeg virkelig at regjeringen vil lytte til.

Statsråd Marte Mjøs Persen [22:22:49]: Det har vært veldig interessant å følge debatten her i Stortinget i dag. Den har handlet om forslaget til statsbudsjett for neste år, men den har også handlet om strømpriser. Det er derfor jeg tar ordet her.

Jeg forstår at debatten i stor grad har handlet om strømprisene, for det er en bekymringsfull situasjon. Jeg er bekymret for at det vil være familier som ikke er i stand til å betale strømregningen sin, eller som er nødt til å kutte andre nødvendige utgifter på grunn av de høye strømprisene. Derfor ba jeg NVE tidligere denne uken spesielt om en ny vurdering av kraftsituasjonen og forventet strømpris gjennom denne vinteren. Budskapet fra NVE var at situasjonen med høye priser kommer

til å vare gjennom vinteren, og at prisene også kan bli enda høyere enn det vi har sett den siste tiden.

Det er derfor regjeringen har satt i gang et arbeid for å se på hvilke muligheter som finnes for å lette på situasjonen denne vinteren. Jeg har lyst til å understreke «denne vinteren» fordi det er, som det også har blitt sagt fra Stortingets talerstol tidligere i dag, en ekstraordinær situasjon, der vi har veldig mange ulike forhold som gjør at vi har høye strømpriser i dag. Vi har et integrert kraftmarked med Norden og til dels Europa. Derfor påvirker det de høye gassprisene, de høye kullprisene, de høye CO₂-prisene, men også det at det har vært vindstille og lite vann i magasinene. Jeg har lyst til å understreke at det ikke er noen kraftkrise eller strømforsyningskrise i Norge i dag, men vi har en situasjon med svært høye strømpriser. Vi ser på tiltak nå som treffer godt, og som raskt kan la seg gjennomføre, nettopp fordi det er en ganske prekær situasjon.

Det har kommet noen konkrete forslag i denne debatten om hvordan dette kan la seg løse. Jeg er åpen for å vurdere alt som kan avhjelpe denne situasjonen, men jeg vil ikke på Stortingets talerstol her og nå ta stilling til forslagene. Det skal jeg overlate til Stortinget. Jeg ser at forslag nr. 284, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, får flertall, og jeg kommer selvfølgelig straks til å følge opp det vedtaket som gjøres. Så er det noen av disse forslagene som er fremmet, som ikke handler om situasjonen i dag, men derimot om kraftmarkedet framover. I Hurdalsplattformen har regjeringen nevnt over 20 punkter med tiltak, og vi er selvfølgelig i gang med arbeidet, men det vil ikke hjelpe dem som ikke kan betale strømregningen i dag. Det er derfor disse strakstiltakene er nødvendig å se på.

Torbjørn Vereide (A) [22:26:03]: SFO er utruleg viktig – ein plass å vere etter skulen, leike og få seg venner. Men det er ikkje alle barn som har råd og får lov til å gå på SFO. Det gjer at det er veldig mange som blir stengde ute, er på utsida, basert på innhaldet på kontoen til familien. Nettopp difor er eg utruleg glad for at vi har fått ei regjering som vil innføre gratis kjernetid til alle førsteklasingane i heile landet.

I dag er vi på dag nr. 49 sidan den nye regjeringa tiltrådte, og denne regjeringa leverer.

Tore Vamraak (H) [22:27:09]: Hva er det rød-grønne prosjektet – det som forener og engasjerer de tre partiene som nå har lagt fram et felles budsjettforslag? Når jeg lytter til innleggene fra de tre rød-grønne partiene, er det tydelig at det rød-grønne prosjektet er reversering. Mange av Arbeiderpartiets representanter har i dag snakket om en ny kurs. Den kursen som er staket ut, peker rett bakover.

Man skulle tro at regjeringspartiene etter åtte år i opposisjon hadde klekket ut en hel rekke nye ideer og bedre løsninger. Men det er ikke nye satsinger, men reversering av fungerende politikk fra regjeringen Solberg som får mest plass i innleggene fra regjeringspartiene. Så mange reverseringer hadde Arbeiderpartiet i sin hundredagersplan at de etter statsministerens utsagn ikke hadde tid til å legge alle inn i tilleggsnummeret og måtte bruke forhandlingene med SV til å få lagt inn de siste.

De rød-grønne partiene har blitt enige om å reverse mangfoldet i velferdstjenester. Det er ikke brukerne som står i fokus for de rød-grønne, men ideologiske skygger når partiene planlegger utfasing av kommersiell drift i skattefinansierte velferdstjenester. Slike formuleringer vitner heller ikke om forståelse for at verdier skal skapes. Om de private fastlegene og tannlegene også er blant dem som regjeringen vil utfase, er uvisst.

Høyre gjennomførte i regjering en etterlengtet kommunereform som ga sterkere fagmiljøer og bedre tjenester til innbyggerne. Regjeringen Støres fremste ambisjoner for kommunesektoren synes å være å splitte opp velfungerende nye organisasjoner. Min hjemkommune, Lillestrøm, ble kastet ut i uvisshet da kommunalministeren som en av sine første embetsgjerninger sendte brev til den nygifte kommunen og spurte om den ikke kunne tenke seg å vurdere en skilsmisse. Sent mandag kom det en gledelig avklaring fra Arbeiderpartiet lokalt om at man er opptatt av å videreutvikle den nye kommunen i stedet for å følge regjeringens reverseringsplan. Tilsvarende har finansministerens eget hjemfylke, Innlandet, avvist regjeringens ønske om å reverse og splitte opp det nye fylket. Regjeringspartiene lokalt ønsker ikke en sentralstyrt reversering.

I budsjettdebatten er det få tegn til at regjeringspartiene har ambisjoner for tjenestetilbudet til innbyggerne. For Høyre er det innbyggerne og tjenestetilbudet til innbyggerne som er det helt sentrale.

Ingrid Fiskaa (SV) [22:29:53]: Dagen i dag markerer starten på ein ny kurs for landet vårt, der folk flest endelig blir prioriterte framfor milliardærene. Budsjettforliket mellom regjeringa og SV gjev mange familiar og menneske ein betre og tryggare økonomi, litt lågare skuldrer, litt større framtidshåp. Fleire menneske får feriepengar, fleire ungar får brillestøtte, fleire familiar får barnetrygd, uføre kan framleis skaffa seg ei lita arbeidsinntekt. Dette betyr mykje for mange. Men det er berre ein start. Me skal vidare – styrkja velferda og fordela betre.

Dagen i dag markerer også starten på ein tryggare kvardag for skuleelevar, barnehageungar, pendlarar og yrkessjåførar på ein rasfarleg veg i Suldal i Ryfylke. Ein etterlengta tunnel skal endeleg koma på plass. I dag vil

eg særleg takka og gratulera dei mange i Ryfylke som aldri gav seg, og som endeleg blei høyrde.

Paradokset er at samtidig som denne dagen markerer makta i denne salen, merkar me òg avmakta. Debatten i dag handlar vel så mykje om noko som ikkje blir avgjort i statsbudsjettet: straumprisane. For akkurat no er det eit sterkt og rettferdig opprør på gang mot rekordhøge straumprisar, som rammar både industri og hushald hardt. Då skulle det jo berre mangla at ikkje dette er ei hovudsak i landets nasjonalforsamling. På den andre sida er det eit symptom på at noko heilt avgjerande i folks liv og økonomi er teke av bordet her blant landets øvste folkevalde. Sidan 1990 har me hatt ei energilov som lét marknaden styra straumprisar og fordeling av kraft. I staden for at folkets representantar prioriterer kva krafta skal brukast til, og har meir kraftfulle verkemiddel til å styra straumprisen enn avgiftspolitikken, er det tilbod, etterspørsel og spekulasjon som rår. Dei siste åra har dette systemproblemet blitt forsterka av integreringa i den europeiske straummarknaden. Dei to siste utanlandskablane har gjeve Noreg ein eksportkapasitet langt større enn det me treng for ei fornuftig kraftutveksling. Det har ført til at me importerer høgare straumprisar.

Ja, det trengst strakstiltak for dei mange som no strevar med å betala straumrekninga. SV og regjeringa går saman i dag for å sikra at dette skjer. I tillegg vil SV føreslå tiltak som avgrensar marknadsmakta og vil gje rimelegare og meir stabile prisar på litt lengre sikt.

Så må me erstatta marknadsmakta med demokratisk styring. Straum skal ikkje vera ei handelsvare og eit spekulasjonsobjekt. Krafta skal gje lys og varme i husa våre. Krafta skal brukast strategisk, slik at Noreg kan vera ein industrinasjon og ikkje ein råvarekoloni.

Masud Gharahkhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Sofie Marhaug (R) [22:33:04]: Jeg vil starte med å takke statsråden for olje og energi for en noe knapp redegjørelse om strøm, for strømprisene angår jo i aller høyeste grad våre finanser – og særlig statens finanser. Staten tjener seg rik, mens husholdningene blir flådd.

Jeg ønsker å minne statsråden på noe statsråden sa på Dagsnytt 18 den 19. oktober. Da sa statsråden at ingen skal fryse på grunn av høye strømgjeldninger. Jeg håper statsråden husker disse ordene, for det er lite betryggende for folk at strakstiltakene ikke er klare når prisene er så høye. Og det kommer ikke til å bli bedre. Det er mange som er bekymret for strømsituasjonen også i framtiden, og jeg skal nevne tre gode grunner til det: For det første skal kapasiteten på utenlandskablene økes fra 1. januar. For det andre skal nettleien økes fra 1. januar, og den vil ifølge beregningene øke mer enn kuttene i el-

avgiften. Og for det tredje skal det innføres en rushtidsavgift på strøm fra 1. januar. Da er spørsmålet jeg stiller meg selv, og som jeg mener statsråden også bør stille seg selv, om statsråden med hånden på hjertet kan love at ingen skal fryse på grunn av de høye strømprisene.

Peter Frølich (H) [22:35:03]: Jeg vil starte med å gratulere SV med forhandlingsresultatet. Jeg må si at de har gjort et ok budsjett ganske rødt. Med rødt mener jeg at det er blitt veldig dyrt. Det er veldig mye pengebruk – til mange gode formål, helt åpenbart, men også veldig mye til sløseri. Det er litt av dette som er problemet med politisk pengebruk. Det er ikke noen kunst å dele ut mer og mer og mer penger hele tiden. Kunsten er å vise ansvar, også når det er upopulært, og sette bremsene på. Der hadde jeg forventet litt mer av Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Jeg synes ikke de har lyktes så veldig godt med ansvarligheten i dette budsjettet.

Det vi ser, er at dette budsjettet skal betales av norsk eierskap. En ting er de som har veldig mye penger, de tåler det nok, men det er også veldig mye av det eierskapet som ikke føler seg verken privilegert eller rik. De går på jobb hver eneste dag og prøver å skape noe – for seg selv, for sin familie og for lokalsamfunnet. Det er det norske eierskapet, som nå er under et visst press fra denne regjeringen.

Det er ikke bare det at man ber dem som allerede betaler mye, om å betale mer og mer og sikkert kommer til å gjøre det i årene fremover. Vi ser et annet skifte i budsjettpolitikken fra regjeringen. Det er at man prøver å fase ut privat sektor i større grad. Det er helt nytt. Det er helt nytt. Det er et ordentlig taktskifte. De skal ikke bare betale mer skatt. Veldig mange av jobbene skal fases ut. Det er satt ned et utvalg som skal begynne å jobbe med dette. Private barnehager, private sykehjem, private barnevernsinstitusjoner, friskoler – veldig mange av dem er under angrep nå. Hvor går grensen? Hvor skal man sette den prinsipielle grensen? På et eller annet tidspunkt kan vi begynne å snakke om at leger eller tannleger eller fysioterapeuter eller anleggsarbeidere eller gartnere eller vaktmestertjenester eller alle som på en eller annen måte leverer tjenester til det offentlige, kan få dette litt demagogiske eller populistiske stempelet velferdsprofitør.

Det som tidligere bare tilhørte en ytterside i norsk politikk, er nå adoptert av den norske regjeringen, og man har satt ned et utvalg som skal få bukt med denne såkalte velferdsprofitørbevegelsen. Jeg liker ikke utviklingen. Jeg tror det er veldig mange velgere, moderate velgere, bak både Senterpartiet og Arbeiderpartiets representanter som heller ikke liker denne utviklingen. Her kan jeg love at Høyre og de borgerlige partiene kommer til å ta opp kampen, vise motstand og være et alternativ. Vi kommer til å si at vel, om man jobber i offentlig

sektor eller man jobber i privat sektor, spiller det ingen rolle. Det viktigste er at man jobber, skaper verdier, bringer velferdssamfunnet fremover med andre impulser og andre ideer.

Terje Aasland (A) [22:38:19]: Representanten Frølich ga vel et godt bilde av hva Høyre-folk stort sett har uttalt seg om i denne debatten: De er bekymret, de syns det blir dyrt, og det er forferdelig når vi prøver å hjelpe helt vanlige folk som trenger en håndrekning. Hadde Peter Frølich eller andre Høyre-representanter noen gang vært på ledighetstrygd, tror jeg de hadde håpet på at de kunne få feriepenger året etterpå. Eller hvis en var på arbeidsavklaringspenger, hadde jeg hatt håp om at denne salen så at det kanskje var fornuftig å få slutført den arbeidsavklaringsperioden. Sånn kan vi gå gjennom tema for tema i dette statsbudsjettet.

Jeg har stor forståelse for at Høyre-folk ikke skjønner hva vanlige folks behov egentlig er. Det er det de har gitt uttrykk for i denne debatten, når de på en måte ikke skjønner at brillestøtte er viktig, når de ikke skjønner at feriepenger på arbeidsledighetstrygden er viktig. Da har de etter min mening misforstått. De behøver ikke være bekymret for verdiskaping eller noen ting. Er det noe sosialdemokratiet oppgjennom tidene har vist, ikke minst i den nærmeste historien, er det at man veldig tydelig er god på verdiskaping. Det som burde bekymre, er at under Høyres styre er et handelsoverskudd på 400 mrd. kr utradert. Det er bekymringsfullt, for det er bærekraften for Velferds-Norge.

Vi vil øke eksporten med 55 pst. innen 2030, for det er helt nødvendig å rette opp feilene fra høyre-regjeringen sånn den har utviklet akkurat det forholdet. Så skal vi kutte klimagassutslippene med 55 pst. fram til 2030. Hvis vi følger Solberg-regjeringens siste innsatsfaktor der, ender vi opp på 24 pst. i 2030 – langt unna det målet som er satt. Fram til 2030 må vi mest sannsynlig også dekke et kraftunderskudd på kanskje så mye som 40 TWh årlig, hvis vi lykkes med å ta i bruk det grønne skiftet. Representanten Hårek Elvenes sa at denne regjeringen kom til dekket bord. Det går ikke an å si det mer feil. De store oppgavene er fremdeles uløst. De ligger framfor oss, og dagens regjering skal ta tak i det.

Til slutt igjen til diskusjonen om pris og strøm: Jeg er veldig glad for den gode redegjørelsen olje- og energiministeren ga Stortinget. Jeg er sterkt forundret fremdeles over at to tidligere statsråder har vært her oppe og uttrykt sin uvitenhet om den situasjonen. Både representanten Listhaug og representanten Bru har gått ut av Olje- og energidepartementets kontorer uten å ane hvilken virkelighet de befant seg i. Det er skummelt.

Sylvi Listhaug (FrP) [22:41:40]: De som har tilkjennegjort sin uvitenhet, er alle de representantene fra

Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV som har stått på denne talerstolen her i dag og ikke hatt ett svar til alle dem som nå er bekymret for at strømregningene kommer, og om de har penger til å feire jul.

Jeg er veldig glad for at olje- og energiministeren kommer til Stortinget og tar ordet, selv om det var svært lite nytt som kom derfra. Vi møtte begge Anita Bjørnevig Knutsen på Debatten for to dager siden – en alenemor fra Agder som beskrev hvordan hun og barna nå fryser, og hvor bekymret hun er for jula, når hun knapt har råd til å kjøpe gaver til sine barn.

Jeg mener det er altfor passivt at regjeringen ikke løfter en finger for å komme opp med tiltak. Nå er det gått to dager siden denne debatten, der olje- og energiministeren sto på tv og lovte at man skulle komme tilbake til det. Det at NVE nå i tillegg sier at det kan bli verre, at prisen kan bli høyere, gjør at Alvoret bare blir større. Fremskrittspartiet kommer ikke til å sitte og se på at norske strømkunder skal betale for en feilslått klimapolitikk i EU.

Folk trenger hjelp nå. Derfor vil jeg utfordre ministeren på om hun kan garantere overfor alle de som nå er bekymret for jula, og for om de har råd til å betale regningene sine, at man vil finne tiltak som gjør at vi kan få ut penger før jul.

Jeg er glad for at det blir sagt at man skal vurdere alle forslag, men det ligger flere konkrete forslag på bordet i dag som Arbeiderpartiet velger å stemme ned, som Senterpartiet velger å stemme ned, og som SV velger å stemme ned. Vi har både et forslag om at vi kan utbetale 4 000 kr kontant, vi har et forslag som vi ønsker å hastebehandle, om å ta kontroll over utenlandskablene, og vi har i vårt alternative budsjett foreslått å fjerne både moms og avgift neste år.

Vi er i en situasjon der staten kan forvente ekstraintekter på 30 mrd. kr – referert både i Aftenposten og i DN. Likevel sitter man her og gir ikke noe svar. Staten håver inn, og folk flest blør. Derfor hadde jeg forventet at ministeren kunne komme med noe mer konkret til alle dem som nå er skuffet over at flere ukers budsjettforhandlinger ga null og niks til alle som er bekymret.

Nikolai Astrup (H) [22:45:00]: Gjennom dagen – og i og for seg gjennom de siste åtte årene – har de rødgrønne partiene kjempet utrettelig for å skape et inntrykk av at velferden er bygget ned under Solberg-regjeringen, at armoden har senket seg over landet, at fellesskapet er i ferd med å forvitte, at kommunekassene er bunnskrapte, og at de som trenger samfunnets hjelp, nærmest er overlatt til seg selv. Det eneste problemet med dette narrativet er at det er usant.

Jo da, enkelte ordninger er endret, og det har vært gode grunner for det, men det store bildet er at skatte-

inngangen har økt betydelig, at de store pengene er brukt på å styrke velferden, og at det er flere i jobb og flere som fullfører skolen. Den boligsosiale politikken er styrket betydelig, og det har aldri før vært færre bostedsløse. Sykehusene er tilført 21 mrd. kr, ventetidene ble redusert betydelig før pandemien, kommunesektoren har 70 mrd. kr på bok, som er 40 mrd. kr mer enn de hadde i 2013, de frie inntektene har økt med 35 mrd. kr, og antall kommuner på ROBEK er redusert fra 46 til 17. Det er 486 flere psykologer i norske kommuner, vi styrket helsestasjons- og skolehelsetjenesten med 1,3 mrd. kr, og vi økte antall årsverk i tjenesten med over 1 400. Vi gjennomførte et taktskifte i rusomsorgen med satsinger på over 2,4 mrd. kr, og vi ønsket en ny rusreform, som de svakeste i samfunnet beskrev som den viktigste sosialpolitiske reformen på mange tiår. Vi rettighetsfestet brukerstyrt personlig assistanse til dem som trenger det, og vi satset systematisk på arbeidsplasser til personer som står utenfor arbeidslivet. Vi ga gratis kjernetid i barnehage og SFO for familier med lav inntekt, vi økte barnetrygden, vi økte engangsstønaden, vi satset på fritidstilbud til barn, vi senket terskelen for å komme inn i arbeidslivet gjennom individuell jobbstøtte og funksjonsassistanse, og vi satset enormt på skolen, med 4 000 flere kvalifiserte lærere, og 40 000 lærere fikk videreutdanning. Vi gjennomførte et integreringsløft og en inkluderingsdugnad – og jeg kunne fortsatt.

Neste år vil det brukes mer penger over offentlige budsjetter enn noen gang før, men det treet kan ikke vokse inn i himmelen. Handlingsrommet i norsk økonomi vil bli betydelig mindre i årene som kommer, enn det vi har vært vant til, og det betyr at vi som sitter i denne sal, må begynne å interessere oss mer for hvordan vi bruker pengene vi har, enn hvor mye mer vi skal bruke.

Så langt har interessen for dette vært laber, men det vil tvinge seg frem en debatt om hvordan vi kan bli mer innovative i offentlig sektor. Ny teknologi, som kunstig intelligens, tingenes internett og deling av data, kan gjøre det mulig å tilby vanlige – og uvanlige – folk enda bedre tjenester innenfor strammere økonomiske rammer. Et godt sted å starte er offentlig sektors innkjøpsmakt. 600 mrd. kr brukes hvert år på varer og tjenester. Hvordan vi bruker de pengene, har enorm betydning for hvor innovative, bærekraftige og effektive vi blir, men også for hva slags næringsliv vi får, og ikke minst for hvordan velferden kan videreutvikles, til glede for både vanlig og uvanlig levd liv i hele dette landet som vi er så glad i.

Frank Edvard Sve (FrP) [22:48:17]: I debatten som har gått om historikk og ansvar og at ein har vore statsråd her og statsråd der, kan i alle fall eg seie at eg ikkje har nokon bakgrunn eller historie i så måte, og difor kan eg berre sjå framover. Situasjonen som er no når

det gjeld straum og straumprisar, var det vel absolutt ingen i denne sal eller elles som kunne føresjå. Det har kome dundrande inn i samfunnet vårt, og det er kjempealvorleg for folk flest som no har problem med å betale straumrekningane, og ikkje minst folk som faktisk sit og fryr. Det er situasjonen.

I den samanhengen starta vi debatten her i dag med finansminister Trygve Slagsvold Vedum, som ikkje nemnde straumpriskrisa med eit einaste ord i innlegget sitt. Det var veldig spesielt. Difor er det veldig bra at olje- og energiministeren kom hit til Stortinget no – lovleg seint, men ho er på plass, og det er bra – men det er framleis vage utspel om kva som skal skje.

Det må skje noko når det gjeld prissituasjonen for straum i Noreg. Vi kan ikkje ha det sånn. Det er kjempedramatisk for næringslivet, det er kjempedramatisk for folk flest, og vi går inn i jula – folk kan ikkje vente til januar eller februar eller mars fordi ein skal ha nokre byråkratiske greier før ein klarer å finne ei avklaring på korleis det skal vere. Då er det trist at vi i denne sal her i dag ikkje kan vedta eit eller anna.

Til sist til representanten frå Arbeidarpartiet, som var mest oppteken av å gje skuld eller av at nokon burde vite: Viss alle i førre regjering burde vite, kva er det då som gjer at dagens regjering ikkje veit? Då burde dagens regjering vite kva ein skal gjere, viss førre regjering burde ha visst det. Her er det noko som skurrar skikkeleg.

Vi burde levere ei avklaring i dag til det norske folk. Vi burde kutte prisane på straum. Vi burde gjere grep når det gjeld eksport av straum til utlandet, stoppe det. Når vi peisar straum ut av landet, vert det mindre konkurranse og stigande pris. Så her er det mange ting å ta fatt i, men prisane burde kuttast no, i denne salen i dag.

Eigil Knutsen (A) [22:51:25]: Forrige taler sa at ingen kunne forutse dette. Vel, olje- og energiminister Tord Lien sa i 2016 at det var for lave strømpriser, og at det måtte tiltak på plass for å få opp prisene på fornybar energi. Men jeg er enig med forrige taler i at det ikke er noen vits i å stå og fordele skyld. Det vi må gjøre nå, er å ta grep på kort sikt og på lang sikt. På kort sikt har vi allerede tatt grep når det gjelder bostøtte, når det gjelder elavgift, som kuttet tilbake til nivået fra 1990-tallet, mens den forrige regjeringen – med Fremskrittspartiet – økte elavgiften. Så skal vi også jobbe raskt med videre tiltak, sånn at folk får råd til å betale regningene sine. Det er viktig. Jeg tror samtlige i denne salen er like urolige over de strømprisene som vi ser nå.

Jeg synes det har vært en fantastisk god debatt i Stortinget i dag. Det har vært mange nye representanter på talerstolen, og jeg gleder meg til de neste fire årene i Stortinget. Det var noen Høyre-representanter mot slutten her som skyldte på at nye representanter hadde vært

uten arbeid og ikke hadde vært ute i næringslivet og derfor ikke forsto seg på verdiskaping. Jeg vil ta sterkt avstand fra den typen karakteristikk av nye, unge representanter som har vært på talerstolen her i dag og levert varene i mye større grad enn de fleste erfarne representanter – og det gjelder alle partier.

Så har Høyre også vært opptatt av den universelle velferden. Ja, vi har sågar hørt at det var sløseri å satse på den universelle velferdsstaten. Det er det den norske velferdsstaten bygger på, at vi har en felles velferdsstat som alle støtter opp under, og som er et felles forsikringsystem for oss alle.

Det var visst også uansvarlig budsjettering i dette budsjettet – og det kom fra Høyre, som har økt og økt og økt oljepengebruken, også før pandemien, økt oljepengebruken i gode tider for å få budsjettene sine til å gå opp. I det første budsjettforliket med et nytt flertall i Stortinget øker en ikke oljepengebruken. Det er jeg stolt av og fornøyd med.

Så har vi hatt representanter fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet på talerstolen her i dag som har vært entusiastiske på vegne av sine lokalsamfunn og de sakene som en nå får vedtatt, på vegne av kommunene sine – som nå får styrket kommuneøkonomi, som kan beholde grendeskoler som var i ferd med å bli lagt ned, en kan ansette flere i eldreomsorgen, i barnehagene – og med tanke på den aktive næringspolitikken en skal føre rundt om i hele landet, der en skal kutte utslipp og skape jobber.

Det overordnede prosjektet til dette nye flertallet handler om å gjøre hverdagen enklere for folk, bedre økonomien, bedre velferden for folk. Dette er det grønne og mest omfordelende budsjettet Stortinget har vedtatt på mange, mange år.

Tina Bru (H) [22:54:37]: I denne lange debatten som jeg har hatt den ære og glede å følge i åtte år før i år, har jeg hørt Arbeiderpartiet – i disse debattene – tegne et særdeles dystert bilde av Norge under Solberg-regjeringen. Det er for så vidt greit nok og kanskje å forvente når man er i opposisjon, men jeg må si at jeg synes det er noe spesielt å høre den eksakt samme retorikken være hovedtonen i denne debatten når man nå faktisk er i posisjon, har vunnet valget. Man skulle tro man kunne utvise litt mer glede og fokusere litt mer på sin egen politikk enn alt som er så fælt i Norge på grunn av måten vi har styrt på.

Kritikken er så karikert, den er så voldsomt urimelig. Jeg satt i salen tidligere i dag og hørte en representant fra Arbeiderpartiet snakke om ondskaper under høyre-regjeringen, den ondskaper som har vært i åtte år under høyre-regjeringen. Så hørte jeg representanten Aasland sto her nå og beskyldte meg for ikke å ane hvilken virke-

lighet jeg befant meg i mens jeg var olje- og energiminister. Da er det noe spesielt at regjeringen har valgt ikke å trekke den stortingsmeldingen jeg la frem, men faktisk mener den er såpass god at vi skal behandle den. Så noe virkelighet har jeg fått med meg i den tiden jeg var olje- og energiminister.

Det er ikke så mye pent å si om den retorikken, utover at jeg kanskje skal si takk – takk fordi det virkelig vekker engasjementet mitt. Jeg får lyst til å jobbe videre, jeg får lyst til å jobbe på, det gir meg troen på Høyres løsninger, at de er best for landet, og det kommer jeg til å fortsette med i våre år i opposisjon nå fremover.

Det er sånn at hver eneste regjering dette landet har, gjør Norge bitte litt bedre. Det kommer også til å være tilfellet med denne regjeringen. Vi er tross alt enige om ganske mye. Så mener riktignok Høyre at det er feil å smøre tynt utover. Det er ikke måten vi vil prioritere på. Men det er ikke ondskap, og vi kan fint ha en debatt om det.

Så er det litt merkelig å høre alle Arbeiderparti-representantene her i dag snakke om – igjen – alle de usosiale kuttene, all den tid de nesten ikke prioriterte å reversere et eneste et av de kuttene i sin egen tilleggsproposisjon, men nå tar æren på grunn av forliket med SV.

Så må jeg si at jeg synes Arbeiderpartiet også har nådd et slags nytt bunnpunkt i retorikken sin når de i debatten om strøm i dag, i sin iver etter å flytte fokuset vekk fra det faktum at de ikke i dag lanserer en løsning for å hjelpe dem som sliter med strømmen, sier at de høye strømprisene vi ser nå, er en arvet strømkriser etter Solberg-regjeringen. Jeg tror Arbeiderpartiet vet hvordan kraftmarkedet fungerer. Jeg tror også de vet at de i stor grad er enig i den politikken vi har på dette området i Norge, og at det ikke er den politikken vi førte, som nå fører til at vi har skyhøye strømpriser. Jeg vil minne om at det er bygget utrolig mye mer fornybar energi i de årene vi har styrt. Aldri før er det bygget mer nett, og det er takket være vår politikk.

Hans Andreas Limi (FrP) [22:57:52]: Jeg hørte olje- og energiministeren forklare situasjonen i kraftmarkedet og at vi ikke har en strømkriser. Det er en interessant debatt, men den hjelper ikke vanlige folk nå, folk som har et akutt problem, og det problemet er at de ikke klarer å betale strømregningen. De må ha hjelp umiddelbart, og vi har hørt litt for lenge – og litt for mange ganger – at regjeringen skal se på ulike løsninger. Men nå må det faktisk bli slutt på seminar, nå må det handles. Det forventer vanlige folk, og det har også vanlige folk fortjent.

Det hjelper ikke folk og bedrifter at skatter og avgifter nå økes med 9 mrd. kr. Bare avgiftene alene øker med 3,5 mrd. kr. Det vil merkes av vanlige folk som allerede

nå har store utfordringer på grunn av økte hverdagsutgifter, og det er ikke de aller, aller rikeste, som venstresiden hele tiden trekker frem, som får denne regningen. Det er de som bidrar mest til verdiskapingen i samfunnet, som må betale. Og selv om ryggen er sterk, kan børa bli altfor tung.

Det hjelper ikke foreldrene til 140 000 barn at det rød-grønne flertallet vil undergrave økonomien til private barnehager og i tillegg fjerne private leverandører innen helse og omsorg. Resultatet blir fort mindre mangfold og dårligere kvalitet, og ikke minst vil det gi økte utgifter både for kommunene og for brukerne. Norge har et godt samspill mellom offentlig og privat, og det må videreføres, ikke ødelegges. Det er viktig at vi har rom for private og alternative leverandører som kan bidra til at også offentlige tjenester fungerer bedre. Det har vanlige folk fortjent, og det har i hvert fall våre barn fortjent, og det er 140 000 av dem som nyter godt av et privat barnehage tilbud.

Da gjenstår det vel egentlig bare å si takk for debatten – takk for en lang debatt. Så blir det spennende å se hva som kommer i neste runde når det gjelder tiltak for å avhjelpe de høye strømutgiftene.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [23:00:44]: Jeg vil takke for en god debatt som jeg mener har vært saklig og relevant.

Jeg tror kanskje det kan være nyttig for Høyres bekymrede representanter å tenke på at det som utspiller seg her, ikke er farlig polarisering, men et bilde på at makten her i landet omfordeles nå. For i dag har vi hørt om alle dem har hatt dårligst råd, som har merket høyregjeringens usosiale kutt aller hardest, og de får nå et flertall som reverserer disse kuttene. Vi hører lyden av landets aller rikeste som ikke lenger kan snu seg til regjeringen for å få nye, store skatteutt. Nå skal de som har blitt rikere og rikere, bidra mer til fellesskapet. Dette er ikke polarisering, det er omfordeling.

Høyres representanter mener at det nærmest er sløsing av staten å bruke penger på felles velferd som barnehager, men at hvis det er private som får betalt av staten for å gjennomføre de samme velferdstjenestene, er det verdiskaping. At de kommersielle kan ta utbytte fra disse skattefinansierte velferdstjenestene, er ikke sløsing – det er også verdiskaping.

Høyres og Fremskrittspartiets representanter ser ut til å mene i ramme alvor at folk flest tjener rundt og over 750 000 kr i året. Toppskatt for vanlige folk, blir det sagt når skatten står stille eller reduseres for 82 pst. av landets lønnsinntakere. Forvirringen fra Høyres representanter blir komplett når det advares mot for høy olje- og energibruk etter åtte år med stadig mer rekordstor olje- og energibruk, som SV har gått imot. Vi salderer heller ikke

dette budsjettforliket med å finne på en ny avgift over natten, men bruker omfordelende skatter.

Jeg vil avslutte med å si at dette storting i dag står overfor en strømkrise, og i kveld ser vi også konturene av nye smitteverntiltak som sikkert kommer til å prege oss som er valgt inn nå, på samme måte som det preget det forrige storting. I begge situasjoner kommer vi til å måtte jobbe sammen – med koronakrisen, fordi den kommer til å kreve nye tiltak for å trygge folk og arbeidsplasser, og med strømkrisen, fordi den illustrerer de utfordringene som klimakrisen kommer til å innebære. Vi må dramatisk legge om både kraftmarkedet, industrien og transportsystemene. Oppgaven vår i fellesskap blir å sørge for at ikke det øker forskjellene i Norge. Klimakrisen og ulikhetskrisen henger sammen og må løses sammen.

Sveinung Rotevatn (V) [23:04:03]: Tre refleksjonar etter ein lang debatt: For det første har det vore fascinerande å sjå alle representantane frå Arbeidarpartiet som går på talarstolen ein etter ein og er så stolte over den nye regjeringa som endeleg prioriterer velferd, som har fått hjartevarmen tilbake i norsk politikk. Eksempla dei brukar, kva er det? Jo, det er at dagpengemottakarar skal få feriepengar, at ein skal ha brillestøtte, og at ein skal ha gratis kjernetid i SFO. Kva er det dei sakene har til felles? Det er at Arbeidarparti-regjeringa ikkje har føreslått dei i sitt budsjett. Hadia Tajik si forklaring på det var at dei måtte ha eit økonomisk ansvarleg opplegg. Men no er det inne. I den grad det er forskjellen på eit hjartevarmt og eit hjarterått budsjett, trur eg ganske mange representantar frå Arbeidarpartiet bør vere glade for at nokon heilt andre bidrog med ein hjartestartar i denne prosessen.

Det andre er at det har vore ein lang diskusjon om straumprisar, med god grunn. Det er ingen – heller ikkje vi i Venstre – som klandrar olje- og energiministeren for at vinden ikkje bles, for at vassmagasina er slunkne, eller for at gassen er dyr. Grunnen til at det er ein debatt, er at regjeringa la fram sine prioriteringar saman med SV på måndag, for fire dagar sidan. Det var då ein la budsjettet for vinteren, det var då ein viste prioriteringane sine. Straumkrise var ikkje noko ukjend fenomen då. Tvert imot har ein teke ut ekstraordinært utbytte frå Statkraft, 2,3 mrd. kr, som kjem frå norske straumkundar, og har ikkje brukt det på å hjelpe desse straumkundane, men på dei velferdsordningane eg nemnde i stad. Det er prioriteringa. Då vert det debatt. Det finst betre forslag her i salen i dag, bl.a. frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre, som målretta hjelper dei som treng det, og som ein framleis har moglegheit til å stemme for. Det bør ein gjere.

Punkt tre: Det har heldigvis også vore mykje diskusjon om dei lengre linjene, om klimagassutslepp og om det grønne skiftet. Representant etter representant frå SV,

men også frå regjeringspartia, går opp og seier at dette budsjettet har vorte så grønt, det er det grønnaste budsjettet ein kan stemme for, men det er ingen som godtgjer kvifor. Dei forklarar ikkje kvifor det er slik. Det einaste regjeringa har sagt, er at i deira forslag til budsjett ville utsleppa verte 1,5–2 millionar tonn høgare enn med den borgarlege regjeringa sitt budsjett. Har ein vist til nye tal som viser at det no skal verte større utsleppskutt? Nei, det har ein ikkje gjort, trass i gjentekne oppmodingar.

Her har ein auka skattenivået med nesten 10 mrd. kr og prioritert mykje forskjellig, men ein har ikkje prioritert straumkundar, ein har ikkje prioritert det grønne skiftet. Det er grunnen til at Venstre stemmer mot dette budsjettet i dag. Heldigvis har vi eit godt alternativ vi kjem til å stemme for.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [23:07:27]: I en debatt som dette er det interessant å lytte til både en del av de tingene som blir sagt fra opposisjonen, og en del av de tingene som ikke blir sagt og ikke blir vektlagt – spesielt når det kommer fra et daværende flertall, fra høyresiden med støttepartiet Fremskrittspartiet, som gjennom åtte år førte en målrettet politikk for økt sentralisering, en politikk der en ikke så hele Norge. Det statsbudsjettet som for et år siden ble vedtatt av Stortinget, av høyre regjeringen og støttepartiet Fremskrittspartiet, utløste noen få uker senere et ferjeopprør i Norge.

I denne debatten har det vært fint lite – om noe som helst – å høre om ferjer og ferjepriser fra opposisjonens side. Det er kanskje ikke så rart, for hvis høyre regjeringens budsjett hadde blitt vedtatt, hadde det blitt høyere ferjepriser i Norge til neste år, mens med det forslaget vi nå sørger for å få vedtatt, skal ferjeprisene videre ned, og vi skal i tillegg sørge for at i en del av de mest sårbare samfunnene i Norge, øysamfunnene, de som bor ytterst, skal de få gratis ferje. Det er målrettet politikk for å se hele Norge.

Det har heller ikke vært så mange fra de tidligere regjeringspartiene og støttepartiet Fremskrittspartiet som har snakket om politi i denne debatten. Jeg har ikke hørt en eneste person. Det er kanskje heller ikke så rart, for hvis deres budsjett hadde blitt vedtatt, hadde det blitt mindre penger til politi og lokalt politi. Vi sørger for flertall for å styrke lokalt tilstedeværende politi og beredskap i hele Norge. Vi styrker også sykehusøkonomi, fastleger osv.

Så har det vært en diskusjon om strømpris. Representanten Sve fulgte tydeligvis ikke veldig nøye med da finansministeren la fram tilleggsnummeret fra regjeringen, for var det ett tema som var viktig der, var det nettopp at den nye regjeringen har en helt ny politikk som tar et oppgjør med den avgiftøkningen og troen på økte

strømpriser Fremskrittspartiet som støtteparti og regjeringsparti har stått for.

Strømprisene må det tas tak i gjennom både å få ned avgiftene, øke bostøtten og komme med målrettede tiltak. Det Fremskrittspartiet har presentert i dag, er en kontantstøtte som gjør at jeg, med min gode inntekt og relativt sett lave strømutgifter sammenlignet med andre, skal få like mye i kontantutbetaling som eksempelvis en småbarnsfamilie med lav inntekt og høye strømutgifter. I stedet kan en gå målrettet inn, jobbe målrettet med gode ordninger fra regjeringen og komme raskt tilbake. Det er nettopp det flertallets forslag legger opp til i dag.

Erna Solberg (H) [23:10:46]: Etter å ha hørt debatten tenkte jeg at heksen i det mørket riket også burde holde et innlegg (munterhet i salen), for maken til hvor vondt vi har det i dette landet, har jeg neppe hørt noe sted. Jeg er glad for at det er få som følger denne debatten, rett og slett fordi det ville medført en relativt depressiv bevegelse i landet.

Men jeg er glad for at solen nå stiger opp, at alt kommer til å løse seg, og at neste gang vi har budsjettdebatt, er alt reparert. Til tross for at ni av ti kroner vi har brukt de siste årene, har gått til velferd i Norge, til tross for at kommunene har mer penger på bok og bedre resultater i denne perioden enn de har hatt i perioder før, også den forrige rød-grønne perioden, og til tross for at vi på mange områder har sett at vi har bedre resultater, har man dette tungsinnet over seg. Jeg er enig i at det finnes områder i vårt samfunn som vi ikke har løst ennå, og at det er oppgaver som det må jobbes enda mer med. Det er grunnen til at jeg er politiker og har orket å holde på i så mange år, for det er alltid nye oppgaver å ta fatt i. Men vi bør av og til ta med oss noen av lyspunktene.

Norge har kommet ut av pandemien – så langt – på en måte hvor vi har tatt bedre vare på helsen og bedre vare på økonomien enn det de fleste andre land har gjort. Derfor er vi også blitt kåret til det landet som har vært best å bo i gjennom denne pandemien. Det er mange årsaker til det, men det viser noe av styrken vår. Vi er et land som – med tredjekvartalstallene fra eksport – har hatt 43 pst. økning på åtte år i eksporten i Norge i forhold til da vi kom inn i 2013. Jeg skjønner at det er ambisiøst å øke det til 50 pst. på ni år – jeg synes ikke det er så forferdelig ambisiøst, for vi har hatt både oljeprisfall og en pandemi bak dette – men vi har altså klart 43 pst. økning.

Vi ser at det er en økning i arbeidsstyrken. Jeg har stått og hørt Arbeiderpartiet fortelle at denne krisen kan medføre at flere blir stående utenfor arbeidslivet permanent. Men nå viser tallene at det er en økning i arbeidsstyrken i Norge, som ett av de få landene i OECD. Vi burde egentlig glede oss over det vi har styrke på.

Men så er det ett spørsmål som henger i luften, og det er spørsmålet knyttet til hvordan man skal sørge for at folk med vanlige inntekter, familier med relativt sett vanskelige økonomiske budsjettammer, skal komme gjennom en krise knyttet til høye kraftpriser. Der har flere partier lagt frem forskjellige løsninger. De eneste som ikke har lagt frem en løsning, er flertallet, regjeringspartiene, og så ber de om mer tid til å jobbe med det, og det er i og for seg fint. Jeg regner med at de kan finne en sånn løsning, men det er ett spørsmål: Vil det være en løsning som medfører at man skal bruke mer oljepenger – siden man nå har skrytt av at man ikke bruker det – eller vil det være en løsning hvor man går inn igjen i det budsjettet vi vedtar i dag, og kutter i prioriteringer som er gjort, for å gjøre noe for folk som har høye strømpriser?

Eigil Knutsen (A) [23:14:08]: Det er tydelig at Høyre har hatt et retorikkmøte hvor konklusjonen var at de skulle beskrive representantene fra regjeringspartiene som mørksinnet, mens salen her i dag i realiteten har vært fylt av representanter fra regjeringspartiene som entusiastisk har fortalt om det nye politiske prosjektet. Og ja, det meste er bra i Norge – veldig mye er bra i Norge for de aller fleste – men det er store, nye oppgaver som ikke er tatt nok fatt i de siste åtte årene, og som krever full innsats fra den nye regjeringen og fra et nytt stortingsflertall.

Det har blitt en dobling i antall unge uføre. Vi er ikke i rute med å nå klimamålene – nå vedtar vi heldigvis et budsjett som kraftig styrker klimapolitikken. Det er for lave industriinvesteringer, for å nevne noen saker. Så handler politiske prosjekter om å ta oss fram mot nye mål, men det handler også om å ta vare på noen av de beste tingene ved samfunnet vårt. Regjeringspartiene er opptatt av å ta vare på noen av kjerneverdiene i Norge: høy tillit, lave forskjeller, levende bygder og pulserende byer. Vi mener at politikken som har vært ført de siste åtte årene, har ført oss i gal retning, og at politikken som skal bli ført nå, skal ta oss i rett retning. Det er ikke mørksinn. Det er entusiasme over et nytt politisk prosjektet som har sett dagens lys, og i dag blir et glimrende statsbudsjett vedtatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

Presidenten vil også minne om nye smitteverntiltak, som samtlige representanter har fått mail om.

Votering

Etter at det hadde ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 2. desember 2021

Finansministerens redegjørelse om statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2022 i Stortingets møte 12. oktober 2021, og finansministerens redegjørelse om endringer av Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 LS (2021–2022) om statsbudsjettet 2022 i Stortingets møte 8. november 2021

Presidenten: Presidenten vil foreslå at disse redegjørelsene vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2, debattert 2. desember 2021

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2022 og forslaget til statsbudsjett for 2022 (Innst. 2 S (2021–2022), jf. Meld. St. 1 (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 287 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 281–283, fra Tina Bru på vegne av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2–140, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 141, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 142 og 280, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
- forslagene nr. 143–276 og 285–287, fra Kristoffer Robin Haug på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 277, 278 og 284, fra Eigil Knutsen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 279, fra Frank Edvard Sve på vegne av Fremskrittspartiet

Forslag nr. 277 erstatter I i tilrådingen, mens forslag nr. 281 erstatter forslag nr. 1 i innstillingen.

Forslagene nr. 1–276 er inntatt på sidene 70–87 i innstillingen, mens forslagene 277–287 er tilgjengelig i papir og på salappen.

Presidenten vil først la votere over forslagene i innstillingen, deretter de såkalt «løse forslagene», deretter II og III i tilrådingen.

Representanten Hans Andreas Limi har bedt om ordet.

Hans Andreas Limi (FrP) [23:25:04]: Det gjelder behandlingen av forslag nr. 278 og votering. Det er et forslag med i realiteten 59 underpunkter, og Fremskrittspartiet vil gjerne få anledning til å stemme for noen av disse underpunktene. Derfor ber vi om at den voteringen splittes opp, og at man ikke stemmer over forslaget samlet.

Jeg skal raskt nevne hvilke underpunkter vi ønsker å stemme for i forslaget. Det er underpunktene 3, 24, 27, 30, 36–38, 46, 47, 49, 51–53.

Presidenten: Representanten Hans Andreas Limi har anmodet om separat votering på de enkelte punkter i forslag nr. 278, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Etter det presidenten har oppfattet, går forslagsstillerne inn for en samlet votering, og det vil også være presidentens forslag.

Carl I. Hagen (FrP) (fra salen): President! Det er til det som presidenten nå sa.

Presidenten: Representanten Carl I. Hagen har bedt om ordet.

Carl I. Hagen (FrP) [23:26:32]: Representanten Hans Andreas Limi fremmet nå i realiteten et forslag om at voteringen over forslag nr. 278, som inneholder 59 separate forslag, blir behandlet på normal måte, altså at dersom noen – én enkelt eller flere representanter – ønsker å stemme for ett av de 59 forslagene som her er redigert til ett forslag, men som er 59 forslag, har det tidligere alltid vært etterkommet. Det har også vært slik, når man fremmer en rekke forslag, at de fleste synes det er hyggelig hvis andre ønsker å stemme for forslagene. Det har meg bekjent aldri vært slik at man har ønsket å tvinge andre representanter til å stemme imot noe man i realiteten er for, for så å henge ut de representantene som har stemt imot noe de har vært for.

Etter at dette dukket opp i går, har jeg sjekket litt i Stortingets forretningsorden med kommentarer, for det er dit vi kan gå for å finne rettleiding. Der står det om voteringer på side 158, at sedvane

«vil danne grunnlaget for presidentens forslag til voteringsordning, se nærmere omtale i spesialartikkel om voteringsordningen i Hansen og Mo s. 151 flg.»

Og på side 160 i boken til Guttorm Hansen og Erik Mo, som jeg kan anbefale for dem som ønsker å lære om forretningsordenen, kan vi lese:

«Kanskje det mest vesentlige holdepunkt for opplegget av voteringen er at, så langt det er mulig, skal voteringen legges opp slik at enhver representant får anledning til å stemme etter sin oppfatning, m.a.o. at ingen skal bli bundet i sin stemmegivning. Dette må sies å være hovedregelen for Stortingets voteringsordning i alle år, slik det fremdeles er.»

Altså: Ingen skal tvinges til å stemme imot noe man i realiteten er for.

Det blir i den boken også henvist til boken til Bjørn Stordrange, som jeg snakket med i går kveld, og jeg har sett litt på boken. Der står det at representantene i minst

mulig grad skal måtte stemme for et alternativ man ikke ønsker. De skal helst ikke bli bundet ved sin stemmegivning eller bli tvunget til å velge mellom pest og kolera. Hvis man f.eks. er imot begge de forslag som foreligger, må voteringen ordnes slik at man ikke behøver å votere for noe bare for å gå imot noe annet. En representant skal da kunne hindre en alternativ votering, der noen ønsker det.

Forutsetningen har alltid vært at Stortinget er enig om voteringsordningen. Her foreligger det altså 59 forslag, men for å spare trykksverte og annet står det «Stortinget ber regjeringen», og så kommer det 59 forslag – istedenfor slik det står i innstillingen. I innstillingen er det tilsvarende mange forslag, men der har man, i stedet for å ramse opp en hel haug av forslag etter «Stortinget ber regjeringen», lagt det opp slik at «Stortinget ber regjeringen» ved hvert forslag.

At man ville spare trykksverte og ikke ha tre sider, men bare to, forstår jeg, men det er 59 forslag. Og da er forslaget fra representanten Hans Andreas Limi at de forslagene som vi ønsker å stemme for, gjerne blir tatt opp som en blokk, og hvis det er andre partier som vil gjøre det samme, må det også respekteres.

Dette har vært en sikker tradisjon omtrent fra begynnelsen av Stortinget, og det vil være trist hvis flertallet nå endrer prinsippet og påtvinger et mindretall å stemme imot noe man er for, utelukkende fordi man tar mange forslag og voterer over dem samlet, istedenfor å respektere den oppdelingen som Hans Andreas Limi har foreslått. Uansett går jeg ut ifra at det blir en votering mellom presidentens forslag og Hans Andreas Limis forslag.

Forslag nr. 143 lyder:

«Rammevedtak

Presidenten: Jeg vil takke representanten Hagen for å gjøre den nye stortingspresidentens første skikkelige votering litt ekstra spennende. (Munterhet i salen.)

Representanten Eigil Knutsen har bedt om ordet.

Eigil Knutsen (A) [23:31:14]: Jeg har ikke sittet like lenge på Stortinget som representanten Hagen, men måten dette ble løst på – i hvert fall i forrige periode – var at det forslaget vi nå diskuterer, er en pakke av diverse forslag. Hvis en ønsker å signalisere at en støtter noen av dem, tilkjenne gir en det fra talerstolen. Da kommer det i referatet at partiet ønsker å støtte forslagene. Dette er en praktisk og grei måte å løse dette på.

Presidenten: Stortinget voterer da over behandlingsmåten vedrørende forslag nr. 278. Det voteres alternativt mellom presidentens forslag om en samlet votering og Hans Andreas Limis forslag om å votere over enkeltpunkter i forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og Hans Andreas Limis forslag ble presidentens forslag bifalt med 71 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.32.57)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 143, 145, 148, 153, 192, 198, 199, 204, 219, 221, 225, 229, 232, 233, 241, 247, 249–251, 253, 265, 272 og 273, fra Miljøpartiet De Grønne.

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	12 696 568 000
2	Familie og forbruker	53 800 261 000
3	Kultur mv.	26 262 633 000
4	Utenriks.....	48 965 474 000
5	Justis.....	41 209 007 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	18 209 472 000
7	Arbeid og sosial...	525 056 999 000
8	Forsvar.....	62 713 844 000
9	Næring	11 104 142 000
10	Fiskeri	1 987 339 000
11	Landbruk.....	24 045 119 000
12	Olje og energi	-87 909 381 000
13	Miljø.....	20 666 023 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	245 970 604 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
16	Utdanning og forskning	90 160 675 000
17	Transport og kommunikasjon.....	82 050 071 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	202 175 055 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	4 850 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.....	46 802 805 000
21	Skatter, avgifter og toll.....	-1 397 937 150 000
22	Utbytte mv.....	-39 097 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		-5 464 717 000

Forslag nr. 145 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at forsøksordningen med fritidskort utvides til en nasjonal fritidskortordning for barn og unge i alderen 6–18 år, og at grunnbeløpet vurderes utvidet for aldersgruppen 13–18 år.»

Forslag nr. 148 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide småbarnstillegget til enslige forsørgere med barn på 0–3 år til å omfatte alle barn under 18 år.»

Forslag nr. 153 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at støtteordninger for turnévirkosomhet skal belønne miljøvennlige transportformer.»

Forslag nr. 192 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke bidraget til å videreføre og videreutvikle innovasjonsprogrammet FutureBuilt som satsing på grønn omstilling i by- og stedsutvikling og byggenæringen, og bidra til at programmet også kan løftes som en nasjonal satsing som omfatter øvrige byregioner, distrikter og landet for øvrig.»

Forslag nr. 198 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en ordning med dagpenger til nyutdannede i 26 uker etter modell av ordningen med dagpenger til nylig dimmiterte vernepliktige.»

Forslag nr. 199 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme med et forslag til hvordan man kan unngå at personer fortsatt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.»

Forslag nr. 204 lyder:

«Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 kan

- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på ytterligere 2 mrd. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien, og at det forbeholdes investeringer som bidrar til å redusere utslippene fra skipsflåten.

- gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 2 mrd. kroner til fornybarinvesteringer i utviklingsland.»

Forslag nr. 219 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning målrettet for å hjelpe de svakeste gruppene i samfunnet når samfunnet stenges, som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem, som alle er ekstremt utsatte grupper.»

Forslag nr. 221 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang en offentlig utredning om menns helse.»

Forslag nr. 225 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere flere hospice som gir et godt og verdig tilbud til døende.»

Forslag nr. 229 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og støtte etableringen av seniorkollektiver og lignende nettverk som gir økt livskvalitet, og der beboerne bidrar til å ta vare på hverandre.»

Forslag nr. 232 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for utrulling av nye metoder for behandling av behandlingsresistent depresjon og andre psykiske lidelser etter modell av DPS ved Sykehuset Østfold til alle landets sykehus av tilstrekkelig størrelse.»

Forslag nr. 233 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et senter for forskning og utvikling av innovative behandlingstilbud for psykiske lidelser og mental helse.»

Forslag nr. 241 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre handlingsplanen for likestilling i barnehagen.»

Forslag nr. 247 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en ordning med kommersialiseringspermisjon for forskningspersonell for å støtte arbeidet med kommersialisering av forskningsresultater.»

Forslag nr. 249 lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere tidligere praksis med at kutt i forskningsbudsjettet dekkes inn ved å omdisponere midler som allerede er avsatt til forskningsprosjekter, og komme tilbake med en plan for å sikre at midlene som avsettes til forskningsprosjekter, tilbakeføres over statsbudsjettet denne stortingsperioden så balansen og den økonomiske forutsigbarheten gjenopprettes.»

Forslag nr. 250 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre differensierede lærlingtilskudd for å øke mulighetene til læreplass for elever med lav teoretisk kompetanse.»

Forslag nr. 251 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for gratis norskurs til alle internasjonale studenter og samtidig forlenge perioden internasjonale studenter kan få opphold for å søke arbeid.»

Forslag nr. 253 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede, med tanke på innføring, en bomavgift på hovedveier mellom landsdeler og ved riksgrensen hvor det også er jernbane, øremerket for utbygging og kapasitetsforbedringer på jernbanen i samme korridor.»

Forslag nr. 265 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det blir mulig for fylkeskommunene å finansiere drift av kollektivtransport med bompenger gjennom byvekstavtalene.»

Forslag nr. 272 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om å opprette et SPU klimainvesteringsfond hvor skatteinntekter ut over ordinære skatteinntekter, samt avgifter ilagt oljenæringen, overføres til SPU klimainvesteringsfond fremfor dagens SPU. Fondet skal benyttes til klimainvesteringer i utviklingsland.»

Forslag nr. 273 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av § 5 i lov om Statens pensjonsfond for å tillate direkte overføring fra fondet til FNs grønne fond for klimatiltak i utlandet og andre klimainvesteringsfond etter vedtak i Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 98 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.33.45)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 144, 146, 147, 149–152, 154–191, 193–197, 200–203, 205–218, 220, 222–224, 226–228, 230, 231, 234–240, 242–246, 248,

252, 254–264, 266–271 og 274–276, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 144 lyder:

«Stortinget ber regjeringen trappe opp engangsstønadene ved fødsel og adopsjon, med mål om en tredobling på sikt.»

Forslag nr. 146 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en bemanningsnorm i det kommunale barnevernet med en maksimumsgrense på 15 barn per saksbehandler.»

Forslag nr. 147 lyder:

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet fra 1. juli 2022.»

Forslag nr. 149 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre lovpålagt kulturskole og fastsette en egen forskrift til opplæringsloven for blant annet å regulere krav til faglig nivå, kapasitet og nivå for egenbetaling.»

Forslag nr. 150 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av hvorvidt fordelingen av kulturmidler mellom regionene er rettferdig, og eventuelt sikre jevnere fordeling av kulturmidler mellom regionene for å sikre alle i landet et mer likeverdig kulturtilbud.»

Forslag nr. 151 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, slik at stipender og garantiinntekter reguleres i tråd med lønnsvekst.»

Forslag nr. 152 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av potensialet for levende kulturhistorie, turisme og naturoppsyn ved at for eksempel Kystverket, Statens naturoppsyn (SNO) og Kulturdepartementet samarbeider om bemanning på enkelte fyr langs norskekysten.»

Forslag nr. 154 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at insentivordningen som skal trekke internasjonale film- og serieproduksjoner til Norge, videreutvikles slik at den i større grad belønner produksjoner med lavt klima- og miljøavtrykk.»

Forslag nr. 155 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte samtaler med Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune for å sikre finansiering av opprusting av bygningene som i dag huser Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim, slik at de nasjonale verdiene museet huser, kan ivaretas.»

Forslag nr. 156 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre kvinners deltagelse i beslutningsprosesser som en del av bistanden.»

Forslag nr. 157 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjøre barn og ungdoms deltagelse til et bærende prinsipp i freds-, humanitært og forebyggende arbeid og utarbeide en norsk handlingsplan for sikkerhetsrådsresolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet.»

Forslag nr. 158 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge i FNs sikkerhetsråd fremmer tiltak mot drap og forfølgelse av miljøaktivister.»

Forslag nr. 159 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge bruker sitt medlemskap i FNs sikkerhetsråd til å ta initiativ til å klargjøre den juridiske statusen til folk som flykter fra hjemmene sine på grunn av klimaendringer og ekstremvær, slik at denne gruppen ikke faller utenfor folkerettslig beskyttelse, for eksempel ved at Norge fremmer forslag om at klimaflyktninger innlemmes i den juridiske definisjonen av flyktninger i FNs flyktningkonvensjon.»

Forslag nr. 160 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til det internasjonale forbudet mot atomvåpen.»

Forslag nr. 161 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i lys av de siste års utvikling gjenoppta en strategi for å fremme samarbeid mellom sivilt samfunn i Norge og Hviterussland, på linje med satsingen frem til 2014.»

Forslag nr. 162 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke andelen av befolkningen som kan få gratis rettshjelp, til 25 pst., i tråd med Rettshjelpsutvalgets anbefalinger.»

Forslag nr. 163 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i forliksrådene og forslag til å redusere disse.»

Forslag nr. 164 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av nedgangen i behandling av straffesaker i konfliktrådene, som har pågått siden 2009, og med tiltak for å øke antallet behandlede straffesaker.»

Forslag nr. 165 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering av de økende saksbehandlingstidene i asyl- og familieinnvandringsaker, og med forslag til hvordan saksbehandlingstiden kan reduseres.»

Forslag nr. 166 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for klimaflyktninger til Norge etter modell av «Pacific

Access Category»-ordningen i New Zealand for personer som fordrives fra sine hjemsteder pga. klimaendringer/naturkatastrofer, men som faller utenfor definisjonen av flyktning iht. flyktningkonvensjonen fra 1951 og protokollen fra 1967.»

Forslag nr. 167 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag om en egen kvote for klimaflyktninger, med samme mottaks- og inkluderingstilbud som kvoteflyktninger, og promotere slike ordninger internasjonalt.»

Forslag nr. 168 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en to-partsprosess i Utlendingsnemnda for å styrke asylsøkeres rettsikkerhet og tilliten til asylsystemet.»

Forslag nr. 169 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre etterforskning og oppfølging av forsvinningssaker med barn fra asylmottak.»

Forslag nr. 170 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at asylsøkeres fysiske og psykiske helsetilstand kartlegges kort tid etter ankomst.»

Forslag nr. 171 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en erstatningsordning for de som har blitt tvunget til sterilisering som en forutsetning for å endre juridisk kjønn.»

Forslag nr. 172 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve ordningen med midlertidig opphold for enslige mindreårige asylsøkere mellom 16 og 18 år, og som et minimum sikre at disse og unge papirløse får fullføre videregående opplæring som er startet i Norge, også etter fylte 18 år.»

Forslag nr. 173 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve bruk av «begrenset oppholdstillatelse på grunn av tvil om identitet» for barn under 18 år.»

Forslag nr. 174 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge asylsøkeres kompetanse kort tid etter ankomst for å kunne tilby arbeidsrettet opplæring eller jobb så tidlig som mulig og gjøre det enklere å få godkjent utdanning fra utlandet.»

Forslag nr. 175 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bedre forholdene på Trandum, blant annet ved å utvide tolketilbudet, innføre uavhengig psykologfaglig kompetanse, sørge for menneskerettslig holdbar behandling av de som bor der, og begrense opphold til maks 72 timer.»

Forslag nr. 176 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til felles-europeiske løsninger for å sikre tilstrekkelig søk- og redningskapasitet i Middelhavet.»

Forslag nr. 177 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten dekker søkegebyr for familiemedlemmene til barn som har blitt evakuert fra Afghanistan.»

Forslag nr. 178 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå politiets praksis med utlendingskontroll, for å hindre at den fungerer diskriminerende.»

Forslag nr. 179 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre det obligatorisk med kvittering hver gang noen blir stoppet av politiet og tollvesenet, for å avdekke mulige fordomsfulle rasistiske mønstre i pågripelser.»

Forslag nr. 180 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde og styrke barnehus, krisesentre og krisetilbud til ofre for vold i nære relasjoner i alle deler av landet, blant annet gjennom bedre rammevilkår.»

Forslag nr. 181 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en stortingsmelding om rettsstatens tilstand og sårbarheter, og utvikle en strategi med tiltak for å styrke den norske rettsstaten.»

Forslag nr. 182 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre dyrepolitiet til en landsdekkende enhet under Politidirektoratet, ved å utvide dekningen fra dagens situasjon med etablert dyrepoliti i seks av landets tolv politidistrikter til alle tolv.»

Forslag nr. 183 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta ansvar for utviklingen av et felles digitalt aksjonsverktøy som kan benyttes av beredskapsaktørene, og i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2022 komme tilbake til Stortinget med en vurdering av kostnadene ved å få dette på plass.»

Forslag nr. 184 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige beredskapsstatene sikrer at frivillige organisasjoner inkluderes i beredskapsplaner og deltakelse på felles øvelser med politi, statsforvalter og kommuner, samt sørge for at politiet forpliktes til å koordinere og ivareta samvirket mellom de ulike aktørene mellom hendelsene.»

Forslag nr. 185 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en kompensasjonsordning for å sikre at frivillige som deltar i redningsarbeid, får dekket alle kostnader påløpt i sammenheng med redningsarbeidet.»

Forslag nr. 186 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i utgiftsutjevningen og/eller storbytilskuddet slik at disse bedre fanger opp utgiftene ved opphoping av levekårsutgifter.»

Forslag nr. 187 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en tilskudds- og/eller låneordning, for eksempel gjennom Husbanken, for å finansiere kommunale strategiske tomtekjøp i pressområder i byene, levekårsutsatte bydeler og områder for byutvikling.»

Forslag nr. 188 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at bomiljøtilskuddet etableres som en separat statlig tilskuddsordning. Ordningen skal være uavhengig av tilskudd til områdesatsinger og utvides til levekårsutsatte områder hvor det ikke pågår områdesatsing. Tilskuddet skal rettes mot sameier, borettslag, organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører.»

Forslag nr. 189 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommunene som skal gi gode og trygge bo- og oppvekstmiljøer i levekårsutsatte områder. Tilskuddet bør særlig rettes mot tiltak for barn og unge.»

Forslag nr. 190 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en ikke-kommersiell tredje boligsektor i sjiktet mellom kommunale boliger og det åpne markedet og gi kommunene mulighet til å kreve at inntil 30 pst. av boenhetene i nye boligprosjekter avsettes til tredje boligsektor.»

Forslag nr. 191 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendringer som bidrar til å styrke leietakernes rettigheter i boligmarkedet.»

Forslag nr. 193 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av plan- og bygningsloven med sikte på å styrke kvaliteten på utearealene i nye byggeprosjekter.»

Forslag nr. 194 lyder:

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet.»

Forslag nr. 195 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at flykningtiltak i Norge ikke skal bli ansett som ODA-midler, da dette blir tatt fra bistandsbudsjettet.»

Forslag nr. 196 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om at arbeidstagere som mister jobben, kan få beholde dagpengene under omskolering/videreutdanning. Ordningen bør innrettes slik at den treffer nedbemannede med behov for ny utdanning, f.eks. ved krav til fartstid i arbeidslivet eller at man har en annen utdanning fra før.»

Forslag nr. 197 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om hvordan nyutdannede kan sikres rett til dagpenger hvis de blir arbeidsledige ved endt utdanning.»

Forslag nr. 200 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme med et forslag om inntektssikring for personer som uforskyldt ikke er avklart etter tre år på arbeidsavklaringspenger.»

Forslag nr. 201 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag til hvordan studenter kan gis inntektssikring ved arbeidsledighet, ettersom nesten 7 av 10 studenter nå finansierer sitt livsopphold ved arbeid i tillegg til støtte fra Lånekassen.»

Forslag nr. 202 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre turistskatt for destinasjoner der lokale og regionale destinasjonsselskaper vurderer dette tiltaket som nødvendig.»

Forslag nr. 203 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en overskuddsbasert grunnrentebeskatning for havvind som sikrer at fellesskapet får inntekter fra energiproduksjonen, slik vi i mange år har fått fra oljenæringen.»

Forslag nr. 205 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en vurdering av prosjektet Felles kommunal journalløsning opp mot alternative modeller basert på plattform-/økosystemløsninger, slik at Stortinget kan fatte beslutninger om den mest egnede veien fremover for elektronisk pasientjournal.»

Forslag nr. 206 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle bedre samarbeid og utrede løsninger for felles elektronisk journal mellom spesialist- og primærhelsetjenesten som spesifikt skal inkludere alternativer basert på plattform-/økosystemløsninger.»

Forslag nr. 207 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økning av belegget ved norske sykehus til 85 pst. i tråd med OECDs anbefalinger.»

Forslag nr. 208 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan Norge kan øke antallet faste intensivplasser ved norske sykehus med 100 og antallet overvåkingsplasser med 300, og samtidig utdanne nok kvalifisert helsepersonell til dette.»

Forslag nr. 209 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede behovet for økt antall rehabiliteringsplasser og -aktiviteter i spesialisthelsetjenesten og i kommunene og komme tilbake med et forslag om dette. Det skal også utredes og foreslås en opprustningsplan for rehabilitering, inkludert utdanning av fagpersonell, slik at mennesker med rehabiliteringsbehov og -potensial får nødvendig hjelp i tide.»

Forslag nr. 210 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Sykehuset Namsos så raskt som mulig blir et av stedene der det gjøres tilpasninger til det nye redningshelikopteret.»

Forslag nr. 211 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et forsøksprosjekt der deltakerne får beholde en delvis oppfølging fra barne- og ungdomspsykiatrien samtidig som de fases over i voksenpsykiatrien. Målet med prosjektet skal være å innhente erfaringer for på sikt å innføre en permanent overgangsordning som sikrer en smidigere overgang mellom de to systemene.»

Forslag nr. 212 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt astma- og allergiprogram etter modell av Finland.»

Forslag nr. 213 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til en raskere Livsglede for eldre-sertifisering av alle kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner.»

Forslag nr. 214 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til prøveprosjekter for samlokalisering av eldre og studenter i nye bolig- og omsorgsinstitusjoner, etter modell av Nederland.»

Forslag nr. 215 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en tilskuddsordning for kommuner som sliter med høye kostnader til vikarbruk pga. stor rotasjon eller ubesatte fastlegestillinger.»

Forslag nr. 216 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til et pårørenderegnskap som oppfølging av pårørendestrategien. Pårørenderegnskapet skal samordnes med et offentlig utvalg som skal utrede spørsmål

om permisjons- og andre kompensasjonsordninger.»

Forslag nr. 217 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om statlig støtte til psykologtjeneste for studenter, som i dag finansieres gjennom semesteravgift.»

Forslag nr. 218 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke sikkerhetsnettet for personer med psykiske utfordringer i krisetid og øke tilskuddene til lavterskel hjelpetelefoner og chatforum for personer med mentale helseutfordringer og psykiske lidelser i alle aldre.»

Forslag nr. 220 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan Norge under koronakrisen har sørget for at de mest utsatte gruppene (som flyktninger, tiggere, hjemløse, migrantarbeidere, udokumenterte sexarbeidere og barn i voldelige hjem) har fått dekket vitale behov som mat, et sted å sove, helsehjelp og en trygg hverdag, og komme tilbake med forslag til beredskapsforbedringer i form av for eksempel økonomiske støtteordninger og nødløsninger som helsetrygge oppholdssteder og offentlig matutlevering.»

Forslag nr. 222 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av gratis fastlege frem til fylte 18 år.»

Forslag nr. 223 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt løft for tidlig innsats gjennom helsestasjoner og skolehelsetjenesten med øremerkede midler og en bemanningsnorm basert på Helsedirektoratets anbefalinger.»

Forslag nr. 224 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre finansierings-systemet ved å minske innslaget av stykkprisfinansiering.»

Forslag nr. 226 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan helsevesenet i samarbeid med samfunnet for øvrig bedre kan sikre tilstrekkelig omsorg, lindring og hjelp til mennesker med store lidelser pga. langt-kommet alvorlig sykdom.»

Forslag nr. 227 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre gode og individuelt tilpassede tilbud til alvorlig syke og døende barn og deres pårørende, slik at barna i hovedsak kan være hjemme.»

Forslag nr. 228 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til hvordan tilbud om hjemme-sykehus for barn kan utvides til hele landet.»

Forslag nr. 230 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle og tilpasse omsorgstilbudene til unge demente. Det må også sikres at de pårørende får god oppfølging.»

Forslag nr. 231 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke den nasjonale handlingsplanen mot selvmord og følge opp nullvisjonen i samarbeid med fagmiljø, pårørende og brukerorganisasjoner.»

Forslag nr. 234 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreutvikle og støtte opp om tilbud om medikamentfrie behandlingstilbud for enkelte pasientgrupper.»

Forslag nr. 235 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å øke oppmerksomheten omkring psykiske problemer hos eldre og styrke det psykiatriske helsetilbudet for denne gruppen, blant annet med flere alderspsykiatriske sentre.»

Forslag nr. 236 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at personer med langvarige psykiske lidelser og/eller rusproblemer får oppfylt sin rett til en fast pasientansvarlig fagperson som skal sikre nødvendig sammenheng og omsorg i oppfølgingen.»

Forslag nr. 237 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette brukerrom i de større byene der mennesker som bruker rusmidler, får treffe kvalifisert helsepersonell og får mulighet for annen rusbruk enn injisering.»

Forslag nr. 238 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en ordning for utdeling av brukerutstyr og analysetjenester for å sikre helsen til mennesker som bruker rusmidler.»

Forslag nr. 239 lyder:

«Stortinget ber regjeringen evaluere og revidere overdosestrategien og styrke det selvmordsforebyggende arbeidet i overdosestrategien.»

Forslag nr. 240 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en plan for å sikre trygg overnatting og nok gode oppholdssteder for rusavhengige i byene.»

Forslag nr. 242 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med særskilte tiltak for å styrke rekrutteringen av menn til barnehagen, med mål om 25 pst. flere mannlige barnehagelærere innen 2030.»

Forslag nr. 243 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til en opptaksordning for barnehagen med flere opptak etter at barnet har fylt ett år.»

Forslag nr. 244 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede barnehagelærere kvalifisert veiledning de to første årene i jobb og deretter sikre systematisk etter- og videreutdanning.»

Forslag nr. 245 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en veiledende bemanningsnorm i den kommunale barnevernstjenesten.»

Forslag nr. 246 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med en plan for å sikre alle nyutdannede lærere i grunnskolen rett til kvalifisert veiledning de to første årene av sin første lærerjobb, der det stilles forpliktende krav til kompetanse hos veilederne.»

Forslag nr. 248 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake med forslag til innretning av et offentlig fond som støtter forskningsaktørers finansielle behov i forbindelse med publisering for Open Access.»

Forslag nr. 252 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge ned Nye Veier AS og stanse videre planlegging av nye motorveier. Midlene omfordes til en styrket satsing på bedre vedlikehold av dagens veinett, økt trafiksikkerhet, jernbane, sjøtransport, kollektiv, sykkel og gange.»

Forslag nr. 254 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et sentralisert system, for eksempel gjennom Entur, hvor reisende med tog enkelt kan bestille hele togreisen på tvers av landegrenser og togoperatører på lik linje med en flyreise.»

Forslag nr. 255 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom togene fra Norge og videre ut i Europa.»

Forslag nr. 256 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre korrespondanse mellom innenlands kollektivtrafikk og togene fra Norge til utlandet.»

Forslag nr. 257 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette en satsing på direkte togforbindelse til og fra større byer i Europa.»

Forslag nr. 258 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede høyhastighetsbaner for person- og godstransport mellom Bergen–Oslo, Trondheim–Oslo og Stavanger–Oslo, inkludert konsepter som bygger videre på eksisterende traseer og planer for å redusere reisetiden på disse strekningene.»

Forslag nr. 259 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor svenske myndigheter til en felles utredning av ny høyhastighetsbane for person- og godstransport mellom Oslo og Göteborg.»

Forslag nr. 260 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre miljøstøtteordningen til godstogselskapene til en permanent ordning og vurdere om den bør utvides med en stimuleringsordning for etablering av nye rutetilbud, etter mønster av sjøfarten.»

Forslag nr. 261 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere effekten på trafiksikkerhet, energibruk og drifts- og vedlikeholdskostnader ved å sette ned fartsgrensen på motorveier som i dag har fartsgrense 120 km/t, 110 km/t og 100 km/t til henholdsvis 100 km/t og 90 km/t.»

Forslag nr. 262 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forlenge den statlige kompensasjonsordningen for kollektivtransporten i en overgangsfase, minimum ut første halvår 2022.»

Forslag nr. 263 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til lovendring som gir kommunene adgang til å pålegge avgiftsparkering på privat grunn, herunder kjøpesentre og arbeidsplasser.»

Forslag nr. 264 lyder:

«Stortinget ber regjeringen integrere Flytoget i det ordinære jernbanetilbudet.»

Forslag nr. 266 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre familierabatten på togreiser, som sikrer at barn under 16 år reiser gratis i følge med voksne.»

Forslag nr. 267 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram areal- og naturbudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.»

Forslag nr. 268 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle kommuner og fylkeskommuner skal legge fram klimabudsjett i den årlige budsjettbehandlingen, med virkning fra 2023.»

Forslag nr. 269 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ordninger og økonomiske incentiver som gjør det mer attraktivt å bosette seg og bli boende i distriktskommuner.»

Forslag nr. 270 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av hvordan man kan hindre at leasingmarkedet blir en barriere for å nå målet om at alle nye biler i 2025 skal være nullutslippsbiler.»

Forslag nr. 271 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre reglene for utbetaling av sosial støtte slik at utbetalinger fra klimabelønningsordninger eller andre lignende ordninger for utbetaling av skatter og avgifter til innbyggere i Norge ikke gir fradrag i hvor mye man har rett til å få utbetalt av sosiale stønader.»

Forslag nr. 274 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en evaluering av ABE-reformen hvor det vektlegges å vurdere hvorvidt reformen har svekket tjenestebudet.»

Forslag nr. 275 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en reform som sikrer at tvangsmulkt og gebyrer som følger av administrative feil eller forsinkelser følger et

proporsjonalitetsprinsipp og ikke rammer små virksomheter urimelig hardt.»

Forslag nr. 276 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan kommunene kan innføre en frivillig, lokal turistskatt (kurtax) for å finansiere fellesgoder.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.34.44)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 142, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.....	11 527 338 000
2	Familie og forbruker	52 575 157 000
3	Kultur mv.	25 781 234 000
4	Utenriks.....	45 805 091 000
5	Justis.....	39 598 240 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 564 525 000
7	Arbeid og sosial	535 540 378 000
8	Forsvar	62 714 845 000
9	Næring	9 793 082 000
10	Fiskeri	1 367 039 000
11	Landbruk.....	23 064 269 000
12	Olje og energi	-89 503 981 000
13	Miljø.....	16 249 163 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	245 497 304 000
16	Utdanning og forskning	87 589 108 000
17	Transport og kommunikasjon.....	80 093 971 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	212 510 855 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	5 362 521 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.....	46 809 232 000
21	Skatter, avgifter og toll.....	-1 365 303 091 000
22	Utbytte mv.....	-39 097 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		24 292 003 000

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 95 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.35.03)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 141, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.....	12 547 668 000
2	Familie og forbruker	52 888 251 000
3	Kultur mv.	25 943 020 000
4	Utenriks.....	46 927 082 000
5	Justis.....	39 608 957 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 128 172 000
7	Arbeid og sosial	530 144 799 000
8	Forsvar.....	62 654 744 000
9	Næring	9 954 842 000
10	Fiskeri.....	1 367 539 000
11	Landbruk.....	21 885 469 000
12	Olje og energi	-89 004 781 000
13	Miljø.....	16 147 519 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	241 528 304 000
16	Utdanning og forskning	87 330 371 000
17	Transport og kommunikasjon.....	81 653 971 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	207 981 705 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	4 350 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.....	46 617 955 000
21	Skatter, avgifter og toll.....	-1 380 048 391 000
22	Utbytte mv.....	-38 597 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		-2 237 081 000

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 92 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.35.24)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2, 5–9, 11, 14, 17, 18, 24, 33, 35, 37 og 42, fra Fremskrittspartiet. Forslag nr. 2 lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.....	10 066 639 000
2	Familie og forbruker	51 551 231 000
3	Kultur mv.	22 031 283 000
4	Utenriks.....	32 957 122 000
5	Justis.....	40 223 357 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	11 807 593 000
7	Arbeid og sosial	528 476 399 000
8	Forsvar.....	63 363 844 000
9	Næring	9 982 574 000
10	Fiskeri.....	1 412 249 000
11	Landbruk.....	21 225 539 000
12	Olje og energi	-92 221 181 000
13	Miljø.....	11 476 978 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	248 672 254 000
16	Utdanning og forskning	86 043 902 000
17	Transport og kommunikasjon.....	87 714 115 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.....	202 932 855 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter.....	1 850 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.....	46 923 805 000
21	Skatter, avgifter og toll.....	-1 287 837 127 000
22	Utbytte mv.....	-76 431 420 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		22 975 486 000

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre 98-oktans bensin uten innblanding av biodrivstoff (98E0) som sikringskvalitet innen 1. mai 2022.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre kravet til veteranstatus for kjøretøy fra 30 til 20 år i omregistreringsavgiften og trafikksikringsavgiften i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å endre forskrift om engangsvgift med en ny hovedregel for definisjon av bil for beregning av engangsvgift, slik at alle kjøretøy som leveres som bil fra fabrikk og har typegodkjenning som bil, skal ha slik avgiftsberegning.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest beregne provenyvirkning av å la pickup-kjøretøy som oppfyller vareomsetningskrav for lasteplan for varebilregistrering, beholde baksete uten å miste varebilstatus.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nedtrappingsplan for omregistreringsavgiften slik at denne reduseres til selvkost.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en videre nedtrappingsplan for engangsvgiften, slik at denne avgiften avvikles senest i forbindelse med statsbudsjett for 2025.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tillate snus uten tobakk.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en ordning som åpner for salg av flere reseptfrie legemidler i butikk.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve taket på antall bytter av fastlege.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å flytte ansvaret for Direktoratet for mineralforvaltning til Olje- og energidepartementet.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en gjennomgang av finansieringsmodellen for politiet for å vurdere endringer med sikte på en mer effektiv ressursutnyttelse.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at den integrerte påtalemyndigheten i politiet får en egen budsjettpost.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skille ut Politiets beredskapssenter som eget særorgan, hvor også den kongelige livvaktstjeneste er plassert.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en strategi for mineralnæringen, som inkluderer forslag til en strømlinjeformet, forenklet søknadsprosess og en plan for hvordan mineralnæringen skal gjøres mer attraktiv for investorer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.35.52)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 44, 49–52, 54, 58–60, 62–64, 66–69, 72, 76, 77, 80, 83 og 84, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for fullfinansiering av brukerutstyret ved maskinlaboratoriet og konstruksjonslaboratoriet ved Ocean Space Centre i budsjettene for 2023 og 2024.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide landbaserte strategier for hvordan norsk bistand kan fases ut i mottakerlandene på sikt.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å kutte støtten til de palestinske selvstyremyndighetene inntil ordningen med «terrorlønn» er avvirket, og inntil undervisningsmateriellet i skolene er utbedret.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å stille krav om at land som mottar norsk bistand, er konstruktive partnere i å håndtere utfordringer knyttet til flukt og migrasjon, og herunder være villige til å etablere asylsentre på sine territorier og bosette flyktninger.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å innføre aktivitetsplikt for alle aldersgrupper som mottar sosialhjelp.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag til endringer i folketrygdloven for å sikre at det ved vurdering av om vilkår for uføretrygd er innfridd, ikke kan legges vekt på annet enn hvorledes den medisinske uførheten påvirker fremtidige inntektsmuligheter.»

Forslag nr. 58 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å legge etablering og drift av rasteplasser og andre tiltak i forbindelse med Nasjonale turistveger ut på anbud til private driftere.»

Forslag nr. 59 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at ansvaret for E45 Kløfta overføres til Nye Veier.»

Forslag nr. 60 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en egen utbyggingsdel av Statens vegvesen som skal ha samme rammebetingelser som veiselskapet Nye Veier.»

Forslag nr. 62 lyder:

«Stortinget ber regjering avvike den særnorske standarden med utbygging av 2/3 feltsvei og legge til grunn utbygging av smal firefelts vei som ny standard.»

Forslag nr. 63 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn nye veinormaler som er på linje med hva man har i Sverige og Danmark.»

Forslag nr. 64 lyder:

«Stortinget ber regjeringen omklassifisere fylkesveier som ble overført i forbindelse med forvaltningsreformen.»

Forslag nr. 66 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvike ordningene med både pågående og nye initiativ for byvekstavtaler og bypakker.»

Forslag nr. 67 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere nye tilskuddsordninger for investeringer i store kollektivprosjekt og drift av kollektivtrafikk som alternativ. Premisser om nullvekstmålet og bompenger skal avvikes.»

Forslag nr. 68 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av E6 Oslo øst og starte arbeidet med statlig plan for prosjektet.»

Forslag nr. 69 lyder:

«Stortinget ber regjeringen jobbe for at bygging av ny Røatunnel på fv. 168 blir forsert, og at alternativet med lang tunnel legges til grunn.»

Forslag nr. 72 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre ferdigstilling i 2022 av prosjektet E6 Transfarelv bru.»

Forslag nr. 76 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forsere E134 Dagslett–Linnes når kommunedelplanene er vedtatt.»

Forslag nr. 77 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redusere takstene på riks- og fylkesveiferjer med 50 pst. sammenliknet med takstnivået 1. januar 2021.»

Forslag nr. 80 lyder:

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for den statlige TT-ordningen til Nav.»

Forslag nr. 83 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette et tak for eendomsskatteinnkrevningen på 3 000 kroner per enhet inntil skatten er fjernet i sin helhet.»

Forslag nr. 84 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med oversikt over hvordan koronapandemien og kulturstreiken har påvirket kulturinstitusjonenes overskudd, og hva som gjøres med dette.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.36.23)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 85, 88, 90, 92 og 95–106, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 85 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å inkludere kommersielle underleverandører innenfor idrett og

breddeidrett i kompensasjonsordningen på kulturfeltet.»

Forslag nr. 88 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å øke beløpsgrensen for hvor mye man kan spare i mindreårige barns navn.»

Forslag nr. 90 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak slik at der hvor staten freder privat eiendom, skal det gis full kompensasjon, også for båndlegging av landbrukseiendom.»

Forslag nr. 92 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om å aktivt redusere etterslepet i finansieringen av idrettsanlegg over spillemidlene.»

Forslag nr. 95 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bergen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 96 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Bodø og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 97 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nedre Glomma og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 98 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bypakke Nord-Jæren og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 99 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Bømlopakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 100 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E134 Damåsen–Saggrenda og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 101 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Bjørnum–Skaret og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 102 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Eggemoen–Jevnaker–Olum og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 103 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Fønhus–Bagn–Bjørge og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 104 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E16 Kongsvinger–Slomarka og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 105 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Gulli–Langangen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 106 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Langangen–Dørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.36.46)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 107–140, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 107 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E18 Tvedestrand–Arendal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 108 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 109 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Rogfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 110 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E39 Sveгатjørn–Rådal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 111 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Gardermoen–Kolomoen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 112 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Hålogalandsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 113 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Kolomoen–Moelv og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 114 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Korgen–Bolna (Helgeland nord) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 115 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Nord-Trøndelag grense–Korgen (Helgeland sør) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 116 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Ringebu–Otta (strekningen Frya–Sjoa) og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 117 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Trondheim–Stjørdal og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 118 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Vindåsliene–Korporalsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 119 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i E6 Øyer–Tretten og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 120 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Fosenpakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 121 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 122 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 17/fv. 720 Dyrstad–Sprova–Malm og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 123 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 33 Skardtjernet–Tonsvatnet og Bjørgokrysset–Nedre Øydgården og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 124 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 546 Austevollsbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 125 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 659 Nordøyvegen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 126 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 714 Stokkhaugen–Sunde og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 127 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 78 Toventunnelen m/tilførselsveger og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 128 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i fv. 858 Ryaforbindingen og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 129 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Kvammapakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 130 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Nordhordlandspakken og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 131 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Oslopakke 3 og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 132 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 13 Ryfast og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 133 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 3/rv. 25 Ommangsvollen–Grundset/Basthjørnet og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 134 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Bø–Seljord og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 135 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 36 Slåttekås–Årnes og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 136 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 4 Lunner grense–Jaren og Lygna sør og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 137 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7 Sokna–Ørgenvika og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 138 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i rv. 7/rv. 13 Hardangerbrua og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 139 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vegpakke Harstad og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

Forslag nr. 140 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å avvikle bompengegjelden i Vossapakko og benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet i denne sammenheng.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.37.06)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 16, 20, 29, 34, 38, 39, 48, 73 og 91, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en ordning for stamcellebehandling i Norge og/eller bistand til å kjøpe dette i utlandet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette et kommunalt forsøksprosjekt i løpet av 2022, der eldre som bor hjemme, får bestille mat levert på døren til kostpris.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en rangering med objektive kriterier for hvilke nye skoler og hvilke nye bygg i utdanningssektoren som bør prioriteres.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til forhandlingsrett for Advokatforeningen for fastsettelse av salærsats og stykkprisordning.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for å honorere reise- og fraværstid i fri rettshjelpssaker med lik salærsats som arbeidede timer.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til lovendring som gir begge parter i barnefordelings sak fri rettshjelp dersom en part får fri rettshjelp, med en øvre inntektsbegrensning på 1 500 000 kroner brutto.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en melding om vilkårene for små og mellomstore bedrifter og foreslå forenklinger som vil gjøre det enklere å starte, drive og investere i småbedrifter.»

Forslag nr. 73 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe prosjektet E18/E39 Gartnerløkka–Kolsdalen i Agder.»

Forslag nr. 91 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om mva.-fradrag når private har utgifter til nødvendig vedlikehold og rehabilitering av kulturarv.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.37.31)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3, 4, 10, 21, 22, 32, 36, 40, 46, 55, 61, 65, 70, 74, 75, 78, 79, 81, 82 og 87, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere flere tiltak som kan bidra til lavere strømkostnader for spesielt husholdninger, som for eksempel fritak for elavgift og merverdiavgift på strøm for de første 20 000 kilowattimene. Det bes om at en gjennomgang av ulike tiltak og konsekvenser settes i gang umiddelbart og legges frem for Stortinget senest i forbindelse med revidert statsbudsjett 2022.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere økonomiske konsekvenser for stat og næringsliv av å redusere merverdiavgift på matvarer fra 15 pst. til 12 pst., men også hvilken effekt dette vil kunne ha for å motvirke grensehandel. Det bes også om en vurde-

ring av avgiftsmessig likebehandling av mat og konsekvensene av å også redusere serveringsmoms til samme nivå.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte utredningsarbeidet med GPS-basert bompengeneinnkreving.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen beholde dagens egenandelstak for frikort for helsetjenester på 2 460 kroner.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å tydeliggjøre ansvarsforholdet mellom politiet og helsevesenet for psykiske syke.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan foreta en helhetlig vurdering av satsene og finansieringssystemet innen høyere yrkesfaglig utdanning (fagskolene).»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av politiutdanningen med fokus på å øke de praktiske elementene i utdanningen.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke nettolønnsordningen gjennom å fjerne alle tak i de ulike fartøysegmentene permanent og beholde tilskuddsmodellen for lasteskip i NIS i utenriksfart.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en etablering av et resirkuleringsfond for offshorefartøy som ligger i opplag i norske farvann, med formål om reduserte utslipp, å skape mer aktivitet ved norske verft og å bedre økonomien i den maritime næringen.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om rv. 19 Moss havn med statlig fullfinansiering.»

Forslag nr. 61 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle dagens bompengoordning og legge til grunn statlig fullfinansiering av infrastruktur.»

Forslag nr. 65 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke av fylkesveiene som er viktige næringsveier, og som kan omklassifiseres til riksveier.»

Forslag nr. 70 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle opparbeidet bompengegjeld ved å benytte midlene avsatt i Infrastrukturfondet.»

Forslag nr. 74 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre forsering av utbedring av innseilingen til Borg havn.»

Forslag nr. 75 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i planleggingen av rv. 19 Moss havn og forsere oppstart.»

Forslag nr. 78 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av innseilingen til Mo i Rana Havn og sikre snarest mulig oppstart.»

Forslag nr. 79 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forsere prosjektet med utdyping av Ballstad havn og sikre fremdrift så fort reguleringsplan for havnen er vedtatt.»

Forslag nr. 81 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at midler avsatt under kap. 1320 til fylkesveier øremerkes veiformål.»

Forslag nr. 82 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse etablering av bompengeneinnkreving i forbindelse med Bypakke Ålesund og erstatte udekket finansieringsbehov med statlige midler.»

Forslag nr. 87 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å gi kommunene nok ressurser til å sørge for et godt ettervern for barnevernsbarn fram til fylte 25 år.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.38.01)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12, 13, 15, 19, 23, 25–28, 30, 31, 41, 43, 45, 47, 53, 56, 57, 71, 86, 89, 93 og 94, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2022 komme med en vurdering av behovet for utbedringer av landingsplassene på akuttsykehusene for å sikre at de nye redningshelikoptrene kan benytte dem.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inngå kontrakter om legemidler med norske legemiddelprodusenter fremfor utenlandske for å sikre norsk beredskapsproduksjon av viktige legemidler.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at eldre på sykehjem eller som mottar hjemmetjenester, får den tannbehandlingen de har krav på.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022 legge frem en forpliktende opptrappingsplan for å sikre flere sykepleiere, vernepleiere, spesialsykepleiere, jordmødre og helsefagarbeidere i årene fremover. Planen skal inneholde forslag til ulike tiltak som bidrar til rekruttering og sikrer nok kompetente hender og hoder i helse- og omsorgstjenestene.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge Statnett å benytte alternativ to (kabel i grøft) ved fornyelse av forbindelsen mellom Hamang i Bærum og Smestad i Oslo, som en del av Nettpplan Oslo.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at tilskuddet til studentboliger også kan brukes til rehabilitering av gamle boliger.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med de eksisterende mobbeombudene i fylkene om å inkludere de kommunale mobbeombudene bedre i det nasjonale arbeidet mot mobbing, samt gjøre det enklere for flere kommuner å etablere dette.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for utstyrsstipend for yrkesfag i videregående skole.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å ta initiativ til å knytte studiestøtten til G, som i dag tilsvare om trent 1,25 G, og på sikt øke den til 1,5 G.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan se på «Østfoldmodellen» for lærekandidater med tilretteleggingsbehov, som er utarbeidet av ASVL (Arbeidssamvirkenes Landsforening), og vurdere om dette kan gjøres til en nasjonal ordning, slik det anbefales i NIFU-rapport 18:2018 (Markusen, Grøgaard og Hjetland 2018).»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med kommuner, helseforetak og private sykehus om å etablere forpliktende samarbeid om tilstrekkelig praksisplasser for sykepleiere og medisinstudenter under utdanning.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre kondemneringsordningen for norske offshorefartøy i 2022, slik at overflødige og gamle fartøy kan resirkuleres på en miljøvennlig måte ved norske verft.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å holde de økonomiske rammene for Norecopa på minst samme nivå som i 2021 og at det innenfor rammen av regjeringens forslag til statsbudsjett fortsatt sikres nok midler til en hel stilling til sekretariatet for Norecopa i tillegg til driftsmidler på 500 000 kroner.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen likevel sette av 2 mill. kroner til ny søknadsbasert tilskuddsordning for kommuner som vil legge til rette for at ungdom får erfaring med fiske, basert på Gamvik-modellen.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp merknaden fra et enstemmig storting i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2021 om ny industriutvikling innen treindustrien, samt flertallsvedtaket fra revidert nasjonalbudsjett i 2021 der det ble bevilget 25 mill. kroner til sirkulærøkonomiprojekt der rensing av returtre ble spesifikt nevnt. Det er viktig at Stortingets vilje følges opp av regjeringen, slik at nye industrisatser, slik som Forestias planlagte anlegg for rensing av returtre, får støtten som er nødvendig for å utvikle ny industri innen sirkulærøkonomi.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag som sikrer at personer som tidligere har fått innvilget hjelpemidler fra folketrygden ved behov og har rett til fornyelse, skal få tilsvarende hjelpemiddel som de alt har, om det ikke er vesentlig mer kostbart.»

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre fremdrift i intercityutbyggingen på Vestfold- og Dovrebanen i 2022.»

Forslag nr. 57 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det monteres underkjøringshinder på fylkesveistrekninger som er spesielt ulykkesutsatt for MC.»

Forslag nr. 71 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre bergingsbil til Rennfast i tråd med Stortingets vedtak i budsjettet for 2021. Tjenesten etableres på egnet måte og kjøpes om nødvendig inn fra privat aktør i bilbergingsmarkedet.»

Forslag nr. 86 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til endring av mva.-kompensasjonsordningen for idrett, frivillighet og kultur, slik at den blir regelstyrt istedenfor rammebevilget.»

Forslag nr. 89 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forenkle reglene for selvstendig næringsdrivende kunstnere.»

Forslag nr. 93 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at mva.-kompensasjonsordningen rettighetsfestes.»

Forslag nr. 94 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at spillemidler og mva.-kompensasjon for idrettsanlegg utbetales så snart anlegget har fått brukstillatelse og revisorgodkjent anleggsregnskap foreligger.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.38.35)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 285, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et tak for inntektsføring av grunnrenteskatt fra kraftindustrien. Grunnrenteskattinntekter utover dette taket forutsettes delt ut igjen til folk bosatt i Norge.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.38.57)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 286 og 287, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 286 lyder:

«Stortinget ber regjeringen benytte neste års ekstraordinære inntekter fra Statkraft og økte grunnrenteskattinntekter fra kraftindustrien til så betale ut et kontantbeløp tilsvarende 2000 kroner per person. Beløpet forutsettes betalt ut å tidlig som mulig i januar.»

Forslag nr. 287 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et tak for inntekter til staten fra utbytteutbetaling fra Statkraft. Utbytter utover dette taket skal deles ut igjen til folk bosatt i Norge.»

Fremskrittspartiet og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.39.19)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 280, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber om at økte inntekter til staten som følge av høye strømpriser, herunder økt utbytte, økte momsinntekter og andre avgifter knyttet til strøm, bør utbetales direkte til husholdningene som strakstiltak mot de høye strømprisene og eventuelt som strakstiltak for energieffektivisering i husholdningene.»

Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 81 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.39.40)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 279, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utbetale 4 000 kroner i kontantstøtte til alle landets husstander, for å kompensere for de svært høye strømkostnadene. Dette skal også inkludere separate utleieenheter med eget strømmålepunkt. Dette skal utbetales så fort som mulig, og senest innen utgangen av 2021. Forslaget med inndekning innarbeides i nysalderingen for 2021.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.39.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 281, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I
Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	12 432 668 000
2	Familie og forbruker	51 538 961 000
3	Kultur mv.	25 265 570 000
4	Utenriks	46 509 082 000
5	Justis	39 123 257 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	13 737 672 000
7	Arbeid og sosial	525 509 199 000
8	Forsvar	62 654 744 000
9	Næring	9 113 142 000
10	Fiskeri	1 357 539 000
11	Landbruk	22 520 369 000
12	Olje og energi	-89 600 681 000
13	Miljø	14 316 119 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	239 587 904 000
16	Utdanning og forskning	86 788 351 000
17	Transport og kommunikasjon	81 829 071 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	201 355 863 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 246 000 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	49 456 955 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 334 448 391 000
22	Utbytte mv.	-40 892 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		23 154 117 000

Votering:

Forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 27 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 23.40.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 282, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig innføre en målrettet og sosialt innrettet økonomisk støtteordning for norske husholdninger og studenter som kompensasjon for unormalt høye strømpriser, slik at dette kan utbetales så tidlig som mulig i 2022. Ordningen bør målrettes mot de som sliter mest. Dette kan for eksempel oppnås gjennom en avgrensning basert på husholdningsinntekt og et støttebeløp som øker med husholdningens størrelse. Borteboende studenter skal få økt sitt stipend med minimum 1 000 kroner.»

Fremskrittspartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 54 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 23.40.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 283, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Enova i lys av den alvorlige strømsituasjonen stiller til disposisjon minimum 300 millioner kroner til tiltak i husholdninger og for brukere, i tråd med styringsavtalen om forvaltningen av midlene fra klima- og energifondet.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 67 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 23.41.21)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 277, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I
Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning mv.	12 257 222 000
2	Familie og forbruker	51 321 908 000
3	Kultur mv.	25 517 053 000
4	Utenriks	46 007 062 000
5	Justis	39 648 457 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	13 880 644 000
7	Arbeid og sosial	528 085 949 000
8	Forsvar	62 674 894 000
9	Næring	9 409 974 000
10	Fiskeri	1 311 903 000
11	Landbruk	22 796 221 000
12	Olje og energi	-89 471 631 000
13	Miljø	15 129 099 000
14	Kontroll og konstitusjon	753 475 000
15	Helse	240 243 704 000
16	Utdanning og forskning	86 391 109 000
17	Transport og kommunikasjon	81 576 455 000
18	Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	203 084 055 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	4 350 155 000
20	Stortinget, finansadministrasjon mv.	46 765 955 000
21	Skatter, avgifter og toll	-1 338 275 425 000
22	Utbytte mv.	-40 892 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland		22 565 486 000

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 54 mot 46 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.41.43)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 278, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen:

1. legge til grunn at anbud i fylkeskommunal ferje- og båttrafikk så langt det lar seg gjøre skal baseres på nullutslippsteknologi, og kompensere fylkeskommuner for merkostnader knyttet til dette
2. gi Eksportfinansiering Norge et tydelig klima- og miljømandat, etablere et eget program for eksport av norsk, grønn teknologi og kompetanse og melde tilbake til Stortinget om dette på egnet måte
3. sikre at Investinor fortsetter satsingen på investeringer i presårnfasen
4. vurdere ulike virkemidler som kan bidra til raske utslippskutt for store industrielle punktutslipp, her-

under system for differansekontrakter

5. utarbeide en plan med et sett tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Planen skal presenteres i forbindelse med statsbudsjettet 2023
6. vurdere å overføre ansvaret for arbeidet med enøktiltak med kjent og velprøvd teknologi og egen strømproduksjon i husholdningene til Husbanken innen revidert 2022 samt sikre at Enova benytter rammen på 300 millioner kroner til husholdninger som følger av Enova-avtalen, i tillegg til 100 millioner kroner som kommer av enigheten mellom partiene, og i statsbudsjettet for 2023 redegjøre for arbeidet med enøktiltak i husholdningene
7. vurdere ordninger som støtter opp om etablering av lokal energiproduksjon, energieffektivisering og etablering av ladeinfrastruktur i borettslag
8. utrede og legge frem forslag om hvordan man kan likestille GA-kjøretøy som kjører på biogass, med el- og hydrogendrevne biler i bomringene snarest mulig og i løpet av 2022

9. utarbeide forslag om fritak for veibruksavgift for drivstoffblandinger med 100 prosent avansert biodrivstoff og melde tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022
10. utrede forslag om krav om nullutslipp og fossilfrie bygg- og anleggsplasser i offentlige anbud, i løpet av 2022
11. utrede forbud mot bruk av fossile brensler på byggeplasser og melde tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2022
12. utrede et påbud om nullutslippsløsninger for servicefartøy i havbruksnæringen
13. i revidert nasjonalbudsjett 2022 foreslå tiltak for å øke elbilandelen i leasingmarkedet og innenfor varebilmarkedet, herunder konkrete forslag som vil ha umiddelbar effekt i 2022, for å hindre at disse markedene blir en barriere for å nå målet om at alle nye personbiler og lette varebiler i 2025 skal være nullutslippsbiler. Utredningen skal se på fjerning av skattefordeler til biler med utslipp i leasingmarkedet, støtteordninger til elvarebiler, og CO₂-komponenten i engangsavgiften for nyttekjøretøyer med forbrenningsmotor, den skal videre se på om det kan gjøres grep i støtteordningene til elbil som kan gi næringsdrivende styrkede og mer like fordeler som privatpersoner
14. etablere en nasjonal ordning med miljørabatt for elvarebil ved betaling for bomplasseringer
15. utrede muligheten for å endre plan- og bygningsloven for å sikre at kommunene har hjemmel til å kunne stille krav om nullutslipp eller fossilfrie anleggsplasser i planbestemmelser
16. utrede hvordan man kan erstatte fossile brensler i industrien og komme tilbake til Stortinget i løpet av 2022
17. utrede en klimaavtale med petroleumsbransjen for å redusere klimagassutslippene fra norsk olje- og gassproduksjon, herunder egnede virkemidler for å framskynde omstillingen på norsk sokkel. Denne avtalen skal sørge for at CO₂-utslippene fra oljeproduksjonen på sokkelen ikke skal overskride et fastsatt utslippstak
18. ikke utlyse en ny ordinær konsesjonsrunde (26. konsesjonsrunde) på norsk sokkel i 2022
19. fra og med statsbudsjettet 2023 rapportere systematisk på kunnskap som foreligger om alle vesentlige virkninger på klimagassutslipp av forslag som fremmes om investeringer innenfor vei og jernbane
20. oppfylle målet om 10 pst. marint vern av kyst- og havområder innen 2030, og fremme nasjonal plan for marine verneområder
21. sørge for at Statens vegvesen og Nye veier AS ved bygging av nye veier bruker handlingsrommet i vegnormalene for å sikre at tapet av matjord og natur bli så lavt som mulig, samt sørge for at utbyggingkostnader og bompenger holdes nede
22. ta initiativ overfor Statens Vegvesen om å gjennomføre tiltak og reguleringer i dialog med Oslo kommune som kan redusere den lokale støy- og forurensningsbelastningen for beboere langs Riksvei 4 mellom Sinsen og Grorud
23. frem mot statsbudsjettet for 2023 komme tilbake med en vurdering av veiporteføljen i NTP for å sikre en effektiv gjennomføring og oppfølging av klimamålene. Gjennomgangen skal også vurdere veinormalene, herunder en høyere terskel for trafikkmengde for bygging av firefelts motorveier
24. sikre en fullverdig KVVU for Nord-Norgebanen som skal bli en del av grunnlaget for neste NTP
25. legge til rette for realisering av storskala grønn hydrogenproduksjon.
26. gå i dialog med industrien og utrede hvordan norsk ammoniakkproduksjon kan elektrifiseres
27. komme tilbake til Stortinget med en egen sak om levekår i byer innen utgangen av 2022, saken skal blant annet vurdere Jenssen-utvalgets forslag
28. reversere den planlagte endringen om å gjøre tilskuddsordningen for nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet til en ren søknadsbasert ordning i stedet for en navngitt ordning
29. legge frem en forpliktende og tidfestet plan i løpet av 2022 for å tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Inntektsgapet skal tettes uavhengig av bruksstørrelse, produksjon og landsdel
30. utrede et bunnfradrag i elavgiften slik at det er mulig å skjerme de som har et lavt forbruk fra høye strømpriser
31. om i løpet av 2022 å gjennomføre en grundig evaluering av dagens skatteordning for NOKUS-selskap, herunder også vurdere hvordan denne ordningen samvirker med kildeskatt
32. fra og med statsbudsjettet 2023 rapportere om fordeling og ulikhet på grunnlag av flere parametere enn i dag. Eierinntekter skal inngå i rapporteringen så snart det er praktisk mulig. Rapporteringen skal bidra til å nå målet om å redusere økonomisk ulikhet
33. fra og med statsbudsjettet 2023 legge fram beregninger for formuesulikheten i Norge, hvor det også tilstrebes at formuesobjekter som i dag undervurderes i formuesstatistikken inngår med sin reelle markedsverdi
34. endre metoden for verdsetting av dyre boliger slik at verdsettingen bedre samsvarer med eiendommenes reelle markedsverdi

35. utrede bruken av blankoskjøter og plikt til tinglysing ved eiendomskjøp
36. om at en forskrift om utvidet land-for-land-rapportering blir utformet slik at selskaper blir pliktige til å opplyse om regnskapsstørrelser for alle land, inkludert støtteland hvor skatt ikke betales
37. intensivere arbeidet mot internasjonale skattetilpasninger og skatteflukt gjennom å aktivt arbeide for effektive multilaterale løsninger i internasjonale fora, og implementere nødvendige løsninger og tiltak i det norske skattesystemet
38. utrede muligheter for ytterligere tiltak mot skattetilpasning, utover OECDs/Inclusive Frameworks konsensusløsning om endringer i fordeling av beskatningsrett og minimumsskatt (to-pilarløsningen)
39. i samarbeid med kommunesektoren utrede endringer i regelverket for eiendomsskatt slik at aktører med stor eiendomsmasse ikke kommer uforholdsmessig gunstig ut sammenlignet med vanlige bolig-eiere
40. utrede en modell for omfordelende kompensasjon for økte miljøavgifter innen statsbudsjettet for 2023
41. innen mars 2022 nedsette et offentlig utvalg som skal utrede hvordan kommersiell drift kan utfases i ulike skattefinansierte velferdstjenester, og legge fram en egen nullprofittmodell for hver slik sektor. Utvalget skal også foreslå en juridisk definisjon for ideelle driftsformer
42. fremme nødvendige tiltak for å sikre økt åpenhet og transparens i virksomheten til private tilbydere av offentlig finansierte velferdstjenester, herunder et offentlig register over alle private virksomheter som leverer offentlig finansierte velferdstjenester
43. utrede forslag om å stille krav til at selskaper som leverer offentlig finansierte velferdstjenester, organiseres i egne rettssubjekter hvor det ikke er tillatt å drive annen virksomhet enn offentlig finansierte velferdstjenester
44. i forskrift og lovforslag innføre meldeplikt til kommunen når eiendomsrett til barnehage i kommunen blir overført til andre enn staten eller den fylkeskommune der eiendommen ligger, og utrede hvordan det kan innføres en forkjøpsrett for kommuner
45. fremme nødvendige forslag for å gjeninnføre kommunenes rett til å føre tilsyn med private barnehager, herunder gi kommunene innsyn i alle økonomiske disposisjoner i barnehager i kommunen som mottar tilskudd
46. legge frem forslag til endring av sosialtjenesteloven om at barnetrygd blir holdt utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp, med sikte på ikrafttredelse fra 1. september
47. innrette endringen i bevilgning til bostøtte slik at flere med lave inntekter og høye boutgifter får bostøtte og slik at bostøtten dekker en større del av boutgiften
48. sikre at blant målene som fremmes for institusjoner som mottar hele sitt tilskudd fra staten, eller gjennom en 70/30-deling, også inkluderes at institusjonene går foran for å sikre et trygt arbeidsliv, med særlig vekt på faste ansettelser og ivaretagelse av opphavsrett
49. legge frem forslag til ny lov om støtte til rettshjelp i løpet av våren 2023, og vurdere ulike tiltak som kan forsterke rettshjelpsordningen for befolkningen, herunder forslagene i NOU 2020:5
50. gjennomgå regelverket for arbeidsavklaringspenger og komme tilbake til Stortinget med forslag som skal sørge for at personer som mottar arbeidsavklaringspenger får forlengelse dersom de ikke er ferdig avklart fra Nav eller helsevesenet
51. sette i gang en utredning av status for tannhelsetjenestene i Norge, herunder sosiale og geografiske forskjeller i bruk og tilgang, årsaker til forskjeller, forholdet mellom tilbud i privat og offentlig regi, samt forskjeller i priser og behandling
52. sette ned et utvalg som skal komme med forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak
53. kartlegge hva som er de største utfordringene for praktisk opplæring både i de praktiske og estetiske fagene- og andre fag i skolen, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Kartleggingen må blant annet vurdere kompetanse, fysiske fasiliteter og utstyrssituasjonen, særlig i de praktiske og estetiske fagene
54. vurdere forslag til endringer i plan- og bygningsloven om at studentboliger blir et eget formål i kommunale arealplaner, innen utgangen av 2022.
55. komme tilbake med forslag til varig ordning for ferietillegg for dagpenger med opptjening i 2022
56. gjennomføre en pilotordning i Oslo med teknisk løsning for sikring av notoritet for personkontroller som politiet foretar dersom den som blir kontrollert vil la seg registrere. Ordningen skal innebære at den som blir stoppet kan motta en bekreftelse på kontrollen
57. opprettholde dagens aktivitetskrav i kongekrabbe-fisket på 200 000 NOK
58. øremerke 2 millioner kroner under kap. 900, post 75 til en ny nasjonal søknadsbasert tilskuddordning for kommuner som vil legge til rette for at ungdom får erfaring med fiske

59. sikre at investeringsmidler bidrar til å realisere løsdriftskravet for små og mellomstore bruk»
Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 60 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.42.07)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 284, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt komme tilbake til Stortinget med mulige tiltak som kan redusere den økonomiske belastningen for husholdningene på kort sikt og spesielt se på tiltak som kan avhjelpe grupper som rammes spesielt hardt av ekstraordinære høye strømpriser.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 59 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.42.26)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak:

II

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2022 kan:

1. ta opp nye langsiktige innenlandske statslån til et beløp inntil 100 000 mill. kroner.
2. ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp inntil 100 000 mill. kroner.
3. ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond og fra institusjoner som kan bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.
4. inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler samt foreta sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

III

Meld. St. 1 (2021–2022) – Nasjonalbudsjettet 2022 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 3 [23:42:59]

Referat

1. (145) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse)
– er sanksjonert under 30. november 2021
2. (146) Kontroll- og konstitusjonskomiteen melder å ha valgt Lubna Boby Jaffery til første nestleder
3. (147) Næringskomiteen melder å ha valgt Per Vidar Kjølmoen til andre nestleder
4. (148) Utenriks- og forsvarskomiteen melder å ha valgt Åsmund Aukrust til første nestleder
5. (149) Valgkomiteen melder å ha valgt Masud Ghara-hkhani til leder
Enst.: 1–5 vedlegges protokollen.
6. (150) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Marius Arion Nilsen og Frank Edvard Sve om å innføre begrensning på krafteksport for å ivareta norsk beredskap og forsyningsikkerhet (Dokument 8:38 S (2021–2022))

Presidenten: Presidenten foreslår at forslaget sendes energi- og miljøkomiteen.

Representanten Frank Edvard Sve har bedt om ordet.

Frank Edvard Sve (FrP) [23:43:34]: Underteikna, med fleire, fremja dette Dokument 8-forslaget for å sjå på både kabling til utlandet og ikkje minst eksportavgiftene på kraft. Litt av poenget var hastegrunnlaget, tilbakeføring 15. desember til Stortinget. Difor vil vi at ein skal stemma over om forslaget skal hastebehandlast eller ikkje.

Presidenten: Stortinget går da til votering over behandlingsmåte vedrørende referatpunkt 150.

Det voteres alternativt mellom presidentens forslag om å sende forslaget til energi- og miljøkomiteen og representanten Frank Edvard Sves forslag om hastebehandling etter § 39 andre ledd bokstav c.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og representanten Frank Edvard Sves forslag ble presidentens forslag bifalt med 79 mot 19 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.44.34)

Videre ble referert:

7. (151) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Henrik Asheim, Hårek Elvenes, Tore Vamraak, Nikolai Astrup, Mathilde Tybring-Gjedde og Mudassar Kapur om en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved kabling av kraftoverføring mellom Bærum og Oslo (Dokument 8:39 S (2021–2022))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
8. (152) Representantforslag fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug om å stanse planlagte økninger i strømgifter (Dokument 8:44 S (2021–2022))

Presidenten: Presidenten foreslår at forslaget sendes energi- og miljøkomiteen.

Representanten Sofie Marhaug har bedt om ordet.

Sofie Marhaug (R) [23:45:04]: Jeg ber om at forslaget blir hastebehandlet, i tråd med forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav c, og at vi voterer over det. Hvis det forslaget faller, ber jeg om at det behandles hurtigst mulig i komiteen, for det dreier seg om regelendringer som gjelder fra 1. januar.

Presidenten: Stortinget går da til votering over behandlingsmåten vedrørende referatpunkt 152.

Det voteres alternativt mellom presidentens forslag om å sende forslaget til energi- og miljøkomiteen og representanten Sofie Marhaugs forslag om hastebehandling etter § 39 andre ledd bokstav c.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og representanten Sofie Marhaugs forslag ble presidentens forslag bifalt med 91 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.45.53)

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 23.47.

